

DINSDAG 15 DECEMBER 2009

VOORZITTER: JERZY BUZEK

Voorzitter

1. Opening van de vergadering

(De vergadering wordt om 9.05 uur geopend)

2. Mededeling van de Voorzitter

De Voorzitter. – (PL) Eerst en vooral wil ik een belangrijk bericht voorlezen. Op 2 december heb ik een mededeling van de Commissie ontvangen, die gericht is aan het Europees Parlement en de Raad, over de gevolgen van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon voor de lopende interinstitutionele besluitvormingsprocedures. Op grond van deze mededeling gaat het Parlement ervan uit dat het Parlement als zodanig opnieuw wordt geraadpleegd over alle hierin opgenomen voorstellen waarvoor in het Verdrag van Lissabon in bevoegdheid van het Parlement is voorzien. Het Parlement neemt voorts kennis van het feit dat de Commissie bij wege van deze mededeling een aantal voorstellen heeft ingetrokken.

Voor de wetgevingsvoorstellen die op 1 december 2009, datum van inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, in behandeling waren, verzoekt de Voorzitter de parlementaire commissies waarnaar deze tijdens de huidige zittingsperiode zijn verwezen, zoals bekendgemaakt in de notulen van de vergaderingen, de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslagen en de procedurewijzigingen te controleren alsook na te gaan of in het licht van de bepalingen van het Verdrag van Lissabon andere wijzigingen moeten worden aangebracht en al dan niet te besluiten om in het kader van de raadpleging reeds vastgestelde standpunten als eerste lezing van de gewone wetgevingsprocedure of als goedkeuring te bekrachtigen.

Het Parlement behoudt zich evenwel het recht voor om de Commissie te vragen nieuwe voorstellen in te dienen.

Voor voorstellen waarover het Europees Parlement vóór de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon nog niet was geraadpleegd, is het aan de Commissie om op grond van de gewone wetgevingsprocedures of andere relevante procedures nieuwe voorstellen te doen.

Deze mededeling handelt over onze wetgevende activiteiten voor de nabije toekomst, over de wederzijdse relaties tussen de Europese Commissie en het Europees Parlement in het wetgevingsproces. Zoals u weet bevinden we ons in een overgangperiode: van het Verdrag van Nice stappen we over naar het Verdrag van Lissabon en tegelijkertijd begint het Parlement een nieuwe zittingsperiode. De nieuwe Commissie is nog niet goedgekeurd. Dit alles vereist nogal moeizame inspanningen voor de samenwerking tussen de Commissie en het Parlement, die moeten worden geleverd overeenkomstig de wetgeving, en daarover gaat deze mededeling.

3. Aan de standpunten en resoluties van het Parlement gegeven gevolg: zie notulen

4. Mondelinge vragen (indiening): zie notulen

5. Ingekomen stukken: zie notulen

6. Debatten over gevallen van schending van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat (bekendmaking van de ingediende ontwerpresoluties): zie notulen

7. Ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2010, zoals gewijzigd door de Raad (alle afdelingen) - Ontwerp van gewijzigde begroting nr. 10/2009 van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2009, afdeling III – Commissie - Beschikbaarstelling van middelen uit het flexibiliteitsinstrument: energie - Financieel kader 2007-2013: Financiering van projecten op energiegebied

in het kader van het Europees economisch herstelplan (wijziging van het Interinstitutioneel Akkoord van 17 mei 2006 betreffende de begrotingsdiscipline en een goed financieel beheer) (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de gecombineerde behandeling van:

- het verslag (A7-0083/2009) van László Surján en Vladimír Maňka, namens de Begrotingscommissie, over het ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2010, zoals gewijzigd door de Raad (alle afdelingen) (11902/2009 - C7-0127/2009 - 2009/2002(BUD)), en over de nota's van wijzigingen nrs. 1/2010 (SEC(2009)1133 - 14272/2009 - C7 - 0215/2009), 2/2010 (SEC(2009)1462 - 16328/2009 - C7-0292/2009) en 3/2010 (SEC(2009)1635 - 16731/2009 - C7-0304/2009) bij het ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2010,

- het verslag (A7-0081/2009) van Jutta Haug, namens de Begrotingscommissie, over het ontwerp van gewijzigde begroting nr. 10/2009 van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2009, afdeling III – Commissie (16327/2009 - C7-0288/2009 - 2009/2185(BUD)),

- het verslag (A7-0080/2009) van Reimer Böge, namens de Begrotingscommissie, over het voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad inzake de beschikbaarstelling van middelen uit het flexibiliteitsinstrument overeenkomstig punt 27 van het Interinstitutioneel Akkoord van 17 mei 2006 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende de begrotingsdiscipline en een goed financieel beheer (2009/2207(BUD)),

- het verslag (A7-0085/2009) van Reimer Böge, namens de Begrotingscommissie, over het gewijzigd voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van het Interinstitutioneel Akkoord van 17 mei 2006 betreffende de begrotingsdiscipline en een goed financieel beheer ten aanzien van het meerjarig financieel kader: Financiering van projecten op energiegebied in het kader van het Europees economisch herstelplan (COM(2009)0662 - C7-0305/2009 - 2009/2211(ACI)).

László Surján, rapporteur. – (HU) Dank u dat u mij het woord hebt gegeven, mijnheer de Voorzitter. Minister, commissaris, dames en heren, ik moet hier meteen aan het begin van het begrotingsdebat zeggen dat ik niet zozeer wil discussiëren als wel mijn dank uiten. Ik wil de Raad en de Commissie bedanken voor de goede samenwerking die het mogelijk heeft gemaakt dat we het uiteindelijk eens zijn geworden en dat we nu een min of meer gezamenlijk voorstel indienen bij het Parlement. Maar dit dankwoord strekt zich ook uit naar de verschillende fracties in dit Parlement, want als deze fracties niet hadden kunnen samenwerken en niet samen de waarden hadden kunnen vertegenwoordigen die belangrijk zijn voor het Parlement en de Europese burgers, had de begroting in geen geval tot stand kunnen komen.

Een jaar geleden kreeg ik de opdracht om rapporteur te worden voor de begroting voor 2010. We zijn toen meteen aan de slag gegaan om de politieke verwachtingen en richtlijnen van het Parlement te formuleren. Al deze zaken zijn dit voorjaar behandeld door het Parlement. Dit was een zeer belangrijke beslissing waaruit ook voor de toekomst lering kon worden getrokken, aangezien we de formulering van het voorontwerp van begroting maanden voor waren. Met andere woorden: de Europese Commissie kende de mening van het Parlement en heeft daar min of meer ook rekening mee gehouden bij het opstellen van de voorlopige begroting.

Ik denk dat we deze timing ook de komende jaren moeten volgen. Wat wilden we bereiken? We wisten dat de Europese economie in een crisis verkeerde. We hadden en hebben nog steeds het gevoel dat deze begroting moet bijdragen aan de aanpak van de crisis. Daarover hebben we gediscussieerd met de Raad, aangezien het uiteraard ook een oplossing van de crisis is als we minder geld uitgeven aan Europa. Het is geen oplossing maar kan wel schelen als we de middelen hier goed besteden, en op deze goede besteding ligt een zeer grote nadruk. Dan kan de Europese begroting geen last maar een onderdeel van de oplossing voor de crisis zijn. In het licht hiervan wilden we het concurrentievermogen vergroten, onder andere via programma's voor onderzoek en ontwikkeling. Tevens wilden we de basis leggen voor en bijdragen aan een gemeenschappelijk energiebeleid.

Er wordt meer dan 11 miljard euro voor deze doelen uitgetrokken. We wilden de economie stimuleren, vooral door middel van het cohesiebeleid. Dit is een faciliteit van 36 miljard euro. In de loop van het jaar is het duidelijk geworden dat er ernstige problemen bestaan, bijvoorbeeld in de zuivelsector, die niet het gevolg zijn van de algemene crisis. Het Parlement achtte het toch noodzakelijk om voor de boeren op te komen en zo is er een zogenaamd zuivelfonds van 300 miljoen euro in het leven geroepen, dat weliswaar geen permanent fonds is, maar toch 300 miljoen euro extra geeft. In totaal kan ongeveer 750 miljoen euro meer worden

toegewezen aan de zuivelsector, maar het Parlement wil ook nu graag benadrukken dat dit samen moet gaan met een overzicht en de herstructurering van het hele probleem waarmee de zuivelsector kampt.

Aan de andere kant moesten we onder ogen zien dat we niet voldoende bewegingsvrijheid hadden. Er zijn hoofdstukken waar geen enkele reserve beschikbaar is en daarom is een tussentijdse toetsing van het meerjarige begrotingskader onvermijdelijk. Dat is heel hard nodig maar aan de andere kant is het ook hard nodig dat de lidstaten de middelen die zij tot hun beschikking hebben veel doelgerichter en zorgvuldiger besteden om groei te stimuleren. Alleen dan kunnen we de Europese bevolking, de belastingbetalers, recht in de ogen kijken, aangezien het hun geld is dat we uitgeven in een poging om de Europese Unie beter en succesvoller te laten functioneren.

Vladimír Maňka, *rapporteur*. – (SK) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, staatssecretaris, ik hoef er niet bang voor te zijn dat ik vergeet iets belangrijks uit mijn verslag te vermelden. Alles wat we gedurende een heel jaar samen met collega's en medewerkers hebben opgesteld, is al voldoende besproken in de Begrotingscommissie, de plenaire zittingen en de bemiddelingsprocedure, of in trialogen. Het belangrijkste is echter dat er voor alle onderdelen voldoende steun is in dit Parlement.

Toen we bij de aanvang van dit jaar de begroting begonnen op te stellen, was ik benieuwd hoe ver ik zou mogen gaan van mijn adviseurs, coördinatoren en fractie, want ik had te horen gekregen dat ik al te ver was gegaan. Ik zag tal van onbenutte kansen en tekortkomingen die ik wilde uitzoeken. Andere mogelijkheden en voorstellen om verbeteringen door te voeren, kwamen voort uit de tientallen gesprekken met hoge vertegenwoordigers van de instellingen, hoofden van directoraten en overig personeel.

De personeelsleden van de instellingen komen nu zelf met informatie en voorstellen. Ik heb het gevoel dat zij hopen en geloven dat we samen dingen kunnen uitzoeken. Enerzijds was ik blij dat ze zoveel vertrouwen in mij stelden en zich meldden, maar anderzijds zou ik er nog blijer over zijn als hun directe superieuren naar hun mening konden luisteren en de problemen konden oplossen.

Natuurlijk geloof ik dat de meeste afdelingen kwaliteits- en vakwerk leveren, maar wat dit punt betreft zou ik hier willen benadrukken hoe belangrijk personeelswerk is. Op grond van de in kaart gebrachte tekortkomingen hebben we meer systematische maatregelen kunnen implementeren. Het is echter niet de rapporteur maar de secretaris-generaal van het Europees Parlement of de hoge vertegenwoordiger van de betrokken Europese instelling die problemen aan het licht kan brengen en ze kan oplossen.

Daarom juich ik de overeenkomst toe van de arbitrageprocedure met het bestuur van het Europees Parlement inzake de uitvoering van een financiële controle op organisatorisch niveau. Voor het eerst in de geschiedenis van het Europees Parlement zal er volgend jaar een officiële financiële controle plaatsvinden op twee belangrijke afdelingen, het Directoraat-generaal Infrastructuur en logistiek, en de Veiligheidsdienst. Doel is tot een meer efficiënt gebruik van de middelen te komen.

In het verleden was de Europese Rekenkamer de enige instelling die heeft ingestemd met extern onderzoeken naar zijn werkzaamheden, wat een gunstig resultaat heeft opgeleverd. De Rekenkamer heeft zijn huishoudelijke uitgaven namelijk weten te beperken en zijn productiviteit opgevoerd.

Ik zou Zweden willen gelukwensen met de professionaliteit van zijn voorzitterschap. Reeds in april, voordat ons mandaat feitelijk van kracht werd, hebben we minister Hans Lindblad en zijn collega's ontmoet. We waren het al gauw eens over de prioriteiten, en zijn er samen in geslaagd om rationele elementen en uitgangspunten vast te stellen.

Wij leggen de plenaire vergadering vandaag een gezamenlijke verklaring voor over het beleid betreffende de gebouwen, die een belangrijke post vormen in de huishoudelijke uitgaven van de instellingen. Ik geloof dat het ons samen gelukt is om de aanzet te geven tot een proces dat zal leiden tot kostenbesparingen op dit gebied.

Dames en heren, alleen door gezamenlijke inspanningen op Europees niveau zullen we de grootste uitdagingen van de 21^e eeuw het hoofd weten te bieden: de klimaatverandering, de risico's en kosten verbonden aan grondstoffen en energie, de globalisering van de economie, en de gevaren voor onze veiligheid. Als Europa deze problemen wil overwinnen, dient het doeltreffende en complexe instrumenten tot zijn beschikking te hebben. Het Verdrag van Lissabon zal deze instrumenten verschaffen. In de beginfase als het Verdrag van kracht wordt, zal de Europese Unie voldoende financiële middelen tot haar beschikking moeten hebben om de nieuwe beleidsvormen ten uitvoer te leggen.

Ook als het debat van vandaag over de begroting van de Europese Unie van 2010 werkelijk het laatste van dit jaar blijkt te zijn, zal het werk van de twee rapporteurs voor de begroting van 2010 nog niet voltooid zijn maar nog zeker drie maanden in beslag nemen om redenen die verband houden met de tenuitvoerlegging van het Verdrag van Lissabon. Ik geloof dat dit werk positieve resultaten zal opleveren.

Jutta Haug, rapporteur. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de commissaris, toen wij in december vorig jaar debatteerden over de begroting van dit jaar, wisten wij het al en als algemeen rapporteur voor de begroting 2009 heb ik tijdens het debat ook al gezegd dat de crisis op de financiële markten haar weerslag zou hebben op de reële economie van al onze lidstaten. En dat is inderdaad gebeurd.

In april 2009 bereikten het Parlement en de Raad overeenstemming over de financiering van het eerste deel van de door de Commissie voorgestelde stimuleringsmaatregelen. Voor deze 2,6 miljard euro was een zogeheten kleine herziening van de financiële vooruitzichten nodig. Waar anders zouden we de middelen vandaan moeten halen gezien ons krap bemeten financieel korset? De resterende 2,4 miljard euro van het totaalbedrag van 5 miljard euro zou dit najaar moeten worden gevonden. Op dat punt zijn we nu aangekomen. Het is nu najaar en dankzij een goed verlopen onderhandeling tussen het Parlement en de Raad over de begroting 2010 hebben we ook een oplossing. De begroting 2009 draagt hieraan in niet geringe mate bij.

In de gewijzigde en aanvullende begroting 2010 worden de betalingskredieten met ruim 3,4 miljard euro verlaagd. Bijgevolg worden de marges van ongebruikte onderdelen in de verschillende rubrieken verlaagd met bijna 1,5 miljard euro. Dat alles in de begroting van 2009, een begroting die met 133,8 miljard euro aan vastleggingskredieten en 116,1 miljard euro aan betalingskredieten niet bepaald ruim bemeten is. Als we dan bedenken op welke begrotingslijnen de Commissie het nodige geld gevonden heeft, lijkt het er sterk op dat de Commissie de besluiten van de begrotingsautoriteit simpelweg niet serieus neemt.

Ik wil u graag het jaar 2008 in herinnering brengen, toen we de begroting voor 2009 vaststelden: onze prioriteiten waren toen concurrentievermogen van de Europese Unie, groei en werkgelegenheid. Daarom hadden we meer geld dan door de Commissie was voorzien bestemd voor begrotingslijnen waarmee de sociale dimensie zou worden versterkt met het oog op het creëren van meer en betere arbeidsplaatsen en het ondersteunen van het midden- en kleinbedrijf. Het waren echter juist deze begrotingslijnen die geplunderd werden als het ging om overdrachten of gewijzigde begrotingen. Het is kennelijk te veel gevraagd om van de Commissie te verwachten dat zij de besluiten van het Parlement en de Raad uitvoert en ervoor zorgt dat het geld daar terecht komt, waar het hoort, zodat het daar een positief effect kan sorteren. En daarbij lijkt de door de Commissie ingediende ontwerpbegroting noch een exacte berekening noch een goede schatting te zijn. In 2009 waren er ruim vijftig kredietoverschrijvingen en tien aanvullende en gewijzigde begrotingen. Er is dus geen sprake van een waarheidsgetrouwe en duidelijke begroting en deze situatie moet verbeterd worden.

Onze collega's van de vakcommissies moeten extra aandacht besteden aan de uitvoeringsverslagen die in de loop van het begrotingsjaar verschijnen en de Commissie moet nu eindelijk gestand doen aan haar nog altijd goede naam van goed Europees bestuursorgaan. Ik hoop dat we hier allemaal aan zullen werken.

Reimer Böge, rapporteur. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, nu er overeenstemming is bereikt over de begroting 2010 belooft deze ruim 141,4 miljard euro aan betalingsverplichtingen en 122,9 miljard aan betalingen.

Allereerst wil ik de beide rapporteurs uitdrukkelijk bedanken voor hun inzet. Wat mevrouw Haug zojuist heeft gezegd over de begroting 2009 is helemaal correct.

Als we naar deze cijfers kijken, blijven de betalingen toch 11,2 miljard euro onder de limiet voor betalingen zoals vastgelegd in het meerjarig financieel kader. Het financieel kader laat ons dus zonder meer speelruimte binnen de overeengekomen limieten, voor zover dit nodig en politiek wenselijk is.

Nu is het de afgelopen jaren meerdere keren voorgekomen dat als er veranderingen nodig waren op economisch en politiek vlak, hierop ingespeeld werd door middelen te herschikken, door de marges telkens weer zo goed mogelijk te benutten, of door middel van talrijke herzieningen. Deze instrumenten zijn hiervoor beschikbaar, maar nu, met de begroting voor 2010, bereiken ze definitief het einde van hun mogelijkheden. Dat geldt overigens ook voor Rubriek 2, waar er met de marges tot nu toe na 2010 ook veel minder tot geen ruimte zal zijn.

We hebben de tweede tranche van het zogeheten herstelplan met 2,4 miljard euro in deze afspraken geïntegreerd, en het was terecht om de tweede helft met 2,4 miljard euro in 2010 te financieren en het niet deels te verschuiven naar 2011. Het was natuurlijk ook geen herstpakket, maar het ging om volledig correcte, politieke aanvullende prioriteiten met het oog op energie en met het oog op breedbandbekabeling in plattelandsgebieden.

We hebben met middelen van het flexibiliteitsinstrument 120 miljoen euro extra voor energieprojecten gefinancierd en 75 miljoen euro voor de kerncentrale van Kozloduy. De wijze waarop u hiermee bent omgegaan, geachte Commissie, vind ik merkwaardig en ik moet op dit moment duidelijk stellen dat hiermee de zaak nog niet is afgesloten. Er is in totaal nog een bedrag van 300 miljoen euro nodig. En wij verwachten dat u deze nog te financieren middelen voor de ontmanteling van de kerncentrale van Kozloduy in de tussentijdse herziening van de begroting zult opnemen en deze niet zult financieren door Categorie 1b opnieuw te verlagen. Dat moet hier zeer duidelijk worden vastgelegd.

We hebben bovendien de niet-gebruikte middelen uit 2009 herzien, waarmee in totaal 1,9 miljard voor energie en nog eens 420 miljoen voor breedbandinternet in Categorie II beschikbaar zijn gemaakt.

Met deze beslissing zijn we fundamenteel de juiste weg ingeslagen, maar het is van belang dat we nu als volgende stap ook gaan werken aan de begrotingsuitvoering van het Verdrag van Lissabon. We kunnen daarmee zeker niet wachten tot 2014, wanneer we te maken krijgen met andere politieke prioriteiten, die de Europese Unie in het kader van de globalisering moet oplossen, en met andere taken.

In de ontwerpresolutie voor donderdag wordt duidelijk gesteld dat de nieuwe Commissie zo spoedig mogelijk een verslag moet opstellen over de tenuitvoerlegging van het Interinstitutioneel Akkoord, zoals in de Verdragen wordt bepaald. Tegelijkertijd – en ik zeg dit met grote nadruk – dient het huidige meerjarige financiële programma te worden aangepast, gecontroleerd en herzien en dient de verlenging daarvan voor 2015-2016 te worden opgesteld. Verder moet de procedure voor het volgende meerjarig financieel kader worden ingeleid zodat er een behoorlijk publiek en open debat over het volgende financieel kader kan worden gevoerd.

Dat is de taak van de nieuwe Commissie, en wij zullen tijdens de hoorzittingen en de debatten in het komende kwartaal intensief aansturen op deze politieke prioriteiten van de Commissie, evenals van de Raad. Wij gaan dus een spannende periode tegemoet.

Hans Lindblad, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, het is voor mij een grote eer om hier vandaag voor uw debat aanwezig te mogen zijn. De begrotingsprocedure 2010 is zwaar geweest en ik ben blij met de overeenkomst die tijdens de bemiddeling medio november tussen onze instellingen werd bereikt. Deze overeenkomst dient twee verschillende maar even belangrijke doelen.

Enerzijds creëert ze een kader voor de vaststelling van de begroting 2010 met als doel om de Europese Unie in staat te stellen om zo vlot mogelijk te werken, om het beleid uit te voeren op de manier die we willen en tegelijkertijd een gecontroleerde stijging van de betalingen te garanderen, met name in de tijden die onze lidstaten momenteel doormaken. Anderzijds zorgt ze onder andere voor een volledige financiering van het tweede deel van het Europees economisch herstelplan. Daarmee draagt de Europese Unie wezenlijk bij tot de aanpak van de huidige economische en financiële situatie.

Verder zou ik willen zeggen dat de Raad tevreden is met de overeenkomst die we bereikten met betrekking tot het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Ik denk dat de begroting 2010 in haar geheel een evenwichtig compromis vormt tussen de noodzakelijke begrotingsdiscipline en goed financieel beheer enerzijds, en onze plicht om de verwachtingen van de burgers in te lossen anderzijds. De begroting is ook een compromis tussen de verschillende fracties, tussen de verschillende landen, en tussen de verschillende belangen van de Raad en het Parlement.

Het is niet helemaal de begroting die de Raad van meet af aan voor ogen had. Het is evenmin helemaal de begroting die het Parlement van meet af aan voor ogen had. Ik denk echter dat het een goed compromis is waarin onze doelen en onze prioriteiten op de beste manier in evenwicht worden gebracht. In dit verband wil ik zeggen hoe trots ik ben dat we, met andere woorden het Parlement en de Raad als begrotingsautoriteit, met grote hulp van de Commissie blij konden geven van het nodige leiderschap en verantwoordelijkheidsgevoel en de algemene overeenkomst konden sluiten die we in november bereikten. Dat is volgens mij het juiste signaal in verband met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon.

Dat zou niet mogelijk zijn geweest zonder onze gezamenlijke inspanningen, want alle betrokken actoren hebben hun rol gespeeld. Dat zou evenmin mogelijk zijn geweest zonder de uitstekende en constructieve sfeer die volgens ons de hele procedure gekenmerkt heeft. Daarom zou ik van deze gelegenheid gebruik

willen maken om de voorzitter van de Begrotingscommissie, de heer Lamassoure, te bedanken voor zijn sterkte, openheid en kundigheid als onderhandelaar. Ik zou de twee rapporteurs, de heren Surján en Maňka, willen bedanken voor hun constructieve samenwerking. Ik zou ook willen zeggen hoe dankbaar ik de collega's in de Raad Economische en Financiële Zaken ben. Ik zou met name commissaris Šemeta willen bedanken, die zijn rol als eerlijke bemiddelaar ten volle speelde.

Last but not least zou ik alle personeelsleden van de drie instellingen willen bedanken die dit op een zeer professionele manier mogelijk hielpen maken.

Algirdas Šemeta, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het verheugt mij zeer dat ik de kans krijg om het Parlement toe te spreken voor het zijn tweede lezing afrondt met de stemming van donderdag over de begroting 2010 en over gewijzigde begroting nr. 10/2009, die mede heeft bijgedragen aan het positieve resultaat van de jaarlijkse begrotingsprocedure.

De onderhandelingen over de begroting 2010 hebben compromissen geleverd en – als ik dat zo mag zeggen – zelfs offers van alle partijen, opdat we uiteindelijk ons gemeenschappelijk doel zouden bereiken. Zonder de opbouwende en verantwoordelijke rol die het Europees Parlement en de Raad gedurende het onderhandelingsproces hebben gespeeld, zou dit niet zijn gelukt.

Ik wil graag ingaan op vier belangrijke punten.

Ten eerste zou ik enkele essentiële elementen van het bemiddelingsresultaat willen benoemen. Sinds de gemeenschappelijke verklaring waarover in april overeenstemming is bereikt wisten we dat we een delicaat evenwicht moesten bereiken om een financieringsbron te vinden voor de nog openstaande 2,4 miljard euro van het Europees economisch herstelplan. Dat kon alleen via een compensatiemechanisme en door alle begrotingsmiddelen in het meerjarig financieel kader te gebruiken. Dat was een lastige beperking.

Desondanks zijn we erin geslaagd het herstelplan in 2010 volledig te financieren en, zoals de algemeen rapporteur ook heeft gezegd, om overeenstemming te bereiken over een EU-begroting die een instrument kan zijn om ons te helpen de economische crisis te doorstaan.

In deze moeilijke tijden is de boodschap die we afgeven aan de burgers naar mijn idee zelfs nog krachtiger, aangezien we erin zijn geslaagd om tegelijkertijd in te spelen op de onvoorziene, specifieke behoeften van melkproducenten, met aanzienlijke steun van het Parlement.

Tot slot, maar zeker niet het minst belangrijk, hebben de twee takken van de begrotingsautoriteit erkend dat de inspanningen van Bulgarije met betrekking tot de ontmanteling van de kerncentrale Kozloduy ook in 2010 moeten worden ondersteund via het flexibiliteitsinstrument.

Ten tweede, ten aanzien van de reserves, wil ik het Parlement en in het bijzonder de algemeen rapporteur, de heer Surján, bedanken omdat rekening is gehouden met de antwoorden van de Commissie naar aanleiding van de eerste lezing van het Parlement in de zogenoemde “uitvoerbaarheidsnota”.

Dat heeft geleid tot een aanzienlijke terugdringing van de reserves die waren opgenomen in de ontwerp-begroting 2010 ten tijde van de eerste lezing van het Parlement.

Ten derde wil ik het belang van een vlotte overgang naar het Verdrag van Lissabon benadrukken. Voor de begrotingsprocedure gaan we nu definitief uit van het Verdrag van Lissabon. Ondanks de onzekerheden met betrekking tot de inwerkingtreding van het nieuwe Verdrag zijn we erin geslaagd een soepele overgang naar het nieuwe juridische kader te realiseren.

De periode die voor ons ligt zal een uitdaging worden voor alle instellingen; zij zullen hun benadering en gedrag moeten aanpassen aangezien er vanaf het eerste begin van de begrotingsprocedure een versterkte dialoog noodzakelijk is. De Commissie is bereid om haar bijdrage te leveren en om de standpunten met elkaar te verzoenen in het nieuwe bemiddelingscomité, met inachtneming, op gelijke voet, van de rechten van de twee takken van de begrotingsautoriteit.

We weten welke inspanningen we ons nog moeten getroosten om alle nieuwe juridische instrumenten in te stellen die voortvloeien uit de inwerkingtreding van het Verdrag. Desalniettemin is het ons, door voort te borduren op de loyale interinstitutionele samenwerking die gedurende de afgelopen twee decennia is ontstaan, gelukt het eens te worden over een set overgangsmaatregelen waardoor de begroting 2010 effectief kan functioneren.

Tot slot dan de gewijzigde begroting nr. 10/2009, de herziening van het financieel kader en de gebruikmaking van het flexibiliteitsinstrument. Ik neem er nota van dat het Parlement ook heeft ingestemd met de goedkeuring van de voorstellen betreffende de herziening van het meerjarig financieel kader en, zoals reeds opgemerkt, betreffende het flexibiliteitsinstrument en gewijzigde begroting nr. 10.

Ik wil de rapporteur, de heer Böge, bedanken voor het goedkeuren van de resultaten van de bemiddeling. Dit betekent dat wij er, om ons doel te bereiken, in zijn geslaagd de instrumenten waarin het huidige Interinstitutioneel Akkoord voorziet, optimaal te benutten.

Ik wil ook de rapporteur voor de begroting 2009, mevrouw Haug, bedanken voor haar werkzaamheden gedurende het jaar ten behoeve van de uitvoering van de begroting 2009 en voor de door haar verleende steun aan gewijzigde begroting nr. 10/2009, die deel uitmaakt van het "pakket" dat verband houdt met de herziening van het meerjarig financieel kader en de financiering van het herstelplan.

Ik heb ook uw kritiek aan het adres van de Commissie gehoord en dat u van mening bent dat zij haar prestaties op het gebied van de uitvoering van de begroting moet verbeteren.

De gewijzigde begroting van dit jaar voorziet in een verlaging van 3,2 miljard euro in de betalingskredieten, wat aanzienlijk lager is dan de verlaging van 4,9 miljard euro vorig jaar, en wijst op een verbetering in de uitvoering van een begroting die, na doorvoering van de voorgestelde verlaging, is vastgesteld op 113 miljard euro voor 2009.

Er is echter nog ruimte voor verdere verbetering en ik kan u verzekeren dat de Commissie haar uiterste best zal blijven doen om in 2010 zo goed mogelijk gebruik te maken van de goedgekeurde begrotingskredieten in 2010.

Ten aanzien van de vereenvoudiging van procedures teneinde de uitvoering van de uitgaven te versnellen zou ik willen zeggen dat deze mogelijkheid weliswaar kan worden verkend, maar dat er een verstandig evenwicht moet worden gevonden tussen daadwerkelijke vereenvoudiging en de noodzaak de regels te respecteren met het oog op de bescherming van de financiële belangen van de EU.

Ik wil nogmaals mijn dank betuigen aan het onderhandelingsteam van het Parlement, en in het bijzonder aan de voorzitter van de Begrotingscommissie, de heer Lamassoure, en aan de rapporteurs voor de begroting 2010, de heren Surján en Maňka.

Ook wil ik het onderhandelingsteam van de Raad bedanken, en in het bijzonder de staatssecretaris, de heer Lindblad, voor het constructieve werk dat is verzet tijdens het begrotingsproces.

Ik hoop dat het debat van vandaag constructief en productief zal zijn en zal leiden tot de goedkeuring van de begroting 2010 komende donderdag.

José Manuel Fernandes, namens de PPE-Fractie. – (PT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, deze begroting is een antwoord op de economische crisis en de Europese burgers vormen er het centrale doel van. Deze begroting is dan ook een instrument voor het bestrijden van de werkloosheid en het herstel van de economie. Daarom verlenen we prioriteit aan het Europees economisch herstelplan, waarvoor komend jaar 2,4 miljard euro is uitgetrokken. Voorts valt nog op te merken dat we het herstel van de economie stimuleren door het opvoeren van de betalingskredieten in de belangrijkste begrotingsposten.

Wat betreft de bestrijding van de werkloosheid en de jeugdwerkloosheid wil ik nog wijzen op de voorgestelde herziening van het Erasmus-programma. We zijn blij met het verlenen van extra steun aan de zuivelsector ten bedrage van 300 miljoen euro, maar ik blijf erop hameren dat er een speciale begrotingspost moet komen voor een permanent fonds voor deze sector.

Verder vinden we het zeer belangrijk dat, zoals wij voorstellen, het huidige meerjarig financieel kader 2007-2013 herzien wordt en tot de begrotingsjaren 2015-2016 verlengd. Ik herinner eraan dat de bestrijding van klimaatverandering, evenals energieveiligheid, prioriteiten zijn van de Europese Unie die niet voldoende uit de verf komen in deze begroting. De ontwerpbegrotingen in tweede lezing van het Parlement en van de overige instellingen zijn ongewijzigd in vergelijking met de voorstellen die wij al in eerste lezing hebben goedgekeurd.

De Fractie van de Europese Volkspartij (Christendemocraten) bekrachtigt dat een zuinig en transparant begrotingsbeleid prioriteit heeft. Daarom zijn we voorstander van een langetermijnbeleid voor onroerend goed, een wijze van uitvoering van de begroting die bij elke zittingsperiode bij nul aanvangt en een kosten/batenanalyse van het beleid, bijvoorbeeld het communicatiebeleid van het Parlement. Wat betreft de

nieuwe eisen die voortvloeien uit de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon bepleiten wij de best mogelijke wetgeving en de nodige middelen om dat doel te kunnen bereiken.

Göran Färm, *namens de S&D-Fractie*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alle betrokkenen van harte bedanken. Deze onderhandelingen hebben resultaat opgeleverd. Er resten nog slechts enkele problemen voor de tweede lezing en alle betrokken partijen hebben er constructief toe bijgedragen om dat te bereiken.

Ook al kostte het veel tijd, het was natuurlijk belangrijk dat we erin slaagden om het Europees economisch herstelplan te financieren zonder de oplossingen uit te stellen. We waren blij dat de Raad uiteindelijk ons standpunt aanvaardde, met andere woorden, dat de oplossing nieuw geld en het gebruik van het zogenaamde flexibiliteitsinstrument vereiste, evenals wat Kozloduy betreft.

Met betrekking tot enkele punten ben ik echter nog altijd verbaasd over de houding van de Raad en het Zweedse voorzitterschap. Ik had bijvoorbeeld niet gedacht dat ze zich tegen het voorstel van het Parlement zouden verzetten om de nieuwe strategie voor de regio van de Baltische Zee nieuwe eigen middelen te geven. Ik ben echter blij dat ze ook op dat punt toe hebben gegeven. Het tweede wat me verbaast en nog altijd niet helemaal is opgelost, is het Progress-programma en het nieuwe instrument voor microkrediet. Het Parlement is van mening dat de EU meer in innovatie moet investeren om sociale uitsluiting en werkloosheid aan te pakken. Dat lijkt des te belangrijker omdat 2010 het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting is. Daarom is het moeilijk te begrijpen dat de Raad en het Zweedse voorzitterschap er tot het bittere einde zo hard voor lijken te vechten om het nieuwe instrument voor microkrediet te financieren via besnoeiingen in het Progress-programma.

Wat dat betreft heb ik een vraag die rechtstreeks aan het Zweedse voorzitterschap is gericht. Waarom houdt de Raad, tegen de achtergrond van hoge werkloosheid, toenemende sociale uitsluiting en grote integratieproblemen, vast aan de eis om te besnoeien in het Progress-programma?

De begrotingsonderhandelingen van dit jaar betekenen dat nagenoeg alle nieuwe prioriteiten gefinancierd moeten worden door het plafond van het langetermijnkader te wijzigen en gebruik te maken van het flexibiliteitsinstrument. Er zijn nauwelijks nog marges. Het kader geldt voor nog drie jaar, maar het is volkomen onaanvaardbaar om nog zolang met die voorwaarden te werken. Daarom heb ik nog een vraag voor de Commissie en de Raad: "Hoe staat u tegenover de eis van het Parlement om het financieel kader voor de periode 2011-2013 snel en krachtig te herzien?"

Wij zijn van mening dat de begrotingsonderhandelingen voor de drie resterende jaren een kwelling zullen zijn als er geen verandering tot stand wordt gebracht, met name als we er rekening mee houden dat er een nieuwe uitbreiding voor de deur staat en we met nieuwe grote uitdagingen op klimaatgebied worden geconfronteerd. Volgens mij zou het beginsel moeten zijn dat voor nieuwe taken nieuwe kredieten toegewezen moeten worden. Dat beginsel geldt meestal op nationaal niveau en zou ook voor de EU moeten gelden. Ik zou het erg op prijs stellen als u ons uw mening hierover zou kunnen geven.

Anne E. Jensen, *namens de ALDE-Fractie*. – (DA) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Surján bedanken voor het positieve onderhandelingsresultaat. Zoals andere sprekers wil ik mijn tevredenheid uitspreken over het feit dat wij, in het Parlement, ook in tweede lezing onze belangrijke prioriteiten hebben kunnen behouden, hoewel we in verband met de overeenkomst met de Raad enige bezuinigingen hebben moeten doorvoeren. In aanvulling op de investeringen in energie binnen het herstelplan zijn we er ook in geslaagd om extra geld uit te trekken voor begrotingslijnen die zijn gericht op onderzoek en innovatie op het gebied van energie. We zijn erin geslaagd om onze proefprojecten en voorbereidende acties te waarborgen, waartoe het Parlement het initiatief heeft genomen. Persoonlijk wil ik daarnaast zeggen dat het ons, de Fractie Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa, verheugt dat we erin zijn geslaagd om geld voor de Oostzeestrategie te waarborgen.

Zoals andere sprekers wil ik twee dingen benadrukken. Ten eerste wil ik wijzen op het gebrek aan flexibiliteit en in dit verband zou ik graag zien dat de heer Šemeta, die immers op een andere post in de Commissie verdergaat, er rekening mee houdt dat we behoefte hebben aan deze tussentijdse herziening van de begroting en dat de Commissie, de nieuwe Commissie, deze behoefte serieus neemt. Ten tweede wil ik erop wijzen dat we een en ander moeten heroverwegen en ons afvragen of er nieuwe prioriteiten zijn die we in de kaders moeten opnemen. Zijn er programma's die niet goed functioneren? Kunnen de prioriteiten worden gewijzigd binnen de bestaande kaders of hebben we behoefte aan een herziening van de kaders zelf? We bevinden ons immers in een situatie waarin we steeds middelen in kas hebben gehad, omdat er in het begin meer dan voldoende geld was uitgetrokken voor landbouw binnen het meerjarig financieel kader, maar nu zijn die middelen er niet meer en wordt het moeilijk, zoals de heer Böge heeft benadrukt. Nu is het uur van de waarheid

aangebroken. De komende jaren, waarin we flexibel moeten zijn, zullen zeer moeilijk worden, indien we de ministers van Financiën er niet toe kunnen bewegen meer geld beschikbaar te stellen. Naar mijn mening zal dit buitengewoon moeilijk worden gezien het huidige economische klimaat.

Er is nog een andere kwestie die ik ook graag aan de orde wil stellen en die ik u, mijnheer Šemeta, ook in overweging wil geven voor uw toekomstige werk. De heer Maňka heeft uitstekend werk verricht op het gebied van de administratieve uitgaven en nu horen we nogal populistische politici zeggen dat we de werknemers van de EU niet de loonsverhogingen moeten geven waar ze in feite recht op hebben. Mijn fractie is er niet voor om geldende afspraken te schenden. Wie ontevreden is over het systeem, moet het systeem veranderen. Het voldoet niet om alleen maar ontevreden te zijn over het resultaat dat het gevestigde systeem heeft voortgebracht. Ik ben van mening dat er goede redenen zijn om naar de arbeidsvoorwaarden voor EU-werknemers te kijken en om vooral ook te bekijken of de regels die gelden voor werknemers in het EU-systeem de leiderschapsmogelijkheden bieden die we nodig hebben voor een effectieve uitvoering van EU-beleid. Het is nu enige jaren geleden dat de hervorming-Kinnock werd uitgevoerd. Het is vijf jaar geleden dat de uitbreiding plaatsvond. Nu is het tijd om een en ander te heroverwegen en ik hoop, mijnheer Šemeta, dat u mijn oproep ter harte wilt nemen.

Helga Trüpel, namens de Verts/ALE-Fractie. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer Lindblad, dames en heren, ook de Fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie vindt dat de begroting voor 2010, zoals na onderhandeling tot stand gekomen, een verantwoord compromis vormt. We hadden aan het begin van dit begrotingsoverleg nog tal van vragen en zagen diverse hiaten in de financiering. Deze zijn nu min of meer opgelost. Voor de hiaten betaalt het Parlement nu een derde en de Raad twee derde, waardoor wij ons achter dit compromis kunnen scharen en nu vooruit kunnen kijken naar het nieuwe jaar.

Ik wil toch beginnen met de problemen in de structuur van de Europese begroting en het strikte karakter ervan. We hebben reeds gehoord welke politieke symptomen hieraan ten grondslag liggen. Aangezien de begroting van 2009 vijftig financiële overdrachten en tien aanvullende en gewijzigde begrotingen telde, zal het eenieder duidelijk zijn dat de opzet voor deze begroting, die gekenmerkt wordt door haar starre karakter, kennelijk niet meer past in deze tijd en gewijzigd zal moeten worden, om in de toekomst verbetering te bereiken.

Daarom wil ik nu stil staan bij de punten met betrekking tot de aanstaande herziening. De begroting die we nu vaststellen is, zoals de heer László Surján het zei, een begroting in crisistijd. Met crisis wordt bedoeld de financiële en economische crisis. Daaraan wil ik echter, nu de Conferentie in Kopenhagen nog gaande is, het volgende toevoegen: we worden geconfronteerd met een nog ernstigere, existentiële crisis, namelijk de vraag of we wereldwijd in staat zullen zijn om onze planeet te redden en de opwarming van de aarde tot 2°C te beperken. Daartoe zullen we gezamenlijk te werk moeten gaan met betrekking tot onze begrotingen, de inzet van onze middelen en de inrichting van onze economie en onze levens. We moeten overstappen op hernieuwbare energiebronnen. We moeten onze CO₂-uitstoot drastisch verlagen. We moeten overgaan op een koolstofarme economie. Dat betekent dat we ook meer aan onderzoek zullen moeten besteden, met name onderzoek naar duurzaamheid, nieuwe materialen en nieuwe producten. Alleen dan creëren we nieuwe arbeidsplaatsen.

We zullen dat op zodanige wijze moeten doen dat de interne markt ervan profiteert, maar dat de Europese Unie tegelijkertijd nieuwe kansen creëert op de wereldmarkt met groene technologie en ecologische producten. Alleen dan kunnen we ook de Europese burgers overtuigen van de toekomst van Europa. Dat betekent eveneens dat we als lidstaten en Europese Unie gezamenlijk in onderwijs zullen moeten investeren. Dat is immers een belangrijke pijler van de Europese Unie die we op heel andere wijze zullen moeten bevorderen, zodat jonge mensen in Europa, maar ook wereldwijd goede kansen hebben.

Ik wil daaraan nog toevoegen dat we ook ons landbouwbeleid en de landbouwwuitvoersubsidies drastisch moeten aanpassen en de structuurfondsen in het oog moeten houden. Ook hier moeten duidelijke veranderingen worden doorgevoerd als het gaat om renovatie van bestaande gebouwen, vervoersbeleid en duurzaam vervoersbeleid. Wat wil ik hiermee zeggen? De begroting 2010 is weliswaar een stap in de goede richting, maar het is zeker nog niet voldoende. Onze fractie heeft zich sterk gemaakt voor de *green new deal* omdat we ervan overtuigd zijn dat we alleen middels een gezamenlijke inspanning in de geest van Europa, samen met de lidstaten, de Commissie en het Europees Parlement, de politieke kracht en wil kunnen opbrengen om daadwerkelijk grote veranderingen door te voeren, onze economie anders in te richten en zo werkgelegenheid te creëren.

Alleen als we met deze politieke kracht gezamenlijk een reële verandering tot stand brengen, zullen we ook de Europese begroting in die zin kunnen veranderen, evenals de nationale begrotingen, en zullen we met het oog op Kopenhagen de komende jaren hopelijk in staat zijn middelen beschikbaar te stellen voor de arme landen – vooral ten zuiden van de Sahara. Hiermee kunnen deze landen vervolgens nieuwe groei modellen invoeren, zodat zij niet onze fouten herhalen, maar dat er voor de industrielanden, de opkomende landen en de ontwikkelingslanden een nieuwe manier komt om met elkaar samen te leven en een nieuw soort economie. Alleen dan kunnen we op Europees en mondiaal niveau succesvol zijn.

Lajos Bokros, *namens de ECR-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de EU-begroting kampt met een aantal structurele problemen. Zij is te groot en blijft maar groeien. Voor vele begrotingsposten gelden ingebouwde, automatische verhogingen, met name voor de operationele kosten van de bureaucratie, terwijl daar geen zichtbare verbetering van de geleverde prestaties tegenover staat.

Voor elke begroting geldt dat zij een weerspiegeling moet vormen van bepaalde economische beleidsoverwegingen. De EU-begroting vormt op deze regel een uitzondering: zij weerspiegelt geen enkel samenhangend geheel van gemeenschappelijke waarden. In plaats daarvan poogt zij een EU-breed beleid van neo-Keynesiaans aanbodbeheer te rechtvaardigen door aan een ruime meerderheid van de posten meer uit te geven, zonder dat er sprake is van enige onderliggende structurele hervormingen.

Neem nu het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering. Er is een half miljard euro uitgetrokken om de negatieve effecten van de globalisering te verzachten. De lidstaten hebben echter al moeite om te komen met steekhoudende voorstellen voor enkele tientallen miljoenen. Enerzijds is dit een enorme verspilling van onze schaarse middelen; anderzijds is het een uitstekend voorbeeld van verdraaiing van de regels betreffende creatieve destructie in het kapitalisme.

De Begrotingscommissie was er niet blij mee dat er op het laatste moment nog een nieuwe post ten tonele verscheen, en wel de kosten van de ontmanteling van de kerncentrale Kozloduy. Het was een teken van slechte planning. Desondanks zou niet alleen de ontmanteling van Kozloduy, maar zelfs subsidie voor de bouw van een nieuwe energiecentrale nog belangrijker zijn dan de uitgaven die nu, middels deze vroegtijdige en inefficiënte verhoging, worden gedaan ten behoeve van het melkfonds.

De Europese bureaucratie profiteert van onverdiende en onnodige loonsverhogingen, alsof zij deel zou uitmaken van een positieve vraagimpuls. Wanneer de EU worstelt met een ongekend diepe recessie geeft het simpelweg geen pas om onszelf en onze ambtenaren te beschermen tegen de negatieve gevolgen. Zou het niet gepaster zijn om, omwille van de Europese solidariteit, een nominale loonsverlaging te accepteren en zo de werkgelegenheid te stimuleren?

Tevens is het een zorgwekkend teken van slechte planning dat het verschil tussen vastleggingskredieten en betalingskredieten in het geval van een groot aantal posten groeit. Aangezien er geen begrotingstekort mag ontstaan schuiven we steeds meer vastleggingen voor ons uit. Daarmee hypothekeren we in feite de toekomst van de EU en ondermijnen we op onomkeerbare wijze onze toekomstige bestedingsruimte.

Veel leden van het Europees Parlement concentreren zich op hun eigen lievelingsprojecten en uitgaven die de kiezer gunstig stemmen. De begroting mag niet worden gebruikt als een retrospectief instrument dat de status-quo handhaaft, maar moet worden gebruikt als een toekomstgericht instrument om het institutioneel regelgevingskader van de EU te versterken. De EU, op haar beurt, moet zich richten op versterking van de interne markt. Minder bescherming voor gevestigde belangen: dat is cruciaal als de EU op het wereldtoneel een rol van betekenis wil blijven spelen.

Miguel Portas, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (PT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik meen niet dat wij over de bomen van deze begroting kunnen praten met voorbijgaan aan het bos. Ik wil u gewoon frank en vrij de volgende vraag stellen: zou deze begroting er zonder crisis heel anders hebben uitgezien? We weten allemaal heel goed dat dat niet het geval zou zijn en dat is dan ook van doorslaggevend belang bij deze kwestie. Het verslag waarover we donderdag gaan stemmen onderkent dat de Raad niet bereid is meer geld uit te trekken voor het bestrijden van de crisis, de kredieten voor de structuurfondsen en het Cohesiefonds verlaagd worden op een moment dat er sprake is van een hevige crisis en de begroting onvoldoende, en ik citeer opnieuw, de prioriteit op het vlak van klimaatverandering weerspiegelt.

In het verslag zelf staan nog meer punten van kritiek, die mevrouw Haug al heeft genoemd. Er bestaat een groot verschil tussen het niveau van de aangegane betalingsverplichtingen en het niveau van de betalingskredieten, dat onder de geplande plafonds blijft. Bovendien weten we eigenlijk nog niet eens of de uitgaven goed worden besteed. Hoe kan dit Huis voor een dergelijke begroting stemmen, terwijl we voor

een zwaar examen staan? De enige verklaring is dat het Parlement de zwakke schakel is van de begrotingsautoriteit. Zelfs een kind weet dat degene die betaalt de baas is en in dit geval betalen de lidstaten.

Dames en heren, vandaag hebben we het ook over de toekomst, daar de Europeanen in alle lidstaten binnen een jaar te maken krijgen met de grootste bezuinigingsoperatie ooit. Voor de gewone burger is het heel eenvoudig: na de crisis is er opnieuw crisis, nu om de overheidsfinanciën te saneren. Dat beleid, waarbij ondertussen het nultekort op de Europese begroting wordt gehandhaafd, is onverantwoord. De moeilijkheden kunnen niet continu op dezelfde personen worden afgewenteld: werkloze mannen en vrouwen, werknemers met tijdelijke contracten en mensen wier pensioen gekort wordt.

De Unie zal alleen geen deel meer zijn van het probleem als we de rekeningen naar de juiste adressen gaan sturen. Zonder het sluiten van offshorebelastingparadijzen, het belasten van financiële transacties en de uitgifte van obligaties slagen we er niet in de problemen aan te pakken met het enige antwoord dat de crisis kan bedwingen: sociale rechtvaardigheid. U kunt rekenen op links om de financiële vooruitzichten vóór 2016 grondig en radicaal te herzien, waarbij het doel herverdeling is. U hoeft echter niet op links te rekenen om een middelmatige begroting te verdoezelen die geen antwoord geeft op de sociale noodtoestand en niet de nodige moed opbrengt om klimaatverandering te bestrijden.

Marta Andreasen, namens de EFD-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het voorstel voor de tweede lezing van de begroting 2010 staat nog altijd een verhoging van 6 procent voor ten opzichte van 2009. Dat voorstel lijkt wel afkomstig te zijn van een andere planeet – een planeet die niet in een financiële crisis verkeert. Na de bemiddelingsvergadering van afgelopen november betreurt het Parlement nog altijd de weigering van de Raad om de kredieten voor programma's uit de rubriek met de grootse titel 'Concurrentievermogen ter bevordering van groei en werkgelegenheid' te vergroten. De Raad weet maar al te goed hoe dergelijke fondsen worden aangewend.

Het Parlement heeft ook kritiek op de Raad vanwege de beperking van de betalingen, omdat dit niet bijdraagt tot de vermindering van het verschil tussen betalingsverplichtingen en betalingen. De Raad realiseert zich ongetwijfeld dat dit verschil een gevolg is van het gebrek aan informatie en raadpleging dat het begrotingsproces karakteriseert. De Rekenkamer heeft ons er onlangs op gewezen dat de EU op dit moment 155 miljard euro aan onbetaalde betalingsverplichtingen heeft; dat is 126 procent van de huidige jaarbegroting. Gaat er al een lampje bij u branden?

Het Parlement is ingenomen met de verhoging van de administratieve uitgaven – een verhoging waarin ook de salarissen van de leden zijn inbegrepen. Het zou obsceen zijn als wij stemmen voor een verhoging van onze salarissen, die allemaal moeten worden betaald door belastingbetalers die hun baan en sociale zekerheden verliezen als gevolg van de lagere nationale begrotingen. In de huidige omstandigheden zouden wij alle verhogingen moeten afwijzen. Het Europees Parlement wijst de bezuinigingen af die de Raad heeft geïntroduceerd in de structuur- en cohesiefondsen. Collega's, bent u ervan op de hoogte dat dit de gebieden zijn waarop de Rekenkamer de hoogste foutenniveaus heeft aangetroffen? Vindt het Europees Parlement dat we meer geld moeten injecteren in programma's waarvan we met zekerheid kunnen zeggen dat er frauduleuze handelingen plaatsvinden?

Bovendien zouden de burgers moeten weten dat deze begroting de kosten van de tenuitvoerlegging van het Verdrag van Lissabon niet dekt; deze zullen worden toegevoegd via gewijzigde begrotingen – dat wil zeggen, via de achterdeur. Men zou de vraag kunnen stellen hoe hoog deze kosten zullen uitvallen. "Wat maakt het uit?" is dan het antwoord, "het is geld van de belastingbetalers". Zoals ik in oktober al heb aangegeven zal de bijdrage van de Britse burgers aan de Europese Unie stijgen van 45 miljoen naar 50 miljoen Britse pond per dag, terwijl de Britse regering de overheidsdiensten gaat inkrimpen met het oog op een bezuiniging van 12 miljard Britse pond in de nationale begroting. Dat is bijna het bedrag dat het Verenigd Koninkrijk bijdraagt aan de Europese Unie. Het lijkt geen twijfel dat deze begroting een last vormt, en geen uitweg uit de crisis.

Collega's laat uw geweten spreken en stem tegen deze begroting.

VOORZITTER: MIGUEL ANGEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Ondervoorzitter

Angelika Werthmann (NI). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, of men nu in een stedelijk of plattelandsgebied woont, iedereen maakt deel uit van een informatie- en kennismaatschappij. De mensen, bedrijven en organisaties die de moderne informatietechnologie optimaal weten te benutten, hebben de beste kansen in de concurrentiestrijd. Daartoe zullen wel de nodige middelen beschikbaar moeten worden

gesteld voor de opbouw en uitbreiding van de technologische infrastructuur in de vorm van breedbandinternet, ook in plattelandsgebieden. Juist hierop is het tweede onderdeel van het Europees economisch herstelplan gericht, hetgeen tegelijkertijd bijdraagt aan de Lissabonstrategie.

De huidige en toekomstige energiezekerheid is een belangrijk thema voor Europa. Bulgarije heeft besloten tot de onmiddellijke ontmanteling van de kerncentrale van Kozloduy, hetgeen honderden miljoenen euro gaat kosten. Daarmee is echter nog niet het probleem opgelost van de radioactieve afvalstoffen die een permanent risico vormen voor de gezondheid en veiligheid van toekomstige generaties. Ik zou willen weten welke werkelijke, externe kosten gemoeid zijn met het gebruik van kernenergie en hoe deze berekend kunnen worden.

Het is hoog tijd dat alternatieve technologieën voor duurzame energie niet alleen verder worden onderzocht en gestimuleerd, maar ook meer worden toegepast. In de gemeenschappelijke verklaring over het gebouwenbeleid wordt het belang van bouwstrategieën voor de middellange tot de lange termijn benadrukt. Voor mij persoonlijk zijn hier drie zaken van belang. Ten eerste kunnen door energie-efficiënte gebouwen CO₂-emissies met maximaal een derde worden teruggebracht. Ten tweede moet het gebruik van bouwmaterialen die schadelijk zijn voor de gezondheid, met name asbest, uitdrukkelijk worden vermeden. Ten derde hecht ik zoals altijd aan transparant en controleerbaar beleid, zo ook op het gebied van gebouwen.

Alain Lamassoure (PPE). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik wil op mijn beurt zeggen hoe verheugd ik ben over de op de bemiddelingsvergadering bereikte overeenkomst. Hiervoor was de intelligentie van het Zweedse voorzitterschap nodig, alsmede de effectieve bijdrage van de Commissie, de competentie van onze rapporteurs en het gevoel voor compromisvorming van de vertegenwoordigers van de fracties. We moeten hen allemaal bedanken.

Het nieuws van de dag is voor mij echter niet deze overeenkomst. Wat de toekomst van de Europese begroting betreft, vindt de belangrijkste gebeurtenis van deze week niet hier in Straatsburg plaats, maar in Kopenhagen. Daar zijn onze grote nationale leiders na twee dagen overleg overeengekomen - alleen voor 2010 al - 2 400 000 000 euro te vinden voor de financiering van de zogenoemde EU-steun voor door klimaatverandering getroffen achtergestelde landen. Wij Parlementsleden zouden als onverantwoordelijk worden beschouwd als we er niet in waren geslaagd 81 miljoen euro te besnoeien op de EU-begroting en hier zien we hoe 2 400 000 000 euro uit de lucht komt vallen.

Ik verwelkom weliswaar dit resultaat, maar geen enkele democraat kan een procedure accepteren die zo obscuur is en zo gespeend van enige democratische controle - alle parlementen, zowel het Europees Parlement als de nationale parlementen, zullen voor een *fait accompli* staan - en die zulke onredelijke consequenties heeft voor bepaalde lidstaten aangezien sommige twee- of driemaal zoveel zullen betalen als andere, net zo rijke lidstaten.

Toch moeten we deze primeur toejuichen: onze staatshoofden en regeringsleiders erkennen dat voor het gemeenschappelijk EU-beleid meer nodig is dan een begroting die zich beperkt tot 1 procent van het bruto binnenlands product. Zij vinden opnieuw de Europese begroting uit, maar dan een soort schaduwbegroting. Ik reken erop dat de nieuwe Europese Commissie en het Spaanse voorzitterschap ons zullen helpen de fundering te leggen van het nieuwe budgettaire Europa, waarvan de noodzaak door niemand meer wordt betwist.

Francesca Balzani (S&D). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wanneer je aan het einde komt van een begrotingsprocedure en je al het werk dat ermee gemoeid is geweest in zijn geheel kunt bekijken, is er volgens mij maar één heel simpele en eerlijke vraag die gesteld moet worden: is het een nuttige begroting?

Deze begroting is een overgangsbegroting, een begroting die de overgang naar het Europa van Lissabon markeert, een overgangsbegroting in de context van de grote economische en financiële crisis die de gehele wereld heeft getroffen. Het is dus in dubbel opzicht een lastige begroting. Ze moet een antwoord bieden op de crisis, maar daarbij getuigen van het realistische besef dat in tijden van crisis de beschikbare middelen schaars zijn. Ze moet een positieve bijdrage leveren aan het economisch herstel, maar tegelijkertijd de uitgaven waar mogelijk beperken, verminderen en beteugelen.

Deze begroting zal voor het komende jaar 141 miljard euro vrijmaken. Dat is weinig meer dan beschikbaar was in 2009, maar er is met enorme krachtsinspanning en grote inzet gewerkt aan het stellen van prioriteiten, om de beschikbare middelen aan te wenden voor de echte prioriteiten van dit moment. Twee begrotingslijnen staan centraal: concurrentievermogen en milieu. Concurrentievermogen, omdat daarin het sociaal beleid is vervat alsook het werkgelegenheidsbeleid en de netelige kwestie van de structuurfondsen, die nog altijd de

pijlers vormen onder het beleid van de verdeling van welvaart binnen Europa. Deze begrotingslijn neemt voor het komende jaar ongeveer 65 miljard euro voor zijn rekening.

Ook het milieu, dat het landbouwbeleid omvat, is een belangrijke begrotingslijn, waarvoor ongeveer 60 miljard euro zal worden uitgetrokken. De begroting voor 2010 heeft echter vooral betrekking op het economisch herstelplan. Vorig jaar kreeg dit plan brede steun, maar de financiering ervan kregen we in 2009 niet rond. Nu, dankzij een aanzienlijke herverdeling van de middelen, kan eindelijk 2,5 miljard euro aan investeringen in de infrastructuur voor energie en in breedband worden gerealiseerd.

Maar er is ook veel in het werk gesteld om deze begroting in lijn te brengen met de strategie van Lissabon, om zelfs meer middelen beschikbaar te maken voor het Erasmus-programma, voor levenslang leren, dan de Commissie in de ontwerpbegroting heeft gedaan. We moeten ons immers niet alleen in alle eerlijkheid de vraag stellen of dit een nuttige begroting is, maar daarbij bovendien een fundamentele maatstaf hanteren: het nut van de begroting moet worden toegesneden op de burgers van Europa.

Het moet een nuttige begroting zijn voor elk van de burgers die samen Europa vormen en mijns inziens is het op basis van deze, op de burgers toegesneden nuttigheid dat we de gevoelige discussie moeten aanzwengelen en moeten blijven voeren over de herziening van de marges van de beschikbaarheid en de middelen die we Europa willen geven voor zijn beleid.

Ivars Godmanis (ALDE). – (LV) Mijnheer de Voorzitter, ik zou de structuurfondsen van Europa aan de orde willen stellen. De structuurfondsen nemen zo'n 35,5 procent van de hele Europese begroting voor hun rekening. Om precies te zijn: van 2007 tot 2013 zijn het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Europees Cohesiefonds goed voor 308 miljard euro. In 2010 nemen zij voor 39 miljard euro aan betalingsverplichtingen en voor ongeveer 31 miljard euro aan betalingen voor hun rekening. Welke risico's en problemen doen zich hier voor? De meest recente informatie is die van 1 oktober 2009: we zitten aan het eind van het tweede jaar, de lineaire uitvoering zou zo'n 28,5 procent kunnen bedragen, het betalingspercentage is 24,35 procent, en daar zien we de eerste problemen. 55 procent van de lidstaten zitten onder dat gemiddelde. In de ergste lidstaat ligt de indicator 40 procent onder het gemiddelde, en wat betreft de besteding van middelen belooft het verschil tussen de beste en de slechtste lidstaten 370 procent, oftewel een factor 3,7. Als we naar de individuele middelen kijken, en dan in het Fonds voor Wederopbouw en Regionale Ontwikkeling, dan zien we dat 22 procent van de lidstaten onder het gemiddelde zit, met het ergste geval dat 50 procent onder het gemiddelde ligt, en een verschil van 500 procent tussen de beste en de slechtste lidstaat. Er zijn landen waarin de besteding van middelen vijf keer slechter is dan die welke de hoogste bestedingen hebben! In het Europees Sociaal Fonds zit 22 procent van de landen onder het gemiddelde, met een uitschieter naar beneden van 43 procent onder het gemiddelde, en verschillen met een factor 3,7. Wat het Europees Cohesiefonds betreft situeert het ergste land zich 68 procent onder het gemiddelde, en het verschil tussen het beste en het slechtste land bedraagt 300 procent. Waarin zit hem het risico? Als we dit bekijken en vergelijken met de periode 2000-2006, toen er geen crisis was, dan zien we dat de staten die nu achterop liggen bij de besteding van middelen behoren tot de landen die voorheen geen middelen opnamen. Om precies te zijn hebben we niet-uitgegeven middelen ter waarde van 16 miljard euro van de oude financiering voor de periode 2000-2006. In het Fonds voor Wederopbouw en Ontwikkeling is in totaal 2,4 miljard euro verloren gegaan. Dat betekent dat 20 procent van de lidstaten dat geld niet besteed hebben, en het nu ook niet zullen krijgen. In het Europees Sociaal Fonds belooft dat bedrag 1,9 miljard euro, daar 10 procent van de lidstaten de bedragen niet volledig gebruikt hebben. Alles bij elkaar genomen betekent dit dat 4,3 miljard euro voorzien was...

James Nicholson (ECR). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, we zijn allen op de hoogte van de resterende 2,4 miljard euro voor het Europees economisch herstelplan die is vastgelegd in de begroting 2010, en in dit opzicht juich ik de poging om Europa door deze periode van economisch zwaar weer heen te loodsen toe. Mijns inziens zou het zwaartepunt van dit plan moeten liggen op innovatie en werkgelegenheid, en in essentie op de beperking van het banenverlies. Ik hoop dat dit geld goed zal worden besteed, en niet zal worden verspild. Deze middelen moeten via een behoorlijke procedure worden toegekend, en door de lidstaten op effectieve en efficiënte wijze worden aangewend.

Ik ben blij dat de toegezegde 420 miljoen euro voor breedband in landelijke gebieden er daadwerkelijk komt. In vele landelijke gebieden zal dit een hoogst belangrijk initiatief worden dat, mits naar behoren ten uitvoer gebracht, de vestiging van kleine en middelgrote ondernemingen in die gebieden zou moeten stimuleren.

Ook ben ik verheugd over de oprichting van het melkfonds. Dat was hard nodig en het is een goede illustratie van de prestatie die dit Parlement heeft geleverd met de opstelling van deze begroting, die voorziet in de aanwending van middelen die, laat ik het zo zeggen, niet werden gebruikt op andere gebieden.

Ik wil het kort hebben over mijn verlangens voor de toekomst ten aanzien van de begroting. Ik zou graag zien dat wij met onze middelen mensen helpen die het slachtoffer zijn geworden van geweld, van terrorisme, want ik ben van mening dat we op dit gebied meer kunnen betekenen. Dit zijn mensen die geen hulp hebben gekregen. Ze krijgen niet genoeg, en ze ontvangen ook onvoldoende steun van hun nationale regeringen. In mijn land worden zij momenteel op vele gebieden bijgestaan via bestaande fondsen, maar er zijn andere gebieden waarop we meer voor deze mensen zouden kunnen doen. Na 2014 zullen er voor hen geen middelen beschikbaar zijn en ik doe een beroep op dit Parlement om zich nu te gaan verdiepen in de vraag hoe we de slachtoffers van terroristisch geweld echt kunnen helpen. Ik hoop dat het aanstaande Spaanse voorzitterschap mij op dit gebied kan bijstaan.

Mag ik van deze gelegenheid gebruik maken om kort mijn bezorgdheid te uiten over het beheer van 60 miljoen euro aan EU-middelen in Noord-Ierland? Ik hoop dat de commissaris voor de begroting zich zal buigen over dit specifieke punt. Het Noord-Ierse parlement draagt de verantwoordelijkheid voor het beheer van de middelen en het loopt ongeveer achttien maanden achter met de verdeling ervan. Ik wil het parlement verzoeken om, indien het deze fondsen wil beheren, dat dan op effectieve en verstandige wijze te doen in deze tijd, waarin mensen behoefte hebben aan banen.

Jacky Hénin (GUE/NGL). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, in onze Unie moet de toegang tot een betrouwbare en koolstofarme elektriciteitsvoorziening worden erkend als een grondrecht voor iedere Europese burger. Hiertoe moet onze Unie een echt Europees publiek energiebeleid voeren en niet via een begrotingsprocedure de ontmanteling van een kerncentrale in Bulgarije financieren.

De totstandbrenging van een Europa van energie voor allen betekent dat er wordt erkend dat energie een publiek recht is van de mensheid, geen product. Het houdt in dat alle richtlijnen inzake deregulering en vrije concurrentie in de energiesector worden ingetrokken en dat de publieke regulering en eigendom van de hele nucleaire sector wordt gegarandeerd, met inbegrip van kwesties die verband houden met ontmanteling en onderaانبesteding. Het betekent dat er een Europees energieagentschap wordt opgericht dat alle onderzoeks- en veiligheidsinspanningen op energiegebied van de lidstaten coördineert en bundelt en dat ervoor zorgt dat alle EU-burgers een gelijke toegang hebben tot energie en dat er een economische belangengroep in het leven wordt geroepen die bestaat uit alle Europese overheids- en particuliere bedrijven die werkzaam zijn in de energiesector.

Deze economische belangengroep zou het mogelijk maken dat er in een kader van samenwerking grote projecten - op het gebied van distributienetwerken, koolstofarme energieproductie, onderzoek en veiligheid - worden uitgevoerd. Zo zou het geld van de Europeanen nuttig worden besteed; het zou de ontwikkeling bevorderen en niet alleen de opbrengst van het geïnvesteerde kapitaal vergroten.

Bastiaan Belder (EFD). - Mijnheer de Voorzitter, de vaststelling van de begroting 2010 vindt plaats tegen de achtergrond van de economische crisis. De middelen van de Europese Unie moeten extra zorgvuldig worden begroot. In deze context dwingt de Raad het Europees Parlement tot het stellen van prioriteiten. De kwakkelende economie en investering in duurzaamheid staan terecht hoog op de agenda. Rapporteur Surján heeft met zijn opstelling blijk gegeven consistent vorm te geven aan de prioriteiten economische groei en werkgelegenheid.

Die prioriteiten zien we weerspiegeld in de verschuivingen tussen de rubrieken van het meerjarige financiële kader. Daarnaast is het ook zichtbaar in de financiering van het Europees economisch herstelplan. Daarin wordt terecht fors ingezet op nieuwe technologie. Dit betreft met name steun voor projecten met duurzame energiebronnen en verbetering van de energienetwerkverbindingen met derde landen. Hiertoe dragen we bij aan de broodnodige diversificatie van energieleveranciers. Deze prioriteitstelling is geslaagd.

Wel heb ik een kanttekening hierbij. We hadden nog wat strenger moeten zijn. Als de Europese Unie geloofwaardig wil opereren, moet zij niet haar eigen rol uitvergroten bij de bestrijding van de crisis, maar zich beperken tot haar kerntaken. Zaken die niet tot het Europees terrein behoren, zijn bijvoorbeeld onderwijs, cultuur en burgerschap. De ieder jaar terugkerende vraag naar meer te besteden geld staat er echter haaks op. Een beroep op het flexibiliteitsinstrument om in het ontbrekende geld te voorzien, zou niet nodig moeten zijn.

Sterkere prioriteitstelling zorgt er daarentegen voor dat we een constructieve partner zijn voor de Raad van ministers, zeker in een tijd van economische crisis waarin lidstaten tekorten hebben en drastisch moeten bezuinigen. Kortom, dank aan rapporteur Surján voor deze stap in de goede richting, met nadruk op economisch herstel, zonder daarbij overigens de sociale aspecten van EU-beleid zoals de zorg voor kinderen uit tehuizen, denk met name aan Bulgarije, uit het oog te verliezen.

Frank Vanhecke (NI). - Voorzitter, één minuut spreektijd om over een begroting van 141 miljard euro te spreken, dan moet men zich uiteraard tot het essentiële beperken, namelijk dat met zogenaamd Europees geld werkelijk op alle niveaus, op communautair niveau, op nationaal niveau, op regionaal niveau, op nog lager niveau, minder efficiënt, minder omzichtig wordt omgesprongen dan met geld dat dichter van bij de belastingbetaler afkomstig is. Een voorbeeld. Volgens de Europese Rekenkamer zelf werd tot voor kort ongeveer 11 procent van de enorme cohesiefondsen volkomen onterecht uitbetaald. Voor 2010 gaat het dan over een bedrag van zo'n 4 miljard euro. Niet niks. Dat is onzindelijk en onaanvaardbaar. Nu begroten we voor 2010 2,4 miljard euro extra voor het economisch herstelplan. Ik ben daar niet tegen, maar ik blijf mij de vraag stellen of het Europees niveau daar wel geschikt voor is en of Europa zich niet beter zou beperken tot het efficiënt coördineren van concrete en doortastende nationale maatregelen.

Ten slotte blijf ik mij verzetten tegen de enorme verspillingen die in alle Europese instellingen schering en inslag zijn.

Salvador Garriga Polledo (PPE). - (ES) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de twee rapporteurs graag feliciteren, evenals de heer Lindblad voor de Raad, en met name de commissaris, de heer Šemeta, die zich nog maar gedurende enkele maanden met de begroting heeft beziggehouden en die, naar mijn mening, uitstekend werk heeft verricht en in staat is geweest een belangrijke consensusoplossing te vinden voor de bemiddeling van november. Daarom wil ik met name de commissaris van harte feliciteren.

Dit is het laatste jaar waarin wij op deze wijze een begroting opstellen. Ik ben van mening dat het systeem volledig is uitgehold en dat de fracties de komende maanden serieus moeten nadenken over hoe een nieuwe begrotingsprocedure eruit moet zien die past bij de realiteiten van Lissabon.

Ik geef u een voorbeeld. Dit jaar hebben we discussies gehad op landbouwgebied. Dat waren, zoals elk jaar, virtuele discussies, maar met een reëel resultaat. Volgend jaar zullen de gesprekken vanaf het begin reëel zijn, aangezien er sprake zal zijn van de gewone wetgevingsprocedure. Met andere woorden, alle leden van het Parlement zullen de nodige verantwoordelijkheid moeten uitoefenen.

Ten slotte wordt het een reële begroting en tevens wordt het een begroting, zoals de heer Lamassoure zojuist heeft aangegeven, waarbij de Raad niet op briljante wijze tijdens een paar bijeenkomsten buiten dit Huis om kan besluiten wat de nieuwe begrotingslijnen zullen zijn, waarna de Europese Commissie en het Europees Parlement magische financiële trucs moeten uithalen om deze briljante nieuwe beloftes van de Raad op te nemen in de begroting. Hier is nu een einde aan gekomen en wij hopen dat alle institutionele actoren vanaf 1 januari volgend jaar hun verantwoordelijkheid zullen nemen om begrotingen op te stellen die de politieke realiteit en de economische en financiële situatie van Europa weerspiegelen.

Eider Gardiazábal Rubial (S&D). - (ES) Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat we tevreden mogen zijn met de resultaten van het overleg tussen het Parlement en de Raad inzake de definitieve goedkeuring van de begroting van de Unie voor 2010.

We mogen ook blij zijn met het feit dat het ons is gelukt de financiering voor de zuivelsector, die we in het Parlement bij de eerste lezing hebben goedgekeurd, te behouden. Deze financiering kan onze boeren helpen deze crisis te boven te komen. Ik hoop dat we een permanente oplossing kunnen vinden en dat zij snel het licht weer zullen zien.

We mogen ook tevreden zijn met het feit dat er een overeenkomst is bereikt over de financiering van een mechanisme voor microkredieten voor de Europese Unie met nieuwe fondsen. Bovendien mogen we onszelf feliciteren met iets dat vanzelfsprekend lijkt, maar waar nauwelijks over wordt gesproken: de landbouwwitgaven en de uitgaven voor het cohesiebeleid. Dat zijn de twee belangrijkste beleidsterreinen van de Europese Unie en die zijn niet ter discussie gesteld. Vandaag de dag mogen we dat als een succes beschouwen.

We mogen bijzonder blij zijn met het feit dat we 2,4 miljard euro aan nieuwe fondsen hebben gevonden om het tweede deel van het Europees economisch herstelplan te financieren.

Achter deze tevredenheid gaat echter een veel minder prettige werkelijkheid schuil, namelijk dat er geen geld is voor het financieren van beleid dat wij allen de Unie hebben toegedacht. Beter gezegd, er is wel geld, maar binnen de Raad lijkt het onwrikbare dogma te gelden dat er geen euro meer mag worden uitgegeven dan wat in 2006 is goedgekeurd voor het huidige financiële kader. Dat, fungerend voorzitter van de Raad, is niet een kwestie van zuinig met de begroting omgaan, maar economische en politieke kortzichtigheid.

Iets meer dan een jaar geleden stelde de Europese Commissie een economisch herstelplan voor de Europese Unie voor. Het was een betrekkelijk bescheiden plan als we het vergelijken met wat er in de lidstaten gebeurde, maar een plan dat de nadruk legde op het versterken van de sectoren van de toekomst van onze economieën.

De Raad was er aanvankelijk tegen, omdat werd voorgesteld het financiële kader te vergroten met 5 miljoen euro. Na lange onderhandelingen en discussies aanvaardde u uiteindelijk het plan, maar we hebben er twee jaar over gedaan. U heeft de Europese Commissie gedwongen aan slim creatief boekhouden te doen om ervoor te zorgen dat dit geld kan worden gebruikt zonder dat het feitelijk opvalt in het financiële kader.

We hebben het steeds over transparantie en vereenvoudiging, maar de Commissie heeft een mooi schema voor ons moeten opstellen om ervoor te zorgen dat degenen onder ons die aan de begroting werken, haar voorstel konden begrijpen. Ik daag u uit, fungerend Voorzitter van de Raad, om deze overeenkomst uit te leggen aan de burger die nog interesse heeft in wat wij in het Europees Parlement doen.

Dit is niet de manier waarop wij een Europa creëren dat dichtbij de burger staat, zoals we zo graag willen. Ik zeg dit niet om kritisch te zijn, maar omdat de Europese integratie zwak zal zijn zolang de Raad zijn beleid niet wijzigt.

We hebben net een Verdrag getekend, maar we hebben een frisse geest nodig. Ofwel we stappen af van het idee dat iedere in Europa bestede euro een verspilde euro is, ofwel we voegen ons bij de eurosceptici.

Komende donderdag nemen we een resolutie aan waarin wij om een herziening van het financiële kader verzoeken, passend bij de nieuwe behoeften van de Unie. Ik ben het hier volledig mee eens. Maar ik waarschuw u dat een herziening van het financiële kader een toename moet behelzen. De nieuwe behoeften kunnen niet worden gefinancierd door op de huidige prioriteiten te korten. Ten slotte zeg ik u, ter extra verduidelijking, dat wij niet akkoord zullen gaan met bezuinigingen op het cohesie- en het landbouwbeleid.

Gerben-Jan Gerbrandy (ALDE). - Voorzitter, wij bespreken de laatste begroting onder het Verdrag van Nice en volgend jaar zal het echt anders zijn. Volgend jaar zal het Parlement voor het eerst in staat zijn de tanden te zetten in bijvoorbeeld het landbouwbeleid, maar ook in de uitgaven voor visserij. Deze helft van de begroting komt dan eindelijk onder bereik van het Parlement en ik kan u zeggen, ik kijk daarnaar uit. Maar goed, we hebben het nu over de begroting van 2010. Kort een paar opmerkingen.

Goed dat er meer geld gaat naar energie en onderzoek en ook naar de ontmanteling van de Bulgaarse kerncentrale Kozloduy, maar mijn probleem zit bij de hoofdlijnen van de Europese begroting. Maken de Europese bijdragen onze economie echt klaar voor de toekomst? Nee! Laten we onszelf niet voor de gek houden! Laten we de aankomende *budget review* van de financiële vooruitzichten gebruiken om onze pijlen te richten op de toekomst. Ik roep dus de Raad en de Commissie op om deze *review* echt serieus te nemen en niet als een grapje te beschouwen. Het huidige budget investeert nog te veel in de economie van gisteren, te veel oude steun aan landbouw, te veel oude steun aan regio's en veel te weinig in duurzaamheid en innovatie, waar het écht om draait. We staan op een keerpunt. Maken we van Europa een openluchtmuseum waar Amerikanen, Chinezen, Indiërs, mooie cultuur kunnen zien en lekker kunnen eten of maken we van Europa een dynamische vooruitstrevende regio, een waar de rest van de wereld met jaloerse blik naar kijkt? Of met andere woorden, kiezen wij voor stilstand of vooruitgang? Mijn antwoord mag duidelijk zijn.

Laten we ook de financiering van de Europese Unie onder de loep nemen. We zullen hoe dan ook naar een systeem van eigen middelen moeten. De Commissie gaat daar op verzoek van ons, liberalen, een voorstel voor doen. Ik kijk daarnaar uit. Het huidige systeem geeft de Unie te weinig armslag en heeft het perverse gevolg dat lidstaten meer geïnteresseerd zijn in hoeveel ze weer terug kunnen krijgen in plaats van in de vraag of de Europese bijdrage ook echt effect heeft. Overigens ben ik van mening dat we veel meer moeten doen om de neergang van biodiversiteit in de wereld te stoppen.

Takis Hadjigeorgiou (GUE/NGL). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, wij zijn het niet eens met de politieke oriëntatie van deze begroting, omdat daarmee de militaire uitgaven worden verhoogd en de politiek van de EU wordt samengesmolten met die van de NAVO. Dat betekent in feite dat de Europese Unie nooit de mogelijkheid zal hebben om een onafhankelijk buitenlands beleid te voeren. Met het vijfjarig financieel kader

worden de landbouwwuitgaven verminderd en wordt nagelaten steun te geven aan de huishoudens, de cohesie en de strijd voor het behoud van het klimaat.

Wij willen een Europese Unie die met haar wetgeving de consumenten beschermt tegen woekerwinsten en de burgers beschermt tegen het indiscrete oog van de macht. Het is nu al zover gekomen dat wij allemaal bij voorbaat verdacht zijn.

Ik wil nog iets verduidelijken: wij zijn tegen de begroting maar onze argumenten zijn precies het tegenovergestelde van wat wij zojuist gehoord hebben van de niet-ingeschreven leden uit het Verenigd Koninkrijk. Wij geloven in de band tussen de belangen van de volkeren. Voor ons is het niet juist dat elk volk zich in zichzelf opsluit, want dat leidt alleen maar tot vijandigheid en uiteindelijk tot conflicten.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) De Europese Commissie is van plan in de wijziging van de begroting van 2009 aanzienlijk te bezuinigen op twee terreinen. Het ene is het concurrentievermogen en daarbinnen de kaderprogramma's voor onderzoek en ontwikkeling, terwijl dit tot nu toe als prioriteit werd gezien. Als we de kandidaten de schuld geven, is er een nog sterkere behoefte aan de vermindering van de bureaucratie. Het andere terrein is de verlaging van het Fonds voor Plattelandsontwikkeling met 1,6 miljard euro. Dit Fonds is bedoeld om ervoor te zorgen dat het bevolkingspeil op het platteland behouden blijft of hersteld wordt. Hongarije wordt bijzonder zwaar getroffen door dit probleem. Grootgrondbezitters domineren de Hongaarse landbouw: zij ontvangen de areaalbetalingen, terwijl ze weinig gebruik maken van arbeidskrachten. De rapporteur gebruikte harde taal voor de wijziging. Hij zei dat de Commissie de belangrijkste gebieden berooid achterlaat. Mijn vraag is waarom hij dan toch de aanneming van deze wijziging steunt?

Ingeborg Gräßle (PPE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer Lindblad, dames en heren, ik wil ingaan op de vraag van de heer Garriga om realistische begrotingen. Wat zijn de kosten van het Verdrag van Lissabon? Dat is inmiddels een prangend probleem. Waar is ons realisme als het gaat om de structuurfondsen? De structuurfondsen zijn onze heilige koe. We hebben nu al ongebruikte begrotingsmiddelen van 2,5 jaar tijd, die niet besteed worden, en daar komt nog eens 30 miljard euro bovenop.

We hebben te maken met een probleem op de Balkan. De landen in deze regio bereiden zich voor op toetreding tot de Europese Unie, maar wij tonen door negatieve besluiten van de socialisten en liberalen weinig belangstelling voor wat er zich werkelijk op de Balkan afspeelt. Hoe werken de verschillende EU-instellingen, die inmiddels sterk in aantal zijn toegenomen, bijvoorbeeld in Kosovo met elkaar samen? Dit waren stuk voor stuk belangrijke amendementen die door het Parlement zijn afgewezen. Ik ben echter van mening dat wij al deze punten in aanmerking zouden moeten nemen, aangezien wij daar een taak te vervullen hebben.

Waar is de vooruitgang in de voortgangsverslagen? We hebben het auditverslag goedgekeurd waarin we het verzoek om een verkeerslichtensysteem hebben neergelegd. Toch weigerde de Begrotingscommissie dit later concreet om te zetten door een overeenkomstige reserve op te nemen. Dit zijn allemaal tegenstellingen waarbij ik in dit Parlement geen bereidheid zie om realistisch te zijn en eigen besluiten concreet om te zetten.

Ik wil dringend oproepen tot een realistische houding ten opzichte van Kozloduy. Kozloduy was niet opgenomen in het speciale verslag van de Commissie over de uitgave van EU-middelen in Bulgarije tot de zomer van dit jaar, hoewel er wel gelden uit PHARE voor verstrekt zijn. Tot eind 2009 is er ten minste 602 miljoen euro aan Kozloduy verstrekt. Ik heb getracht te achterhalen wat er met dit geld gebeurd is en heb geconstateerd dat er tot nu toe nog niets is ontmanteld, maar dat er enkel plannen gemaakt zijn om de sluiting te regelen. Kozloduy heeft mij duidelijk gemaakt hoe weinig de Commissie weet van wat er met ons geld gebeurt. Verder is mij duidelijk geworden dat de vele aanvullende begrotingen die er inmiddels zijn, de controle bemoeilijken en dat ook de Commissie hierdoor zelf het overzicht verliest. Laten we daarom in ieder geval stoppen met het handhaven van deze aanvullende begrotingen, aangezien ze ervoor zorgen dat we zelf niet meer weten wat er speelt.

Edit Herczog (S&D). – (HU) Commissaris, dames en heren, in de huidige financiële en economische crisis moet er speciale aandacht worden besteed aan groei, het concurrentievermogen, banen en de efficiëntere en eenvoudiger uitvoering van de cohesie- en structuurfondsen. Daarnaast genieten de volgende doelen prioriteit: de toename van de zekerheid van de energievoorziening en -levering, interne veiligheid, demografische uitdagingen en klimaatverandering.

Juist daarom verwelkomen we de geweldige successen die het Parlement heeft geboekt in het voorliggende begrotingsontwerp op het gebied van het economisch herstelplan en de steun voor investeringen op energiegebied. We verwelkomen ook de kleinere successen, zoals de steun aan zuivelproducenten of microfinanciering voor kmo's, waarover na een langdurig debat overeenstemming is bereikt. Verder wil ik

de projecten voor slimme energie en de steun voor levenslang leren noemen. We moeten benadrukken dat het een echt goed resultaat is dat het is gelukt de 2,4 miljard euro bij elkaar te krijgen voor economisch herstel. Ik ben zeer verheugd dat het is gelukt de begroting van Galileo bekrachtigd te krijgen.

Er is bijna 2 miljard euro uitgetrokken voor energieprojecten, wat misschien wel het belangrijkste resultaat is dat het Europees Parlement op zijn conto kan schrijven. Het is gelukt steun te verwerven voor de veilige sluiting van de Bulgaarse kerncentrale Kozloduy, en hierbij wil ik de nadruk leggen op het woord veilig. We hebben weten te bereiken dat op verzoek van het Europees Parlement steun voor zuivelproducenten in de begroting is opgenomen. Ook moeten we benadrukken dat het Parlement verantwoordelijke beslissingen heeft genomen en we moeten erkennen dat we de reserves in de begroting op verstandige wijze hebben verdeeld.

Aan de andere kant beginnen onze reserves op te raken. Het Parlement kan trots zijn op de begroting voor 2010. Daarmee wil ik de rapporteurs Surján en Maňka feliciteren. Onze taak voor de toekomst is dat met het Verdrag van Lissabon niet alleen de bevoegdheden van het Parlement worden versterkt, maar dat dankzij deze hervorming de EU-begroting ook het leven van Europese ondernemers en burgers gemakkelijker maakt. Daarvoor wens ik onszelf de komende jaren veel kracht en doorzettingsvermogen. Ik dank u voor uw aandacht.

Nathalie Griesbeck (ALDE). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, dames en heren, het is nu mijn beurt om hulde te brengen aan de verbeeldingskracht en inspanningen van onze instellingen om - via bepaalde begrotingstechnieken, zoals de heer Lamassoure heeft gezegd, als door een wonder - het bijzonder grote geldbedrag vrij te maken dat overeenkomt met de tweede fase van het economisch herstelplan, te weten 2 400 000 000 euro. Ook wil ik zeggen hoe blij ik ben dat we 300 miljoen euro hebben weten te vinden als kortetermijnreactie op de bijzonder ernstige crisis die de landbouwers momenteel doormaken. Dit geldbedrag en deze moeilijkheden zullen hopelijk betekenen dat we er wat hun toekomst betreft een pragmatische aanpak op na zullen houden. Daarnaast zouden we ons moeten verheugen over de proefprojecten en voorbereidende acties die, zoals mevrouw Jensen heeft benadrukt, onze begroting nieuw leven inblazen.

Deze bijzonder rake opmerkingen daargelaten, wil ik twee punten onderstrepen. Ten eerste heb ik een vraag en ten tweede wil ik een politiek standpunt innemen. Ik wil vragen om een officiële verklaring over de positie die onze Unie zal innemen ten aanzien van het cohesiebeleid en de structuurfondsen, elementen die nu in het oog van de storm rond bepaalde EU-partners lijken te liggen. Dit is volgens mij een bewijs van hetgeen er in Europa gebeurt.

(Spreekster wordt door de Voorzitter onderbroken)

Elisabeth Jeggle (PPE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wij hebben het in deze onderhandelingen als Europees Parlement goed gedaan. Mijn dank gaat uit naar alle collega's hier die onderhandeld hebben en die hun standpunten duidelijk kenbaar hebben gemaakt tegenover de Commissie en de Raad.

Het is nu zaak alle belangrijke punten van het Verdrag van Lissabon ten volle gestand te doen. Dat geldt ook voor het gehele begrotingsterrein. Het is nu duidelijk dat het Parlement serieus moet worden genomen en dat het zin heeft zo met het Parlement om te gaan. Dat hebben deze begrotingsonderhandelingen heel duidelijk aangetoond. Zoals al door vele collega's is gezegd: we hebben onze belangrijkste doelen bereikt.

Als rapporteur voor de landbouwbegroting in de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling kan ik bevestigen dat onze begroting op het onderdeel landbouw ondanks de grote druk binnen de marge ligt. We zijn binnen de perken gebleven en hebben dat zelf binnen onze commissie weten te bereiken. Hier hecht ik grote waarde aan. Het is een succes van het Parlement dat er 300 miljoen euro beschikbaar is voor het melkfonds, tegen alle jarenlang door de Commissie en de Raad aangevoerde argumenten in, met name gezien de moeilijke situatie voor de melkveehouders.

Maar ook andere takken van de landbouwproductie hebben het momenteel zwaar. Niet alleen de landbouw, niet alleen de landbouwers, maar ook tal van arbeidsplaatsen in verbonden sectoren hebben hieronder te lijden. Dat maakt de huidige situatie nog moeilijker. Voor het melkfonds streven we nog naar de vaste begrotingslijn, dat willen we in de toekomst bereiken. We hebben in de begroting voor 2010 meer middelen opgenomen dan voor 2009. Dat is nodig gezien de huidige situatie, dat beseffen wij. We zullen ons hiernaar moeten richten en alles in het werk moeten stellen om ons landbouwbeleid duurzaam en innovatief te maken.

Estelle Grelier (S&D). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, de stemming over de begroting is in wezen een uiterst politieke daad en we moeten een - belangrijke en fundamentele - politieke les trekken uit de ons voorgestelde begroting.

De begroting van de Europese Unie en met name deze weerspiegelt het ontbreken van een Europees politiek project ook al hebben de Europese burgers zulks meer dan ooit nodig tegen een achtergrond van crisis en aan het begin van onze nieuwe mandaten. Deze begroting markeert de afwezigheid van een globale visie voor Europa.

De Raad en de Commissie hebben ervoor gekozen de lidstaten hun eigen, vaak rivaliserende herstelplannen te laten ontwikkelen en hebben hun pogingen gestaakt om het herstel op economisch, sociaal en milieugebied op EU-niveau te coördineren. Er is niet geprobeerd enig hefboomeffect te verkrijgen, de Europese solidariteit is geenszins aangemoedigd.

De Raad en de Commissie sussen hun geweten door de gedoseerde uitvoering van een herstelplan. De begroting voor 2010 voorziet namelijk in een financiering van het tweede deel van het herstelplan voor het belachelijke totaalbedrag van 5 miljard euro. Er zal weliswaar 300 miljoen euro worden toegewezen aan het melkfonds, maar dit is ontoereikend wanneer we bedenken dat in Frankrijk bijvoorbeeld het netto-inkomen van landbouwers in 2009 met 34 procent is gedaald.

In de begroting voor 2010 is 25 miljoen euro gereserveerd voor microfinanciering en wordt de ontwerpbegroting voor steun uit het Cohesiefonds gehandhaafd, tegen het advies van de Raad in.

Dus zullen we min of meer bij gebrek aan een - beter - alternatief vóór deze begroting stemmen omdat Europa, dat wil zeggen de Europese burger, niet zonder haar steun kan, hoe ontoereikend deze ook mag zijn. We moeten echter gezamenlijk en dringend een vraagteken gaan zetten bij de methoden voor de financiering van het ambitieuze beleid waarmee Europa zichzelf moet toerusten en voor de verwijdering van de EU-begroting uit haar huidige beperkte en ongeschikte kader.

Gewichtige politieke verklaringen daargelaten, moet de voorzitter van de Commissie, de heer Barroso, ons vertellen hoe hij het toekomstige Europese beleid waar hij de mond van vol heeft, denkt te financieren, met name het beleid inzake de nieuwe strategie voor groei en dat op het gebied van klimaatverandering. Hiervoor zal zo'n beperkte begroting als deze niet meer volstaan.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). - (GA) Mijnheer de Voorzitter, ik sta volledig achter het besluit van het Europees Parlement om prioriteit te verlenen aan de financiering van het Europees economisch herstelplan. Een dergelijk herstelplan is nodig om de economische vraag op te vijzelen en om het concurrentievermogen van de regio opnieuw op de kaart te zetten.

Als gevolg van de economische crisis vertoont de werkloosheid in Europa een stijgende lijn, en de Europese economie heeft hier ernstig onder te lijden. Helaas zijn het de jonge mensen die voor het eerst van hun leven een baan zoeken die het hardst getroffen worden. Het is van essentieel belang dat er maatregelen worden genomen om degenen die het minst bevoorrecht zijn, te beschermen.

We moeten omscholingsplannen instellen zodat degenen die vandaag hun werk verliezen, snel een andere baan kunnen vinden in de toekomst.

Het herstelplan is ontwikkeld om te worden toegepast in combinatie met het Europees Sociaal Fonds en het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering.

Sinds 1973, toen Ierland ermee instemde om deel te nemen aan de Europese Economische Gemeenschap, heeft de Europese Unie meerdere malen een centrale rol gespeeld bij het aanpakken van de werkloosheidsproblemen van het land door middel van het Europees Sociaal Fonds.

De Unie heeft deze constructieve rol in Ierland weer op zich genomen, en het herstelplan is hierbij van vitaal belang.

De Voorzitter. - Dank u, mijnheer Gallagher. Als ondervoorzitter die verantwoordelijk is voor meertaligheid wil ik u laten weten dat het ons deugd doet u Gaelic te horen spreken in het Parlement.

Danuta Maria Hübner (PPE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, graag vraag ik de aandacht voor vier punten.

Allereerst wil ik benadrukken dat we de begroting 2010, en in het bijzonder de financiële instrumenten van het Europese cohesiebeleid, zo doelmatig mogelijk moeten inzetten om de economische activiteit in alle

regio's en steden van de Unie te stimuleren, en om het hefboomeffect te creëren dat nodig is om de economieën van de lidstaten vlot te trekken. Het cohesiebeleid vormt een sterke en noodzakelijke brug tussen economisch herstel enerzijds, en de structurele transformatie van de Europese economie op de lange termijn anderzijds.

Ten tweede wil ik aangeven dat de Commissie regionale ontwikkeling om deze reden de Commissie en de lidstaten heeft aangespoord om de beschikbare financiële middelen te investeren in prioriteiten van het cohesiebeleid 2007-2013 – klimaatverandering, kennis en innovatie, energie-efficiëntie, hernieuwbare energie, breedband, duurzaam stadsvervoer en het opfrissen van vaardigheden – alsook om de hefboomfunctie van het cohesiebeleid te stimuleren; dit houdt in dat alle instrumenten van financial engineering die het cohesiebeleid in samenwerking met de Europese Investeringsbank heeft ontwikkeld, efficiënt worden ingezet om kleine en middelgrote bedrijven te helpen, niet alleen om deze zware periode te overleven maar bovenal om stand te houden en zich aan te passen aan de veranderende wereldeconomie, die een transformatie doormaakt, en om de uitdagingen van de klimaatverandering aan te gaan en de kansen die deze verandering biedt, aan te grijpen.

Ten derde wil ik de leden laten weten dat alle betalingsaanvragen voor het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Cohesiefonds uit de begroting 2009, ter hoogte van in totaal 25,5 miljard euro, volledig zijn gebruikt, en dus bijdragen aan herstel, structurele verandering, groei, werkgelegenheid en aan energie-efficiëntie met het oog op de klimaatverandering.

In dit licht wil ik tot slot uiting geven aan mijn teleurstelling over de verminderde steun voor de kandidaat-landen, die voortvloeit uit de bezuiniging op de componenten regionale ontwikkeling en ontwikkeling van de menselijke hulpbronnen van het IPA, die zijn gericht op gebieden als werkloosheid, sociale uitsluiting en investeringen in onderwijs. Deze bezuiniging van 7 miljoen euro – dat is 0,5 procent van de beschikbare operationele tegoeden die worden gereserveerd voor administratieve uitgaven – wordt doorgevoerd zonder acht te slaan op het belang van goed lokaal bestuur, en zonder acht te slaan op de basisprincipes van goed financieel beheer, waar dit Parlement zo aan hecht.

Cătălin Sorin Ivan (S&D). – (RO) Allereerst wil ik graag de rapporteurs feliciteren met de resultaten die ze hebben behaald bij de onderhandelingen over de begroting van 2010. De burgers van Europa hebben nu meer dan ooit een grote Europese begroting nodig om de economische crisis en hun problemen op te lossen.

De begrotingen van de lidstaten ondervinden momenteel enorme problemen met het bestrijden van de economische crisis, met name omdat een groot deel van die problemen de landgrenzen overschrijdt. Dit zijn mondiale problemen, waarvoor een gecoördineerde aanpak op het hoogste niveau nodig is. Daarom ben ik zeer verheugd dat wij dit Huis vandaag een begroting kunnen presenteren die de tweede fase van het Europees economisch herstelplan volledig zal financieren, ten bedrage van 1,98 miljard euro. Waarschijnlijk zullen we de eerste tekenen van het economisch herstel zien in 2010. De nationale begrotingen zullen echter zeer hard worden getroffen door onze inspanningen van vorig jaar. Bovendien verwacht men dat de werkloosheidscijfers in de lidstaten een recordhoogte zullen bereiken.

De nieuwe Commissie krijgt de grote verantwoordelijkheid om de lidstaten en de burgers van de Europese Unie te helpen deze moeilijke tijden door te komen. Ik wil echter de aandacht van de lidstaten vestigen op hun verantwoordelijkheid om Europese fondsen aan te wenden. Het is nutteloos om al deze inspanningen te doen om geld te krijgen voor het cohesiebeleid als dit geld vervolgens niet wordt gebruikt. Net als mijn collega's dring ik er dan ook op aan het meerjarige financiële kader voor de periode 2007-2013 zo snel mogelijk te herzien, want als we dat niet doen, zullen we hier geen begroting rond kunnen krijgen voor 2011.

Ten slotte wil ik nog één punt benadrukken. De begroting van 2010 bevat een innovatief element dat voor velen van u waarschijnlijk minder belangrijk lijkt, maar het wél is. Ik heb het over de start van de voorbereidingen voor het creëren van een gemeenschappelijk Europees kader voor het Zwarte-Zeegebied. Dit zou een erkenning betekenen van de Zwarte Zee als een belangrijk Europees thema en zou de verschillen tussen hoe het Zwarte-Zeegebied en het Baltische-Zeegebied worden behandeld als onderdeel van het Europese beleid verkleinen.

Jean-Pierre Audy (PPE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, mijnheer de staatssecretaris, ik feliciteer de rapporteurs en onze voorzitter van de Begrotingscommissie, mijn vriend, de heer Lamassoure.

Ik heb vijf opmerkingen. De eerste gaat over onderzoek en in het bijzonder over het zesde en zevende kaderprogramma. In het belang van de rechtszekerheid herhalen wij in de Commissie begrotingscontrole dat de Europese Commissie zich moet onthouden van de herberekening, via nieuwe interpretaties van de

ontvankelijkheidscriteria, van de jaarrekening voor voltooide projecten die zij al heeft goedgekeurd en betaald. Wij verzoeken de Commissie opnieuw niet af te wijken van de internationale boekhoud- en auditnormen.

Het tweede punt betreft de opnemings in de begroting van de pensioenen van het EU-personeel. Wij stellen voor dat de vorderingen op de lidstaten met betrekking tot deze pensioenen - 37 miljard euro op 31 december 2008, een stijging van 4 miljard euro ten opzichte van 2007 - als activa op de balans worden geboekt en dat er een studie wordt verricht naar de oprichting van een EU-pensioenfonds.

Het derde punt is dat het Europees Bureau voor fraudebestrijding moet worden gesteund. Het moet worden versterkt zodat het beter zijn werk kan doen, met name voor wat betreft de interventies buiten de EU.

Het vierde punt houdt in dat wij zouden willen dat de Commissie de middelen ter beschikking stelt waardoor wij een interinstitutionele conferentie kunnen houden ter verkrijging van een positieve betrouwbaarheidsverklaring van de Europese Rekenkamer. Deze conferentie zou worden bijgewoond door de nationale rekenkamers, de Europese Rekenkamer, de nationale parlementen en de betrokken regeringen.

Het vijfde en laatste punt is dat de Europese Unie onvoldoende investeert en vandaar de nu volgende vraag, op persoonlijke titel: wordt het geen tijd dat wij in onze begroting een sectie over investeringen opnemen en dat we samen met de Europese Investeringsbank - waarvan de Europese Unie als het aan mij ligt van nu af aan net als de lidstaten een partner wordt, aangezien we rechtspersoonlijkheid hebben - een investeringsplan opzetten, in het bijzonder betreffende de trans-Europese netwerken? Het gaat hierbij onder andere om energie, autosnelwegen, hogesnelheidslijnen, waterwegen, universiteiten, onderwijs, breedband, gezondheid en ruimte.

Derek Vaughan (S&D). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, dit is mijn eerste begroting in dit Parlement, en ik ben zeer onder de indruk van de heersende consensus over de vraag wat de prioriteiten zijn van dit Parlement, alsook van de consensus dat we die prioriteiten moeten beschermen. Ik wil iedereen bedanken die in dit proces een rol speelt.

We hebben een hoop bereikt. We hebben weliswaar niet al onze doelen weten te realiseren, maar ik ben blij dat we zoveel hebben bereikt. Ik ben vooral ingenomen met de verklaringen die zijn afgelegd over de structuurfondsen en het cohesiebeleid. Ik hoop dat we ons deze verklaringen zullen herinneren wanneer we besluiten gaan nemen over het beleid na 2013. We hebben evenwel nog moeilijke besluiten te nemen, onder andere over de financiering van de microfinancieringsfaciliteit - Ik hoop dat de leden deze nog steeds als een prioriteit beschouwen - over het vrijmaken van de financiële middelen voor Kozloduy in de komende drie jaar, en over de financiering van nieuwe prioriteiten: prioriteiten die voortvloeien uit Kopenhagen, prioriteiten die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van het Verdrag van Lissabon en prioriteiten die voortvloeien uit de nieuwe strategie 2020 waarover we volgend jaar gaan praten.

Al deze problemen moeten we oplossen in de wetenschap dat onze financiële speelruimte zeer beperkt is en dat de Raad terughoudend zal zijn met het ter beschikking stellen van aanvullende middelen. Daarom is het absoluut essentieel dat er in de toekomst een fundamentele herziening van de begroting komt. We moeten ervoor zorgen dat de begroting in de toekomst aansluit op onze prioriteiten.

Ook moeten we ons buigen over een nieuwe begrotingslijn voor het Fonds voor aanpassing aan de globalisering, in plaats van geld te blijven gebruiken van andere begrotingslijnen. Verder moeten we ervoor zorgen dat er genoeg geld is in het kader van het flexibiliteitsinstrument, zodat we adequaat kunnen reageren en onze prioriteiten kunnen bijstellen. Op dit moment zijn hiervoor onvoldoende middelen beschikbaar. Als we dit allemaal kunnen realiseren houdt dat in dat we voldoen aan onze prioriteiten en, nog belangrijker, kunnen we de Europese burgers laten zien dat dit Parlement relevant is.

Onze begroting moet onze prioriteiten weerspiegelen, maar ook die van onze burgers. Dat is de kernboodschap voor ons als Parlement, maar het is ook een kernboodschap voor de Commissie en de Raad.

Csaba Óry (PPE). - (HU) Het is misschien geen toeval dat het opstellen van de begroting voor 2010 zoveel aandacht krijgt. De toenemende werkloosheid en de problemen die zijn veroorzaakt door de economische crisis geven daar alle aanleiding toe. Als rapporteur voor advies van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken wil ik rapporteur Surján bedanken voor de professionele manier waarop hij de dossiers heeft afgehandeld.

In het door mij opgestelde advies hebben we in de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken eerder al de volgende prioriteiten vastgesteld. We hebben uiteraard de hoogste prioriteit gegeven aan de instrumenten die erop zijn gericht de effecten van de financiële en economische crisis op de bevolking te beperken. We

hebben alle voorstellen gesteund, zo ook de verhoging van 8,4 procent die is bedoeld voor een toename van het concurrentievermogen, waarmee hopelijk banen behouden blijven of nieuwe banen kunnen worden gecreëerd en tevens wordt bijgedragen aan het economisch herstelpplan, de vernieuwde strategie van Lissabon en het programma voor levenslang leren.

Daarnaast hebben we de taken van het Sociaal Fonds, vakopleidingen, het behalen van beroepskwalificaties en levenslang leren naar voren gehaald. Ik vind het bij uitstek belangrijk dat het is gelukt 25 miljoen euro te reserveren voor de bekostiging van de toekomstige microfinancieringsfaciliteit in 2010. Gisteren hebben we een debat gevoerd over deze nieuwe faciliteit, en hopelijk kunnen we binnenkort ook overeenstemming bereiken over de verdere details van de financiering.

Ik vind het belangrijk dat in de begroting het belang wordt benadrukt van de financiering van activiteiten en beleidsterreinen die onder begrotingslijn 1a vallen. Hierdoor worden duurzame ontwikkeling en het creëren van banen bevorderd. Ik verwelkom vooral de elementen die zijn bedoeld om de situatie van kleine en middelgrote ondernemingen te verbeteren, alsmede de steun voor het Progress-programma, het advies- en informatienetwerk EURES, proefprojecten en het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering.

Bij al deze zaken samen heb ik het gevoel dat de doelstellingen van de Commissie sociale zaken en werkgelegenheid een grote rol kunnen spelen in de begroting, waarvoor we dank verschuldigd zijn aan de rapporteurs.

Gay Mitchell (PPE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, in het vorige Parlement is veel aandacht besteed aan de statuten van de leden en hun assistenten, en in mijn ogen was dat terecht. Nu, met het aantreden van dit nieuwe Parlement en de nieuwe Commissie, is het tijd om onze aandacht te verleggen naar de overige medewerkers van de drie instellingen, en ons te buigen over hun rol.

Het is een groot voorrecht dat er zulke vakkundige en toegewijde mensen werken voor het Parlement, de Raad en de Commissie, maar de realiteit is dat we in dit Parlement van veel medewerkers niet precies weten waarmee zij zich nu bezighouden. Ze doen al jaren hetzelfde werk.

Als er 27 lidstaten zijn vertegenwoordigd in dit Parlement, 27 commissarissen uit die lidstaten zitting nemen in de Commissie, en ministers die zitting hebben in de Raad teruggaan naar hun parlementen en vervolgens weer hier komen, kunnen de medewerkers die zijn gekozen om ons ten dienste te staan, heel eenvoudig de agenda overnemen.

Vanaf het moment dat dit Parlement aantrad is het mijn wens geweest dat de nieuwe Commissie – overigens weet ik niet welk percentage van de begroting wordt gebruikt voor personeel, maar ik weet wel dat het een aanzienlijk deel is – verzoekt om een onderzoek naar de activiteiten van de personeelsleden van de drie instellingen, om zich ervan te vergewissen dat zij efficiënt en effectief zijn en, bovenal, dat zij transparantie en verantwoordelijk betrachten in hun handelen. Naar mijn idee zou het publiek hiermee een belangrijke dienst bewezen worden.

Er is sprake van een groeiende overtuiging dat er zoiets bestaat als een gezichtsloze bureaucratie. Ik deel die mening niet, en dat bedoel ik niet als een dubbelzinnig compliment want we hebben een aantal uitstekende medewerkers, maar dat is geen maatstaf voor efficiëntie en effectiviteit. We moeten weten waarmee de medewerkers zich bezighouden en, als we echt een Lissabonagenda willen met een efficiënte en effectieve economie, dan moeten we zeker weten dat de medewerkers in dienst van onze drie instellingen op effectieve, efficiënte en verantwoordelijke wijze worden ingezet. Ik ben van mening dat er in elk van de drie instellingen een adjunct-secretaris-generaal moet worden aangesteld die geregeld verslag uitbrengt over de efficiëntie en effectiviteit van het personeel.

Ik zou de Commissie willen verzoeken om een onafhankelijk en eerlijk onderzoek te laten uitvoeren in het beginstadium van de nieuwe Commissie.

Tadeusz Zwiefka (PPE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, het lijkt de moeite waard om er tijdens het debat over de begroting ook aan te herinneren dat het recht een sleutelement is in het leven van de gemeenschappen en dat de cohesie ervan ons continent verenigt. Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen speelt op dit vlak een belangrijke rol en daarom heeft de Commissie juridische zaken een reeks amendementen voorgesteld die als doel hebben de bedragen van het VOB opnieuw op te nemen, die maar net volstaan om in de meest fundamentele behoeften van het Hof te voorzien.

Een van de dringende problemen is de kwestie van de verhoging van de budgettaire middelen voor 2010 voor de vertaling van de verzoeken om een prejudiciële beslissing, die een sleutelinstrument vormen voor

de nationale rechtbanken dat hun toelaat de nationale jurisprudentie aan te passen aan de Europese jurisprudentie. Het Europees Hof van Justitie heeft ontoereikende middelen voor de uitbreiding van het personeel van zijn vertaaldiensten en dit zorgt voor een vertraging in de rechtzaken. De toekenning van aanvullende middelen aan het Hof zal bijdragen tot een grote effectiviteit van de werkzaamheden op dat vlak en hierdoor zullen de rechtzaken in de lidstaten ook minder vertraging oplopen. De door de Raad opgelegde besparingen treffen de reeds zwaar gereduceerde strategische informaticaprojecten die het Hof heeft voorgesteld voor 2010 met als doel diensten van hogere kwaliteit te leveren en tegelijkertijd de behoefte aan personele middelen te beperken. De bedragen van het VOB moeten opnieuw worden opgenomen. Informatietechnologie is van wezenlijk belang om het hoofd te kunnen bieden aan de nieuwe uitdagingen van deze tijd, op lange termijn kosten te besparen en de burgers een betere dienstverlening te kunnen geven.

Ik zou er ook op willen wijzen hoe belangrijk het is het ontwerp van het Europees Referentiekader te steunen. In februari 2009 presenteerde een groep wetenschappers de eindversie van een samenvatting van het ontwerp van het Europees Referentiekader voor gebruik door de Europese instellingen als basis voor de totstandbrenging van een Europees verbintenissenrecht. In deze fase zal het belangrijk zijn dat het Referentiekader beschikbaar is in zoveel mogelijk officiële talen, om een grondig debat onder politici, juridische deskundigen en andere belanghebbende partijen over de toekomst van het Europese verbintenissenrecht mogelijk te maken. Ik ben blij dat het Europees Parlement de fouten van de Raad zal rechtzetten en het Hof de kans zal geven om beter te functioneren.

VOORZITTER: LIBOR ROUČEK

Ondervoorzitter

György Schöpflin (PPE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, net als iedereen vind ik dit een uitermate goede begroting. Er is een hoop moeite in gestoken, en ik wil iedereen feliciteren die erbij betrokken is geweest.

In deze fase van het debat zou ik willen proberen eens naar het grotere geheel te kijken. Er zijn uiterst belangrijke verklaringen afgelegd over specifieke punten, maar we moeten kijken naar de bredere Europese context om te kunnen begrijpen waar we nu eigenlijk over spreken. Mijns inziens moet, in een democratie, elke instelling een begroting hebben, en moeten die instellingen verantwoording afleggen voor hun uitgaven aan diegenen die feitelijk de bijdragen leveren en de middelen ter beschikking stellen.

De onderhavige begroting vertegenwoordigt dan ook een zware verantwoordelijkheid; een verantwoordelijkheid die voortvloeit uit het feit dat dit de begroting is van een instelling die grote waarde hecht aan transparantie en verantwoordingsplicht. Niet in het minst omdat deze toegewijde aan transparantie en verantwoordingsplicht behoorlijk bestuur bevordert en, in een ideale wereld, het vertrouwen bevordert tussen diegenen die het geld uitgeven en diegenen die het ter beschikking stellen. Wellicht zou ik nog eens moeten benadrukken dat ik het nu heb over een ideale wereld – de realiteit is vaak anders. Deze transparantie is met name van betekenis omdat zij kan helpen om de kloof te dichten tussen individuele personen en diegenen die de macht hebben. Ik denk dat we het er allen over eens zullen zijn dat deze kloof een onvermijdelijk aspect van het hedendaagse leven is en dat elke instelling zou moeten doen wat binnen haar mogelijkheden ligt om het gat te overbruggen.

Bovendien wachten Europa zware tijden, en ik denk dat dat de onzekerheid onder de burgers nog eens vergroot. In dit kader kunnen we de kwesties verhelderen door debat en discussie te bevorderen, en daar hoort onenigheid overigens bij. In dit opzicht beschouw ik de begroting als een uitstekende stap in de juiste richting, die mijn volmondige steun geniet.

Peter Šťastný (PPE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, de begroting 2010 is verre van royaal, net als alle andere begrotingen. Gezien de omstandigheden moeten we het doen met wat we hebben, en op dit moment hebben we als prioriteit de effecten van een diepe mondiale crisis. Al het andere is van ondergeschikt belang.

Als rapporteur voor de Commissie internationale handel (INTA) hoop ik dat de verhoogde bedragen onder Rubriek 4 (De EU als mondiale partner) goed zullen worden geïnvesteerd en gemonitord, zodat ze een positieve impuls geven aan de internationale handel. In combinatie met het wegnemen van barrières zouden we daarmee een sterkere groei van het bbp en de werkgelegenheid moeten kunnen realiseren.

De Doha-ontwikkelingsagenda van de WTO is het beste multilaterale platform om deze taak te volbrengen, in het bijzonder in ontwikkelingslanden. Derhalve hebben we een heel goede reden om deze slepende geschiedenis tot een succesvol einde te brengen, aangezien dit ons in staat zal stellen om de negatieve effecten van de globalisering met een echt krachtig instrument te bestrijden.

Czesław Adam Siekierski (PPE). - (PL) Dames en heren, de begroting voor 2010 is een lastig compromis. Enerzijds moet zij de economische crisis beperken en tegelijkertijd financieren we inspanningen die de klimaatverandering moeten tegenwerken door voornamelijk de uitstoot van CO₂ te beperken. Dit is goed, maar toch remt het op korte termijn de groei, waar we voortdurend te weinig middelen aan toekennen.

De uitgaven voor onderzoek en innovatie zijn terecht toegenomen. Dit versterkt ons concurrentievermogen. We lijken nog steeds te weinig middelen toe te kennen aan onderwijs, waaronder ook het Erasmus-uitwisselingsprogramma. Het is goed dat er middelen zijn gevonden voor het melkfonds, hoewel die ontoereikend zijn. Het voorbije jaar was immers moeilijk voor de Europese landbouwers. Als we de economische conjunctuur willen aanwakkeren en de werkloosheid en sociale uitsluiting inperken dan moeten de bedragen voor de microfinancieringsfaciliteit worden verhoogd. Belangrijk voor de groei is de financiering van breedbandinternet op het platteland. Zoals ik al zei, is deze financieringsfaciliteit echter natuurlijk een compromis.

Nathalie Griesbeck (ALDE). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag het woord voeren in het kader van de *catch-the-eye*-procedure aangezien ik eerder slechts één minuut spreektijd heb gekregen terwijl ik volgens de agenda twee minuten had. Ik wil slechts het volgende toevoegen: ik zal donderdag net als de rest van mijn fractie weliswaar voor deze begroting stemmen, maar benadruk dat we niet alleen - zoals reeds is gezegd - een crisis doormaken op economisch, financieel en milieugebied, maar ook een bijzonder diepe sociale crisis die verband houdt met de stijging van de werkloosheid.

Hoewel de begroting een delicaat evenwicht vindt, betreur ik het dat de lidstaten geen krachtige politieke signalen in aanmerking nemen die juist worden afgegeven aan in moeilijkheden verkerende personen. Er is verzocht om extra financiering als onderdeel van het plan om de armste burgers te helpen, maar dit verzoek is helaas niet gehonoreerd. Ik betreur dit omdat hiermee een krachtig signaal zou zijn afgegeven dat wij op weg zijn naar een socialer Europa.

Zigmantas Balčytis (S&D). - (LT) Dank u, mijnheer de Voorzitter, Raad, Commissie, dames en heren, de begroting voor 2010 is het voorbeeld van een goed compromis. Ik ben het beslist niet eens met de collega's die gezegd hebben dat de begroting van 2010 een crisisbegroting is. Als afgevaardigden van bepaalde staten weten wij maar al te goed wat een crisisbegroting is, als de begrotingsmiddelen in twee jaar tijd met meer dan 30 procent gedaald zijn.

We moeten de Commissie gelukwensen met bepaalde prioriteiten. Samen met de Raad en het Parlement heeft zij aanvullende middelen aangetrokken, met name om bijvoorbeeld het economisch herstelplan te financieren, om de toegang tot breedbandinternet te verbeteren, en ook om het SET-plan te bekostigen. Ik zou er ook op willen wijzen dat er een aantal probleemgebieden zijn.

Ik zou uw aandacht echter willen vestigen op het betoog van mijn collega, de heer Godmanis, waarin hij gezegd heeft dat er individuele staten zijn die meer dan een jaar lang verzuimd hebben om de financiële steun goed te beheren. Ik denk dan ook werkelijk dat dit een goede begroting is die moet worden ondersteund, en ik wens de Commissie hiermee veel geluk.

Ivars Godmanis (ALDE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, nu de commissaris hier aanwezig is wil ik even één punt benadrukken.

We zitten met een probleem: in de Commissie regionale ontwikkeling werken we nog aan de voorstellen voor wijzigingen waardoor de Europese Commissie (EC) de lidstaten voor 2009-2010 niet om cofinanciering zal vragen. De middelen bedragen in totaal meer dan 6,6 miljard euro. We hebben de begroting 2010 aangenomen, maar er is in deze begroting geen ruimte om die behoefte te dekken; de begroting 2009 is afgerond.

De Commissie regionale ontwikkeling wacht nog op het nieuwe voorstel van de Europese Commissie, aangezien het vorige is afgewezen door de Raad. Het moet ons kristalhelder zijn wat nu onze volgende stap moet zijn. Volgens mij is er geen ruimte voor dit voorstel, maar de situatie moet gekwalificeerd worden. Anders werkt de Commissie regionale ontwikkeling straks in de ene richting en zitten wij in de Begrotingscommissie met de handen in het haar omdat er in de komende begroting 2010 geen ruimte is voor deze voorstellen.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). - (PT) Mijnheer de Voorzitter, ik betreur het dat midden in een economische en sociale crisis met dramatische gevolgen voor de werkgelegenheid en de levensomstandigheden van de burgers deze communautaire ontwerpbegroting voor 2010 ver achterblijft bij wat nodig is. Er wordt geen

rekening gehouden met de financiële vooruitzichten, waarin sprake is van 1,1 procent van het communautaire bruto nationaal inkomen (bni), en evenmin met de in de eerste lezing goedgekeurde ontwerpbegroting die 1,08 procent van het communautaire bni beliep.

Dit voorstel waar we nu over stemmen, vormt de voortzetting van een begroting die de neoliberale en militaristische tendensen van de Europese Unie bekrachtigt en financiert. Let wel, deze eerste begroting onder het Verdrag van Lissabon, gaat ten koste van de veelgeprezen economische en sociale cohesie. Er wordt nu minder geld voor uitgetrokken, daar de betalingskredieten voor cohesie-uitgaven ongeveer 2,5 miljard lager zijn dan wat in eerste lezing was goedgekeurd.

Om al die redenen kunnen wij niet instemmen met deze ontwerpbegroting die 11 miljard euro lager uitvalt dan voor 2010 werd geraamd in het meerjarig financieel kader.

Hans Lindblad, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, ik vind dat het een spannend debat is geweest. We verschilden van mening en zo moet dat zijn. Sommigen willen de begroting inkrimpen. Velen lijken echter niet volledig tevreden te zullen zijn vooraleer alle nationale begrotingen naar de EU over zijn gedragen. Gelukkig willen onze kiezers waarschijnlijk niet dat alle macht aan het Europees Parlement over wordt gedragen.

De heer Färm heeft mij rechtstreeks een vraag gesteld. Als ik naar de heer Färm luister, lijkt het alsof we in Europa geen werkgelegenheidsbeleid hebben als we geen microkrediet hebben. Dat klopt natuurlijk niet. De verschillende lidstaten investeren enorme bedragen om de economie en de werkgelegenheid te steunen. Daarnaast brengt Europa aanzienlijke algemene verhogingen aan in zijn begroting, onder andere via het Europees economisch herstelplan ter waarde van 5 miljard euro. Tot slot hebben we ook het zeer expansieve beleid van de centrale banken. We beschikken dus wel degelijk over een erg krachtig beleid voor werkgelegenheid en groei.

Als de heer Färm vindt dat microkrediet een prioriteit zou moeten zijn, moet er natuurlijk iets anders zijn dat aan prioriteit inboet. Er moeten keuzes worden gemaakt. Alleen maar meer willen en de verschillende lidstaten de rekening sturen, is echter geen aanvaardbare oplossing.

Vladimir Maňka, *rapporteur*. – (SK) Dames en heren, ik dank u voor uw inspirerende betogen. Ik zou ook de vertegenwoordigers van de Europese instellingen willen bedanken, het voorzitterschap van het Europese Parlement, de schaduwrapporteurs, de coördinatoren, u allemaal.

Alles is dit jaar gebeurd onder leiding van twee voorzitters van de Begrotingscommissie. In de eerste helft van het jaar was dat de heer Böge, en in de tweede helft de heer Lamassoure. Mijnheer Böge, mijnheer Lamassoure, ik ben vast niet de eerste die u vertelt dat u beiden een grote bijdrage hebt geleverd aan het werk in de commissie en aan het hele proces van de opstelling van de begroting.

Ik heb waardering voor de samenwerking met het Zweedse voorzitterschap en de commissaris. De vrouwen en mannen die hier niet officieel verschijnen, zijn onze adviseurs, medewerkers en ons administratief personeel, allemaal mensen die niettemin van essentieel belang zijn. Zonder hen zouden we vandaag niet dit resultaat hebben bereikt. Ik zou hen allemaal willen bedanken.

Dames en heren, het Verdrag van Lissabon zal een impact hebben op het hele scala diensten van het Europees Parlement en de overige instellingen. Voor het Europees Parlement zal het werk uit hoofde van de medebeslissingsprocedure een enorme stijging te zien geven, daar die van toepassing is op niet minder dan 95 procent van de wetgeving op gebieden als de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, landbouw, visserij, onderzoek en structuurfondsen. In de Raad zal meer gebruik worden gemaakt van besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid, en er zal een aantal nieuwe rechtsgronden in het leven worden geroepen op gebieden zoals toerisme, sport, energie, burgerbescherming en administratieve samenwerking. Dit zal leiden tot een toename van de wetgevingswerkzaamheden van de Europese Unie in het algemeen, en een belangrijke algemene impact hebben op de bevoegdheden van het Europees Parlement en zijn activiteiten, en op de noodzaak om de administratie te versterken.

De komende maanden zullen we studie verrichten naar en een inschatting maken van de financiële middelen die benodigd zijn voor de tenuitvoerlegging van het nieuwe beleid van de Europese Unie in verband met het Verdrag van Lissabon. Ik geloof dat we er samen in zullen slagen de volgende begrotingsprocedure op te stellen.

Jutta Haug, *rapporteur*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alle collega's bedanken. We zijn erin geslaagd een gemeenschappelijk standpunt in te nemen tegenover de Raad. Ik wil echter ook de Raad, het

voorzitterschap van de Raad, vanaf deze plaats hartelijk bedanken. Mensen die mij kennen, weten dat ik zeer spaarzaam ben met lovende woorden en dankbetuigingen. Mijn welgemeende dank gaat uit naar het Zweedse voorzitterschap van de Raad, voor hun inspanningen, hun aanwezigheid, ook bij besprekingen over begrotingskwesties, in het bijzonder in de persoon van mijnheer Lindblad. Hierin is dit voorzitterschap uitgestegen boven de andere voorzitterschappen die ik in de loop van mijn lange loopbaan als afgevaardigde heb meegemaakt. Hartelijk bedankt.

Deze ochtend hebben al veel collega's deelgenomen aan het debat, veel meer dan anders, zo is althans mijn inschatting. De meesten hebben ook gewezen op de beperkingen van onze begroting en haar structuur. Beste collega's, we kunnen er met een gerust hart van uit gaan dat de begroting voor 2010 de laatste van haar soort, de laatste met deze structuur is, hetgeen de verwachting wekt dat we zo de nodige beleidsmaatregelen van de Europese Unie en de nieuwe uitdagingen en taken zullen kunnen financieren.

Wij verwachten van de nieuwe Commissie een zeer spoedige tussentijdse herziening, die conform de afspraak uit 2006 al uiterlijk in 2009 – dus nog voor het einde van dit jaar – verstrekt had moeten worden. Om het duidelijk te stellen: we verwachten tevens een herzieningsvoorstel voor de lopende financiële vooruitzichten. We kunnen niet tot 2014 wachten met de hervorming. Er zijn nu duurzame instrumenten nodig waarmee wij als Europese Unie de uitdagingen van de nabije toekomst het hoofd kunnen bieden, en wel op een democratisch legitieme wijze, waartoe zojuist ook namens ons allen is opgeroepen door de voorzitter van de Begrotingscommissie, de heer Lamassoure.

Reimer Böge, rapporteur. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, nu wij allen in lijn met de politieke realiteit overeenstemming hebben bereikt over de begroting voor 2010, moeten we uiteraard vooruitkijken naar wat ons de komende maanden te wachten staat.

Nadat de Europese Raad zichzelf in een zeer eenzijdige procedure een bedrag van 23,5 miljoen euro heeft toegekend, zullen wij zeker ook, voor een goed evenwicht tussen de instellingen en om als Parlement goed in te kunnen spelen op de uitdagingen van Lissabon, zeer spoedig de nodige aanvullingen op de begroting van het Parlement moeten indienen. We moeten er daarbij op letten dat de fracties, de commissies en in het bijzonder ook de afzonderlijke afgevaardigden effectief te werk kunnen gaan met het oog op de taken die ons te wachten staan.

Bovendien zullen we de komende maanden het debat moeten aangaan over aanpassing, controle en herziening. Ik wijs in dit verband op de aanpassing, vernieuwing en aanvulling van het Interinstitutioneel Akkoord. Maar het betreft ook de overheveling van delen van het Interinstitutioneel Akkoord naar een meerjarig financieel kader, dat gestoeld op het Verdrag van Lissabon een ander besluitvormingsproces heeft. Het gaat om de medebeslissingsprocedure binnen het Financieel Reglement en daarnaast bijvoorbeeld om het omvangrijke pakket voor de opbouw van de Europese dienst voor extern optreden zowel met het oog op waarborging van de begrotingsrechten van het Parlement als met het oog op de eventueel noodzakelijke aanpassingen van de rechtsgrondslagen bij de buitenlandse meerjarenprogramma's van die dienst.

Daarom wil ik nu nogmaals duidelijk maken dat we zonder aanpassing, controle en herziening eigenlijk niets kunnen uitrichten. We kunnen de Lissabonuitdagingen op begrotingsgebied niet op de lange baan schuiven. Ik verwacht van de nieuwe Commissie dat zij snel aan het werk zal gaan en voorstellen zal doen waarmee de rechten van het Parlement op alle punten gewaarborgd worden. Wij zullen niet accepteren dat hieraan op een of andere wijze via de achterdeur iets veranderd wordt, wat mogelijk nadelig uitpakt voor het Parlement. Dat zullen wij niet laten gebeuren.

László Surján, rapporteur. – (HU) Als we willen dat het gevoel van veiligheid van de Europeanen in 2010 toeneemt, moet deze begroting effectief en slim worden uitgevoerd. Daarom hebben we immers de energiezekerheid verhoogd, daarom steunen we het creëren van banen en introduceren we een microfinancieringsfaciliteit. We steunen onderzoek en ontwikkeling en levenslang leren. We willen de zuivelsector helpen en matigen voor zover mogelijk de schadelijke effecten van de klimaatverandering.

We hebben dit alles weten te bereiken door de middelen van het meerjarige financiële kader tot de laatste cent uit te geven, wat echter wel betekent dat de begroting volstrekt inflexibel is geworden en er niet voldoende reserves zijn. Daarom wordt er sterk aangedrongen op een tussentijdse herziening, wat ik nu zelf ook herhaal. De Commissie en de lidstaten dragen een bijzondere verantwoordelijkheid om succes te boeken in de toekomst. We kunnen de belastingbetalers pas recht in de ogen kijken als we het beschikbare kader niet alleen rechtmatig maar ook doelmatig gebruiken.

Als een bedrag bedoeld is om nieuwe banen te creëren, laat het aantal banen dan ook toenemen. Als een bedrag bedoeld is om achtergebleven regio's op een hoger niveau te tillen, laat dan ook inderdaad het ter plaatse geproduceerde bbp stijgen. Alleen als we deze voorwaarden onder controle hebben, kunnen we zeggen dat we waar hebben gekregen voor ons geld en dat het voor de Europese burgers de moeite waard was om een offer te brengen, want de huidige bijdrage van 123 miljard euro aan de Europese begroting betekent wel degelijk een offer.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, commissaris, ik hoop dat dit Parlement het ingediende voorstel uitdrukkelijk zal steunen en dat we donderdag de Europese bevolking niet alleen juridisch gezien, maar ook in moreel opzicht een goede begroting kunnen bieden.

De Voorzitter. – De gecombineerde behandeling is gesloten.

De stemming over het verslag van Jutta Haug vindt morgen plaats.

De stemming over de verslagen van László Surján, Vladimír Maňka en Reimer Böge vindt donderdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 149)

Ádám Kósa (PPE), schriftelijk. – (HU) Mijn collega, de heer Surján, van de Fractie van de Europese Volkspartij (Christendemocraten) en de heer Maňka hebben zeer belangrijk werk verricht. Net zoals bij een begrotingsdebat in een nationaal parlement is het hier ook nodig duidelijkheid te verschaffen over de concrete elementen van een begrotingsvoorstel en de boodschap daarvan voor de samenleving. Ondanks het feit dat toegankelijkheid van gebouwen niet aan de orde is gekomen in het verslag, wil ik uw aandacht vragen voor het volgende: op grond van de beslissing die de Raad Algemene Zaken op 26 november heeft genomen, sluit de EU zich als regionale organisatie aan bij het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. In het licht hiervan en conform paragraaf 43 en de bepalingen uit bijlage 2 van het verslag, moet de gezamenlijke verklaring over het beleid inzake gebouwen worden toegejuicht.

Het is echter van groot belang dat bij investeringen in de bouw en andere infrastructuur naast de naleving van andere belangrijke vereisten (bijvoorbeeld energiebesparing) ook toegankelijkheid wordt bewerkstelligd. Bij toegankelijkheid vallen de kosten achteraf namelijk altijd veel hoger uit. In het kader hiervan is het cruciaal dat het Europees Parlement bij veiligheidseisen ook denkt aan slechtzienden: bij de inrichting en ingebruikname van gebouwen moeten er goed zichtbare symbolen worden gebruikt en geleidelijnen in de vorm van oneffenheden op de grond. Verder acht ik het bij de taalrechten van belang dat parallel aan de toegankelijkheid van gebouwen (elektronische) documenten de juiste informatie bevatten over hoe slechtzienden hiertoe toegang kunnen krijgen (en welke softwarepakketten hiervoor worden aanbevolen).

Andreas Mölzer (NI), schriftelijk. – (DE) In tijden van economische crisis, waarin burgers gebukt gaan onder een golf van ontslagen en korting van sociale voorzieningen, moet ook de Europese Unie besparen. Volgend jaar wil de EU circa 123 miljard euro uitgeven, dat is ongeveer 7 miljard meer dan dit jaar. Natuurlijk zijn in moeilijke economische tijden maatregelen nodig om de economie uit het slop te trekken; het is echter zeer de vraag of dat zal lukken met instrumenten zoals het Europees economisch herstelplan. In het verleden bleven groots aangekondigde EU-programma's "papieren tijgers" en bleken veel EU-subsidies een uitnodiging tot allerlei soorten misbruik. Sinds jaar en dag registreert de Europese Rekenkamer in zijn jaarverslagen ernstige tekortkomingen bij de landbouw- en structuurfondsen. Zo verdwijnt het hard verdiende geld van de belastingbetaler al jaren in dit soort duistere kanalen. De ingewikkelde regelingen, waarbij soms zelfs de Brusselse eurocraten het overzicht verliezen, dragen aanzienlijk bij aan de fouten van het systeem. En de EU is niet eens in staat onterecht betaalde gelden adequaat terug te vorderen. Het is dan ook niet de juiste weg om de EU-begroting verder uit te breiden. In plaats daarvan moeten de systeemfouten worden aangepakt middels een vergaande hernationalisering, bijvoorbeeld op het gebied van de landbouw. Dan kunnen de lidstaten zelf beslissen welke terreinen zij willen subsidiëren. En wat de maatregelen voor economisch herstel betreft, deze moeten op zinvolle wijze middels een gecoördineerde aanpak door de lidstaten worden uitgevoerd.

Siiri Oviir (ALDE), schriftelijk. – (ET) In maart 2009 werd het economisch herstelplan goedgekeurd door de Raad, met de bedoeling dat in 2009 en 2010 5 miljard euro aan niet-gebruikte begrotingsmiddelen van de Europese Unie zou worden besteed aan investeringen in projecten voor de aansluiting van energienetwerken en de ontwikkeling van breedbandnetwerken. Ik heb met genoeg geconstateerd, wat betreft het tweede jaar (2010) van financiering van het herstelplan voor de Europese economie, dat er een resultaat is bereikt in het Bemiddelingscomité, door het onderzoek naar het financiële kader voor 2007-2013 en een overdracht van middelen, waardoor de financiering tot 2,4 miljard euro voor volgend jaar is veiliggesteld, en waardoor

het ook mogelijk is om de doelstellingen zoals omschreven in het economisch herstelplan te verwezenlijken. Als de veranderingen in het financiële kader met het oog op het herstelplan voor de Europese economie heel weinig financiering overlaten voor 2010 om aan de verwachte financiële behoeften te voldoen, dan ben ik het met het standpunt van de rapporteur eens dat het thans van kracht zijnde meerjarig financieel kader niet aan de financiële behoeften van de Europese Unie voldoet, en ook dat de Europese Commissie onverwijld met een voorstel zou moeten komen voor een tussentijdse samenvatting van het meerjarig financieel kader dat op het ogenblik van kracht is.

Pavel Poc (S&D), schriftelijk. – (CS) Allereerst zou ik graag mijn bewondering willen uitspreken voor de mensen die aan de begroting gewerkt hebben. In deze tijden van economische crisis en overgang van Nice naar Lissabon is het opstellen van een EU-begroting voorwaar geen sinecure. De begroting voor het jaar 2010 is de laatste in de huidige vorm. Het Verdrag van Lissabon is desalniettemin reeds van kracht geworden en het wordt straks helemaal niet makkelijk om te moeten werken met een qua structuur niet op de nieuwe situatie afgestemde begroting. Ook al waren de laatste loodjes van de ratificatie van het Verdrag van Lissabon uitermate zwaar, toch is dat geen excuus voor de Europese Commissie voor het feit dat zij te laat was met haar voorstel voor de nieuwe begrotingsstructuur. De Commissie dient dit onverwijld recht te zetten. De begroting voor 2010 is een uitermate secuur en uitgebalanceerd document waarin gebruik is gemaakt van alle methodes voor de allocatie van middelen die er maar bestaan. Als gevolg hiervan en als gevolg van de door de economische crisis veroorzaakte economische turbulentie, zou deze begroting wel eens een heel erg kwetsbare begroting kunnen worden. Ze verdient weliswaar onze steun, maar we dienen ons daarbij te realiseren dat ze wel eens te fijn gestructureerd zou kunnen zijn voor de huidige instabiele tijden en dat we er in het komende jaar met de nodige flexibiliteit mee om zullen moeten springen.

Georgios Stavrakakis (S&D), schriftelijk. – (EL) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ook ik wil mijn voldoening uitspreken over het akkoord over de begroting 2010. Tegelijkertijd moet ik er echter op wijzen dat de beschikbare marges voor de komende jaren uitermate beperkt zijn. Daardoor blijft er niet veel manoeuvreerruimte over indien de EU voor onvoorziene behoeften komt te staan of indien zij wil reageren op nieuwe beleidsuitdagingen, zoals de Europa 2020-strategie, of indien zij nieuwe maatregelen wil treffen voor de bestrijding van klimaatverandering.

Het verheugt mij bijzonder dat wij dankzij de volharding van het Europees Parlement erin geslaagd zijn om financiële middelen beschikbaar te stellen voor energienetwerken en –infrastructuur in het kader van het economisch herstelplan, en dat daarbij de klemtoon is komen te liggen op “groene technologieën”, innovatie, onderzoek en de totstandbrenging van breedbandinfrastructuur op het platteland.

Het is eveneens bijzonder belangrijk dat wij erin geslaagd zijn de duurzaamheid te waarborgen van de bestaande communautaire infrastructuur en de instrumenten op het gebied van civiele bescherming, en met name de snellereactiecapaciteit van de EU in geval van natuurrampen hebben kunnen verzekeren. Daardoor is het pad geëffend voor de toekomstige verwezenlijking van een Europese civiele beschermingsmacht.

Tot slot zijn wij het er geloof ik allemaal over eens dat er geen sprake kan zijn van een beter Europa, van een Europa dat dichterbij de burgers staat, indien dit Europa niet over de noodzakelijke middelen beschikt.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), schriftelijk. – (RO) De EU-begroting van 2010 is de laatste begroting die overeenkomstig het Verdrag van Nice zal worden goedgekeurd. Het nieuwe Verdrag geeft het Europees Parlement meer bevoegdheden en tevens het laatste woord voor wat de goedkeuring van de begroting betreft. Het Parlement en de Raad zullen als wetgevers gelijke bevoegdheden hebben op gebieden als landbouw, energie, immigratie, justitie en binnenlandse zaken, gezondheidszorg en de structuurfondsen, evenals uiteraard de daarbij behorende begrotingen. In de begroting van 2010 zijn aanzienlijke bedragen toegekend aan het behoud en het beheer van natuurlijke hulpbronnen, sociale en economische cohesie, groei en werkgelegenheid, concurrentiebevordering en innovatie, regionale ontwikkeling, landbouw en plattelandsontwikkeling. Het Europees economisch herstelplan is in de begroting van 2010 opgenomen voor een bedrag van 2,4 miljard, ter financiering van strategische projecten op het gebied van energie, vervoer, de ontwikkeling van breedbandnetwerken in plattelandsgebieden en voor steun aan plattelandsgemeenschappen. Het verheugt mij dat het Europees Parlement erin is geslaagd 300 miljoen euro vrij te maken voor steun aan melkveehouders. De economische crisis heeft het bbp van de lidstaten negatief beïnvloed en zal tevens gevolgen hebben voor de bijdrage van de lidstaten aan de EU-begroting. Ik hoop dat de voor 2010 geplande tussentijdse herziening van het financiële kader voor 2007-2013 ervoor zal zorgen dat de lidstaten de structuurfondsen beter kunnen verwerken, met name op het gebied van vervoer en energie-efficiëntie in woningen.

(De vergadering wordt om 11.25 uur onderbroken en om 12.00 uur hervat)

VOORZITTER: GIANNI PITTELLA

Ondervoorzitter

8. Stemmingen

De Voorzitter. – We gaan nu over tot de stemming.

(Uitslagen en nadere bijzonderheden betreffende de stemmingen: zie notulen)

8.1. Europese microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid en sociale insluiting (Progress) (A7-0050/2009, Kinga Göncz) (stemming)

9. Stemverklaringen

Mondelinge stemverklaringen

- Verslag-Göncz (A7-0050/2009)

Aldo Patriciello (PPE). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, mijn complimenten voor het uitstekende werk van de rapporteur en alle collega's die hebben gewerkt aan de totstandkoming van deze nieuwe faciliteit, die het mogelijk maakt microkredieten te verstrekken aan kleine en middelgrote ondernemingen en mensen die in de afgelopen jaren hun baan zijn kwijtgeraakt.

Gelet op de 3 miljoen arbeidsplaatsen die alleen al in de EU verloren zijn gegaan en de moeite die het banken kost om kredieten te verlenen, zal deze faciliteit de toegang tot de noodzakelijke middelen vergemakkelijken voor diegenen die een nieuw bedrijf willen opzetten.

Ik twijfel er niet aan dat dit nieuwe initiatief nieuwe werkgelegenheid zal helpen creëren, vooral als we daarbij nieuwe begeleidende maatregelen invoeren, zoals subsidies voor opleiding, die jongeren zullen helpen investeringsprojecten op te zetten.

Deze faciliteit, mijnheer de Voorzitter, moet zo snel mogelijk worden aangenomen om kleine en middelgrote ondernemingen, die het kloppend hart vormen van de Europese economie, nieuwe kracht te geven.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Dank u, mijnheer de Voorzitter, ik heb voor het verslag over financiële maatregelen gestemd. Ik ben van mening dat deze faciliteit juist op dit moment zeer gelegen komt en een bijzonder gunstige uitwerking zal hebben als zij op de juiste manier ten uitvoer wordt gelegd, zoals in mijn eigen land, Bulgarije. Want momenteel heerst er voor kleine ondernemers een buitengewoon ongunstig klimaat; met de weinige mogelijkheden die er zijn, hebben ze geen enkele kans om van een bank een lening te krijgen.

Alle banken voeren een beleid dat in principe met de grondgedachte van een bankinstelling onverenigbaar is. Ik heb de indruk dat de banken opzettelijk telkens weer met nieuwe aanvullende voorwaarden komen, enkel en alleen om geen leningen te hoeven verstrekken, maar zonder krediet kan geen ondernemer met zijn bedrijf aan de slag.

In het geval dat er wel krediet verleend wordt, is zo'n onderneming verplicht zich voor 100 tot 150 procent van het bedrag garant te stellen, wat gemakkelijk tot een faillissement kan leiden. Daarom ben ik van mening dat de Europese Unie en het Parlement een stap in de goede richting hebben gezet met dit verslag dat een daadwerkelijke bijdrage aan de ontwikkeling van de Europese en Bulgaarse economie zal leveren.

Diane Dodds (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil heel duidelijk maken dat ik weliswaar van mening ben dat het een goed idee is om het kleinbedrijf te helpen en dat hier dan ook uitvoering aan moet worden gegeven, maar dat dit moet gebeuren op het niveau van de nationale regeringen. Ik maak mij ernstig zorgen over dit voorstel, over de verantwoordingsplicht ten aanzien van het geld dat zal worden uitgeleend en de terugbetaling ervan.

Ik wil de nationale regeringen aanmoedigen om alles te doen wat in hun macht ligt om het kleinbedrijf te helpen, dat de ruggengraat vormt van onze economie. De EU kan helpen door minder te reguleren en op nationaal niveau middelen beschikbaar te stellen.

Syed Kamall (ECR). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, wij hebben voor dit voorstel gestemd. Ik vind het heel belangrijk dat we ondernemers overal in de Europese Unie en in de lidstaten helpen om welvaart en werkgelegenheid te creëren en dat we mensen aan een beter bestaan helpen. Ook ben ik dankbaar dat we de benodigde middelen willen halen uit de bestaande begroting zodat we geen nieuwe uitgaven hoeven te doen, en dat geld vervolgens willen gebruiken om nog meer bestedingen te genereren in de particuliere sector.

Ik moet er echter op wijzen dat we heel voorzichtig moeten zijn wanneer we overheidsfinancieringen en belastinggeld gebruiken. In mijn eigen kiesdistrict ken ik enkele microfinancieringsfaciliteiten, zoals de uitstekende Croydon Caribbean Credit Union, die kansarme gemeenschappen helpt om uit de armoede te komen. Deze faciliteiten zijn uit de markt gedrukt door de lokale overheid en andere microfinancieringsfaciliteiten van de staat. We moeten uitkijken dat de vele uitstekende particuliere aanbieders die er al zijn, niet in de verdrukking komen door onze inspanningen om microfinancieringen breder toegankelijk te maken.

Alfredo Pallone (PPE). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik denk dat we het over het vraagstuk van microkredieten allemaal eens zijn, maar we moeten het ook hebben over financiering. Mijns inziens is het onze plicht deze te verhogen.

We moeten er ook voor waken dat we microkredieten uitbreiden naar nog weer andere partijen binnen de kleine en middelgrote ondernemingen, aangezien microkredieten in het leven zijn geroepen om de minst kansrijke sociale partners te helpen. Tegelijkertijd moeten we ook een culturele kwestie aan de orde stellen: in veel landen heerst niet de cultuur die nodig is om deze bedragen te verkrijgen, en ik denk dat dit met name het geval is in landen waar de behoefte eraan het grootst is. Ik ben er vast van overtuigd dat deze instrumenten eerst moeten worden aangenomen door de betreffende regeringen.

Er zijn twee snelheden in Europa: de snelheid van de landen die deze aanpak al hanteren, zoals Frankrijk en Duitsland, en de snelheid van andere landen die in plaats daarvan een culturele benadering van dit vraagstuk nodig hebben. Kortom, ik geloof ten stelligste dat het werkelijke probleem, wat er in Europa echt op het spel staat, is dat het niet alleen maar een kwestie is van het verschaffen van financiële middelen als doel op zich: we moeten proberen de voorwaarden te scheppen die de meest kansarme mensen in staat stellen hun eigen werkgelegenheid te creëren.

Schriftelijke stemverklaringen

- Verslag-Göncz (A7-0050/2009)

Luís Paulo Alves (S&D), schriftelijk. – (PT) Ik heb voor de instelling van deze microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid gestemd, daar de faciliteit tot doel heeft kansen te bieden aan werklozen en het ondernemerschap te stimuleren. Dit instrument is bestemd voor degenen die een microbedrijf (met minder dan tien werknemers en een omzet die onder de 2 miljoen euro ligt) willen opzetten of ontwikkelen en zal voor vele werklozen nieuwe horizons openen. Bij de huidige stand van de economie zou het nuttig zijn geweest als dit belangrijke programma eerder was gestart, daar er al een tijd moeilijkheden zijn om in aanmerking te komen voor kredietverlening.

Dit instrument is bestemd voor overheids- en particuliere organisaties op nationaal, regionaal en lokaal niveau in de lidstaten van de EU die microkrediet aan particulieren en microbedrijven verstrekken. Daarom moet het instrument op de voet gevolgd worden door de bevoegde instanties, zodat het zeker is dat de kredieten terechtkomen daar waar ze het meest nodig zijn en situaties zoals tijdens de laatste financiële crisis zich niet opnieuw voordoen.

Andrew Henry William Brons (NI), schriftelijk. – (EN) Ik ben er een voorstander van dat de staat microfinancieringen biedt aan mensen om hen te helpen kleine bedrijven te beginnen. Maar ik wil niet dat de Europese Unie deze functie uitoefent. Desondanks heb ik voor bepaalde amendementen gestemd omdat het altijd al duidelijk was dat de ontwerpresolutie zou worden aangenomen en ik haar daarom zo veel mogelijk wilde verbeteren. Doordat een aantal amendementen in “blokken” in stemming werd gebracht kon ik over bepaalde amendementen geen aparte stem uitbrengen.

David Casa (PPE), *schriftelijk*. – (EN) Een van de meest schadelijke gevolgen van de mondiale economische crisis is het feit dat banken onvoldoende krediet verstrekken, waardoor zowel particulieren als grote bedrijven niet meer in staat zijn om hun economische activiteiten uit te voeren. Het voorstel van de Europese Commissie voorziet in de oprichting van een microfinancieringsfaciliteit die de nood moet lenigen die is ontstaan doordat banken en andere financiële instellingen momenteel de hand op de knip houden. Dat is de reden dat ik heb besloten de rapporteur op dit punt te ondersteunen en voor het verslag te stemmen.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (EL) Ik heb tegen het verslag gestemd omdat de steeds groter wordende werkloosheid in de Europese Unie niet bestreden kan worden met microfinancieringsprogramma's. Daarvoor zijn geïntegreerde programma's nodig die royaal worden gefinancierd via een aparte begrotingslijn. Daarvoor zijn programma's nodig waarin de klemtoon ligt op de bestrijding van jongerenwerkloosheid, die vooral in Griekenland heel hoog is: een op de vier jongeren tot 25 jaar is werkloos.

Meer algemeen moet gestreefd worden naar beleidsvormen die een verhoging van de communautaire begroting vereisen en korte metten maken met het neoliberale kader van het Stabiliteitspact en de lage tekorten. Eveneens moet mijns inziens de financiering in het kader van deze faciliteit van zuiver vrijwillige aard zijn. Niemand mag hoe dan ook gedwongen worden om deze faciliteit te gebruiken, onder het dreigement dat anders de sociale uitkeringen worden stopgezet of verminderd. Samen met andere collega's van de Confederale Fractie Europees Unitair Links/Noords Groen Links had ik amendementen daarvoor ingediend, die helaas zijn verworpen.

Diogo Feio (PPE), *schriftelijk*. – (PT) Europa maakt op dit moment een zware economische en financiële crisis mee die tot ernstige sociale problemen heeft geleid, zoals stijgende werkloosheid in alle lidstaten. Daarom is het belangrijk dat de EU doeltreffende mechanismen creëert voor het bestrijden van de crisis en voor steun aan de zwaarst getroffen, zoals werklozen en bedrijven in moeilijkheden.

Daarom acht ik het juist in te zetten op een microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid die het ondernemerschap en ieders kans om zijn eigen arbeidsplaats te scheppen centraal stelt. De Europese microfinanciering wordt verstrekt in het geval de toegang tot bankkrediet ontzegd of bemoeilijkt wordt. Microbedrijven krijgen dan steun om te groeien, worden begeleid en gecoacht en ontvangen rentesubsidie van het Europees Sociaal Fonds.

Ik vind het eveneens belangrijk te onderstrepen dat deze faciliteit alleen moet dienen voor steun aan het ondernemerschap – met als doel nieuwe banen te scheppen door gezonde ideeën voor het opzetten van bedrijven te realiseren – en niet voor socialesteunverlening of het op peil houden van de consumptie.

José Manuel Fernandes (PPE), *schriftelijk*. – (PT) Bij de huidige economische crisis en stijgende werkloosheid is de groei van het aantal zelfstandigen belangrijk, evenals het opzetten en ontwikkelen van microbedrijven. Microkrediet zal die doelstelling helpen realiseren. Daarom ben ik verheugd over het Commissievoorstel en het werk op dit vlak van het Parlement. Op deze manier wordt het ondernemerschap gestimuleerd en nemen de werkgelegenheid en de sociale insluiting toe. Deze microfinancieringsfaciliteit is complementair ten opzichte van andere steunprogramma's voor werkgelegenheid en sociale insluiting. Daarom vind ik het belangrijk dat de financiering van deze nieuwe faciliteit niet ten koste gaat van al bestaande programma's en ze evenmin in het geding brengt.

Ik had al voor deze faciliteit gestemd in de Begrotingscommissie bij de behandeling van de begroting voor 2010. Daarbij zijn twee nieuwe begrotingslijnen gecreëerd: een lijn van 37,5 miljoen euro voor operationele uitgaven en een lijn van 0,25 miljoen euro voor administratieve uitgaven. Ik hoop dat dit programma spoedig in werking treedt en de goedkeuringsprocedure voor de aanvragen snel en zonder bureaucratische rompslomp verloopt.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (PT) We betreuren het dat de meerderheid van dit Parlement eens te meer het gegeven woord terugneemt en een voorstel heeft goedgekeurd dat geld weghaalt bij het Progress-programma, terwijl de kredieten voor dat programma al onmiskenbaar te laag waren voor zijn taken op sociaal terrein. Los van overwegingen in verband met de doelstellingen van deze nieuwe Europese microfinancieringsfaciliteit is het onaanvaardbaar dat de faciliteit wordt gefinancierd door de kredieten voor bestaande programma's te verlagen, in dit geval het communautaire Progress-programma voor werkgelegenheid, sociale insluiting en gelijke rechten.

De tekst die de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken had goedgekeurd was een duidelijke afwijzing van de financiering van dit programma via Progress en stelde een nieuwe begrotingslijn voor met eigen

middelen, dat wil zeggen met “nieuw geld”. De amendementen van onze fractie die vandaag zijn verworpen, gingen dezelfde richting in.

Gezien de verslechtering van de sociale omstandigheden in verschillende lidstaten is het onaanvaardbaar dat kredieten voor werkgelegenheid en sociale insluiting worden weggesluisd naar andere prioriteiten die inmiddels zijn vastgelegd, zelfs als die microfinanciering betreffen.

Bruno Gollnisch (NI), *schriftelijk*. – (FR) Door het verslag-Göncz over microkrediet en de controverse rond de financiering van dit project ben ik mij gaan verdiepen in dit fameuze Progress-programma, dat volgens links niet mag worden beroofd van ook maar één cent voor de financiering van micro-ondernemingen en individuele initiatieven. Immers, welk doel dient Progress, het Gemeenschapsprogramma voor werkgelegenheid en maatschappelijke solidariteit, vooralsnog in werkelijkheid? Dat van het produceren van papierwerk en het financieren van studies en verslagen. Voorlopig zijn de doelgroepen van Progress namelijk niet degenen die werkloos of uitgesloten zijn, maar politieke beleidsmakers en opinievormers.

Sommigen weigeren aan het schamele bedrag van 700 miljoen euro over zeven jaar 100 miljoen euro voor microkrediet te onttrekken. Iets minder geld voor degenen die profiteren van het systeem en iets meer voor de Europeanen en dat voor dezelfde begroting: daar kan toch niets op tegen zijn! We moeten niet langer slechts toeschouwers zijn van de armoede en moeilijkheden van onze medeburgers, maar concrete actie ondernemen. Wel heb ik één bedenking: de enige reden voor het bestaan van microkrediet is dat de *banksters*, die niet weten hoe snel ze overheidssteun moeten opstrijken, niet doen wat ze zouden moeten doen, namelijk geld pompen in de economie.

Françoise Grossetête (PPE), *schriftelijk*. – (FR) Ik heb voor het verslag-Göncz over de Europese microfinancieringsfaciliteit gestemd. Microfinanciering heeft betrekking op microkredieten (leningen tot 25 000 euro) en micro-ondernemingen (met minder dan tien werknemers).

In deze periode van economische crisis en door de sterke daling van het aantal verstrekte leningen is het van essentieel belang dat de Europese Unie een faciliteit instelt die gericht is op de kwetsbaarste groepen, zoals werklozen, jongeren en kleine ondernemingen.

Wanneer een economie of de werkgelegenheid op het spel staat, is het van cruciaal belang dat de groei wordt gestimuleerd met substantiële investeringen. De financiering van de faciliteit zal 100 miljoen euro bedragen, die wordt herschikt uit de begroting van het Progress-programma (het Gemeenschapsprogramma voor werkgelegenheid en maatschappelijke solidariteit), en de faciliteit zal op 1 januari 2010 in werking treden (voor een periode van vier jaar). De Raad moet deze boodschap ter harte nemen zodat er in de komende dagen een overeenkomst kan worden bereikt.

Sylvie Guillaume (S&D), *schriftelijk*. – (FR) Ik heb voor het verslag van mijn collega, mevrouw Göncz, gestemd omdat het in mijn ogen van essentieel belang is, zeker in de context van een werkgelegenheids- en een sociale crisis, om microfinanciering te ondersteunen door er een specifieke begrotingslijn voor in het leven te roepen. Het gaat hier om een speciaal instrument in de strijd tegen bancaire uitsluiting en armoede. Wij zijn het niet met de Europese Commissie eens dat er kredieten uit de begroting van het Progress-programma moeten worden herschikt ten behoeve van de Europese microfinancieringsfaciliteit omdat hiermee een negatief signaal zou worden afgegeven aan de marktdeelnemers. Er moet niet worden getornd aan het Progress-programma, dat gericht is op de kwetsbaarste groepen, en het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de lidstaten en de Europese Unie om het in de huidige omstandigheden op doeltreffende wijze uit te voeren.

Livia Járóka (PPE), *schriftelijk*. – (HU) Het is uitermate verheugend dat een grote meerderheid van het Europees Parlement vandaag het verslag over de Europese microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid en sociale inclusie heeft goedgekeurd. Het geplande microkredietstelsel kan aanzienlijk bijdragen aan het creëren van sociale cohesie en nieuwe banen en aan de matiging van de schadelijke effecten van de financiële en economische crisis. Tijdens deze wereldwijde recessie is het bijzonder belangrijk om mensen die van de arbeidsmarkt of de conventionele kredietmarkt zijn verdrongen nieuwe mogelijkheden te bieden, en de weg vrij te maken voor stabiel en duurzaam zelfstandig ondernemerschap. Verder is het essentieel dat er in kansarme regio's een eenvoudig financieel instrument bestaat voor startende ondernemers en de meest kwetsbare groepen, waarmee ondanks het hoge risico, de kleine marges en het gevaar van wanprestatie, ondernemingen kunnen worden opgezet of tot bloei worden gebracht. De overgrote meerderheid van de Europese werknemers is in dienst van kleine- en middelgrote ondernemingen of micro-ondernemingen.

Om er dus voor te zorgen dat deze bedrijven hun arbeidspotentieel niet verliezen en zelfs kunnen laten stijgen, moeten zij adequate steun krijgen, waarvan het bedrag in bepaalde gevallen zo laag is dat de conventionele banksector deze middelen niet kan verstrekken. Het Europees Parlement heeft bij de stemming van vandaag duidelijk aangegeven dat de medebeslissingsprocedure zo snel mogelijk moet worden afgerond zodat de microfinancieringsfaciliteit zo mogelijk al vanaf 2010 beschikbaar is.

Eija-Riitta Korhola (PPE), *schriftelijk*. – (FI) Mijnheer de Voorzitter, ik heb voor het verslag over microfinancieringsfaciliteiten gestemd.

Wij kunnen nog veel doen om jongeren in Europa te bewegen ondernemer te worden. De financiële en economische crisis heeft een werkgelegenheids- en sociale crisis veroorzaakt en naar schatting zullen er volgend jaar in Europa tien miljoen werklozen bij komen. Het is nu dus de hoogste tijd om maatregelen te nemen.

Nu er minder krediet wordt verleend en daardoor de huidige situatie verslechtert, ben ik groot voorstander van het initiatief in het verslag om microkredieten toe te wijzen aan werklozen en personen die hun baan dreigen te verliezen, die problemen hebben om commerciële leningen te krijgen voor hun bedrijfsconcepten. Daarnaast moeten wij echter ook investeren in bijvoorbeeld werkplaatsen en starterscentra voor jongeren en in ondernemerschapsonderwijs.

Alomvattende investeringen in ondernemerschap en in het verbeteren van de werkgelegenheid zijn een voorwaarde voor een welvarend Europa.

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (FR) Ik ben een voorstander van de financiering van sociale regelingen ter ondersteuning van werknemers die hun baan hebben verloren. Dit mag echter niet betekenen dat ondernemingen worden ontslagen van hun sociale en territoriale verplichtingen. Het is niet aan de overheid om deze onaanvaardbare niet-nakoming van verplichtingen te compenseren. Ik zal mij derhalve onthouden van stemming.

Jörg Leichtfried (S&D), *schriftelijk*. – (DE) Ik heb voor dit verslag over de instelling van een nieuwe microfinancieringsfaciliteit gestemd. Deze faciliteit helpt mensen die hun baan dreigen te verliezen, om hun eigen micro-onderneming op te richten of uit te breiden. Onder micro-ondernemingen worden bedrijven verstaan met minder dan tien werknemers en een omzet van minder dan 2 miljoen euro. Deze financieringsfaciliteit wordt vooreerst ingevoerd voor een termijn van vier jaar met ingang van 1 januari 2010.

Daardoor krijgen mensen die als gevolg van de crisis hun baan verliezen of problemen ondervinden bij de financiering van hun onderneming, de mogelijkheid zich te laten bijscholen, een baan te vinden of zelfs nieuwe banen te creëren. Zo wordt de economie verder gestimuleerd en wordt de crisis een halt toegevoegd.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (FR) Wij stemmen tegen het voorstel voor een besluit tot instelling van een Europese microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid en sociale insluiting. In een tijd waarin zoveel Europese burgers worden ontslagen als gevolg van de crisis van het kapitalisme en het totale gebrek aan solidariteit van degenen die ten koste van deze burgers winst blijven maken, moet de Europese Unie haar liberale antwoord op de geconstateerde problemen wijzigen.

Tegenover de losgeslagen handelsgeest die het gevolg is van het liberale dogmatisme van de Europese Unie moeten we een beleid stellen dat de Europese werknemers beschermt, zij die aan de basis staan van de rijkdom die hun nu wordt ontfegd om maar winst te kunnen maken. Ook hier zien we weer het Europa van grote winsten en arbitraire aalmoezen. De schamele bedragen die worden toegezegd, de onduidelijkheid omtrent de toewijzing ervan en de individualistische logica achter het gepromote middel getuigen hiervan. Dit heeft niets te maken met het Europa van algemeen belang en sociale gelijkheid dat onze volkeren nodig hebben.

Nuno Melo (PPE), *schriftelijk*. – (PT) In een periode van crisis waarin krediet schaars is en moeilijk te verkrijgen, is deze faciliteit essentieel om het verstrekken van microkrediet te stimuleren aan kleine bedrijven en aan personen die hun baan verloren hebben en een nieuwe activiteit willen starten voor eigen rekening. Zonder een dergelijk steunmechanisme wordt het moeilijk die doelstellingen te realiseren. Bovendien zijn bij de huidige crisis banken niet erg gevoelig voor de kredietbehoeften van startende bedrijven, waardoor ze meestal niet van de grond komen. Met het oog op het verdwijnen van nog een paar miljoen meer banen in de EU is het belangrijk dat degenen die werkloos worden, toegang hebben tot prikkels om met behulp van sociale steunmaatregelen hun leven weer op de rails te zetten en sociale crises worden vermeden en overheidsuitgaven verlaagd.

Andreas Mölzer (NI), *schriftelijk*. – (DE) De financiële en economische crisis die in eerste instantie door Amerikaanse speculanten is veroorzaakt, leidt nu ook in Europa tot een toenemende werkloosheid door de economische neergang. Vooral jongeren, die al veel risico liepen werkloos te raken, hebben te kampen met deze nieuwe situatie. Het is daarom zaak dat juist zij de kans krijgen om hun beroep (opnieuw) uit te oefenen dan wel een eigen onderneming te starten. Hopelijk zal de nieuwe Europese microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid en sociale insluiting (Progress) hier wezenlijk toe bijdragen.

Met deze nieuwe faciliteit kan ook ingespeeld worden op de nog altijd aanwezige kredietschaarste. Naast rentesubsidie kunnen oprichters van micro-ondernemingen ook steun krijgen in de vorm van begeleiding, opleiding, coaching en capaciteitsopbouw. Ik steun het initiatief van de commissie om de financiële bijdrage voor de microfinancieringsfaciliteit ten opzichte van het voorstel van de Commissie met 50 procent te verhogen tot 150 miljoen euro. Als men zich bedenkt welke enorme bedragen zijn uitgetrokken om de banken te redden, moeten we vrijgevig zijn tegenover diegenen die het hardst getroffen worden. Om al deze redenen heb ik voor dit verslag gestemd.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), *schriftelijk*. – (PL) Op 10 november 2009 publiceerde de Europese Commissie een voorstel over de beslissing van het Europees Parlement en de Raad om een Europees instrument voor microfinanciering in werking te stellen. Het houdt verband met een document van de Commissie met als titel: „Op weg naar Europees herstel” en de prioriteiten van de Raad, namelijk: werkgelegenheid behouden, banen scheppen en de mobiliteit bevorderen, vaardigheden verbeteren en vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op elkaar afstemmen, alsook de toegang tot de arbeidsmarkt verbeteren.

Deze microfinancieringsfaciliteit dient werklozen en ondernemingen met problemen gemakkelijker toegang te verlenen tot financiële diensten. Het gaat om mensen uit bepaalde sociale groepen die een eigen zaak willen opstarten en volgens de voorwaarden van commerciële banken geen kredietwaardigheid hebben. De invoering van een dergelijke steunverlening die gefinancierd wordt met EU-middelen is van fundamenteel belang gezien het tegenwoordig gedaalde volume aan leningen en de dramatische terugval in uitstaande leningen.

De toestand in de kredietsector toont aan dat de financiële en economische crisis nu ook een tewerkstellings- en sociale crisis aan het worden is. Het verslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken bevat belangrijke amendementen op het voorstel van de Europese Commissie, zoals verzet tegen de overdracht van de nodige middelen voor de EU-microfinancieringsfaciliteit uit de begroting voor het Progress-programma. De rapporteur stelt voor om hiervoor een aparte begrotingslijn te openen en de begroting voor de faciliteit voor de komende vier jaar met 50 miljoen euro te verhogen. Gezien de bovengenoemde aspecten steun ik dit verslag.

Evelyn Regner (S&D), *schriftelijk*. – (DE) Ik heb voor de ontwerpresolutie tot instelling van een microfinancieringsfaciliteit gestemd omdat een snelle aanneming voor mij de hoogste prioriteit heeft. Kansarme groepen in de bevolking krijgen daardoor toegang tot een krediet waarmee zij zichzelf een uitweg kunnen verschaffen. Mijn oproep aan de Raad is echter om niet te bezuinigen op Progress. Dit geld moet ten volle beschikbaar blijven. Juist in crisistijd is het ontoelaatbaar om een herschikking van EU-geld door te voeren die ten koste gaat van de zwaksten in de samenleving.

Daciana Octavia Sârbu (S&D), *schriftelijk*. – (EN) Ik ben uitermate verheugd dat het Europees Parlement vandaag zijn goedkeuring heeft gehecht aan een plan dat ervoor zal zorgen dat er extra leningen beschikbaar komen voor kleine bedrijven. Door dit besluit kan er op regionaal en nationaal niveau 100 miljoen euro ter beschikking worden gesteld, verdeeld over de komende vier jaar. Dit is een waardevolle en goed getimede ontwikkeling, die velen die gebukt gaan onder de effecten van de wereldwijde recessie, nieuwe kansen biedt. De maatregelen die vandaag zijn aangekondigd zullen ondersteuning bieden aan mensen die nieuwe bedrijven willen beginnen en daarnaast voorzien in beroepsgerichte trainingen, waarmee burgers nieuwe vaardigheden kunnen ontwikkelen die ze kunnen inzetten bij het opzetten van de ondernemingen die essentieel zijn voor de Europese economie. We zien dat er in het Europese beleid en in de Europese wetgeving meer en meer rekening wordt gehouden met kleine en middelgrote ondernemingen. Ik ben blij met deze ontwikkeling, en in het bijzonder met de bijdrage van het Europees Parlement aan het stimuleren van de ontwikkeling van kleine bedrijven in economisch zware tijden.

Czesław Adam Siekierski (PPE), *schriftelijk*. – (PL) Progress werd opgestart om hulp te bieden bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Unie op het vlak van werkgelegenheid, sociale zaken en gelijke kansen, die zijn opgenomen in de sociale agenda. De budgettaire middelen van dit programma moeten een impuls vormen voor het transformatie- en moderniseringsproces op vijf gebieden, namelijk

werkgelegenheid, sociale bescherming en integratie, arbeidsomstandigheden, discriminatiebestrijding en gelijkheid van mannen en vrouwen.

Momenteel is de financiële en economische crisis aan het veranderen in een sociale en tewerkstellingscrisis. Werklozen en maatschappelijke groepen die zich in een ongunstige situatie bevinden, hebben actieve steun en advies nodig als ze zelfstandig willen worden. Het Progress-programma is precies op deze meest kwetsbare groepen gericht en daarom vind ik dat de lidstaten en de Europese Unie verantwoordelijk zijn voor de effectieve implementatie van het programma. De Unie dient ook alles in het werk te stellen om de reikwijdte van de gerichte financiële hulp voor nieuwe eenmansbedrijven en oprichters van micro-ondernemingen te vergroten, in de vorm van monitoring, opleidingen - waaronder ook praktische opleidingen - en de ontwikkeling van vaardigheden.

Progress moet de ontwikkeling van micro-ondernemingsschap en de sociale economie ondersteunen. In de huidige financieel-economische context van beperkte kredietverlening zal het Progress-programma meer mogelijkheden bieden voor gerichte financiële steun aan beginnende ondernemers. De hoofdverantwoordelijkheid voor tewerkstelling en maatschappelijk beleid rust op de schouders van de lidstaten, maar de Europese Unie moet het initiatief nemen om deze veranderingen door te voeren. Ze moet echte tewerkstellingskansen scheppen voor iedereen en de kwaliteit en productiviteit van de arbeid verhogen.

Bart Staes (Verts/ALE), schriftelijk. – Het verlenen van microkredieten is een interessant instrument om in tijden van crisis mensen die hun job dreigen te verliezen, werklozen of ondernemingen in de sociale economie financieel te ondersteunen. Ik stemde tegen omdat het onzeker is dat dit instrument met vers geld wordt gefinancierd. Wellicht gebruikt men de middelen uit het bestaande Progress-programma dat in 2007 startte met acties rond armoedebestrijding, antidiscriminatie, sociale inclusie, gelijkheid tussen mannen en vrouwen en tewerkstelling. Geld weghalen uit programma's die armoede bestrijden om armoede te bestrijden is geen goede strategie.

Voor de Raad van ministers wil niets weten van een apart budget. Het ontbreekt de lidstaten duidelijk aan politieke moed. Om begin 2010 van start te gaan wordt 25 miljoen euro vrijgemaakt uit de EU-begroting voor 2010. Over de financiering voor de daaropvolgende drie jaar (2011-2013) is er momenteel geen akkoord tussen het Parlement en de Raad. We hebben in Europa nood aan een duurzame strategie en niet aan een eenmalige prik, zoals dit initiatief. In het microfinancieringsinstrument zit geen coherentie en geen langetermijnvisie. Bovendien kunnen microkredieten al toegekend worden in het kader van het Europees Sociaal Fonds. Ook het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering bevat die mogelijkheid. Een dikke neen dus.

Derek Vaughan (S&D), schriftelijk. – (EN) Dit is een prachtig initiatief, dat het voor mensen die hun baan hebben verloren, of deze dreigen te verliezen, eenvoudiger maakt om krediet te krijgen ten behoeve van het opzetten van een eigen bedrijf. De Europese Progress-microfinancieringsfaciliteit zal aan mensen die een lening willen om een klein bedrijfje te beginnen of verder uit te bouwen, en die geen krediet hebben kunnen krijgen op de conventionele financiële markten, tot 25 000 euro ter beschikking stellen.

Ik ben blij dat het Europees Parlement ervoor heeft kunnen zorgen dat dit geld niet uit het Progress-programma komt, dat in het leven is geroepen om kwetsbare mensen te helpen, maar dat de faciliteit het eerste jaar zal draaien op geld uit de begroting 2010. Het Fonds ter hoogte van 100 miljoen euro, dat begin 2010 beschikbaar wordt, biedt precies de hulp die kleine bedrijven nodig hebben in deze periode van financiële malaise aangezien banken nog steeds geen krediet willen verstrekken. De bedrijven in Wales zijn hiermee geholpen, en het stelt me teleur dat mijn collega's van de Britse Onafhankelijkheidspartij geen steun wilden verlenen aan dit progressieve initiatief.

10. Rectificaties stemgedrag/voorgenomen stemgedrag: zie notulen

(De vergadering wordt om 12.20 uur onderbroken en om 15.00 uur hervat)

VOORZITTER: JERZY BUZEK

Voorzitter

11. Goedkeuring van de notulen van de vorige vergadering: zie notulen

12. Vragenuur voor vragen aan de voorzitter van de Commissie

De Voorzitter. – Aan de orde is het vragenuur met de voorzitter van de Commissie.

Open vragen

Corien Wortmann-Kool, *namens de PPE-Fractie.* – Voorzitter, de verwachtingen voor Europa 2020 zijn hooggespannen bij onze fractie, maar ook bij de Europese burger die in 2020 voorspoed en banen verwacht en een duurzame en innovatieve sociale-markteconomie. Concrete voorstellen voor een sterk midden- en kleinbedrijf en een open Europese interne markt, ook op het gebied van kapitaal en kennisontwikkeling. Een 2020-strategie met een stevige en transparante Europese *governance*-structuur. Geen vrijheid blijheid voor de lidstaten.

Voorzitter, het Parlement wil niet alleen geïnformeerd worden over panklare voorstellen van Commissie en Raad, maar daadwerkelijk participeren in de totstandkoming en uitvoering van de 2020-strategie. Hoe gaat u daarvoor zorgen en welk tijdspad streeft u na? De voorzitter van de Raad heeft aangekondigd in maart al tot conclusies te willen komen. Neemt u het initiatief? Kunnen we snel een concreet raamwerk verwachten met uitgangspunten en doelen op basis waarvan dit Parlement in die discussie kan participeren? Kunt u ons informeren over het tijdspad dat u nastreeft en wie is verantwoordelijk? Bent u Mr. 2020?

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie.* – (EN) Als voorzitter van de Commissie zal ik daar verantwoordelijk voor zijn, in coördinatie met mijn collega's in de Commissie, omdat dit de centrale taak voor de volgende Commissie zal zijn, zoals ik in mijn politieke richtsnoeren heb gepresenteerd. Wat de timing betreft hopen we een officiële mededeling op tijd klaar te hebben voor de voorjaarszitting van de Raad, maar ik denk dat het beter zou zijn om de formele conclusies voor de Raad van juni te bewaren. Dit zal mijn voorstel aan de Europese Raad zijn, zodat we – en ik zou dat heel graag willen – volledige betrokkenheid en verantwoordelijkheid van het Parlement voor deze strategie hebben.

Op het niveau van de Europese Raad is er ook een zeer interessante voordiscussie over de economie geweest en ik heb bovendien ook de Europese Raad aangemoedigd om van zijn kant de volledige verantwoordelijkheid te nemen en de bestuursmechanismen te verstevigen. Zoals u weet was er vijf jaar geleden, toen we de Lissabonstrategie opnieuw lanceerden, verzet bij enkele lidstaten tegen het opvolgen van bepaalde aanbevelingen uit het rapport-Kok. Dit keer bestaan de voorwaarden om in deze strategie een versterkt bestuursstelsel op te nemen.

Hannes Swoboda, *namens de S&D-Fractie.* – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer Barroso, wij naderen het einde van 2009 in een moeilijke situatie, met een hoge werkloosheid en economische en budgettaire problemen. Tegelijkertijd nadert het einde van de termijn van vijf jaar van de Commissie-Barroso. Welke conclusies trekt u uit de eerste vijf jaar voor de tweede vijf jaar, ervan uitgaande dat de Commissie wordt bekrachtigd, met name met betrekking tot deze economische en sociale problemen? Wat vertelt u onze burgers en uw commissarissen over de dingen die in deze nieuwe periode anders zouden moeten?

We moeten samenwerken om nieuwe prioriteiten voor onze economische en sociale doelstellingen vast te stellen, en om te voorkomen dat dezelfde situatie als waar wij ons nu in bevinden, zich herhaalt. Ik zou u dan ook nogmaals willen vragen welke conclusies u trekt uit de eerste vijf jaar, en wat u de volgende vijf jaar anders, beter en duidelijker wilt doen om de wensen van de Europese burgers in vervulling te doen gaan.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie.* – (EN) Ten eerste meen ik dat het feit dat dit Parlement opnieuw voor een mandaat voor mij heeft gestemd een signaal is dat er steun is voor de activiteiten die we hebben ondernomen. Dit gezegd hebbende, zijn er kwesties die we moeten veranderen en verbeteren.

Vandaag de dag is de situatie anders. Er is een veel groter besef van maatschappelijke urgentie dan voorheen. Zoals ik al heel vaak heb gezegd is de werkloosheid het belangrijkste probleem waarvoor we tegenwoordig in Europa staan, en waarmee we naar alle waarschijnlijkheid nog enige tijd geconfronteerd zullen worden. We moeten niet alleen nieuwe bronnen van groei zoeken, maar ook kijken naar wat er verkeerd was aan het vorige groeimodel.

Het was duidelijk dat het vorige groeimodel versleten was. Hoewel het tot enige kunstmatige zeepbellen heeft geleid – niet alleen in de financiële sector maar ook in andere sectoren – was het niet duurzaam, ook niet vanuit het oogpunt van energie en klimaat. Daar zal mijn strategie zich op richten, de strategie die ik heb gepresenteerd aan dit Parlement en die ik met de volgende Commissie hoop uit te werken, uiteraard in zeer nauwe samenwerking met dit Parlement.

Hannes Swoboda, *namens de S&D-Fractie*. – (DE) Ik zou u nog een korte vraag willen stellen, mijnheer Barroso. Als we na de hoorzittingen in het Parlement uiteindelijk van mening zijn dat de verdeling van de portefeuilles niet geheel recht doet aan deze doelstellingen, en als we voorstellen doen om de portefeuilles te wijzigen, bent u dan in principe bereid om op onze bezwaren in te gaan en veranderingen door te voeren? Zou u bezwaren in principe van de hand wijzen of bent u bereid deze te aanvaarden?

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) In het Verdrag van Lissabon wordt duidelijk gesteld dat de interne organisatie van het College en de diensten van de Commissie de verantwoordelijkheid van de Commissie is.

Ik ben altijd bereid om naar uw suggesties en opmerkingen te luisteren. Sterker nog, enkele vernieuwingen waren het gevolg van debatten met uw fractie en andere fracties. Ik reken op uw steun als het gaat om de volledige eerbiediging van de bevoegdheden van de Commissie, zoals ik altijd de bevoegdheden van het Parlement zal eerbiedigen.

Ik sta altijd open om naar uw suggesties te luisteren, maar ik vind dat we ons meer moeten concentreren op zaken die met beleid, met de inhoud te maken hebben. Wat de organisatie van de Commissie betreft, geloof ik dat ik, na vijf jaar elke dag in de Commissie gewerkt te hebben, behoorlijk goed op de hoogte ben van de beste manieren om de middelen in de Commissie te verdelen.

Guy Verhofstadt, *namens de ALDE-Fractie*. – Mijnheer de Voorzitter, mijn vraag gaat over de situatie in Griekenland. Die situatie is uiteraard heel verontrustend. Als we naar de cijfers kijken: een overheidstekort van 12,7 procent en een overheidsschuld die dreigt op te lopen tot meer dan 130 procent. Dat is exact de situatie die ik aantrof, mijnheer de Voorzitter, toen ik in 1985 jong minister van begroting in België werd - exact dezelfde cijfers, ik zal ze nooit vergeten, namelijk 12,7 procent overheidstekort. Het is dus duidelijk dat de Grieken zware inspanningen zullen moeten leveren en hervormingen zullen moeten doorvoeren die tot dusverre niet zijn doorgevoerd. Maar wij kunnen ook iets doen, mijnheer de voorzitter van de Commissie. Wij kunnen ervoor zorgen dat de kosten op de overheidsschuld van de verschillende lidstaten kunnen dalen door eindelijk een Europese obligatiemarkt te installeren waar een groot deel van die overheidsschuld mee gedekt zal worden. Wij betalen vandaag meerdere honderden miljarden euro te veel aan interesten op onze overheidsschuld, omdat we geen euro-obligatiemarkt hebben en al die markten gesegmenteerd blijven met een enorm tekort aan liquiditeit. Mijn vraag is, gaat u ter zake een initiatief nemen om zo'n euro-obligatiemarkt eindelijk te lanceren, hetgeen zou kunnen helpen, wat evenwel niet betekent dat de Grieken hun inspanningen niet moeten leveren, maar hetgeen zou kunnen helpen.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Ik was zeer gerustgesteld door de toezegging die premier Papandreou gisteren heeft gedaan om het overheidstekort te verminderen en de schuld van de overheid terug te brengen door duurzame bezuiniging op de uitgaven en inkomstenstijging. Wij zijn van mening dat de huidige begroting voor 2010, waarover nu in het Griekse parlement wordt gedebatteerd en de verklaringen van premier Papandreou stappen in de goede richting zijn. Ik heb de situatie met deze en de vorige regering zeer nauwlettend gevolgd, namelijk de kwestie van de overheidsfinanciën.

We waren ook zeer onder de indruk van de openhartige toelichting van de premier van Griekenland op de laatste Europese Raad. Hij is zich volledig bewust van het probleem en hij heeft ons laten zien dat hij vastbesloten is om het aan te pakken. Griekenland zal in de loop van januari een geactualiseerd stabiliteitsprogramma indienen, zoals voorzien in het Stabiliteits- en groeipact. Ik vertrouw erop dat dit programma concrete maatregelen zal bevatten om de fiscale aanpassingen in 2010 te versterken en om ervoor te zorgen dat de overheidsfinanciën langdurig geconsolideerd worden. Uiteraard zal de Commissie de macro-economische en financiële situatie en de tenuitvoerlegging van de maatregelen in Griekenland nauwlettend blijven volgen.

Dit gezegd hebbende vind ik het niet gepast om in deze fase mogelijke scenario's verder uit te werken. Wij hebben er vertrouwen in dat Griekenland nu passende maatregelen neemt en wij menen dat wij Griekenland moeten steunen bij de handhaving van deze maatregelen.

Guy Verhofstadt, *namens de ALDE-Fractie*. – Mijnheer de Voorzitter, ik kom nog even terug. Een euro-obligatiemarkt zou een hulp kunnen betekenen voor Griekenland. Het betekent absoluut niet dat ze hun hervormingen niet moeten doorvoeren, maar het zou ook een hulp betekenen voor alle andere lidstaten van de Unie, want dat zou betekenen dat voor de schuld een veel lagere interestvoet moet worden betaald. Laten we een vergelijking maken tussen de Duitse interest die betaald moet worden en een Amerikaanse interest. De Amerikanen betalen op hun schatkistcertificaten 0,4% minder interest dan de Duitsers, ondanks

het feit dat de Duitse publieke financiën veel beter zijn dan de Amerikaanse. Dat is het bewijs dat we dringend absoluut in die richting moeten gaan. Ik verwacht van de Commissie dat ze dat gaat doen.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) In deze fase denken we nog niet na over de voorgestelde soort maatregelen. Ik persoonlijk vind het niet erg gepast om dit soort voorstellen te koppelen aan de specifieke situatie waarin Griekenland momenteel verkeert. Sterker nog, het zou het verkeerde signaal kunnen afgeven.

Laten we eerlijk zijn. Griekenland en de landen van de eurozone hebben een specifieke verplichting als het aankomt op de tenuitvoerlegging van de voorwaarden van het Stabiliteits- en groeipact. Het is heel belangrijk voor hen, en bovenal voor hun eigen economie, maar het is ook belangrijk voor andere landen. Ik geloof dat het naar voren brengen van deze kwestie op dit moment en het doen uitkomen dat er een oplossing zou kunnen zijn buiten de inspanningen van Griekenland zelf om niet de beste manier is om onze Griekse vrienden te helpen om vastberaden de maatregelen door te voeren die door premier Papandreou zijn aangekondigd.

Rebecca Harms, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (DE) Ik zou u vandaag een vraag willen stellen over de structuur van de volgende Commissie. De portefeuilles die u hebt gepresenteerd hebben in onze ogen een zeer presidentieel karakter. Naar onze mening organiseert u deze structuur op een manier die u persoonlijk, als voorzitter van de Commissie, veel macht geeft. Het verbaast ons dat u de werkgroepen van de leden van de Commissie wilt afschaffen. Deze groepen hebben naar onze mening tijdens de afgelopen zittingsperiode goede resultaten geboekt. Het verbaast ons ook dat de verantwoordelijkheden op sommige terreinen zo versplinterd zijn. Voor ons is dat onbegrijpelijk. Het is ons een raadsel hoe u wilt omgaan met de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen mevrouw Reding en mevrouw Malmström. Bij ons bestaat de indruk dat er een soort *homeland security office* zal ontstaan bij mevrouw Malmström. Ik heb er absoluut geen bezwaar tegen om van het klimaat een aparte verantwoordelijkheid te maken, maar als u een commissaris voor klimaat benoemt, moet u ook laten zien dat zij feitelijke macht heeft, en dat zij toegang heeft tot werkterreinen als energie, industrie, vervoer, het milieu en de landbouw. Wij denken niet dat dit het geval is.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Twee verschillende vragen: de ene over de portefeuilles van justitie en veiligheid, de andere over het klimaat. Wat betreft justitie en veiligheid heb ik de suggestie overgenomen die door velen van u in dit Parlement is gedaan, namelijk om een specifieke portefeuille te hebben die sterker op de grondrechten is gericht. Daarom zal commissaris Reding, als ze uw goedkeuring krijgt, de commissaris voor justitie, grondrechten en burgerschap zijn.

Er zal ook een commissaris voor binnenlandse zaken komen, wat in feite in de meeste, zo niet alle lidstaten van Europa het geval is; er is een minister voor binnenlandse zaken en een minister voor justitie. Ik geloof dat dit veel efficiënter is en dan kunnen zo ook met hun collega's in de respectieve Raden werken. Het zal ook veel beter zijn wat betreft de hoeveelheid werk omdat we, zoals u weet, zojuist het Stockholmprogramma hebben aangenomen. Dit is een zeer ambitieus programma waarin dit Parlement nu een heleboel belangrijke bevoegdheden heeft. Het is dan ook volstrekt gerechtvaardigd om twee verschillende commissarissen te hebben. In dit geval is dit niet vanwege de rol van de voorzitter; het heeft niets te maken met de rol van de voorzitter van de Commissie. Het heeft te maken met de behoefte aan een soort arbeidsverdeling op zo'n belangrijk gebied. Ik wil graag dat de commissaris voor grondrechten ook veiligheidszaken in handen krijgt, en ik wil graag dat de commissaris voor veiligheid zijn werk doet en daarbij de grondrechten en de geest van de vrijheden in de Europese Unie eerbiedigt.

Rebecca Harms, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (DE) Ik zou mijn vorige vraag willen herhalen. Hoe kan de commissaris voor klimaat een sterke factor zijn, en hoe kan zij zich doen gelden als dit, volgens de tweede optie, niet in de structuren weerspiegeld wordt? Ten tweede is er een andere detailkwestie, die ons volstrekt onverstandig lijkt. Dit betreft groene genetische manipulatie, waar u, mijnheer Barroso, voorstander van bent, en die nu is ondergebracht in de portefeuille gezondheid en niet langer deel uitmaakt van de portefeuille milieu of landbouw. We willen graag dat u dit uitlegt.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Ik ben blij te zien dat u ingenomen bent met de benoeming van een commissaris voor klimaatverandering. Zij zal bovendien een heleboel te doen hebben omdat Kopenhagen, zoals we nu zien, niet het einde van de weg zal zijn. Er zal na Kopenhagen nog heel veel te doen zijn.

Een van haar voornaamste taken zal zijn om klimaatverandering te integreren in alle sectoren van de Commissie, in niet alleen de sectoren die u hebt genoemd, maar ook vele andere. Er is bijna geen beleid in

de Europese Unie dat niet op de een of andere manier van invloed is op het optreden op klimaatgebied: van landbouw tot onderzoek, van het midden- en kleinbedrijf en de industrie tot maritieme zaken. Dat is de taak.

Ze zal een specifiek DG voor klimaatverandering hebben. Ik wil dat de commissaris voor klimaatverandering enkele instrumenten heeft om haar beleid uit te voeren, maar uiteraard moet ze daarbij samenwerken met andere commissarissen, namelijk de commissaris voor milieu, de commissaris voor energie en andere commissarissen, omdat dit een erg belangrijk beleidsterrein is dat ook een hele belangrijke externe dimensie heeft.

Michał Tomasz Kamiński, *namens de ECR-fractie*. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, ik zou u willen vragen om een beoordeling van de top EU-Oekraïne, die bijna twee weken geleden heeft plaatsgevonden. Tegelijkertijd zou ik twee zaken onder de aandacht willen brengen. Toen ik in Kiev was, vernam ik dat van Europese kant geweigerd werd om een verwijzing naar de Europese identiteit van Oekraïne in de slotverklaring op te nemen. Ik zal niet verhelten dat dit mij zeer verbaast, omdat de Europese identiteit van Oekraïne mijns inziens geen twistpunt zou moeten zijn. Ten tweede heb ik in Kiev vernomen dat onze Europese delegatie geweigerd heeft om kransen te leggen bij het monument voor de slachtoffers van de Oekraïense hongersnood, hetgeen een gewoonte is van alle diplomaten die Oekraïne bezoeken. Ik moet zeggen dat beide feiten mij hogelijk verbazen.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Ik vind dat onze bijeenkomst met Oekraïne een succes was. Om eerlijk te zijn, onze Oekraïense vrienden moeten meer doen als ze willen dat wij hun meer hulp bieden.

Ik heb in mijn werk meer tijd besteed aan Oekraïense kwesties dan aan die van de meeste lidstaten van de Europese Unie, hetgeen laat zien hoeveel aandacht we de Oekraïense zorgen geven. Dit is een land dat zeer dicht bij ons staat en een land waar we dichterbij willen staan. Daarom hebben we hun een veelomvattende en innovatieve associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne aangeboden. Dit is de meest geavanceerde status die we een land kunnen geven, afgezien van toetreding, wat in de huidige situatie niet mogelijk is.

Er waren enkele discussies, maar als u kijkt naar de eindconclusies dan is opnieuw duidelijk bevestigd dat Oekraïne een Europees land is en gebonden is door dezelfde Europese waarden, en dat wij dichterbij Oekraïne willen zijn. Wij willen hen helpen om dichterbij ons te zijn. Ik geloof dat het een productieve bijeenkomst was, maar we kunnen in alle eerlijkheid niet verwachten dat we elke keer dat er een top is een nieuwe status voor Oekraïne instellen.

De laatste top voor deze was in Parijs. We hebben Oekraïne deze associatiemogelijkheid gegeven, maar we kunnen niet bij elke nieuwe top naar een nieuwe status opschuiven, en we hebben een heel eerlijke, open en vriendschappelijke discussie hierover gehad met president Joesjtsjenko en de andere gesprekspartners.

Lothar Bisky, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik heb een vraag over de Tobin-belasting. Deze belasting is als voorstel de moeite waard, maar is tot op heden door niemand ingevoerd. Iedereen zegt dat deze belasting nooit zal worden ingevoerd, tenzij alle lidstaten dit op hetzelfde moment doen. Na het besluit van de Europese Top, dat ik toejuich, ben ik bang dat de invoering wederom zal worden uitgesteld, omdat we er niet allemaal tegelijk aan beginnen.

Ik zou graag horen wat uw mening hierover is en hoe groot de kans is dat de Tobin-belasting wordt ingevoerd.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Als er een algehele wereldwijde belasting op financiële transacties is, dan zouden we dat moeten steunen. Sterker nog, ik persoonlijk heb dit gesteund in de discussies in de Europese Raad. De Europese Raad heeft de Commissie gevraagd om met enkele ideeën hierover te komen, en hier zijn we mee bezig.

Dan nog iets dat met de kwestie van innovatieve financiering te maken heeft: ik persoonlijk ben van mening dat als we aan onze verplichtingen met betrekking tot de bestrijding van klimaatverandering willen voldoen wij dit niet alleen met geld uit onze begrotingen kunnen doen. Het is duidelijk dat wij financieel zo onder druk staan dat onze nationale begrotingen alleen in de komende paar jaar niet in staat zullen zijn om de middelen op te brengen voor de strijd tegen klimaatverandering. We moeten innovatieve manieren van financiering bedenken. Een wereldwijde belasting op financiële transacties lijkt me een heel goed idee. We zijn daarmee bezig en zullen, als de tijd daar is, met voorstellen komen. Ik hoop dat de nieuwe Commissie met enkele voorstellen op dit gebied zal komen.

Paul Nuttall, *namens de EFD-Fractie*. – (EN) Mijnheer Barroso, onlangs hebben we vernomen dat de Corus-staalfabriek bij Teesside in Noord-Engeland gaat sluiten. Dit is te wijten aan het doel van de EU om

de koolstofuitstoot met 20 procent te verminderen. Door het koolstofkrediet kan Corus het zich niet langer veroorloven om meer dan vijfduizend staalarbeiders in dienst te hebben, toeleveranciers inbegrepen. We hebben ook de vertoning van een Britse regering die toegeeft dat haar handen in deze kwestie gebonden zijn vanwege de straffen die de mededingingswetgeving van de EU oplegt.

De werkelijke winst die Corus maakt door de productie bij Teesside te stoppen is de besparing in de CO₂-rechten die door de EU zijn toegekend in het kader van haar regeling voor de emissiehandel. Deze zullen de komende drie jaar wel zeshonderd miljoen Britse ponden waard zijn. Maar *surprise, surprise* – raad eens: het hoofd van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (de IPCC), Rajendra Pachauri, is ook het hoofd van de Tata Foundation, en daarom moet men de vraag stellen: *cui bono?* Tata is namelijk de eigenaar van Corus.

(Protesten uit de zaal)

De vraag die ik zou willen stellen luidt als volgt: is het nu officieel EU-beleid om bedrijven financiële prikkels te bieden om fabrieken als Teesside te sluiten, zodat ze hun werkzaamheden kunnen uitbesteden aan landen als India, of speelt hier een meer persoonlijk belang?

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Op wat u nu insinueert kan ik echt geen commentaar geven. Als ik de persoon in kwestie was, dan zou ik de zaak voor de rechter brengen.

Wat betreft de onderhavige zaak zei u dat dit naar zeggen van de Britse regering het standpunt van de Europese Unie is. Ik weet niets over die uitspraak, maar ik kan u wel vertellen dat als er één regering is die druk uitoefent op de Europese Unie om ambitieuze doelen te stellen in de strijd tegen klimaatverandering, het de regering van uw land is, of u dat nu leuk vindt of niet.

Sterker nog, de gemeenschappelijke agenda van de Europese Unie van vandaag is gericht op de vermindering van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. Dit heeft zeker gevolgen, omdat onze industrie zich moet aanpassen. We willen dat er industrie in Europa blijft, maar we willen een ander soort industrie, die minder energie verbruikt en milieuvriendelijker is.

Paul Nuttall (EFD). – (EN) U hebt mijn vraag niet beantwoord, want de vraag was: is het officieel EU-beleid om financiële prikkels te bieden aan bedrijven om fabrieken als Teesside te sluiten en de werkzaamheden aan landen als India uit te besteden? U hebt de vraag niet beantwoord. Zou u hem willen beantwoorden?

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Mijn antwoord is 'nee'.

De Voorzitter. – Collega's, de "blauwe kaart"-procedure is nu niet van toepassing omdat het een discussie tussen twee personen betreft. Het zou erg lastig zijn om nu voor een extra vraag de blauwe kaart te gebruiken, omdat ik niet weet voor wie van de twee personen de blauwe kaart bedoeld is. Het spijt me. Uiteraard zal deze procedure wel worden toegepast bij andere debatten.

Marine Le Pen (NI). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van het Zwitserse referendum over minaretten heeft de Europese Commissie ten langen leste een op zijn minst verontrustende en ambigue verklaring afgegeven. Zij meende er goed aan te doen om de lidstaten die vergelijkbare besluiten zouden willen nemen, nogmaals te wijzen op de noodzaak "de grondrechten zoals de vrijheid van godsdienst te respecteren". Deze nauwelijks verholten dreiging vraagt om een toelichting van uw kant, te meer daar uit opiniepeilingen blijkt dat de Europeanen in grote meerderheid in een dergelijk referendum voor zouden hebben gestemd indien dit in hun land een optie zou zijn geweest.

Mijnheer Barroso, hebben de lidstaten van de Europese Unie wel of niet het recht om voor hun burgers een referendum te houden dat in alle opzichten identiek is aan dat van 29 november in Zwitserland? Zou de Commissie zich wel of niet verzetten tegen het soevereine besluit van deze burgers indien zij zouden stemmen zoals de Zwitsers hebben gedaan? Indien de Europese Unie, zoals wij denken, tegenwoordig eerder totalitair dan democratisch is, is het de hoogste tijd om dit toe te geven.

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (FR) De lidstaten hebben het soevereine recht om overeenkomstig hun grondwettelijke bepalingen te beslissen hoe zij het volk rechtstreeks willen raadplegen. Ik zal geen hypothetische verklaringen afleggen over hypothetische referenda. Wat ik u wel kan zeggen, is dat de lidstaten op dit gebied de beslissingen nemen die zij willen nemen. Ik zal derhalve niet vooruitlopen op een referendum in een land of op de reactie op een referendum van de kant van de Commissie.

De Commissie heeft bevoegdheden om maatregelen en besluiten te toetsen die de lidstaten nemen ten aanzien van de toepassing van het Europees recht. In een dergelijk geval heeft de Commissie niet alleen het recht maar ook de plicht haar mening hierover te geven.

Marine Le Pen (NI). – (FR) Mijnheer Barroso, mijn vraag was toch duidelijk. Ik heb u geen vraag gesteld over een hypothetisch referendum, maar over een referendum dat in alle opzichten identiek is aan het referendum dat is gehouden onder de Zwitsers.

Indien een van de EU-lidstaten in een in alle opzichten identiek referendum de vraag zou stellen die is voorgelegd aan de Zwitsers, hoe zou de Commissie dan reageren? Hebben zij het recht dit te doen? En zou de Commissie zich verzetten tegen de beslissing van een soeverein volk indien het zou stemmen zoals de Zwitsers hebben gedaan? Mijn vraag is duidelijk.

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (FR) Mevrouw Le Pen, u stelt een hypothetische vraag. Mijn Frans is niet zo goed als het uwe, maar wanneer u “indien” zegt, gaat het om een hypothetische vraag. “Indien er een referendum gehouden zou worden”, is een hypothetische vraag.

(Applaus)

Het is niet mijn gewoonte te antwoorden op hypothetische vragen. De werkelijkheid is al ingewikkeld genoeg. Ik kan u derhalve zeggen dat de Commissie tegen elke vorm van discriminatie is, met inbegrip van elke vorm van discriminatie op grond van godsdienst. Dit is ons standpunt, en dat is duidelijk. Dit is niet alleen het standpunt van de Commissie; het is het standpunt van alle democratische lidstaten van de Europese Unie.

Dit gezegd hebbende, zal ik geen uitspraken doen over een hypothetisch referendum.

Europa 2020

David Casa (PPE). – (MT) Ik was van plan de voorzitter van de Commissie een vraag te stellen over de Commissie. Er is vandaag echter al een interventie geweest over onze hoorzitting met de commissarissen, namelijk door de socialistische partij. Ik hoop dat de socialistische partij geen gekke dingen gaat doen met de portefeuilles die aan de genomineerde commissarissen zijn toebedeeld. We zijn niet bevoegd om de portefeuilles van de commissarissen te wijzigen want dat is de uitsluitende bevoegdheid van de voorzitter van de Commissie. De geselecteerde kandidaten, van onze partij, van de liberalen en van de socialistische partij, zijn allen zeer waardevolle personen en we moeten niet nu, voor de hoorzitting, gaan debatteren over de vraag of we de portefeuilles van de commissarissen kunnen wijzigen. Ik weet dat dit niet het onderwerp was, maar na de interventie van de socialistische partij vond ik dat ik dit moest opmerken.

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Het was geen vraag, dus ik hoef geen antwoord te geven, maar als ik toch de gelegenheid heb, wil ik het volgende nog kwijt.

Het loyaliteitsbeginsel tussen de verschillende instellingen is erg belangrijk. Bovendien moeten we, nu we een nieuw Verdrag hebben, de bevoegdheden van elke instelling respecteren. Ik heb u gezegd hoe belangrijk het is om een speciale relatie te hebben tussen Commissie en Parlement, en ik zal me daarvoor inzetten. Dit betekent uiteraard dat de bevoegdheden van elke instelling op haar eigen terrein overeenkomstig de Verdragen moeten worden gerespecteerd.

Liisa Jaakonsaari (S&D). – (FI) Mijnheer de Voorzitter, in het begin van zijn toespraak wees de voorzitter van de Commissie op de fouten in eerdere modellen. Zeker fout is dat de Commissie weliswaar goede programma's had maar de lidstaten gewoon deden wat zij wilden. Met andere woorden, de zogeheten wortel-en-stok-benadering volstaat niet om de lidstaten te sturen.

Ik heb ook gemerkt dat er in het EU 2020-document geen innovatieve ideeën staan over de wijze waarop de lidstaten kunnen worden gestuurd. Ik wil dan ook vragen of de Commissie van plan is de waarschuwingen krachtens artikel 121 van het Verdrag van Lissabon te gebruiken als een lidstaat zich niet houdt, of niet wil houden, aan de ideeën van de EU 2020-strategie.

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Dank u voor uw vraag en de intentie achter uw vraag.

Het is mijn intentie om de lidstaten voor te stellen het economisch bestuur in Europa te versterken. Ik denk dat we nu een kans hebben om dat te doen. Eerlijk gezegd is het al enkele keren eerder geweigerd. U hebt waarschijnlijk een recent interview gelezen dat werd gegeven door een van mijn voorgangers, de heer Delors,

die zei dat zijn voorstel van een versterkte coördinatie inzake sociale zaken in 1993 sneuvelde. Het werd niet aangenomen door de lidstaten.

Het was interessant en ik heb opgezocht wat ik destijds als minister van Buitenlandse Zaken van mijn land heb gezegd. Ik was een van degenen die een versterkte samenwerking van de lidstaten op dat gebied steunden. Helaas was dat niet mogelijk.

Toen de Lissabonstrategie herzien werd, hebben we een voorstel gedaan dat op het rapport van Wim Kok was gebaseerd; het werd niet aangenomen door de lidstaten. Na deze crisis is er denk ik nu een veel groter bewustzijn van de noodzaak om echte coördinatie te hebben als antwoord op de crisis. Ik zal daarvoor vechten, maar we hebben uiteraard de steun van de lidstaten nodig om dit te bereiken. We hebben de lidstaten nodig omdat een deel van dat beleid wordt ontwikkeld op nationaal niveau en een deel op Gemeenschapsniveau.

De eerste gedachtewisseling met de Europese Raad vond ik bemoedigend. Sterker nog, de nieuwe voorzitter van de Raad, de heer Van Rompuy, heeft reeds aangekondigd dat hij begin februari een informele gedachtewisseling wil. Ik hoop dat daarmee een grotere inzet van de Europese Raad voor een versterkt bestuursmechanisme in het kader van de EU 2020-strategie kan worden verkregen.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Mijnheer Barroso, de strategie van Lissabon is achterhaald. De Europese Unie zal vanaf 1 januari ook niet de meest competitieve economie zijn. Neemt u mij niet kwalijk dat ik zulke harde woorden gebruik, maar we kunnen bijna spreken van een fata morgana. Wij moeten er thans voor zorgen dat de EU in de jaren na 2010 meer lijkt op een oase van rust voor de ondernemers en burgers van Europa.

In dit verband lees ik in het memorandum dat u aan ons hebt voorgelegd, dat u overweegt de KMO's, die de meeste banen scheppen in de EU, te internationaliseren. Denkt u niet, mijnheer Barroso, dat het nu zaak is om de situatie te stabiliseren, om de mensen gerust te stellen? En kunt u vandaag garanderen dat de Commissie zich zal verzetten tegen regeldrift en dagelijks op alle beleidsterreinen het principe, de strategie "*Think small first*" zal toepassen?

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (FR) Hartelijk dank, mevrouw Ries. Dit was een van de prioriteiten van mijn Commissie, maar het is ook een prioriteit van de huidige Commissie en het zal zeker een prioriteit van de volgende Commissie zijn. Kleine en middelgrote ondernemingen scheppen banen. Wij hebben de "*Small Business Act*" opgesteld juist op grond van het beginsel "*Think small first*" waarover u sprak, en wij zijn begonnen met een programma ter vermindering van de administratieve lasten, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen. Wij hebben de voltooiing van de interne markt tot onze topprioriteit gemaakt omdat wij een potentiële en tevens een internationale dimensie moeten benutten. Onze kleine en middelgrote ondernemingen worden namelijk nog steeds geconfronteerd met vele obstakels wanneer zij proberen met andere markten samen te werken. Ik denk derhalve dat dit een van de prioriteiten van de nieuwe strategie, de strategie voor 2020, is. Deze strategie is juist meer gekoppeld aan de internationale dimensie omdat wij thans de gevolgen ondervinden van de globalisering, en wij kunnen deze concurrentiestrijd slechts met een offensieve, proactieve houding winnen.

De Voorzitter. – Dames en heren, ik wil graag een toelichting geven naar aanleiding van de uiterst belangrijke vraag van mevrouw Ries. Aan het begin van dit debat om 15.00 uur zijn we begonnen de sprekerslijst op te stellen. Er staan ongeveer 30 mensen op de lijst, in de volgorde waarin u uw blauwe kaart hebt opgestoken. Uiteraard kunnen we meer sprekers op de lijst zetten, maar ze zullen tijdens dit punt niet het woord kunnen voeren.

Als u wilt, kunt u uw kaart nu in de hand houden; mevrouw Durant is de volgende spreker van één minuut. We kunnen proberen de overige leden die het woord wensen te voeren aan de lijst toe te voegen, maar om eerlijk te zijn kunnen we een dermate groot aantal sprekers, momenteel ongeveer 30, niet allemaal het woord geven.

We zijn om 15.00 uur begonnen met de opstelling van de lijst. Als er nog meer leden zijn die op de lijst willen: houd u alstublieft aan één minuut.

Isabelle Durant (Verts/ALE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Commissie, ik zou u willen vragen hoe u in het kader van de 2020-strategie en met name in het kader van het systeem van versterkt bestuur wilt omgaan met de kwestie van de lobby's. U weet net zo goed als ik dat er onvermijdelijk

over de hele linie gelobbyd zal worden indien wij een strategie voor 2020 ontwikkelen. Er wordt bijna overal gelobbyd, bij de Commissie, het Parlement en de Raad.

U weet eveneens dat er thans een interinstitutioneel debat gaande is over de kwestie van de lobby's. In de vorige Commissie was de heer Kallas hiermee belast. Ik zou u willen vragen mij te zeggen wie in de Commissie met deze kwestie van de lobby's wordt belast en hoe zijn of haar mandaat eruit zal zien. Wilt u vooruitgang boeken – zoals ik en andere leden van deze interinstitutionele groep hopen – en komen tot een verplichte registratieregeling voor lobby's?

Dit is noodzakelijk voor de transparantie en naar mijn mening ook voor de steun van de burgers. Zij moeten kunnen begrijpen hoe op Europees niveau beslissingen worden genomen door de Commissie, de Raad en het Parlement.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, dit is een bekend probleem, een zeer belangrijk probleem, en ik ben er trots op dat wij tijdens het mandaat van deze Commissie vooruitgang hebben geboekt. Zoals u hebt aangegeven, heeft commissaris en vicevoorzitter Kallas veel werk verzet op dit gebied en hebben wij vooruitgang geboekt met de registratieregeling voor lobby's.

Naar mijn mening moeten wij echter erkennen dat wij het beste het hoofd kunnen bieden aan dit probleem door transparant te zijn en geen informatie achter te houden. Dat is normaal! Het is normaal in een open samenleving en in een open economie dat uiteenlopende, soms tegenstrijdige belangen tot uiting komen.

In die zin zal de Commissie haar werkzaamheden verrichten: haar betrekkingen met vertegenwoordigers van de verschillende belangen – de belangen van ondernemingen, van vakbonden, soms van specifieke kwesties – zullen transparanter worden.

Commissaris en vicevoorzitter Maroš http://ec.europa.eu/commission_barroso/index_fr.htm \o "Maroš ŠEFÈOVÈ" zal binnen de Commissie hiervoor verantwoordelijk zijn, indien u hem uw steun wilt geven. Hij zal dan door de Raad worden aangewezen om deze taak te vervullen binnen de nieuwe Commissie.

Vicky Ford (ECR). – (EN) Voorzitter Barroso, ik juich uw visie voor 2020 toe. U laat zien dat we zelfs in deze donkere tijden van recessie nog steeds van Utopia kunnen dromen. Ik ben blij met uw opmerkingen over gebieden voor Europees onderzoek. Ik vertegenwoordig Cambridge, waar zich een toonaangevende onderzoekscluster bevindt die al grote successen heeft geboekt op het gebied van hightech, groene technologie en biotechnologie. Als we uw dromen echt willen verwezenlijken, doen we er goed aan naar de ervaringen van Cambridge te luisteren en ervan te leren. Voor onderzoek is financiering nodig, innovatieve bedrijven hebben financiering nodig, en innovatie van wereldklasse heeft financiering van wereldklasse nodig.

Vorige week heb ik een ontmoeting gehad met vertegenwoordigers van de Wellcome Trust, de grootste charitatieve instelling in het Verenigd Koninkrijk, die vorig jaar 750 miljoen euro aan medisch onderzoek gaf. Ze kwamen naar Brussel om dit Parlement te vertellen dat we, als we de wetgeving inzake alternatieve investeringen, zoals deze is voorgesteld in het ontwerp aannemen, de financiering door hun organisatie met twee derde zouden korten. U kunt niet het ene zeggen en het andere doen.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijn felicitaties aan Cambridge. Mijns inziens is Cambridge een van de beste universiteiten van Europa en van de hele wereld. Juist omdat we niet zo veel Cambridges in Europa hebben, hebben wij geijverd voor een echt Europees onderzoeksgebied, want Cambridge en andere zeer belangrijke universiteiten in Europa zijn nogal internationaal. Ze zijn in staat belangrijke financiering aan te trekken, maar in andere landen, vooral de kleine landen en een aantal van de armste landen, beschikt men niet over dat soort middelen. Daarom hebben we niet alleen particuliere investeringen nodig, zoals die u noemde – en ik ben zeker blij met al het werk van stichtingen zoals die u noemde – maar we hebben ook overheidssteun uit de lidstaten en uit de begroting van de Europese Unie nodig. Dat is een van de punten die ik in de volgende begroting van de Europese Unie wil opnemen.

Voor wat betreft het verband met beheerders van alternatieve investeringen moet ik zeggen dat ik dat verband niet zie. Ik denk dat we investeringen niet zo maar moeten gebruiken. Gezien wat er gebeurd is, ook in uw land, zijn wij van mening dat het belangrijk is verstandige regelgeving te hebben voor producten op de financiële markten. Precies in uw land hebben we juist door problemen in de financiële markten het allerhoogste niveau van overheidssteun in de geschiedenis van de Europese Unie gehad.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer Barroso, ik wilde u nog zeggen dat, terwijl hier wordt gedebatteerd over de ambitieuze doelstellingen van de 2020-strategie, er een aantal

landen is, zoals Griekenland, dat gaat meedoen aan die strategie onder ongunstige voorwaarden, met grote financiële problemen en een hoge werkloosheid.

De premier heeft gisteren maatregelen aangekondigd in de hoop het begrotingstekort te beperken. In Athene wacht men gespannen de reactie af van de markten en de rating van de verschillende bureaus. Ik heb u daarnet horen antwoorden op een vraag daaromtrent en heb bovendien de verklaringen gelezen die de heer Almunia heeft afgelegd, en mijn vraag aan u, Mijnheer Barroso, is nu de volgende: de Commissie volgt het begrotingstekort in Griekenland op de voet maar hoe kan ze, afgezien daarvan, een bijdrage leveren aan de aanpak van de problemen?

En ten tweede, hoe wordt in het kader van de 2020-strategie aan dergelijke nationale bijzonderheden het hoofd geboden om soortgelijke problemen te voorkomen?

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Ten eerste is de opzet van de 2020-strategie juist om nationale programma's te hebben, maar ook horizontale programma's voor de hele Gemeenschap.

We gaan elke lidstaat vragen met specifieke, vereenvoudigde doelstellingen voor hun land te komen, doelstellingen waarin rekening is gehouden met de verschillende omstandigheden. Zoals u zei, bevindt Griekenland zich op dit moment in een bepaalde situatie, en daar zijn we ons zeer goed van bewust. Griekenland zal uiteraard blijven profiteren van cohesiefondsen, omdat het nu eenmaal een van de landen is die deze cohesiefondsen ontvangt, maar dat staat los van de Europa 2020-strategie.

Het is echter belangrijk te begrijpen waarom landen zoals Griekenland hun tekorten en buitensporige schulden moeten aanpakken. De rente die landen voor hun schulden betalen is geld dat zij niet met het oog op de toekomst in hun ziekenhuizen of scholen kunnen stoppen. Als wij lidstaten aanraden niet al te hoge niveaus van schulden en tekorten aan te houden, dan doen wij dat niet omdat wij het idee aanhangen van een strenge macro-economische discipline, maar omdat wij aan de maatschappelijke uitgaven denken en de zorgen van de mensen willen aanpakken.

Ivo Belet (PPE). – Voorzitter, mijnheer Barroso, ik zou u graag een vraag willen stellen over de toekomst van de autosector, toch een van de belangrijkste industriële sectoren ook na 2020 uiteraard. Een aantal van onze kroonjuwelen staat op het punt uitverkocht te worden aan China en dat is geen heuglijke evolutie. Ik denk dat het absoluut niet te laat is om die nog te keren, maar dan moeten wij, dan moet u, mijnheer de Voorzitter, dan moet de nieuwe Europese Commissie dringend in een hogere versnelling gaan. Dan moeten we meer middelen inzetten voor onderzoek en ontwikkeling, die meer focussen op de autosector en uiteraard ook meer financiële middelen van de Europese Investeringsbank mobiliseren. Dat is volgens mij de enige manier om in de toekomst onze olie-afhankelijkheid, zoals we die nu kennen, niet te laten vervangen door een nieuwe afhankelijkheid van bijvoorbeeld Chinese elektrische batterijen. Vandaar mijn vraag: bent u bereid om met de Europese Commissie op korte termijn coördinerend op te treden, ook in het dossier van Opel, zodat we daar resoluut, fors en gezamenlijk kunnen inzetten op die nieuwe en milieuvriendelijke technologie in de autosector?

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) In het geval van Opel heeft de Commissie, zoals u weet, een belangrijke rol gespeeld door de benodigde besprekingen tussen de diverse betrokken landen en bedrijven aan te moedigen.

In Europa en in de hele wereld heeft de auto-industrie te kampen met een probleem van overcapaciteit. De toekomst ligt precies in hetgeen u in uw vraag voorstelt, in het vinden van nieuwe manieren en nieuwe technologieën, dat wil zeggen in het ontwikkelen van schonere auto's. Wij ondersteunen dit idee, niet alleen als idee maar ook in de vorm van financiering.

Feitelijk heeft de Europese Investeringsbank, met onze volledige steun zoals u weet, een speciale voorziening hiervoor gecreëerd. Dit is een van de prioriteiten voor het volgende mandaat: het ontwikkelen van een groenere auto-industrie in Europa die technologisch geavanceerder is. Op deze manier kunnen we in de wereld een vooraanstaande positie in de auto-industrie behouden.

Stephen Hughes (S&D). – (EN) Voorzitter Barroso, het Europees netwerk van verenigingen ter bestrijding van armoede heeft uw raadplegingsdocument over de 2020-strategie beschreven als een stap terug in vergelijking met de toezeggingen van achtereenvolgende Europese Raden voor de versterking van de sociale dimensie.

In uw document worden alleen flexizekerheid en opleiding genoemd. U moet wel weten dat wij aan deze zijde van het Parlement geen strategie kunnen aanvaarden waarin de sociale inhoud ontbreekt. 2010 wordt

het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Moet u de strijd tegen de plaag van armoede en uitsluiting niet tot de kern van de 2020-strategie maken?

Als wij tot slot beseffen dat een derde van alle banen die sinds het jaar 2000 in de Europese Unie zijn gecreëerd zich in de sector van de gezondheids-, sociale en werkgelegenheidsdiensten bevindt, waarmee een dubbele bijdrage wordt geleverd aan armoedevermindering, dienstverlening en het scheppen van werkgelegenheid, stelt zich de vraag of de 2020-strategie geen streefdoelen moet bevatten met betrekking tot hoogwaardige sociale dienstverlening.

De Voorzitter. – Dank u, collega, maar stelt u alstublieft niet twee vragen in één minuut, aangezien het voor voorzitter Barroso erg moeilijk is om twee vragen in één minuut te beantwoorden.

Welke vraag geeft u de voorkeur, de eerste of de tweede?

Collega's, dit is erg belangrijk.

Stephen Hughes (S&D). – (EN) Mijnheer de voorzitter, eigenlijk heb ik drie punten aan de orde gesteld, en driemaal “ja” zou voldoende zijn!

(Gelach)

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, hartelijk dank voor uw begrip. Ik zal proberen de beste vraag te kiezen!

Een eerlijk antwoord luidt: dit is een raadplegingsdocument. Het is nog geen strategie, en ik verwelkom uw inbreng zeer.

Ik zal u mijn persoonlijke mening geven. Ja, we moeten meer doen om armoede en sociale uitsluiting te bestrijden, maar daarvoor hebben we de steun nodig van onze lidstaten. Ik kan u vertellen dat ik diverse malen concrete maatregelen heb voorgesteld en dat ik daarop een zeer uitgesproken “nee” heb gekregen, met als argument dat sommige lidstaten sociale kwesties als hun eigen zaak zien, en niet die van Europa.

Dat is een interessant debat. Laten we zien of we het hierover eens zijn. Ik verwacht echt uw steun hiervoor te hebben, want om sociale uitsluiting en armoede te bestrijden hebben we, zoals u weet, ook een aantal instrumenten op Europees niveau nodig ter aanvulling van de nationale instrumenten. Ik vertel u nu welk standpunt ik zal verdedigen. Ik hoop dat alle lidstaten dit standpunt zullen willen steunen.

Danuta Jazłowiecka (PPE). – (PL) Commissaris, de implementatie van de strategie van Lissabon ziet er niet goed uit. Op welke wijze bent u van plan het document over de Europa 2020-strategie te wijzigen om de daarin gestelde doelen te bereiken? Denkt u dat er voor de uitvoering van de strategie een soort programma zal worden voorbereid, een apart document voor de vijfjarige ambtstermijn van de Commissie, waarin de maatregelen vermeld staan die moeten worden gerealiseerd? Ik denk dat dat een goede zaak zou zijn. We kunnen dan de uitvoering van de strategie toetsen en tegelijkertijd de Commissie vragen rekenschap af te leggen van hetgeen is uitgevoerd.

Tot slot ben ik zo vrij om nog een opmerking te maken: ik ben van mening dat de tijd die is uitgetrokken voor openbare raadplegingen, ik bedoel daarmee de uiterlijke termijn van 15 januari, te kort is. We zouden onze sociale partners iets serieuzer moeten nemen. Zij zijn het die de strategie gaan uitvoeren en zij moeten meer tijd hebben om deel te nemen aan deze raadplegingen.

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Die termijn is bedoeld voor de raadpleging op grond van dit document, maar er zullen nog meer mogelijkheden voor raadpleging zijn. Eigenlijk vinden er al sinds 2008 raadplegingen plaats over de toekomst van de Lissabonstrategie. Het Comité van de regio's heeft een heel interessant verslag opgesteld, evenals het Economisch en Sociaal Comité, en ik zou hierbij de gelegenheid willen aangrijpen om te zeggen dat ik bereid ben een debat over deze kwestie te houden, als het Europees Parlement dat wil – niet alleen dit vragenuur met antwoorden van één minuut, maar een speciaal debat alleen over deze kwestie – wanneer u maar wilt, want ik geloof echt dat het heel belangrijk is.

(Applaus)

Het is heel belangrijk dat dit Parlement mede de verantwoordelijkheid daarvoor draagt, en ook dat nationale parlementen bij dit proces betrokken worden, want dit wordt de kern van de strategie voor de toekomst. Dat punt wil ik graag benadrukken.

Voor wat betreft de kwestie van de bestuursmechanismen: die zijn we nu juist aan het opstellen. Er is een aantal ideeën. Om precies te zijn is een van de ideeën op dit moment om methoden te hebben voor het meten van de vooruitgang en om die vooruitgang op bepaalde punten te toetsen aan de hand van indicatoren. Dit is wat we momenteel aan het opstellen zijn, en hiervoor hebben we de steun van het Parlement nodig en krijgen we hopelijk ook de instemming van onze lidstaten.

Werner Langen (PPE). – (DE) Voortbordurend op de vraag die al is gesteld zou ik willen terugkomen op de 2020-klimaatstrategie. Mijnheer de voorzitter, klopt het dat het voorlopige emissiehandelssysteem het grootste staalbedrijf van Europa 90 miljoen ton CO₂ toewijst, ook al had het er vorig jaar 68 miljoen en zal het er dit jaar 43 miljoen hebben? Kan het zo zijn dat het grootste staalbedrijf van Europa in 2012 één miljard pond zal hebben verdiend aan emissies, omdat het door zijn lobbyactiviteiten bij onder andere de Commissie een te grote hoeveelheid toegewezen heeft gekregen?

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Mijnheer Langen, ik weet niet precies waar u naar verwijst, maar als u het heeft over uitstoot in Europa, laten we daar dan eerlijk over zijn: onze uitstoot bedraagt ruwweg gezegd veertien procent van de wereldwijde uitstoot en die trend gaat omlaag, want er zijn grote opkomende economieën die meer gaan uitstoten.

Met onze uitstoot per hoofd van de bevolking zitten we echter nog ver boven die economieën, en eerlijk gezegd hebben we ook een zekere historische verantwoordelijkheid. De Amerikanen hebben een grotere uitstoot van broeikasgassen per hoofd dan wij, maar wij hebben een veel grotere uitstoot dan China en een veel grotere uitstoot dan bijvoorbeeld India, als u naar de Indiase situatie verwijst. Dit is beslist een probleem dat we rechtvaardig op wereldwijd niveau moeten aanpakken. Als we het probleem willen oplossen en als we vinden dat er een bedreiging is voor onze planeet – de bedreiging van de klimaatverandering – zijn gezamenlijke inspanningen aan alle kanten nodig. Dus, ja, we hebben inderdaad strengere omstandigheden dan in sommige andere delen van de wereld, maar we zien dit ook als een gelegenheid om nieuwe technologieën te ontwikkelen, zodat we onze doelen kunnen halen zonder onze bedrijven aan risico's bloot te stellen, want we willen onze bedrijven en onze banen niet exporteren.

De Voorzitter. – Collega's, stelt u alstublieft geen aanvullende vragen tijdens het vragenuur met voorzitter Barroso, want veel mensen wachten nog op hun eerste vraag. Het spijt me, maar ik wil nu door naar een nieuwe vraag.

Stavros Lambrinidis (S&D). – (EN) Voorzitter Barroso, zoals u zei worden de rentetarieven inderdaad beïnvloed door de economische situatie. Ze weerspiegelen het vertrouwen in een bepaalde economie, en ze beïnvloeden de internationale economische gemeenschap. De rentetarieven worden echter beïnvloed door het vertrouwen dat de Gemeenschap in een bepaalde economie heeft, en dat vertrouwen wordt op zijn beurt vele malen beïnvloed door verklaringen over het vertrouwen dat de Europese Commissie heeft in de door de lidstaten genomen maatregelen. In dat opzicht proberen speculanten ook op een slechte economische situatie in te spelen, en maken die soms erger.

Voorzitter Barroso, bent u bereid vandaag in dit Parlement uw steun te verklaren aan de maatregelen die gisteren door de Griekse regering aangekondigd zijn om de economische situatie in Griekenland te keren? Is de Commissie van mening dat ze de juiste richting ingaan en dat ze, indien ze worden uitgevoerd, de financiële situatie kunnen veranderen, die zoals u zei in het verleden problematisch was?

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (EN) Ik heb al gezegd dat ik blij was gisteren de toezegging van premier Papandreou te horen om het overheidstekort omlaag te brengen en de overheidsschuld te verminderen door middel van blijvende bezuinigingen op de uitgaven en verhogingen van de inkomsten. Ik heb daar zelfs aan toegevoegd dat de begroting voor 2010 die op dit moment in het Griekse parlement wordt besproken en de verklaring van de premier stappen in de juiste richting zijn. De Commissie zal de macro-economische en fiscale situatie en de tenuitvoerlegging van de maatregelen in Griekenland uiteraard nauwlettend blijven volgen. Dit is duidelijk naar voren gebracht in mijn verklaring ter ondersteuning van de aangekondigde maatregelen. Ik geloof dat dit de beste manier is waarop we Griekenland kunnen helpen in de zeer moeilijke omstandigheden waarin het momenteel verkeert voor wat betreft de begroting en de schulden. Ik ga ervan uit dat die maatregelen tot een aantal belangrijke resultaten zullen leiden.

Malcolm Harbour (ECR). – (EN) Mijnheer de voorzitter, ik ben zeer verheugd de kans te hebben een vraag aan voorzitter Barroso te stellen, want het is de eerste keer dat de Conferentie van commissievoorzitters een uur later begint en wij als commissievoorzitters daardoor hier voor het eerst aanwezig kunnen zijn.

Ik zou hem graag iets willen vragen over een beleid dat kan bijdragen aan kadervoorwaarden voor onderzoek en innovatie, dat tot mijn grote teleurstelling niet in het eerste ontwerp voor 2020 was opgenomen, maar er hopelijk in de toekomst wel zal komen. Wij moeten namelijk het enorme potentieel van overheidsopdrachten in de hele Europese Unie aanwenden om innovatieve producten en diensten te stimuleren. Ik wil hem vandaag vragen of hij bereid is gevolg te geven aan de aanbevelingen in mijn vrijwel unaniem door het Parlement aangenomen verslag van afgelopen november, waarin wordt aangetoond hoe dit kan worden bewerkstelligd. Om hem een idee te geven, een idee dat ik tevens met mijn collega's wil delen: als één procent van de Europese overheidsopdrachten voor innovatieve producten en diensten zeker gesteld zou worden, zou dat de investeringen in innovatie in de hele Europese Unie met maar liefst vijftien miljard euro verhogen.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Dank u voor al uw opmerkingen, maar ik kan u wel zeggen dat er geen eerste ontwerp van de nieuwe strategie bestaat. Er is wel een werkdocument, een raadgevingsdocument van de Commissie, maar we zijn nog niet zo ver dat wij een ontwerp kunnen presenteren. Daarom zijn al uw opmerkingen zeer welkom.

U kunt niet van mij verwachten dat ik in een reactie van één minuut een beslissend antwoord kan geven op zo'n belangrijke kwestie als u naar voren hebt gebracht. Ik weet van uw verslag. Ik weet ook van een aantal interessante voorstellen die u daarin hebt gedaan voor wat betreft overheidsopdrachten en, ja, dat is ook mijn voornemen, dat staat in de globale richtsnoeren. Dat heb ik ook aan dit Parlement voorgelegd, zoals u zich zult herinneren, toen sprake was van de noodzaak die toezeggingen te versterken voor wat betreft marktvriendelijkere, innovatievere regels voor overheidsopdrachten in Europa. Dit zal zeker een onderdeel vormen van onze strategie voor de toekomst, maar in dit stadium kan ik nog niet precies beloven hoe het daarin zal worden verwerkt.

Carl Haglund (ALDE). – (SV) Mijnheer de Voorzitter, een van de grootste mislukkingen van de Lissabonstrategie, dat overigens een goed document is, is dat we er ten dele niet in zijn geslaagd om de lidstaten de in de strategie vastgelegde doelstellingen feitelijk te doen verwezenlijken.

Mijn collega uit Finland vroeg eerder hoe wij volgens mijnheer Barroso de lidstaten zover zouden kunnen krijgen dat zij de strategie beter volgen. Een van de doelstellingen betrof het bedrag dat de lidstaten zouden moeten investeren in onderzoek en ontwikkeling, gemeten als percentage van het bruto binnenlands product. Ik zou willen weten of de Commissie van plan is om vergelijkbare doelstellingen op te leggen aan de lidstaten. Met andere woorden welk percentage van zijn bruto binnenlands product zou elke lidstaat moeten investeren in onderzoek en ontwikkeling?

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) We zijn op dit moment bezig te onderzoeken waarom alle gestelde doelen niet zijn bereikt. Bij het nieuwe voorstel zullen we een beoordeling maken – en ik denk een zeer oprechte en objectieve beoordeling – van wat er met de doelstellingen van Lissabon goed en fout is gegaan.

In dit stadium kan ik niet beloven wat we gaan voorstellen. Op dit moment zijn we juist aan het bekijken hoe we verder zullen gaan. Als ik zeg dat ik discussies met u wil, dan bedoel ik echte discussies, want uw input is heel belangrijk.

Persoonlijk ben ik van mening dat het stellen van een algeheel doel voor alle lidstaten waarschijnlijk niet erg realistisch is. Ik denk dat de volgende fase van de Europa 2020-strategie genuanceerder en subtieler moet zijn en specifieke doelen moet omvatten voor verschillende situaties, die uiteraard met de lidstaten overeengekomen moeten worden.

Dit is mijn persoonlijke mening. We zijn nog niet op het punt aangekomen om u een voorstel te presenteren. Ik wil ook graag dat de nieuwe Commissie volledig verantwoordelijk kan zijn voor het voorstel, en we zullen een balans opmaken van de laatste doelstellingen van Lissabon en deze presenteren.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – (EN) Mijnheer de voorzitter, tegen volgend jaar zal de nettobijdrage van Groot-Brittannië verdubbeld zijn vergeleken met die van 2008. In 2020 zullen er minstens vier tot zeven lidstaten zijn bijgekomen. Alle nieuwe lidstaten zullen op basis van hun actuele economische resultaten vanaf de datum dat zij toetreden helemaal tot aan 2020 cohesiefondsen – ook wel subsidies genoemd – ontvangen.

Kan de Britse belastingbetaler tegen 2020 daarom een verdere verdubbeling van de nettobijdrage van Groot-Brittannië aan de Europese Unie verwachten, en zo niet, waarom niet?

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Ik ben nog niet zo ver om de financiële vooruitzichten te bespreken, en ik kan er niet op vooruitlopen wat de bijdrage van Groot-Brittannië zal zijn. Ik begrijp de bezorgdheid die u uitspreekt, want op dit moment betalen de Britse belastingbetalers de hoogste bijdragen wegens de gebeurtenissen in de financiële sector in Groot-Brittannië. Nooit eerder hebben wij een geval van een dergelijke grote overheidsteun gezien als in uw land.

Momenteel bevinden wij ons in de volgende situatie: wij geloven dat het belangrijk is prioriteiten te stellen voor de toekomst en te bekijken wat we op nationaal niveau en wat we op Europees niveau moeten besteden, en dat vervolgens moet worden gediscussieerd over een rechtvaardige manier om die investering te delen. Wij zijn echter van mening dat het in sommige gevallen verstandiger is een euro op Europees niveau te besteden dan op nationaal niveau, vanwege de potentiële voordelen die het verkennen van de Europese dimensie en de Europese interne markt bieden. We zullen aan die discussie toekomen, en ik hoop dat we aan het eind daarvan tot overeenstemming zullen komen.

De Voorzitter. – Dit was ons derde vragen uur met de voorzitter van de Europese Commissie. Dank u, collega's, voor het stellen van vragen voor het debat.

Wat betreft de aanwezigheid: aan het eind van het vragen uur waren er iets meer leden aanwezig dan aan het begin om 15.00 uur. Ik vind dat erg jammer: we hadden graag een groot aantal leden hier aanwezig gezien.

Nogmaals hartelijk dank, voorzitter Barroso.

John Bufton (EFD). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wilde graag naar voren brengen dat veel mensen vandaag geen kans hebben gehad om vragen aan de heer Barroso te stellen. Ik vraag mij af of de heer Barroso, gezien het enorme salaris dat hij krijgt, in het vervolg niet nog een half uurtje langer bij ons kan blijven, zodat we anderhalf uur hebben?

Het eerste half uur was met de andere fractieleiders. Er zijn hier 750 leden. Ik vind een half uur belachelijk. Kunnen we geen anderhalf uur krijgen? Mijnheer Barroso, u verdient toch genoeg! Waarom komt hier niet anderhalf uur naar toe, in plaats van één uur.

De Voorzitter. – Voorzitter Barroso glimlacht beleefd, maar we zullen zien. We moeten daarover een beslissing nemen. Dank u voor uw voorstel.

VOORZITTER: ALEJO VIDAL-QUADRAS

Ondervoorzitter

13. Conclusies van de Raad "Buitenlandse zaken" over het vredesproces in het Midden-Oosten, met name de situatie in Oost-Jeruzalem (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde zijn de verklaringen van de Raad en de Commissie over de conclusies van de Raad "Buitenlandse zaken" over het vredesproces in het Midden-Oosten, met name de situatie in Oost-Jeruzalem.

Cecilia Malmström, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, het conflict in het Midden-Oosten is een van de kwesties die we al aan het begin van het Zweedse voorzitterschap hier in het Parlement hebben besproken. Ik ben blij dat ik daarop terug kan komen en nu op deze manier aan het einde van ons voorzitterschap verslag aan u uit kan brengen.

De Zweedse minister van Buitenlandse Zaken, Carl Bildt, was vorige week ook in de Commissie buitenlandse zaken, waar hij een verslag voorstelde en lange discussies voerde, onder andere over het Midden-Oosten. Vorige week besprak de Raad Buitenlandse Zaken de situatie in het Midden-Oosten en nam conclusies aan. We zijn blij dat alle zevenentwintig lidstaten achter die conclusies staan, waaruit de standpunten van de EU met betrekking tot het vredesproces in het Midden-Oosten duidelijk blijken.

Met die conclusies willen de Raad en het voorzitterschap een zeer duidelijke en sterke Europese boodschap uitdragen, waarvan we hopen dat ze bij kan dragen tot een snelle hervatting van de onderhandelingen tussen de partijen. We zijn bezorgd over het gebrek aan vooruitgang in het vredesproces in het Midden-Oosten. Daarom hebben we onze steun duidelijk gemaakt voor de inspanningen van de Verenigde Staten om vrede tot stand te brengen. De EU roept de partijen op om hun verantwoordelijkheid te nemen en te beginnen onderhandelen over alle kwesties met betrekking tot de definitieve status, waaronder Jeruzalem, grenzen,

vluchtelingen en veiligheid. Onze conclusies weerspiegelen ook het Europees standpunt met betrekking tot het Midden-Oosten dat we lang geleden al hebben ingenomen, dat gebaseerd is op het internationaal recht en dat we al meermaals hebben verwoord.

Het standpunt van de EU is onder andere dat een overeengekomen tweestatenoplossing gebaseerd moet zijn op de grenzen van 1967 en dat de nederzettingen illegaal zijn. Jeruzalem is een "final status issue", een kwestie inzake de definitieve status, en we hebben duidelijk gemaakt dat, om echte vrede te bereiken, het probleem van de status van Jeruzalem als hoofdstad van twee staten via onderhandelingen opgelost moet worden. De hervatting van de onderhandelingen tussen Israël en de Palestijnen was een groot deel van het jaar gekoppeld aan de nederzettingenkwestie. Onlangs heeft de Israëlische regering een gedeeltelijke en voorlopige bevrozing van de nederzettingen bekendgemaakt. De Raad Buitenlandse Zaken is ingenomen met dat besluit en we hopen dat het bij kan dragen tot hervatting van zinvolle onderhandelingen.

We nemen echter met bezorgdheid nota van het besluit van de Israëlische regering van 13 december om de nederzettingen voor het eerst deel uit te laten maken van het "National Priority Areas"-programma. Dat druist in tegen de geest van de bevrozing van de nederzettingen en is nefast voor de inspanningen om een sfeer tot stand te brengen die tot een echte langetermijnoplossing voor het conflict bij kan dragen. Mijn collega, de Zweedse minister van Ontwikkelingssamenwerking, Gunilla Carlsson, was begin september te gast in de Commissie ontwikkelingssamenwerking van het Europees Parlement. Zij beloofde de ontwikkelingen ter plaatse te volgen, bijstand te verlenen en in te grijpen op de gebieden die we allemaal kennen – de situatie in en rond Oost-Jeruzalem, de nederzettingen en kwesties zoals toegang en mobiliteit, met name wat betreft Gaza. Die belofte zijn we nagekomen.

In de voorbije maanden heeft de EU onder leiding van het voorzitterschap een duidelijke houding ingenomen met betrekking tot de nederzettingen en de aanhoudende afsluiting van Gaza. Het afsluitingsbeleid is onaanvaardbaar en contraproductief. De EU houdt vast aan de eis om de grensovergangen onmiddellijk en onvoorwaardelijk te openen voor humanitaire hulp, goederen en personen. De Raad heeft ook opgeroepen om resolutie 1860 van de VN-Veiligheidsraad ten volle uit te voeren en het internationaal humanitair recht te respecteren. Degenen die de ontvoerde Israëlische soldaat, Gilad Shalit, gevangen houden, moeten hem meteen vrijlaten.

Ik wil kort nog iets zeggen over Gaza. We hopen natuurlijk dat de bemiddelingspogingen van Egypte en de Arabische Liga voort kunnen gaan. Het is belangrijk om een permanente opdeling van de Westelijke Jordaanoever met Oost-Jeruzalem enerzijds en Gaza anderzijds te voorkomen. We zien uit naar vrije en eerlijke verkiezingen wanneer de omstandigheden die toelaten. Een ding is duidelijk: vrede tussen Israël en de Palestijnen is alleen mogelijk als de Palestijnen eensgezind zijn.

Onze diplomaten in de regio hebben de situatie in Oost-Jeruzalem op de voet gevolgd. Volgens hen verzwakt Israël de Palestijnse gemeenschap in de stad. Dat baart ons zorgen. De EU zal haar hulp aan Oost-Jeruzalem uitbreiden om de levensomstandigheden van de Palestijnen te verbeteren. De sterke boodschap met betrekking tot Oost-Jeruzalem in de conclusies van de Raad is een duidelijk bewijs van onze bezorgdheid over de situatie. Het is belangrijk om niet te vergeten dat een oplossing tussen Israël en Syrië en tussen Israël en Libanon een voorwaarde is voor vrede in het Midden-Oosten. De EU is ingenomen met de uitspraken die Israël en Syrië onlangs hebben gedaan en die bevestigen dat ze bereid zijn om het vredesproces voort te zetten. Het spreekt voor zich dat dit uitermate positieve gevolgen zou hebben voor de hele regio.

Catherine Ashton, *voorgedragen vicevoorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de Raad heeft vorige week zeer substantiële conclusies over het vredesproces in het Midden-Oosten aangenomen. Daarin wordt op een duidelijke en vastberaden manier een op beginselen gebaseerd standpunt over een aantal cruciale kwesties uiteengezet. Ik zal niet uitweiden over de conclusies of herhalen wat het voorzitterschap heeft gezegd. Ik beperk me ertoe te zeggen dat we, naar ik hoop, door het opnieuw bevestigen van onze beginselen misschien hebben geholpen om het vertrouwen van de Palestijnen en hun bereidheid aan het vredesproces deel te nemen weer enigszins te herstellen. De conclusies zullen natuurlijk ook een grote steun voor mij zijn, doordat ze mij een duidelijke koers voor de komende maanden verschaffen.

U hebt mij hier vandaag uitgenodigd om te spreken over onze politieke werkzaamheden, maar ook over de situatie in Oost-Jeruzalem. Dit is een gebied dat bijzonder veel zorgen baart. Oost-Jeruzalem behoort, samen met de rest van de Westelijke Jordaanoever, tot het bezette gebied. De EU is tegen het slopen van Palestijnse woningen, het uitzetten van Palestijnse gezinnen, het bouwen van Israëlische nederzettingen en het traject van de 'afscheidingsmuur'. De EU pakt deze kwesties aan op politiek niveau, via diplomatieke kanalen en in onze openbare verklaringen. We pakken de situatie ook aan door middel van praktische hulp, die gericht is op het ondersteunen van de Palestijnse bevolking in Oost-Jeruzalem. Zo is er bijvoorbeeld een tekort aan

1 200 klaslokalen voor Palestijnse kinderen in de stad, en daarom helpen we de voorzieningen voor het onderwijs te versterken. Daarnaast maken we het voor Palestijnse ziekenhuizen in Oost-Jeruzalem mogelijk rendabel te blijven, en werken we veel met Palestijnse jongeren in de stad die met hoge werkloosheidscijfers en psychologische problemen te kampen hebben. Tot nu toe ontplooit de EU in Oost-Jeruzalem activiteiten die 4,6 miljoen euro kosten.

Een ander zorgwekkend aspect is uiteraard de situatie in Gaza. Wij hebben er voortdurend toe opgeroepen de hulpverlening en het handels- en personenverkeer vrij te laten plaatsvinden. We maken ons grote zorgen over de dagelijkse leefomstandigheden van de mensen in Gaza: sinds het conflict in januari zijn donoren niet in staat geweest herstelwerkzaamheden uit te voeren, terwijl er ernstige problemen blijven bestaan, zoals het gebrek aan schoon drinkwater. Israël moet de grensovergangen zo spoedig mogelijk weer openen, zodat de particuliere sector weer kan opbloeien en Gaza minder afhankelijk van hulp wordt.

Het is nu tijd om tot actie over te gaan en de conclusies van de Raad in praktijk te brengen. We moeten nu nadenken over hoe we het politieke proces weer in werking kunnen stellen. Voor wat betreft het engagement voor de eindfase blijken de twee partijen nog meer van elkaar verwijderd te zijn geraakt. Ik ga de regio binnenkort bezoeken, en mijn voornaamste doelstelling zal zijn de hoofdrolspelers te ontmoeten en uit eerste hand vast te stellen hoe de EU een kracht kan zijn om verandering te bewerkstelligen. Ik denk dat we het allemaal eens zijn met de algemene en allergrootste prioriteit dat de Israëlische-Palestijnse onderhandelingen moeten worden hervat – geen onderhandelingen omwille van onderhandelingen, maar onderhandelingen om een vredesakkoord te bereiken en de bladzijde om te slaan. Wij, en volgens mij ook de regio, kunnen niet nog een ronde van niets opleverende onderhandelingen dulden. Gedurende een aantal jaren hebben er bij tijd en wijlen onderhandelingen plaatsgevonden. Die begonnen met de in september 1993 ondertekende Oslo-akkoorden. Dat was zestien jaar geleden. De onderhandelingen moeten gebaseerd zijn op het internationaal recht en eerdere akkoorden eerbiedigen. Alle punten moeten behandeld worden, ook de status van Jeruzalem als toekomstige gezamenlijke hoofdstad.

De onderhandelingen moeten ook plaatsvinden binnen een overeengekomen tijdschema en met effectieve bemiddeling. We moeten een serieus engagement en politieke wil zien van zowel Israël als de Palestijnen opdat er serieuze en daadwerkelijke onderhandelingen kunnen worden gevoerd. De Europese Unie is er om beide partijen hierbij te helpen en hun ondersteuning te bieden op de moeizame weg van onderhandelingen. Ik ben hier om ervoor te zorgen dat Europa effectief en harmonieus werkzaam zal zijn.

De EU heeft zowel Israël als de Palestijnen voortdurend ondersteund door hun ruimte en tijd te geven voor bilaterale onderhandelingen. Onze hulp heeft de Palestijnse Autoriteit in staat gesteld de instellingen van de toekomstige staat Palestina op te bouwen, zodat het zijn bevolking diensten kan bieden en een betrouwbaar buurland in de regio kan zijn. Tegenwoordig zijn de Palestijnen echter zowel op het politieke als op het fysieke vlak verdeeld. Geloofwaardige onderhandelingen vereisen een sterke en verenigde Palestijnse partner. Israël zal alleen maar voordeel, en geen nadeel hebben bij een sterke Palestijnse partner.

Israël heeft met zijn tijdelijke en gedeeltelijke stop op het bouwen van nederzettingen een eerste stap gezet. We hopen dat dit zal bijdragen aan een hervatting van zinvolle onderhandelingen.

De VS blijven in het Midden-Oosten een onmisbare en cruciale rol spelen. De voorwaarden voor een effectieve samenwerking tussen de EU en de VS met betrekking tot het Midden-Oosten zijn zelden zo gunstig geweest als nu. Het is tijd om deze te verwezenlijken door onze standpunten en strategie nauw op elkaar te laten aansluiten. De EU zal doorgaan met steun aan en nauwe samenwerking met de VS door middel van het Kwartet. Het Kwartet moet nieuw leven ingeblazen worden; de huidige impasse in het vredesproces maakt dat noodzakelijk. Het Kwartet kan de behoedzame, maar dynamische bemiddeling verschaffen die benodigd is.

Om vrede in het Midden-Oosten te bereiken is een alomvattende oplossing nodig. Zowel Syrië als Libanon hebben daar een belangrijke rol in te spelen. We zien uit naar de tenuitvoerlegging van het Arabische vredesinitiatief. Zij moeten deel uitmaken van de oplossing. Onze benadering moet regionaal en inclusief zijn. Een multilateraal kader zou het Israëlische-Palestijnse bilaterale kader moeten aanvullen.

Het is mijn bedoeling om de komende maanden nauw contact met het Parlement over al deze zaken te houden. Ik ben me bewust van de actieve rol die het Parlement hierin speelt, niet in het minst vanwege zijn functie als begrotingsautoriteit. Op politiek niveau werken de delegaties van het Europees Parlement rechtstreeks met de Israëlische Knesset en de Palestijnse Wetgevende Raad (PLC). Vorige week heeft de delegatie naar de PLC de bezette Palestijnse gebieden bezocht en grote bezorgdheid geuit over de situatie ter plekke.

Tot slot wil ik zeggen dat ik blij ben met de voortzetting van de werkgroep van het Parlement over het vredesproces, die deze week weer bijeen zal komen.

Ioannis Kasoulides, *namens de PPE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, tijdens een bezoek van jonge Israëliische en Palestijnse leiders aan het Europees Parlement vond er een diepgaande discussie plaats waarin werd uiteengezet hoe de vredesregeling voor hun toekomst eruit moet zien: een veilige en erkende tweestatenoplossing gebaseerd op de grenzen van 1967, met Jeruzalem als hoofdstad van beide staten; demilitarisering van de Palestijnse staat; hervatting van het Arabische vredesinitiatief van 2007; NAVO-garanties, en de aanpak van de vluchtelingenkwestie zonder dat het demografische karakter van de Hebreeuwse staat wordt aangetast.

Ofschoon de jongeren een visie op een gezamenlijke toekomst hebben, zijn de ouderen nog steeds aan het discussiëren over de vraag of ze al dan niet aan onderhandelingen moeten beginnen. Het Egyptische initiatief voor inter-Palestijnse verzoening – zodat er één gesprekspartner is – wordt nog steeds overwogen, en er wordt nog steeds gewacht op de veiligheidsregeling in Gaza, met de vrijlating van gevangenen zoals Gilad Shalit. Intussen zorgen de voldongen feiten ter plekke ervoor dat de Palestijnse staat, volgens het verslag van het hoofd van de EU-missie in Oost-Jeruzalem, steeds minder levensvatbaar wordt.

Ik betreur het feit dat Israël, dat toch een democratisch land is, weinig aandacht schenkt aan de schade die een aantal van zijn activiteiten in de ogen van de internationale publieke opinie tot gevolg heeft, en niet meer doet dan de schade pas achteraf te beperken.

Hannes Swoboda, *namens de S&D-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw Malmström, vicevoorzitter van de Commissie en hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, als eerste zou ik mijn oprechte dank willen uitspreken aan het Zweedse voorzitterschap voor dit initiatief. Het was een goed initiatief en daarmee wil ik u feliciteren. Ik zou ook barones Ashton willen bedanken voor het feit dat ze bij haar eerste optreden hier aan de zijde van de Commissie zit, ook al heeft ze primair vanuit haar rol van hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid gesproken. Een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid is waar het hier om gaat. In een zeker opzicht is het misschien onbelangrijk waar u zit, maar het is wel belangrijk dat u hier bent en dat u een gemeenschappelijk buitenlands beleid vertegenwoordigt.

Mijn tweede punt is dat de door de Raad aangenomen verklaring een goede en allerm minst anti-Israëliische verklaring is. Integendeel, de verklaring is in het belang van Israël en van de veiligheid en stabiliteit van Israël. Het is zeer belangrijk dit te benadrukken. Als wij als Europeanen een actieve rol in dit opzicht willen spelen, is het noodzakelijk dat we hiermee doorgaan. Ik zou u, barones Ashton, willen vragen om dit ter harte te nemen.

Een aantal dagen geleden waren we in de VS en hielden we besprekingen met onze collega's van het Congres. Geconfronteerd met de eenzijdige benadering van het Congres en zijn gebrek aan begrip voor de situatie van de Palestijnen heeft president Obama slechts zeer weinig mogelijkheden. Er bestaat veel begrip voor de situatie in Israël. Ook wij zijn tegen elke vorm van terrorisme en willen dat de gevangengenomen soldaat eindelijk kan terugkeren naar zijn familie. We zijn echter even bezorgd over en begaan met de moeilijke positie waarin de Palestijnen zich bevinden met betrekking tot alles waaraan in deze verklaring wordt gerefereerd, in het bijzonder de grenzen van 1967, de moeilijke situatie in Jeruzalem en de nederzettingsactiviteiten. Het is weliswaar een voortzetting van het beleid van de afgelopen paar jaar, maar het is volstrekt onbegrijpelijk dat een zeer tegenstrijdige houding wordt ingenomen ten aanzien van de uitbreiding van nederzettingen. Eerst was deze gestaakt, toen weer opgenomen in het nationale prioriteitenprogramma, daarna werd alleen de natuurlijke groei gehandhaafd en vervolgens werden wegen gebouwd die Palestijnse nederzettingen doorsneden. De manier waarop de Palestijnen dagelijks land wordt ontnomen, is volstrekt onacceptabel.

Wat er is gebeurd met een delegatie van het Parlement is eveneens volstrekt onacceptabel. Ook de heer De Rossa zal hierover zijn mening geven. De leden van dit Parlement moeten samen met de Raad en de Commissie duidelijk de boodschap afgeven dat leden van het Parlement het recht hebben om naar Gaza te reizen om daar met eigen ogen de situatie te aanschouwen. Wat heeft Israël te verbergen? Waarom verhindert het dat leden van het Parlement naar Gaza reizen? We moeten dit niet accepteren en ik hoop dat we ons hier gezamenlijk tegen zullen verzetten. Transparantie en openheid zijn, onder andere, de voorwaarden voor een redelijk Midden-Oostenbeleid. Hieraan moeten we onze duidelijke steun geven.

Annemie Neyts-Uyttebroeck, *namens de ALDE-Fractie*. – Voorzitter, mevrouw de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter van de Commissie, mevrouw de vertegenwoordiger van het Zweedse

voorzitterschap, ik zou graag willen beginnen met u, mevrouw Malmström, om het gehele Zweedse voorzitterschap te feliciteren met de Raadsconclusies betreffende het conflict in het Midden-Oosten in het algemeen en Oost-Jeruzalem in het bijzonder.

Ik geloof dat het voor iedereen een belangrijk teken aan de wand is dat voor de allereerste keer, en juist nu het Verdrag van Lissabon in werking is getreden, een gezamenlijk rapport van de EU-delegaties over Oost-Jeruzalem unaniem is goedgekeurd en aangenomen. Voorts is het een teken aan de wand dat ook de door het Zweedse voorzitterschap voorgestelde conclusies eenparig zijn aangenomen, ook die betreffende Oost-Jeruzalem. Ik hoop dat de Israëlische autoriteiten beseffen hoe belangrijk deze evolutie is.

Waarde collega's, wij debatteren over het Midden-Oosten om de zoveel maanden en soms lijkt het wel de processie van Echternach, een klein beetje vooruitgang, dan weer tekenen van achteruitgang, dan weer redenen tot hoop. Er zijn helaas ook redenen tot wanhoop. Wij blijven vanzelfsprekend hopen. Het is ook voor mijn fractie vanzelfsprekend van het allergrootste belang dat zowel Israël als de Palestijnen in vrede naast elkaar kunnen leven in twee aparte staten, alle ontwikkelingskansen krijgen en elkaars veiligheid garanderen. Ik geloof dat we het daar allemaal over eens zijn. We zijn het ook allemaal eens over welke stappen idealiter daartoe zouden leiden en vanzelfsprekend zijn we bereid daartoe bij te dragen.

Jeruzalem is een van de mooiste steden ter wereld en als stad inderdaad iets heel bijzonders. Het is dan ook ongelooflijk tragisch dat de bevolkingen, die daar naast elkaar leven, er maar niet in slagen om dat op een vreedzame wijze te doen en voor het heil en het behoud van Jeruzalem hoop ik in deze dagen voor Kerstmis dat we daar alsnog in slagen.

Caroline Lucas, namens de Verts/ALE-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik zou de verklaringen van zowel de Raad als de Commissie graag willen verwelkomen, maar mijn vraag aan beiden is wanneer we nu eens verdergaan dan mooie woorden – waar ik het zeker mee eens ben – en tot echte actie overgaan? We hebben keer op keer dezelfde woorden gehoord: we moeten ervoor zorgen dat Israël dit doet of dat doet, maar we hebben behoefte aan een echte hefboom om ervoor te zorgen dat het ook zover komt. Anders zal Israël ons gewoon blijven negeren, zoals het steeds doet.

Mijn vraag is wat u praktisch gezien kunt doen om ervoor te zorgen dat er echt beweging en vooruitgang komt? Naar mijn mening moet dat gepaard gaan met zaken zoals het opschorten van de associatieovereenkomst tussen de EU en Israël.

Wat met name de situatie in Oost-Jeruzalem betreft, ben ik zeer verheugd over het initiatief van het Zweedse voorzitterschap, over zijn duidelijkheid met betrekking tot de rol van Jeruzalem als hoofdstad van beide staten en zijn standvastigheid over het belang van de bevriezing door Israël van de nederzettingenbouw in Oost-Jeruzalem.

Ik spreek ook mijn lof uit aan de auteurs van het verslag van de EU-missiehoofden over Oost-Jeruzalem zelf. Dat verslag getuigt van een duidelijkheid en visie die maar al te vaak in deze debatten ontbreken. Er wordt uiteengezet hoe het Israëlische beleid van illegale annexatie van Oost-Jeruzalem juist is opgezet om de Palestijnse gemeenschap in de stad te verzwakken en Palestijnse ontwikkeling tegen te gaan. Maar de EU-missiehoofden hebben de Raad, als gevolg van dat verslag, verzocht een hele reeks aanbevelingen aan te nemen, en ik vind dat de Raad dringend iets moet ondernemen om daar gevolg aan te geven..

Als de EU haar engagement voor een tweestatenoplossing serieus meent, moet zij al het mogelijke in het werk stellen om het Palestijnse karakter en de Palestijnse identiteit van Oost-Jeruzalem te behouden en te versterken. De verklaring en het verslag van de EU-missiehoofden geven daarvoor praktische manieren aan.

Peter van Dalen, namens de ECR-Fractie. – Voorzitter, velen bidden juist in deze adventstijd voor vrede in het Midden-Oosten, maar soms word je moedeloos en denk je, die vrede komt er nooit. Toch is het van belang dat alle partijen blijven werken aan vrede. Tegelijkertijd zou daar wel eens hét probleem kunnen zitten. Kunnen en willen alle partijen werken aan vrede? Israël heeft in het verleden al stappen gezet om land te ruilen voor vrede. Ik denk aan de ontruiming van delen van de Gazastrook. Tot vrede leidde dat helaas niet. Raketbeschietingen namen zelfs toe en Israël viel in 2009 de Gazastrook binnen. Nu heeft Israël een tijdelijke bouwstop afgekondigd voor Westelijke Jordaanoever. Ook is een reeks van wegblokkades opgeheven. Dit als gebaar om tot vredesbesprekingen te komen.

Deze stappen van de regering-Netanjahu zijn voor Israëlische begrippen al behoorlijk verregaand. Ik zie aan Palestijnse zijde nog weinig beweging. Men blijft zeggen dat wat Israël doet, niets voorstelt. Ik mis het Palestijnse gebaar om tot onderhandelingen te komen. Is het de Palestijnse wil en het vermogen om tot andere

onderhandelingen te kunnen komen? Hamas lijkt verstrikt in het gevecht met Fatah en aan de ketting gelegd bij Iran. Mahmoud Abbas lijkt een papieren tijger die nauwelijks nog invloed heeft. Ik vind het tijd dat ook van Palestijnse zijde zichtbaar getoond wordt dat men vrede wil.

Kyriacos Triantaphyllides, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (EL) Mijnheer de Voorzitter, Lady Ashton, we verwelkomen het besluit van 8 december van de Raad van de Europese Unie. Het bevestigt nogmaals de steun van de Europese Unie aan de totstandbrenging van twee nieuwe staten op basis van de grenzen van 1967.

Op basis van de ervaringen die we tijdens ons recent bezoek in het gebied hebben opgedaan, stellen we echter vast dat de toestand in de Palestijnse gebieden het stichten van een Palestijnse staat quasi onmogelijk maakt. We wijzen hierbij op de bouw van de muur en het slopen van Palestijnse woningen maar vooral ook op de bouw van nederzettingen op de hele Westelijke Jordaanoever en in het bijzonder in de omgeving van Oost-Jeruzalem.

In die nederzettingen wonen thans circa 500 000 kolonisten. Met name in Oost-Jeruzalem tracht men een enclave te creëren door woningen te bouwen rondom de stad, zodat de Palestijnen gedwongen worden hun huizen te verlaten. Het is nu duidelijk dat de Israëlische regering de gesprekken gebruikt om tijd te winnen. Langzaam maar zeker probeert ze haar soevereiniteit op te leggen aan het hele Palestijnse grondgebied.

De Europese Unie moet zich niet alleen inzetten voor een tweestatenoplossing, maar bovendien bepaalde maatregelen treffen ten aanzien van Israël. Het voortdurend schenden van de mensenrechten vormt een geldige reden voor de Europese Unie om sancties op te leggen op grond van artikel 2 van het Verdrag. Als zij namelijk enerzijds kiest voor ondersteuning van het vredesproces maar anderzijds de economische relaties met Israël onbeperkt blijft opwaarderen, zal zij maar één ding bereiken: het dienen van het beleid van Israël, dat er in bestaat de Palestijnen te dwingen hun land te verlaten en de Israëlische soevereiniteit uit te breiden over heel Palestina.

Bastiaan Belder, *namens de EFD-Fractie*. – Mijnheer de Voorzitter, zijn ze gek geworden in Europa? Deze retorische vraag klonk begin december van Amerikaanse zijde. Mikpunt van de felle kritiek uit het Congres was de unilaterale aanwijzing van Oost-Jeruzalem als hoofdstad van de voorziene Palestijnse staat in een circulerende ontwerp-resolutie van de Raad. Als voorzitter van de EP-delegatie voor de betrekkingen met Israël had ik mij een constructiever begin van onze transatlantische dialoog gedacht en ook gewenst. En, zo haast ik mij eraan toe te voegen, nauwkeurige kennisneming van ontwerp- en finale Raadsverklaring raakt mij, evenals de collega's in het Congres, diep. Met name van het delingsvoorstel voor Jeruzalem neem ik pertinent afstand. De Raadsverklaring over het Midden-Oosten, acht ik een ernstige diplomatieke en politieke terugslag voor het vredesproces. Ik ben dan ook zeer teleurgesteld in de bewindslieden van Buitenlandse Zaken die zich uitgerekend door het Zweedse voorzitterschap, gelet op zijn gespannen relatie met de Joodse staat, op sleeptouw hebben laten nemen.

Mijnheer de Voorzitter, ik koester een aantal fundamentele bedenkingen tegen genoemde Raadsverklaring. Zo stimuleert zij de Palestijnse Autoriteit bepaald niet tot hervatting van de onderhandelingen met Israël. Daarenboven druist zij in tegen het principe van het Kwartet dat "derde partijen niet dienen te interveniëren in de bilaterale onderhandelingen", een principe van 9 november 2008. De officiële Amerikaanse reactie op de Raadsverklaring van 8 december onderstreepte dit principe andermaal. Rest dan slechts berusting in de impasse van het vredesproces? Absoluut niet! Recente werkbezoeken aan Israël hebben mij stellig overtuigd van de noodzaak én mogelijkheid van een gradueel, solide toenaderingsproces tussen de staat Israël en de Palestijnse Autoriteit. Geleidelijke bestuursoverdracht op de Westelijke Jordaanoever, denk aan zone C, hechtere economische samenwerking bij gelijktijdige versterking en verankering van betrouwbare Palestijnse instituties helpen het vredesproces echt vooruit. Ik roep Raad en Commissie dan ook op voortaan af te zien van contraproductieve declaraties over het vredesproces en daarentegen te investeren in concrete samenwerkingsprojecten tussen Israël's en Palestijnen. Dat is toch een geijkte Europese formule?

Diane Dodds (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, als lid van de parlementaire delegatie naar Israël heb ik vol belangstelling geluisterd naar de opmerkingen van de Raad Buitenlandse zaken over het vredesproces in het Midden-Oosten en naar de verklaring van de Commissie. Net als bij mijn vorige collega overheerst echter ook bij mij een gevoel van bezorgdheid hierover. Israël is de enige functionerende democratie in de regio. De meest geliefde tactiek die zijn tegenstanders hebben gehanteerd zijn terroristische daden tegen de staat Israël. Naar mijn mening wordt in de verklaringen van de Raad en de Commissie het belang van de veiligheidsproblemen van Israël niet op zijn juiste waarde geschat. Ik heb de hoge vertegenwoordiger die problemen eigenlijk niet horen noemen in haar verklaring aan dit Parlement.

Verder vind ik dat met de verklaring een te grote last wordt gelegd op Israël zowel wat betreft het gebrek aan vorderingen in het proces als wat betreft de oplossing van de hangende kwesties en met name Jeruzalem.

José Ignacio Salafrañca Sánchez-Neyra (PPE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, eigenlijk is dit een vreemd debat, omdat mevrouw Malmström op de stoel van de Raad zit – en die hopelijk snel inruilt voor de stoel van de Commissie – en mevrouw Ashton op de stoel van de Commissie zit. Op welke stoelen zal zij wel allemaal niet zitten!

Hoe het ook zij, mijnheer de Voorzitter, de conclusies van de Raad stemmen niet bepaald tot optimisme. De Raad heeft zijn diepe bezorgdheid uitgesproken over het gebrek aan vooruitgang in het vredesproces in het Midden-Oosten en dringt erop aan dat het proces wordt hervat op basis van de resoluties van de VN-Veiligheidsraad, de conclusies van de Conferentie van Madrid en de routekaart. Niets nieuws onder de zon.

De Raad heeft ook verklaard dat de Europese Unie bereid is een essentiële bijdrage te leveren aan de oplossing van de problemen die de twee sprekers hier hebben aangekaart: het probleem van Oost-Jeruzalem, het waterprobleem, het probleem van de veiligheid en het probleem van de grenzen.

Ik zou echter graag het standpunt van onze genodigden kennen over een reeks nieuwe elementen. Ten eerste zou ik willen weten of het moratorium van acht maanden en de nederzettingen waartoe de Israëlische regering heeft besloten verband houden met de nieuwe Amerikaanse regering.

Verder zou ik graag vernemen wat hun mening is over de verklaringen die de vertegenwoordiger van Hamas gisteren in Gaza heeft afgelegd naar aanleiding van de tweeëntwintigste verjaardag, met name het voornemen om geen concessies te doen aan Israël en het land niet te erkennen. Wat denken zij van de continuïteitswet die de Israëlische burgers in de gelegenheid zal stellen zich via een referendum uit te spreken over de bezetting van de bezette gebieden?

Hoe staan zij, ten slotte, tegenover het Goldstone-rapport en de goedkeuring ervan door de VN-Raad voor de mensenrechten? Zijn zij van mening dat dit initiatief het vredesproces bevordert? Of zijn zij het met Israël eens dat het vredesproces hierdoor zal worden bemoeilijkt of belemmerd?

Proinsias De Rossa (S&D). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, er zijn twee toezeggingen in de verklaring van de Raad die ik speciaal wil toejuichen, en die het potentieel hebben een nieuwe dynamiek te scheppen: ondersteuning van het tweejarenprogramma van de Palestijnse Autoriteit voor het beëindigen van de Israëlische bezetting en de vestiging van de Palestijnse staat, en de bereidheid van de Unie een Palestijnse staat te erkennen wanneer die aan de orde is.

Vorige week heb ik een officiële delegatie van het Europees Parlement naar de bezette Palestijnse gebieden geleid. Daar zag ik opnieuw met eigen ogen het apartheidssysteem dat Israël tegen de Palestijnen toepast, afgezien van de onteigeningen en de vernietiging van hun huizen, land, water en gebedshuizen.

Binnen enkele uren na de publicatie van de verklaring van de Raad werd de toestemming die mijn delegatie had om naar Gaza te gaan herroepen. Dat is geen manier van handelen voor een welwillende staat. Het is beslist een verstoring van het democratische recht van dit Parlement fatsoenlijke en democratische relaties te hebben met onze door het Palestijnse volk gekozen collega's.

We hebben een wijdverspreide radeloosheid en wanhoop geconstateerd bij de mensen die we hebben ontmoet en in de wijken die we hebben bezocht in Hebron, Oost-Jeruzalem en Ramallah. Waar wanhoop heerst, zal geweld plaatsvinden. We kunnen nu ofwel vooruitgaan of de situatie laten afglijden naar nog meer verbitterd geweld, met als gevolg dat gematigde Palestijnse politici uit hun leiderschap zullen worden gedreven. Dat is de keuze die we moeten maken.

Ik wil zowel de Raad als barones Ashton – die ik het beste wens – oproepen de betrokkenheid van de Unie bij dit proces nieuw leven in te blazen – en niet alleen maar op het Kwartet af te gaan om haar betrokkenheid bij het proces te hernieuwen – en een tijdschema vast te stellen dat samenvalt met het tijdschema van het tweejarenprogramma van de Palestijnse Autoriteit voor de tenuitvoerlegging van de beginselen die we vorige week, naar mijn mening zo moedig, hebben uiteengezet.

We moeten de mensenrechten krachtig verdedigen. We moeten handelen. We moeten toegang tot onze markten gebruiken als stimulans voor Israël. Ik heb het niet over sancties, maar over het feit dat we ervoor moeten zorgen dat de toegang tot onze markten een prikkel is voor Israël om zich overeenkomstig zijn internationale verantwoordelijkheden te gedragen. Ook moeten we de Verenigde Staten er eindelijk toe

overhalen om zich met spoed opnieuw te engageren op dezelfde gronden als die we vorige week uiteengezet hebben.

Chris Davies (ALDE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, het verslag van de EU-missiehoofden over Oost-Jeruzalem stemt alles behalve optimistisch. Laten we er niet omheen draaien. Dit verslag maakt duidelijk dat wat er in Oost-Jeruzalem gebeurt, een vorm van etnische zuivering is. Palestijnse huizen worden ingepikt, mensen worden weggejaagd en de hoop op vrede wordt vernietigd. De vraag is dus: wat gaan we eraan doen?

De conclusies van de Raad zijn zeer welkom. We weten dat ze sterk zijn, want de Israëlische regering heeft ze onmiddellijk verworpen. Niets nieuws, zeiden ze. Ze zijn gewend om onze woorden van de hand te wijzen omdat we nooit de daad bij het woord voegen. Ze behandelen ons met minachting. En waarom niet – we zijn zo onnozel dat we zelfs de rekeningen voor de bezettingsmacht betalen! Wij houden de Palestijnen op de been, terwijl Israël de rekening zou moeten betalen, niet onze belastingbetalers.

Als we willen dat onze woorden iets betekenen, dan moeten we de associatieovereenkomst opschorten of dreigen op te schorten, maar geen van onze ministers van Buitenlandse Zaken heeft die mogelijkheid ooit ter sprake gebracht, zo wordt ons verteld. Dus de vraag blijft: waar is het beleid? Nou, we hebben het beleid. Het staat in de conclusies. En hoe zit het nu met optreden? Israël zal niet in beweging komen, tenzij het daartoe aangezet wordt.

Franziska Katharina Brantner (Verts/ALE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik zou barones Ashton welkom willen heten in haar nieuwe positie. Ik zou ook het Zweedse voorzitterschap willen bedanken voor de resolutie en voor de erkenning dat een tweestatenoplossing op de lange termijn alleen mogelijk is als het nederzettingenprobleem wordt opgelost. Het verslag van de *heads of mission* is al meerdere keren genoemd, en ook wij zijn van mening dat het een zeer goed verslag is. Hierop voortbouwend heb ik twee vragen. Wat is de actuele status van dit verslag, en wanneer wordt het gepubliceerd? Ten tweede: wat gaat u, Commissie en Raad, doen om de aanbevelingen uit het verslag ten uitvoer te leggen? Ik zou nu drie aanbevelingen uit het verslag willen citeren. De eerste is:

(EN) 'voorkomen en ontmoedigen van financiële transacties van actoren in de EU-lidstaten die kolonisatieactiviteiten in Oost-Jeruzalem steunen door het aannemen van passende EU-wetgeving'; ten tweede: 'ervoor zorgen dat producten die zijn vervaardigd in nederzettingen in Oost-Jeruzalem niet worden geëxporteerd naar de EU op grond van de associatieovereenkomst tussen de EU en Israël' en ten derde: 'richtsnoeren bieden voor oorsprongsvermelding van producten uit nederzettingen aan belangrijke detailhandels in de EU.'

(DE) De voorstellen die in dit verslag worden gedaan, zijn zeer concreet en precies. Welke stappen bent u van plan te nemen om ze ten uitvoer te leggen?

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de commissaris, mevrouw de minister, dank u wel, ik juich uw opmerkingen toe.

Europa beschikt thans over twee essentiële documenten om gewicht in de schaal te leggen bij nieuwe vredesinitiatieven. Ten eerste het moedige verslag van het Zweedse voorzitterschap dat u zojuist hebt genoemd, mevrouw Malmström. In dit verslag wordt opgeroepen te komen tot twee staten, waarvan Palestina binnen de grenzen van 1967 er een zou moeten zijn, met Oost-Jeruzalem als hoofdstad.

Ten tweede de tekst van de ambassadeurs, missiehoofden, waaruit blijkt dat de Israëlische autoriteiten een strategie volgen waarbij zij in strijd met de mensenrechten huizen verwoesten en land koloniseren. Deze strategie is erop gericht Jeruzalem te scheiden van de Westelijke Jordaanoever teneinde het idee van een Palestijnse staat de grond in te boren.

Maar onze woorden in dit Parlement zullen vanzelfsprekend geen effect sorteren indien zij niet worden gevolgd door concrete daden. Wij moeten handelen, en in dit verband kunnen wij de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Israël opgeschort houden zolang de Israëlische regering zich niet conformeert aan het internationale recht. Wij moeten dus handelen om te zorgen voor de beëindiging van de kolonisatie, de opheffing van de blokkade van de Gazastrook, de afbraak van de muur van de schande, de terugkeer van de vluchtelingen en de vrijlating van alle politieke gevangenen.

Ik wil nog iets zeggen. Wij hebben in dit Parlement gesproken over de vrijlating van soldaat Gilad Shalit. Ik ben het eens met hetgeen is gezegd, maar ons Parlement moet zich tegelijkertijd uitspreken voor de vrijlating van een andere Europese burger, de jonge Fransman van Palestijnse origine Salah Hamouri. Inderdaad, vrijheid voor Gilad Shalit, maar ook voor Salah Hamouri!

Simon Busuttil (PPE). – (MT) Staat u mij toe te beginnen met een compliment aan het adres van de Raad voor de moedige conclusies die hij vorige week heeft aangenomen. Naar mijn mening hebben we nog nooit zulke heldere, concrete en moedige conclusies over zo'n gevoelig onderwerp van de Raad gehad als die van vorige week. Daarmee complimenteer ik de Raad.

Ik wil daaraan echter toevoegen dat we nu verder moeten gaan en in actie moeten komen, want de situatie in Jeruzalem verslechtert met de dag en kan niet langer worden getolereerd. Er vinden flagrante schendingen van het internationaal recht plaats, er zijn problemen die veel mensen veel leed berokkenen, waaronder huisuitzettingen, sloop van woningen en illegale huizenbouw. We mogen niet zwijgen tegenover zulk onrecht, want als we dat wel doen geven we de boodschap af dat het recht, de diplomatie en het zo gekoesterde beginsel van vreedzame conflictbeslechting geen waarde hebben. Ik geloof niet dat we dit in ons eigen land hadden laten gebeuren. We moeten daarom optreden door de juiste omstandigheden te scheppen die de opbouw van vertrouwen tussen beide partijen bevorderen en die leiden tot twee afzonderlijke, levensvatbare staten die vreedzaam naast elkaar kunnen bestaan. Staat u mij toe eer te bewijzen voor de grote rol die Jordanië in dit opzicht speelt. Ten slotte richt ik het woord tot barones Ashton: u hebt een nieuwe rol toebedeeld gekregen op grond van het Verdrag van Lissabon, een belangrijke rol die ons kansen biedt. Laten we die kansen alstublieft niet laten lopen.

Rosario Crocetta (S&D). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wij waren in Ramallah toen het bericht kwam dat Europa een nieuw besluit had genomen voor het vredesproces in het Midden-Oosten. We hebben gezien dat de Palestijnse vertegenwoordigers een glimlach van hoop om de lippen hadden.

Het waren dagen van intense emotie en van lijden, zoals viel af te lezen van de gezichten van de kinderen achter de getraliede vensters van hun huizen in de straten van Hebron, de spookachtige straten die door geen enkele Palestijn mogen worden overgestoken. We zagen het lijden van een 85-jarige vrouw die uit haar huis was verjaagd en in de kou moest slapen in een tent die ze had opgezet in de tuin van haar vroegere huis, en het lijden van Palestijnen die met Europees geld een boerderij hadden gebouwd die door Israëlsche soldaten werd vernietigd.

Israël heeft het recht een onafhankelijke staat te zijn, maar de Palestijnen hebben ook recht op een eigen land, een staat, een paspoort. Door het besluit van de Raad van Europa is een aanzienlijke stap vooruit gezet, maar er moet onmiddellijk gehandeld worden. Het conflict tussen Israël en Palestina is het topje van de ijsberg van een groter conflict. De laatste dag van het bezoek hebben de Israëlsche autoriteiten ons, de delegatie van het Europees Parlement, verboden de Gazastrook te bezoeken. Ik ben van mening dat de hoge vertegenwoordiger, barones Ashton, moet ingrijpen om te laten zien dat het democratisch Europa hiertegen protesteert.

Ik bedank voorzitter De Rossa die leiding gaf aan de delegatie en alle andere leden van de delegatie, want tijdens de dagen van ons bezoek in Palestina hebben de zwakken in Palestina het gezicht en de woorden van Europa kunnen zien en voelen – een Europa dat de rechten beschermt en dat meer wil doen en meer moet doen.

Hannu Takkula (ALDE). – (FI) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de commissaris, mevrouw Ashton, ik denk dat de nieuwe hoge vertegenwoordiger verbaasd zal zijn over de wijze waarop het Europees Parlement zijn huiswerk heeft gedaan. Wat voor geschiedenisboeken heeft het gelezen als het niet weet hoe de staat Israël in 1947 is ontstaan? De interpretatie die de Raad onder leiding van Zweden heeft aangenomen, lijkt daarom nogal vreemd.

Wij mogen niet vergeten dat de Europese Unie aan zijn eigen waarden moet vasthouden. Wij hebben democratie, mensenrechten en vrijheid van meningsuiting, wat zeer belangrijk is. En Israël is het enige democratische land in het Midden-Oosten. Wij moeten daar geen antidemocratieën, non-democratieën, creëren, omdat die onze waarden niet eerbiedigen.

Het is ook zeer belangrijk te beseffen dat het idee om Jeruzalem te verdelen, waardoor het een stad in twee landen wordt, onbegrijpelijk is. De Europese Unie zou zoiets aan geen enkel ander democratisch land voorstellen. Wij moeten er natuurlijk voor zorgen dat Israël zijn democratisch systeem en zijn rechten op zijn eigen hoofdstad kan behouden, en de Europese Unie kan bij het vredesproces betrokken zijn, en moet dat ook zijn, maar als diplomaat en niet als arts of rechter.

Het is betreurenswaardig dat Gilad Shalit, een Frans staatsburger - en dus een burger van de Europese Unie - en Israëlsch soldaat, nog niet is vrijgelaten. Dit toont aan hoe het Palestijnse bestuur en Hamas tegenover de Europese Unie staan. Zij hebben geen enkel respect voor onze principes en waarden. Wij moeten verder en de dagdromen waar deze resolutie van de Raad vol mee staat, moeten worden losgelaten.

Israël is een democratie: zijn waarden zijn dezelfde als die van ons. Wij moeten de democratie verdedigen en het recht van de mensen daar op een volledig en zeker bestaan en vrede. Die vrede kan worden bereikt wanneer de terroristische organisaties, Hamas en consorten, de aanvallen op Israël en de Israëlische burgers staken. Hier hebben wij een werkterrein om samen terrorisme te bestrijden en voor het Israëlische volk een mogelijkheid te creëren om een bestaan op te bouwen.

Frieda Brepoels (Verts/ALE). - Voorzitter, de delegatiehoofden van de Europese Unie in Jeruzalem en in Ramallah hebben in hun rapport van 23 november heel duidelijk vastgesteld dat Israël actief bezig is om Oost-Jeruzalem illegaal te annexeren en volledig te isoleren van de rest van de West Bank. Ik vraag mij dan ook af, waarom de Raad Buitenlandse Zaken hier niet de juiste conclusies uit trekt? Waarom legt men een dergelijk belangrijk feitenrapport, van eigen makelij nog wel, - en dan heb ik het vooral over de concrete aanbevelingen - zo maar naast zich neer goed wetende dat de huidige ontwikkelingen onomkeerbaar zijn, waardoor zelfs ernstig kan worden getwijfeld aan de mogelijkheid om nog een onafhankelijke en leefbare Palestijnse staat naast de staat Israël op te richten. Het vredesproces in het Midden-Oosten heeft geen boodschap aan wollige uitspraken. Het is meer dan ooit tijd en ook het juiste moment om als Europese Unie een actieve en zichtbare rol in de regio gaan spelen en dit kan natuurlijk alleen als men ook de moed aan de dag legt om klare en duidelijke afspraken de wereld in te sturen, zeker en vooral als het gaat over Oost-Jeruzalem.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, het is het beleid van de Europese Unie dat samen met de Verenigde Staten en de NAVO, de Israëlische regering steunt in haar misdadig beleid van genocide van het Palestijnse volk. Dit is de conclusie van enkele leden van de delegatie van het Europees Parlement, die door de Israëlische autoriteiten de toegang tot de bezette Gazastrook werd ontnomen.

Het beleid van de Europese Unie enerzijds en de recente beslissing van de Raad anderzijds geven in feite meer tijd aan de Israëlische regeringen, die, zoals we in het desbetreffende VN-rapport hebben kunnen lezen, zich schuldig maken aan oorlogsmisdaden om hun bezettingsplan voort te zetten.

De voorzichtige uitlatingen van de Europese Unie beantwoorden geenszins aan de wereldwijde eis tot een duurzame en onafhankelijke Palestijnse staat op het grondgebied van 1967, met Oost-Jeruzalem als hoofdstad. De Europese Unie neemt geen enkele praktische maatregel in die richting. Integendeel, ze versterkt de banden met Israël, dat verder gaat met de kolonisering, met name in Oost-Jeruzalem, de bouw van een scheidingsmuur en het schandelijke en misdadige isolement van de Gazastrook.

We wijzen de imperialistische plannen voor het Midden-Oosten af en staan volledig aan de zijde van het Palestijnse volk en van alle andere volken in de regio die eveneens een strijd voeren.

Monika Flašíková Beňová (S&D). - (SK) Ik moet zeggen dat de uitkomsten van de Raad van vorige week niet geheel evenwichtig waren en dat ik bovendien, omdat ik me al lange tijd met deze zaak bezighoud, het gevoel heb dat ze de kwestie niet vooruit hebben geholpen, in de zin van ons streven naar vreedzame co-existentie van beide staten.

Ik wil daarom opmerken dat we volgens mij meer moeten doen. We moeten niet alleen bemiddelaars, maar actieve bemiddelaars zijn in dit vredesproces, en we moeten erop aandringen dat de oplossing voor deze rampzalige situatie billijk en aanvaardbaar is voor beide staten, zodat beide staten, zowel Palestina als Israël, er een gelijk belang bij hebben.

De Raad heeft geprobeerd de Palestijnen terug te brengen aan de onderhandelingstafel, ondanks hun verzet tegen bepaalde Israëlische maatregelen. Ook wij dringen erop aan dat onnodige belemmeringen voor het vredesproces zo spoedig mogelijk worden weggenomen. De sloop van huizen van Palestijnen in Oost-Jeruzalem en de bouw van nederzettingen en afscheidingen op bezet gebied zijn niet aanvaardbaar. Het is voor ons echter ook onaanvaardbaar om Israël bloot te stellen aan gevaar en het niet actief te beschermen tegen alle aanvallen en terroristische activiteiten die zijn gericht tegen de burgers van de staat Israël.

Ik wil hierbij benadrukken dat uiteraard ook het internationale recht geëerbiedigd moet worden. Zonder dat recht kan er geen hoop zijn op een stabiele ontwikkeling van de regio. Naar mijn mening moeten wij Europeanen, de EU en de burgers van onze landen, bereid zijn de helpende hand uit te steken. Ik hoop dat barones Ashton succes zal hebben tijdens haar missie in de regio en zal terugkeren met positieve berichten.

Alexandra Thein (ALDE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw Malmström, barones Ashton, dames en heren, ik ben lid van de Delegatie voor de betrekkingen met de Raad van het Palestijnse Zelfbestuur, met andere woorden, het Palestijnse parlement. Vorige week is onze delegatie door Israël de toegang tot Gaza

ontzegd. De situatie in Gaza is zeer verontrustend, vooral nu de winter is ingetreden. Slechts 10 procent van de bevolking kan door goederen door de tunnels te smokkelen in het eigen onderhoud voorzien, en dat is precies de reden waarom de tunnels door iedereen worden gedoogd.

Voor operatie 'Gegoten lood' was de situatie precies omgekeerd, en kon 90 procent van de bevolking van Gaza voor zichzelf zorgen. Als bezettende macht zou Israël voor de bevolking in de bezette gebieden moeten zorgen. Israël onttrekt zich aan deze volkenrechtelijke verantwoordelijkheid en daarom moet de internationale gemeenschap, en in de eerste plaats de EU, ingrijpen.

Als we 90 procent van de bevolking van Gaza van voedsel voorzien, hebben we het recht om te zien waar het geld van de Europese belastingbetaler wordt uitgegeven, of het goed wordt gebruikt en of het de mensen bereikt die het nodig hebben.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ook ik wil mevrouw Malmström en het Zweedse voorzitterschap gelukwensen met hun uitstekende conclusies. Deze sluiten aan bij hetgeen wij allen verwachten, namelijk dat de verantwoordelijkheid van de EU voor de vrede in deze regio op basis van het internationale recht wordt bevestigd. Dat is naar mijn mening van cruciaal belang.

Het verbaast mij echter dat in deze conclusies – nu een jaar is verstreken sinds de militaire invasie van de Gazastrook – niet wordt verwezen naar de door de Raad gewenste follow-up van het Goldstone-rapport. Hoe ver zijn wij met de follow-up van het Goldstone-rapport? De Raad had zich daartoe immers verplicht, met name wat betreft de interne onderzoeken bij de verschillende betrokken partijen.

Bovendien verheugt het mij dat Oost-Jeruzalem wordt beschouwd als de hoofdstad van de toekomstige Palestijnse staat, oftewel het Jeruzalem van de twee staten. Desalniettemin ontbreken in deze conclusies specifieke operationele opties. Het verslag van de staatshoofden en regeringsleiders over hun bezoek aan Oost-Jeruzalem daarentegen bevat zeer vele van dergelijke opties.

Ik verzoek de Commissie en de Raad derhalve ons uit te leggen op welke concrete manier de Europese Unie erkenning en legitimering zal weten te voorkomen van de annexatie van Oost-Jeruzalem, die Israël momenteel probeert te bewerkstelligen door onder andere economische maatregelen te nemen maar ook door massale verplaatsing van Palestijnse gemeenschappen te orkestreren.

Richard Howitt (S&D). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij met de aanwezigheid van de nieuwe hoge vertegenwoordiger in het Parlement en ook met de krachtige conclusies waartoe de Raad onder leiding van het Zweedse voorzitterschap is gekomen voor het Midden-Oosten.

Met betrekking tot het Goldstone-rapport wil ik de heer Bildt namens het voorzitterschap feliciteren voor het prijzen van – en ik citeer – de 'geloofwaardigheid en grote integriteit' van het Goldstone-rapport. Ik denk dat het zinvol is als mevrouw Malmström vandaag in het Europees Parlement herhaalt wat haar ambassadeur heeft gezegd in de Verenigde Naties – dat de EU Israël en de Palestijnen met klem verzoekt passende, geloofwaardige en onafhankelijke binnenlandse onderzoeken uit te voeren naar schendingen van de mensenrechten in verband met het conflict in Gaza.

Tot slot wil ik het voorzitterschap en de hoge vertegenwoordiger vragen of zij op de hoogte zijn van het richtsnoer dat de Britse regering vorige week heeft aangenomen voor etikettering van voedsel, om een onderscheid te kunnen maken tussen importen uit de Palestijnse gebieden en die uit illegale Israëlische nederzettingen, en of ze ons kunnen mededelen wat voor plannen ze hebben om dit advies uit te breiden en op Europees niveau te tillen. Als kiezers kunnen we ervoor kiezen de kosten van vrede te betalen. Als consumenten willen we de prijs van het conflict niet subsidiëren.

Ramon Tremosa i Balcells (ALDE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat het recente standpunt van de Europese Unie over het Midden-Oosten, dat tot stand kwam onder leiding van het Zweedse voorzitterschap en Oost-Jeruzalem erkent als hoofdstad van een toekomstige onafhankelijke Palestijnse staat, schadelijk kan zijn voor de Europese inspanningen om een belangrijke rol te spelen in de bemiddeling tussen Israël en de Palestijnen. Het kan contraproductief zijn voor onze gemeenschappelijke doelstelling om vrede te brengen in deze toch al zo turbulente regio.

In plaats van unilateraal en onverwacht een onafhankelijke hoofdstad voor de Palestijnse gebieden uit te roepen was het mijns inziens verstandiger en nuttiger geweest als de Europese Unie al haar inspanningen had gericht op het stimuleren van en aandringen op de totstandbrenging van een echte democratie in de Palestijnse gebieden, bijvoorbeeld door het ondersteunen van geweldloze oppositie. Dat zou de Israëlische

staat en democratie en de internationale gemeenschap helpen een geloofwaardige en legitieme gesprekspartner te vinden.

Zoals Cecilia Malmström vandaag al zei, moet over de status van Jeruzalem bilateraal worden onderhandeld door Israëliërs en Palestijnen. Ik ben daarom van mening dat een visie van 'twee democratieën voor twee volken' wenselijker zou zijn dan een oplossing van 'twee staten voor twee volken'.

Democratie, waarde collega's, is een voorwaarde voor vrede.

VOORZITTER: STAVROS LAMBRINIDIS

Ondervoorzitter

Michael Gahler (PPE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ten eerste zou ik willen zeggen hoe verheugd ik ben dat barones Ashton aan de zijde van de Commissie zit. Ik hoop dat zij dit zal blijven doen.

Ik heb twee vragen aan het voorzitterschap. In de conclusies van de Raad van ministers van Buitenlandse Zaken wordt niet gerefereerd aan het Midden-Oosten-Kwartet. Bestaat er binnen de Raad geen overeenstemming over de rol van het Midden-Oosten-Kwartet in het vredesproces, of wat is hiervoor de reden?

Ten tweede: hetzelfde geldt voor Hamas. Deze groepering, die helaas politiek van belang is, wordt in de conclusies niet genoemd. Wat is hiervan de achtergrond?

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, aangezien de heer Le Hyaric bijna twee keer zo lang heeft gesproken als is toegestaan, voel ik me vrij mijn eigen tempo aan te houden, maar ik zal desondanks meteen ter zake komen.

Wij waren beter, veel beter gewend van het Zweedse voorzitterschap. Mevrouw Malmström, vergeef me dat ik zo eerlijk ben. Dat zij Oost-Jeruzalem – weliswaar in eerste instantie – heeft aangewezen, uitgeroepen tot de hoofdstad van de toekomstige Palestijnse staat, is in mijn ogen een weinig voorkomende diplomatieke vergissing – om het eufemistisch te zeggen. De vergissing betreft niet de inhoud – laat over mijn woorden geen misverstand bestaan –, maar de wijze waarop deze verklaring, die vooruitloopt op de uitkomst van de onderhandelingen, de betrokken partijen paternalistisch behandelt, zelfs geringschat. Vele lidstaten hebben trouwens hun standpunt bepaald en afstand genomen van dit eerste ontwerp van de tekst.

Dus ja, natuurlijk duizend maal ja tegen een open hoofdstad, een gedeelde hoofdstad; die deling maakt sinds 2000 deel uit van de Clinton-parameters voor een onderhandelde vrede, een beginsel dat is aanvaard door Ehud Barak in Taba en tevens door anderen. Wij herinneren ons eveneens in dit Parlement de krachtige wijze waarop dit is verdedigd door Avraham Burg en Ahmed Qurei. Jeruzalem: een heilige stad voor drie godsdiensten, de hoofdstad van de boeken, een open hoofdstad. Het punt is alleen dat onze rol er niet in bestaat de deling, een tijdpad of modaliteiten op te leggen maar, zoals reeds is gezegd, de dialoog te bevorderen opdat de betrokken partijen, de Palestijnen en de Israëli's, tot een akkoord kunnen komen.

Sarah Ludford (ALDE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de conclusies van de Raad zijn inderdaad een welkome, krachtige verklaring van het standpunt van de EU en haar intentie om een veel sterkere rol te gaan spelen in een hernieuwd en versterkt engagement van het Kwartet. Zijn de Raad en de Commissie het er dus mee eens dat de aanpak waarop sommigen aandringen, namelijk het boycotten van Israël, een totaal verkeerde route voor dat engagement is? Je kunt niet iets boycotten en je tegelijkertijd voor hetzelfde inzetten.

De juiste aanpak is wat wordt benadrukt in de conclusies van de Raad, namelijk het herbevestigen van de verdere ontwikkeling van bilaterale betrekkingen met Israël. Hoe verleidelijk het ook is, de Raad kan alleen een invloedrijke speler zijn op politiek gebied en met economische steun als hij de verleidingen weerstaat – die soms worden ingegeven door frustratie ten aanzien van een van de partijen – om bepaalde sancties op te leggen of een van de partijen te straffen. Daar is de situatie te complex voor en het zou de consistente, coherente druk van de EU op beide partijen om weer rond de tafel te gaan zitten en een vredesverdrag te sluiten ondermijnen.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Ook ik ben tegen de taal van sancties en dreigementen en ook ik ben voor een constructieve politiek en dialoog. Maar ik betreurt het dat we vandaag veel te vaak te horen krijgen dat Israël een democratische staat is. Israël is een staat die zich niet democratisch gedraagt als het om de Palestijnen gaat en als het om ons gemeenschappelijke doel gaat, te weten de vestiging van twee onafhankelijke, zelfbewuste en veilige staten die naast elkaar kunnen bestaan. Daarom denk ik, barones Ashton, dat u vandaag

veel stimulansen hebt gekregen voor de ontwikkeling van een constructiever en doeltreffender beleid voor de Europese Unie. Het spijt me te moeten zeggen dat Israël ons blijft zien als een papieren tijger, niet als een echte entiteit waarmee het een dialoog zou moeten aangaan en die behulpzaam zou kunnen zijn bij de oplossing van het probleem.

Robert Atkins (ECR). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, als lid van de delegatie die afgelopen week naar Palestina is geweest, heb ik ingezien dat er verstandige mensen zijn die geloven dat de tweestatenoptie muurvast zit, vooral door de acties van Israël en niet in de laatste plaats zijn voorstellen om de muur nog verder in en voorbij Oost-Jeruzalem door te trekken en zo de Westelijke Jordaanoever in noord en zuid te verdelen.

Hoe zal onze houding zijn en wat voor maatregelen zullen wij nemen als een dergelijke éénstaatoptie werkelijkheid wordt?

Ten tweede, zijn het voorzitterschap en Lady Ashton zich ervan bewust hoe zeer de meningen – van wederom verstandige mensen – over de poppenkast die door moet gaan voor het Kwartet, overheersen onder bepaalde mensen? Wat voor maatregelen gaan we nemen om ervoor te zorgen dat de kosten van deze operatie worden geëvenaard door de effectiviteit ervan, die op dit moment nihil is?

Charles Tannock (ECR). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben het eens met de Israëlische minister van Buitenlandse Zaken, de heer Lieberman, dat de uiteindelijke verklaring van de Raad waarschijnlijk een stuk beter is dan de eerdere Zweedse ontwerptekst die ik een paar weken geleden heb gezien, maar zij maakt geen melding van de geaccepteerde beginselen van het Kwartet, die Hamas verwerpt door functionarissen van de Palestijnse Autoriteit en burgers te blijven terroriseren in Gaza.

En waarom heeft minister van Buitenlandse Zaken Bildt de regio niet bezocht om solidariteit te tonen met het democratische Israël en de gematigde Palestijnen?

En waarom is alleen de annexatie van Oost-Jeruzalem genoemd op dit kritieke moment?

De EU moet evenwichtiger zijn en formeel onze gemeenschappelijke democratische waarden met de staat Israël erkennen en de deelname van Israël aan EU-programma's – het gebeurt niet vaak, maar ik ben het in dit geval eens met barones Ludford – op grond van de associatieovereenkomst vergroten, om het vertrouwen van Israël in de goede wil van de EU ten aanzien van de Joodse staat op te bouwen.

Cecilia Malmström, fungerend voorzitter van de Raad. - (SV) Mijnheer de Voorzitter, bedankt voor dit uitstekend debat. Ik zal eerst enkele concrete vragen beantwoorden en dan iets zeggen ter afronding van het debat.

Het Goldstone-rapport is voor mij zeer belangrijk. Het is een ernstig rapport. Het is belangrijk dat we de conclusies grondig bestuderen, en de EU heeft beide partijen, Israël en de Palestijnen, opgeroepen om nauwkeurige onderzoeken in te stellen, in de geest die het rapport aanbeveelt.

Wat het Kwartet betreft, staat er ook in de door de Raad aangenomen conclusies een verwijzing naar het Kwartet en naar het feit dat het Kwartet meer inspanningen moet leveren. Wat de gesprekken met Hamas betreft, onderhoudt de Raad betrekkingen met het Palestijns bestuur onder leiding van president Abbas en premier Fayyad. Iedereen kent de voorwaarden voor gesprekken met Hamas en er is niet aan voldaan.

Tot slot zou ik willen zeggen dat de grote steun van dit Parlement voor de conclusies bijzonder verheugend is. Iedereen ziet – natuurlijk met enkele nuances – in hoe belangrijk het is dat we het vredesproces op alle mogelijke manieren proberen te steunen, en we voelen ons allemaal enorm gefrustreerd omdat het zo wanhopig traag gaat. Van de vreedzame kerstsfeer die weldra over dit Parlement en vele plaatsen ter wereld neerdaalt, zal in de regio ook dit jaar geen sprake zijn op de manier zoals we zouden willen.

Aan het begin van het Zweedse voorzitterschap hadden we gehoopt dat de inspanningen van de president van de VS, de heer Obama, vruchten af zouden werpen in de onderhandelingen tussen Israël en de Palestijnen. Het is belangrijk dat de EU en de VS nauw met elkaar samenwerken. Dat is nog niet gebeurd, maar we moeten – zoals steeds met betrekking tot deze kwestie – geduldig en volhardend zijn. De EU moet consequent zijn in en vasthouden aan haar boodschap met betrekking tot Oost-Jeruzalem, grenzen, nederzettingen en veiligheid. Ik ben zeer blij met de grote mate van eensgezindheid in dit Parlement, ook met betrekking tot onze conclusies, die duidelijk en consequent zijn. Ze zullen nog lang de basis vormen voor het werk van de EU. In dat opzicht zal het belangrijk zijn dat alle instellingen nauw samenwerken.

De EU zet zijn EVDB-missie ter plaatse voort, en met name het Coördinatiebureau van de Europese Unie voor de ondersteuning van de Palestijnse politie (Eupol Copps) heeft het voorbije jaar bijgedragen tot het

verbeteren van de sociale en economische situatie van de Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever. De EU steunt ook de voorbereidingen voor de vorming van een zelfstandige Palestijnse staat. Dat vergt veel werk en we staan vanzelfsprekend achter het plan dat de Palestijnse Autoriteit opgesteld heeft: *Palestine: Ending the Occupation, Establishing a State*.

Om dit conflict te beëindigen, moet een onderhandelde oplossing tussen de partijen worden gevonden. Alle kwesties moeten in die oplossing aan bod komen. We kunnen geen oplossing aanvaarden die bestaat uit eenzijdige maatregelen die dan een voldongen feit worden. Het moet een algemene oplossing zijn. Ze moet het Libanese en Syrische spoor omvatten en ze moet deel uitmaken van een regionale strategie die het Arabisch-Israëliëse conflict oplost. Zover zijn we nog niet, maar de EU heeft niettemin een grote stap voorwaarts gezet. Alle instellingen zijn ontzettend eensgezind over die noodzaak en ik zie uit naar verdere samenwerking met betrekking tot deze kwestie.

Catherine Ashton, *voorgedragen vicevoorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik vermoed dat de vraag waar ik moet zitten zal blijven terugkomen. Ik zit hier omdat de Raad daar is. Misschien moet ik daar gaan zitten of misschien kunt u een plaats voor mij maken in het midden, want ik verzeker u dat er altijd wel iets mis is, waar ik ook zit. Toch is het mij een groot genoegen om hier te zijn met Cecilia en ik verheug me erg op de samenwerking met haar.

Wat me opvalt aan het debat dat we zojuist hebben gevoerd, is dat er zo ongeveer – en ik denk, mijnheer Atkins, dat u met uw woorden misschien de uitzondering was, hoewel ik zeer goed heb geluisterd – een gedeelde overtuiging is dat een tweestatenoplossing de beste optie is. Er is een heleboel passie bij alle Parlementsleden, vooral, als ik dat zo mag zeggen, bij de heer De Rossa en de leden die onlangs zijn teruggekeerd en die zelf hebben gezien hoe erg de situatie ter plaatse is.

Wat naar mijn mening significant is aan de conclusies van de Raad, is dat ze heel duidelijk zijn. Ze geven mij een duidelijk beeld van de richting die we op moeten. Wat ook heel duidelijk is – en ik dank het voorzitterschap voor het werk dat het op dat vlak heeft verricht – is de frustratie in dit Parlement over het feit dat er geen beweging in de zaak zit, frustratie die voortkomt uit soms tamelijk verschillende meningen, die elkaar echter vinden in de wens dat er een oplossing komt. De nuances zijn belangrijk. De meningen die u hebt over de verschillen en over de overeenkomsten zijn belangrijk voor mij als ik onze toekomst door deze besprekingen en onderhandelingen stuur.

Ik twijfel er niet aan dat we twee dingen moeten doen. Ten eerste de eerder politieke kwesties, die u terecht ter sprake brengt. Hoe moet onze relatie worden? Ik sta aan het begin van die reis en dit debat is uiterst belangrijk voor mij. Ik heb geluisterd naar de hierin naar voren gebrachte standpunten en wat ik hiervan meeneem is allereerst dat het Kwartet moet laten zien dat het zijn geld waard is, dat we het daadwerkelijk nieuw leven kunnen inblazen. Ik heb in Jeruzalem al met de medewerkers gesproken via een videoverbinding; ik heb al met de heer Blair gesproken over zijn werk en ik heb al gesproken met minister van Buitenlandse Zaken Clinton over deze zaken. Wil dit werken, dan is het heel belangrijk dat de uitdrukking 'nieuw leven inblazen' absoluut juist is.

Ten tweede zijn er de problemen in de regio die het voorzitterschap ter sprake heeft gebracht. Deze hebben betrekking op de bredere kwesties van de andere landen waarmee we ons bezig moeten houden. Ik denk dat de belangrijkste vraag van vandaag is: wat kan de EU zelf doen?

Dat brengt me in zekere zin bij wat ik het praktische gedeelte noem. Enkele collega's hebben specifieke vragen gesteld: over wat het Verenigd Koninkrijk doet op het gebied van etikettering, over aspecten van de associatieovereenkomst, over dit verslag – het verslag van de missiehoofden – en of de aanbevelingen die ik nog niet heb behandeld daarin staan. We moeten al deze kwesties zorgvuldig overwegen, maar we moeten ook aantonen dat wij praktische steun ter plekke geven.

Ik heb het gehad over de 1 200 klaslokalen die nodig zijn en over ons werk op het gebied van gezondheid. We zijn nauw betrokken bij het plan van premier Fayyad voor de opbouw van de staat en bij het versterken van de instellingen, vooral als het gaat om de rechtsstaat. We moeten laten zien dat we ons ter plekke op een praktische manier inzetten en dat we op een praktische manier proberen uit te vinden hoe wij de situatie kunnen verbeteren van de mensen die daar elke dag moeten leven en die ons de hulp vragen die ze nodig hebben.

Dat is het belangrijkste en meest praktische werk dat ik allereerst moet doen. Ik zou dit werk als volgt willen omschrijven: we hebben de mogelijkheid om zowel politiek als economisch op te treden. Wat ik wil doen is die twee dingen samenbrengen en een manier vinden om ons optreden te versterken, het gedane werk te

ondersteunen, het Kwartet effectiever te maken, de Raad en de Commissie – die in feite naast elkaar werkten – samen te voegen, om er voor te zorgen dat hetgeen wij ter plaatse doen echt een verschil maakt.

Uiteindelijk zijn het de twee partijen die samen moeten komen om een oplossing te vinden en vrede moeten sluiten. Maar in de aanloop daar naartoe hebben wij een belangrijke rol te spelen, en ik ben vastbesloten om, zowel namens u als namens de Commissie en de Raad, ervoor te zorgen dat we onze rol zo goed mogelijk vervullen.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

Schriftelijke verklaringen (artikel 149)

Dominique Baudis (PPE), schriftelijk. – (FR) Tijdens de laatste Raad Buitenlandse zaken heeft de Raad van de Europese Unie laten weten voorstander te zijn van de oprichting in de nabije toekomst van een Palestijnse staat, binnen de grenzen van 1967, met Oost-Jeruzalem als hoofdstad. Europa geeft op deze wijze de voorwaarden aan voor een levensvatbare en voor beide partijen aanvaardbare oplossing van het Midden-Oostenconflict. De door de Raad voorgestelde oplossing is rechtvaardig. Israël en Palestina kunnen op deze basis grond ruilen voor vrede. De Europese Unie heeft een belangrijke rol te vervullen. Zij kan de inter-Palestijnse verzoening ondersteunen omdat Israël anders geen Palestijnse onderhandelingspartner heeft. In het kader van de Unie voor het Middellandse Zeegebied kan zij de hervatting van een Israëlisch-Palestijnse dialoog bevorderen.

Daciana Octavia Sârbu (S&D), schriftelijk. – (EN) Ik ben blij met de recente conclusies van de Raad over deze kwestie, in het bijzonder met betrekking tot Oost-Jeruzalem. De Raad heeft een duidelijk standpunt ingenomen over verschillende essentiële zaken, waaronder de grenzen van 1967, Israëlische nederzettingen, de toegang tot Gaza en steun voor een tweestatenoplossing waarbij Jeruzalem een gedeelde hoofdstad zou worden. Dit blijven enkele van de cruciale knelpunten en de Raad is erin geslaagd ze aan te pakken in zijn conclusies. De Raad heeft de hoge vertegenwoordiger van de EU voorzien van een lijst met concrete doelstellingen en duidelijk aangegeven in welke richting de EU de onderhandelingen wil zien verlopen. Ik heb goede hoop dat deze duidelijkheid en eenheid van de lidstaten zal leiden tot een effectievere betrokkenheid van de EU bij de onderhandelingen en een beter vermogen om samen te werken met de andere belangrijke spelers in het vredesproces.

14. Beperkende maatregelen die van invloed zijn op de rechten van personen naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is:

- de mondelinge vraag (O-0135/2009) van Emine Bozkurt, Louis Michel en Michèle Striffler, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Raad, over beperkende maatregelen die van invloed zijn op de rechten van personen naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (B7-0233/2009);

- de mondelinge vraag (O-0136/2009) van Emine Bozkurt, Louis Michel en Michèle Striffler, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Commissie, over beperkende maatregelen die van invloed zijn op de rechten van personen naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (B7-0234/2009).

Emine Bozkurt, auteur. – Voorzitter, democratie, de rechtsstaat, mensenrechten en fundamentele vrijheden, daar staat de EU voor. Echter bij de strijd tegen terrorisme is de EU minder principieel. Neem de zwarte lijsten van de Verenigde Naties, personen of entiteiten die verdacht worden van banden met Osama Bin Laden, het Al Qa'ida-netwerk of de Taliban, kunnen op deze lijsten geplaatst worden met als gevolg een reisverbod en het bevriezen van hun financiële bezittingen. Prima maatregel als het om terrorisme gaat, want dat terrorisme moet worden bestreden, staat buiten kijf. Maar de wetteloosheid waarmee terroristen opereren, moet niet binnensluipen in de wijze waarop wij het terrorisme bestrijden.

Het huidige systeem wordt helaas gekenmerkt door schendingen van fundamentele rechten. Zonder tussenkomst van een rechterlijke macht worden personen op de lijst geplaatst, vaak zonder hierover volledig te worden geïnformeerd. De informatie waarop plaatsing op de zwarte lijst berust, is regelmatig afkomstig van geheime diensten. Deze informatie is niet inzichtelijk voor de verdachte, die als gevolg hiervan niet weet

waarom hij op de lijst geplaatst is. Zo wordt hem niet alleen het recht op informatie, maar ook het recht op verdediging ontnomen.

Eenmaal op de lijst, is het bijzonder moeilijk hier weer vanaf te komen. Er zijn al voldoende zaken bekend waarbij mensen jarenlang onterecht op de lijst hebben gestaan en moesten strijden voor een deugdelijke rechtsgang. Zij zijn tot armoede veroordeeld, kunnen simpelweg niet pinnen voor boodschappen en mogen ook hun land niet uitreizen. Ik pleit vandaag niet voor meer rechten voor terreurverdachten, maar pleit er alleen voor dat zij, net als ieder ander, een beroep kunnen doen op hun rechten. Ik pleit voor transparante procedures en een deugdelijke rechtsgang voor iedereen.

De neveneffecten van de lijsten zijn eveneens verstrekkelijk. Aangezien overheden kunnen besluiten personen of organisaties op de lijst te plaatsen, kan dit ook als politiek middel ingezet worden. NGO's die bijvoorbeeld strijden voor mensenrechten en de overheid een doorn in het oog zijn, kunnen als terreurorganisaties worden aangeduid om zo hun werkzaamheden lam te leggen. Door een uitspraak van het Europees Hof was de Commissie genoodzaakt de huidige procedures te herzien. De Commissie heeft een aardige aanzet gegeven, maar de Raad heeft het vervolgens laten afweten.

Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon is er nu een nieuwe situatie ontstaan. Wordt het artikel 215 of wordt het artikel 75 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met andere woorden, wordt het Europees Parlement in het geheel niet betrokken bij de afhandeling van de voorstellen of zal het Europees Parlement, volgens de normale procedure, te weten de medebeslissingsprocedure, erbij worden betrokken. De Commissie juridische zaken, evenals de Juridische Dienst van het Parlement, hebben artikel 75 als juiste rechtsgrondslag aangeduid. Graag hoor ik vandaag van zowel de Raad als de Commissie hoe zij de voortgang van deze voorstellen voor beperkende maatregelen voor zich zien. Welke rol is daarbij voorzien voor het Parlement? Het is tijd voor transparante en democratische procedures. De vraag is of u daaraan gaat meewerken.

Carlos Coelho (PPE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik vrees dat de Portugese vertolking niet werkt. Ik heb geen woord gehoord van de vorige spreker. Er moet iets aan gedaan worden, anders kan ik het debat niet volgen.

De Voorzitter. – We zullen vragen wat er aan de hand is en zullen u op de hoogte stellen, mijnheer Coelho.

Louis Michel, auteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw Malström, om te beginnen wil ik mijn mederapporteurs, mevrouw Bozkurt en mevrouw Striffler, bedanken en gelukwensen.

Ik ben het volkomen eens met de conclusies van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en de Commissie juridische zaken alsmede met die van de juridische dienst van het Parlement. Aangezien het respect voor de mensenrechten een van de fundamentele waarden van de Unie is, is het van cruciaal belang dat deze rechten volledig worden gerespecteerd. De maatregelen die worden genomen in het kader van de strijd tegen het terrorisme, moeten proportioneel, gepast en effectief zijn.

Maar in het kader van het respect voor de grondrechten en de rechten van verdediging vormen de toegang tot iemands persoonlijke gegevens alsmede de mededeling van de gronden waarop de maatregel is gebaseerd, onmisbare stappen bij de bestrijding van het terrorisme. Aangezien sancties en zwarte lijsten slechts tijdelijk zijn, vind ik dat wij deze nauwlettend en serieus in de gaten moeten houden en dat een regelmatige evaluatie noodzakelijk is, met verplichte raadpleging van het Parlement.

Wij kunnen de genomen maatregelen, met name die ten aanzien van Zimbabwe en Somalië, toejuichen. Desondanks moeten wij voor ogen houden dat deze sancties in geen geval een obstakel mogen vormen voor de activiteiten ter bevordering van de ontwikkeling, de democratie en de mensenrechten die worden verricht door humanitaire organisaties, of nadelige gevolgen mogen hebben voor de plaatselijke bevolking.

Wat tot slot de bescherming van persoonlijke gegevens betreft, ben ik het volledig eens met de conclusies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming ten aanzien van het verzamelen, verwerken en overdragen van die gegevens.

Michèle Striffler, auteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, de overgrote meerderheid van de Europese burgers vindt dat de strijd tegen het terrorisme in de eerste plaats moet worden gevoerd op EU-niveau. De Europese burgers zijn zich volledig bewust van de invloed die Europa op dit gebied kan uitoefenen via zijn alomvattende visie en de tenuitvoerlegging van consistent beleid.

Daarom verheugt het mij dat het Europees Parlement dankzij het Verdrag van Lissabon als medewetgever op dit gebied degelijk werk kan doen en de noodzakelijke democratische controle kan uitoefenen op het Europese antiterrorismebeleid.

Het eerste decennium van de eenentwintigste eeuw loopt ten einde. Wij weten allen nog dat het begon met een van de verschrikkelijkste tragedies uit de geschiedenis van de mensheid. Wij mogen niet toelaten dat het terrorisme zich verspreidt en moeten hiervoor een vastbesloten en adequate oplossing vinden. De Taliban, Al Qa'ida-netwerk en Osama bin Laden vormen het grootste, urgentste gevaar voor de Europese Unie.

Dit moorddadige terroristische netwerk wordt gevoed door het extremistisch islamisme, dat het islamitische geloof op een schandalige wijze misbruikt, evenals door haat jegens het Westen en zijn waarden. Wij moeten dit fenomeen bestrijden en, ik herhaal, de Europese Unie moet blijk geven van zeer grote vastberadenheid en zeer grote waakzaamheid ten opzichte van deze bedreiging.

De Europese Unie kan het zich echter niet veroorloven de ogen te sluiten voor de ernstige en voortdurende schendingen van de mensenrechten, de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vereniging en vreedzame vergadering in Zimbabwe. Natuurlijke en rechtspersonen – die al dan niet deel uitmaken van de regering – wier activiteiten de democratie, het respect voor de meest fundamentele mensenrechten en de rechtstaat in Zimbabwe ondermijnen, moeten streng worden gestraft.

Dames en heren, de Europese Unie heeft tevens de plicht gerichte maatregelen te nemen tegen hen die de vrede, de veiligheid en de stabiliteit in Somalië bedreigen. Wij moeten toezien op de naleving van het algemene en volledige embargo op wapenleveranties aan Somalië en ervoor zorgen dat de levering van humanitaire hulp, de toegang tot die hulp en de verdeling ervan in Somalië gewaarborgd zijn.

Ik zeg dit omdat natuurlijk met name de armste en kwetsbaarste bevolkingsgroepen lijden. Wij kunnen niet werkeloos blijven toezien. Ik betreur echter dat de rol van het Parlement op dit gebied is beperkt door het Verdrag van Lissabon, hetgeen in strijd is met de geest van het Verdrag en met de betekenis die het toekent aan het Parlement.

De Europese Unie moet de verantwoordelijken echter straffen. Betekent dit dat zij haar meest fundamentele beginselen overboord moet gooien? Nee. De activiteiten van de Europese Unie op het internationale toneel moeten gebaseerd zijn op de beginselen die ten grondslag liggen aan haar oprichting, haar ontwikkeling en uitbreiding, en zij moet die waarden bevorderen in de rest van de wereld.

Cecilia Malmström, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, wat we beperkende maatregelen noemen, is zeer belangrijk en ik weet dat veel Parlementsleden hier een mening over hebben. Het is misschien echter wat moeilijk te begrijpen voor wie naar dit debat luistert. Staat u mij toe om allereerst te beschrijven hoe de Raad die maatregelen gebruikt. Daarna zal ik iets zeggen over het Verdrag van Lissabon.

Beperkende maatregelen ten aanzien van derde landen, individuen, natuurlijke of rechtspersonen of andere entiteiten zijn voor de EU een belangrijk instrument in haar buitenlands en veiligheidsbeleid. Algemeen zou je kunnen zeggen dat ze worden gebruikt om een verandering van een bepaald beleid of een bepaalde activiteit tot stand te brengen. Ze zouden natuurlijk gebruikt moeten worden als onderdeel van een geïntegreerd, allesomvattend beleid dat politieke dialoog, verschillende soorten stimulansen en voorwaarden waaraan moet worden voldaan, kan omvatten. Beperkende maatregelen alleen zijn niet altijd voldoende om een verandering tot stand te brengen, maar ze kunnen een manier zijn om repressieve regimes onder druk te zetten, om de geldstroom en andere middelen te stoppen waarop zulke regimes en terroristische netwerken steunen.

In bepaalde gevallen voert de Raad beperkende maatregelen in wanneer we resoluties uitvoeren die door de VN-Veiligheidsraad zijn aangenomen krachtens hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties. In zulke gevallen moeten de verschillende rechtsinstrumenten van de EU die resoluties strikt naleven. Het gaat daarbij om situaties en daden, met inbegrip van terrorisme, die een bedreiging vormen voor vrede en veiligheid. Ze kunnen alleen deel uitmaken van het externe optreden van de EU en onderscheiden zich daarmee van maatregelen om een eigen ruimte van vrijheid, veiligheid en recht tot stand te brengen, wat toch ons doel is in de Unie.

De Raad interpreteert het Verdrag van Lissabon zo dat we artikel 215 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie toepassen voor die en andere beperkende maatregelen in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, ook met betrekking tot terrorisme. De EU kan ook besluiten om naast de maatregelen waartoe de VN heeft besloten, verdere maatregelen toe te passen, en we kunnen ook zelf maatregelen nemen. Sancties waar de EU zelf toe besluit, kunnen worden opgelegd ter

ondersteuning van andere doelstellingen van het buitenlands en veiligheidsbeleid – eerbiediging van de mensenrechten, democratie, de rechtsstaatbeginselen en goed bestuur – in overeenstemming met de verplichtingen van de EU uit hoofde van internationaal recht.

Tegenwoordig worden de maatregelen meestal rechtstreeks gericht tegen degenen die als verantwoordelijken zijn geïdentificeerd voor het beleid of de maatregelen waartegen we ons kanten, of tegen hun belangen of hun inkomstenbronnen. Dat is efficiënter dan bredere sancties in de vorm van algemene handelsembargo's of andere willekeurige maatregelen. Gerichtte sancties zijn bedoeld om de negatieve gevolgen die deze maatregelen voor de bevolking van het land in kwestie kunnen hebben, tot een minimum te beperken. Dat aspect is zeer belangrijk wanneer de Raad een besluit voorbereidt met betrekking tot het invoeren van sancties.

Alle sancties worden regelmatig geëvalueerd en getoetst op hun doeltreffendheid. Ze kunnen worden bijgesteld of helemaal worden opgeheven, afhankelijk van de ontwikkelingen. Krachtens het Verdrag van Lissabon blijven beperkende maatregelen een instrument in het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, via een besluit van de Raad conform artikel 29 van het Verdrag. Een belangrijke verandering ten gevolge van het nieuwe Verdrag is dat besluiten inzake beperkende maatregelen ten aanzien van natuurlijke of rechtspersonen nu het voorwerp vormen van rechterlijke toetsing. Dat betekent dat de rechtbank kan nagaan of een besluit tot het nemen van sancties wettelijk is. Dat was voorheen niet het geval.

Nu het Verdrag van Lissabon in werking is getreden, worden verordeningen vastgesteld op basis van een gezamenlijk voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Commissie in overeenstemming met artikel 215 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Het Parlement moet van zo een besluit in kennis worden gesteld. Ik begrijp dat die verandering door het Parlement niet op prijs wordt gesteld, want de Raad is niet langer verplicht om het Parlement te raadplegen met betrekking tot sancties ten aanzien van natuurlijke personen. Dat is echter hoe we het Verdrag interpreteren.

Het is belangrijk te benadrukken dat elk besluit betreffende beperkende maatregelen, en de uitvoering ervan, altijd in overeenstemming moet zijn met het internationaal recht. Beperkende maatregelen houden in dat bepaalde rechten van personen tegen wie ze zijn gericht, beperkt worden. Daarom moeten de sancties de mensenrechten en fundamentele vrijheden vanzelfsprekend eerbiedigen. Daarbij gaat het om procedurerechten en het recht op rechtsbescherming. De maatregelen moeten ook altijd in verhouding staan tot het doel.

Op basis van de ervaring die we hebben opgedaan met het toepassen van sancties, hebben we zorgvuldig geëvalueerd en bekeken hoe sancties op een constructieve manier kunnen worden gebruikt. Er is een aantal concrete verbeteringen ingevoerd. Daarbij gaat het er onder andere om dat de criteria voor het toepassen van bepaalde sancties vermeld moeten worden, evenals de reden waarom een individu, een natuurlijk of rechtspersoon of andere entiteiten op een sanctielijst worden gezet. Dat moet continu geëvalueerd worden en indien nodig worden aangepast. Bij die werkzaamheden heeft de Raad rekening gehouden met de resolutie van het Europees Parlement van vorig jaar over de evaluatie van EU-sancties als deel van het optreden en het beleid van de EU op het gebied van de mensenrechten.

Catherine Ashton, *voorgedragen vicevoorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, zoals het voorzitterschap heeft gezegd komen er in de vragen die u hebt gesteld belangrijke kwesties naar voren met betrekking tot het toekomstig beheer van beperkende maatregelen of sancties in de EU. Na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon moeten we nu een keuze maken met betrekking tot de rechtsgrondslag voor de voorgestelde verordening tot wijziging van de Verordening sancties inzake Al Qa'ida en de Taliban. Ons standpunt is als volgt:

Ten eerste heeft het nieuwe Verdrag een specifieke bepaling toegevoegd aan het artikel in het voormalige EG-Verdrag over beperkende maatregelen of sancties op het gebied van buitenlands beleid. Artikel 215, lid 2 levert een nieuwe rechtsgrondslag voor beperkende maatregelen jegens natuurlijke personen, rechtspersonen dan wel niet-statelijke groepen of entiteiten. Het breidt het toepassingsgebied van het voormalige artikel 301 uit en moet worden gebruikt als rechtsgrondslag voor de wijziging van de Verordening betreffende sancties tegen Al Qa'ida en de Taliban.

Ten tweede is artikel 215 van toepassing indien er een besluit is op grond van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. De Verordening betreffende sancties tegen Al Qa'ida en de Taliban geeft uitvoering aan het GBVB-besluit op grond waarvan verordeningen moeten worden uitgevaardigd voor het uitvoeren van bepaalde resoluties van de VN-Veiligheidsraad. Deze resoluties zijn bindend voor de EU-lidstaten op grond van het internationaal recht.

Ten derde zijn we van mening dat een dubbele rechtsgrondslag – artikel 215, lid 2 en artikel 75 – niet werkbaar is, omdat de doelstellingen, het toepassingsgebied en de procedures van de twee artikelen verschillend zijn. Ik merk hierbij op dat de Commissie juridische zaken en de juridisch dienst van het Parlement daar hetzelfde over denken.

Tot slot zijn wij van mening dat het nieuwe Verdrag specifieke en duidelijke bepalingen in het leven heeft geroepen met betrekking tot de rechtsgrondslag voor beperkende maatregelen tegen natuurlijke of rechtspersonen en niet-statelijke groepen of entiteiten. Artikel 215 beschrijft de rol van het Parlement en de Raad, en de wetgever mag niet van het Verdrag afwijken.

Er is ons ook gevraagd informatie te verstrekken over verbeteringen op het gebied van de grondrechten in het werk van de sanctiecomités van de VN.

De voorgestelde wijziging van de Verordening betreffende sancties tegen Al Qa'ida en de Taliban geeft uitvoering aan de bevindingen van het Europees Hof van Justitie in de zaak Kadi. In dat arrest maakte het Hof een aantal opmerkingen over de manier waarop verbeteringen kunnen worden gebracht in de procedures voor het opstellen van lijsten die worden toegepast door het Sanctiecomité van de VN inzake Al Qa'ida en de Taliban. De door het Hof genoemde punten waren de aanleiding om de procedures voor de opstelling van de in de verordening beschreven lijsten te wijzigen.

In een aantal resoluties van de VN-Veiligheidsraad worden de procedures beschreven voor het omgaan met de sanctielijst op VN-niveau. Onlangs nog werd in Resolutie 1822 van de VN-Veiligheidsraad vastgelegd dat op de website van het Sanctiecomité van de VN inzake al-Qa'ida en de Taliban een samenvatting van de redenen beschikbaar moet worden gesteld met betrekking tot elke persoon die op de lijst staat en dat alle namen op de lijst moeten worden geëvalueerd voor 30 juni 2010 en daarna regelmatig moeten worden geëvalueerd. In de resolutie wordt geëist dat de betrokken staat maatregelen neemt om de op de lijst geplaatste persoon te informeren over het feit dat hij of zij op de lijst staat evenals over de redenen daarvoor en informatie verschaft over uitzonderingen en verzoeken om verwijdering uit de lijst.

De benadering in Resolutie 1822 is sindsdien overgenomen in Resolutie 1844 inzake sancties met betrekking tot Somalië en in Resolutie 1857 met betrekking tot de Democratische Republiek Congo.

Resolutie 1822 voorziet in een evaluatie van de daarin beschreven maatregelen na achttien maanden. Die periode is aan het eind van dit jaar voorbij. Er wordt gewerkt aan de evaluatie, maar de Commissie kan niet aangeven tot welke wijzigingen in de procedures de VN-Veiligheidsraad zal besluiten.

Nuno Melo, namens de PPE-fractie. – (PT) De versterking van de bevoegdheden van het Europees Parlement was een van de belangrijkste onderwerpen die aan bod kwamen in een aantal toespraken van politici over de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Zo heeft bijvoorbeeld de voorzitter van de Europese Commissie, Durão Barroso, hier op 25 november in Straatsburg, bij de voorbereiding van de Europese Raad, het volgende gezegd: “Het Verdrag van Lissabon biedt ons nu de kans om vooruitgang te maken. We weten allemaal dat een van de meest substantiële wijzigingen in het Verdrag het domein vrijheid, veiligheid en recht betreft en dat de besluitvorming hierover democratischer zal verlopen dankzij de volledige betrokkenheid van uw Parlement”. Ik onderstreep “dankzij de volledige betrokkenheid van uw Parlement”.

Ook de voorzitter van de Raad, mijnheer Van Rompuy, heeft van in zijn eerste officiële toespraak gezegd dat het Verdrag een krachtig instrument is om de uitdagingen van deze tijden tegemoet te treden. Welnu, als dat zo is, houdt het geen enkele steek om in officiële toespraken de nadruk te leggen op de versterking van de machten en bevoegdheden van het Parlement en vervolgens een beperkende interpretatie van het Verdrag van Lissabon te hanteren teneinde het Europees Parlement oude voorrechten te ontnemen waarvan het verlies geen enkele zin zou hebben.

En daarom is het verstandig om die vragen te stellen, verstandig omdat het verder gaat dan enkel en alleen een beoordeling van de doctrine en van de samenhang tussen de uitgesproken wens en de interpretatie daarvan. Er zijn immers ook praktische gevolgen verbonden aan het oude adagio *wie het meerdere vermag, vermag ook het mindere* en wel de volgende: wat voor zin heeft het bevoegd te zijn voor strafzaken en de preventie en de bestrijding van terrorisme, overeenkomstig een medebeslissingsprocedure, als we vervolgens a priori worden uitgesloten als er andere maatregelen op het spel staan die ingrijpen in de rechten van de burgers en dus ook op dit vlak belangrijk zouden kunnen zijn?

En daarom moeten wij tot slot, mijnheer de Voorzitter, zeggen dat het van fundamenteel belang is dat de interpretatie van het Verdrag van Lissabon in de wetgeving daadwerkelijk overeenstemt met de verklaringen over de versterking van de machten en de bevoegdheden van het Europees Parlement. Het zou op zijn minst

in een aantal gevallen, waarnaar in de vraag is verwezen, en wanneer de rechten van burgers op de helling komen te staan en het beleid inzake de bestrijding van terrorisme wordt bedreigd, mogelijk moeten zijn om een dubbele rechtsgrondslag te hanteren. In andere gevallen, zoals in het geval van Zimbabwe en Somalië, zou in de mogelijkheid van een facultatieve raadpleging moeten worden voorzien, zoals overigens is vastgelegd in de Verklaring van Stuttgart en waar ook naar is verwezen. Dat is het standpunt dat ik hier naar voren wilde brengen, mijnheer de Voorzitter.

Monika Flašíková Beňová, *namens de S&D-Fractie*. – (SK) Naar mijn mening zijn de inspanningen van de leden van het Europees Parlement tijdens het ratificatieproces van het Verdrag van Lissabon, vanuit het oogpunt van het thema waarover wij thans spreken, onvoldoende op waarde geschat en zijn wij onvoldoende betrokken geweest bij dat proces.

Ik beschouw beperkende maatregelen en sancties als belangrijke instrumenten van het EU-beleid op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid, maar uiteraard ook op het gebied van gerechtigheid en de verdediging van fundamentele mensenrechten. Natuurlijk hadden wij (als Europees Parlement) verwacht veel meer betrokken te zullen zijn bij de besluitvorming op dit gebied.

Wij aanvaarden ook dat gerichte maatregelen en sancties bedoeld zijn om de gevolgen voor de burgerbevolking tot een minimum te beperken en ik ben blij dat u juist die voorwaarde hebt genoemd, mevrouw Malmström. Als de enige rechtstreeks gekozen vertegenwoordigers van Europese instellingen menen wij echter, niet zonder enige grond, dat wij slechts een soort aanhangsel zijn in het ontstaansproces en later zullen zijn uitgesloten van het besluitvormings- en controleproces.

Ik geloof niet dat dit helemaal juist is, vooral in een zaak als deze die betrekking heeft op het zeer gevoelige gebied van gerechtigheid en de verdediging van fundamentele rechten, omdat de strijd tegen het terrorisme een zeer gevoelig thema is voor de burgers van onze landen en voor de gehele EU. Ik zal daarom geduldig wachten tot het hele proces van start is gegaan om te zien hoe onze samenwerking eruit gaat zien.

Hélène Flautre, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik heb het hier over zogenaamde gerichte sancties, over intelligente sancties, die ook direct van invloed zijn op de grondrechten, op de grondrechten van individuen, organisaties of ongeacht welke rechtspersonen. Deze grondrechten zijn belangrijk. Het gaat bijvoorbeeld om de vrijheid van verplaatsing maar ook om bescherming van eigendom.

Daarom moeten deze gerichte sancties voldoen aan een aantal minimumeisen op het gebied van procedures en rechtszekerheid. Ik wil daar overigens aan toevoegen dat naleving van deze wettelijke en procedurele regelgeving essentieel is voor de geloofwaardigheid en dus ook voor de doeltreffendheid van deze gerichte sancties.

Het is de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa geweest – de leden van dit Parlement zullen zich dat nog herinneren – die via één van haar toenmalige leden, Dick Marty, verzocht om transparantie en het recht op verdediging, en die de absurditeit aantoonde van het gebrek aan transparantie bij het plaatsen van personen op een zwarte lijst of het verwijderen van personen hieruit. Het risico bestond dat er ook onschuldige personen op de lijst werden geplaatst, zonder dat zij daar zelf van op de hoogte waren en waardoor zij dus niet konden inspelen op een situatie die ze meestal per toeval ontdekten.

Daarom zijn toegang tot gegevens, zoals de heer Michel zei, informatie over de redenen waarom iemand op de lijst is gezet, en beveiliging bij het doorgeven van persoonsgegevens, cruciale elementen in deze procedure.

Desondanks moesten slachtoffers van het sanctiesysteem van de Verenigde Naties en de Europese Unie zeer vasthoudend zijn en moesten het maatschappelijk middenveld, mensenrechtenorganisaties en het Europees Parlement worden gemobiliseerd om de rechten van slachtoffers erkend te krijgen bij het Europese Hof van Justitie.

Ik voeg hieraan toe dat de wijzigingen van de Raad met betrekking tot de zwarte lijsten afhankelijk zijn van de ingediende voorstellen, onder meer door het Europees Parlement. Het Europees Parlement moet dan ook beslist betrokken worden bij het nemen, uitvoeren en controleren van deze besluiten. De geschiedenis toont immers aan dat het Europees Parlement in staat is hervormingen door te voeren in de regelgeving van de Raad.

Derek Roland Clark, *namens de EFD-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ‘charity begins at home’ zegt men in het Engels, en dat geldt ook voor rechten. Ik vraag u naar de rechten van Europese sikhs. Omdat zij de kirpan, een kleine ceremoniële dolk, onder hun kleding dragen, is hun de toegang tot het Europees Parlement ontzegd.

De kirpan is een geloofsuiting die ze niet mogen verwijderen, dus hun uitsluiting is een zaak van religieuze en raciale onverdraagzaamheid. Jaren achtereen heb ik brieven geschreven aan de vorige twee Voorzitters en aan de Commissie, die allemaal hebben geantwoord dat de uitsluiting om veiligheidsredenen plaatsvindt.

Tijdens de viering van haar diamanten jubileum bezocht koningin Elizabeth mijn regio, de East Midlands, waar ze met sikhs sprak in hun gebedsruimte in Leicester. Allemaal droegen ze de kirpan en ze stonden even dicht bij haar als u bij uw collega's.

Ik wil hier vandaag over praten omdat ik een maand geleden in het paleis van Westminster was. Daar, in ons democratische parlement, heel dicht bij het Hogerhuis en het Lagerhuis, ontmoette ik een aantal sikhs, die allemaal de kirpan droegen. Onder hen was een vooraanstaande sikh die ik inmiddels ken. Zijn voorouders stonden schouder aan schouder met de mijne en vchten voor democratie in de conflicten die ons Europa zo hebben verminkt. Als gevolg daarvan hebben u en 700 anderen de vrijheid om vanuit alle uithoeken van Europa hier bijeen te komen.

Dus hoe zit het met het Verdrag van Lissabon dat spreekt over een Unie die is gevestigd op respect voor vrijheid, gelijkheid, de rechten van minderheden, waarden van niet-discriminatie? Houdt u zicht aan dat Verdrag, of zijn het slechts lege woorden?

De Voorzitter. – Mijnheer Clark, ik zie niet helemaal wat dit te maken heeft met het huidige debat over de mondelinge vraag, maar toch bedankt.

Andrew Henry William Brons (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, wat is de rechtvaardiging voor het feit dat de Taliban op de oorspronkelijke lijst in dezelfde categorie zijn opgenomen als Osama bin Laden en Al Qa'ida?

Osama bin Laden en Al Qa'ida zijn terroristen die wereldwijd terroristische aanslagen hebben gepleegd en van plan zijn er in de toekomst nog meer te plegen. We moeten deze mensen overal proberen op te sporen en hen zo veel mogelijk beperken.

De Taliban daarentegen zijn een weerzinwekkende, onderdrukkende en antidemocratische organisatie. De wereld is vol onaangename regimes en de Taliban zijn niet eens aan de macht.

Ze doden en verminken ook onze soldaten in Afghanistan en daarom worden ze terecht gehaat. Ze zouden onze soldaten echter niet doden en verminken als onze soldaten daar niet waren ingezet. De Taliban hebben zover ik weet geen ambities voorbij hun grenzen.

Lopen we niet het gevaar dat we door de Taliban in dezelfde categorie op te nemen als Al Qa'ida de oorlogsstokers in de Amerikaanse en Britse regering munitie geven om nog jaren een zinloze, moorddadige en niet te winnen oorlog te blijven voeren in Afghanistan? Bovendien lokken oorlogen tegen islamitische landen alleen maar terroristische aanslagen uit.

Nog even terugkomend op Al Qa'ida: er wordt ernstig getwijfeld aan het bestaan daarvan als een organisatie, en niet alleen als een ideologie. Het is onmogelijk om een definitieve en volledige lijst van de leden ervan op te stellen. De enige strategie is de gemeenschappen waarin het zijn leden rekruteert goed in de gaten houden, maar daartoe behoren helaas ook onschuldige mensen.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, het Verdrag van Lissabon heeft een specifieke geest en stelt een nieuw kader vast voor de samenwerking tussen de instellingen van de Europese Unie. Ik ga akkoord met dit nieuwe bestel op grond waarvan het Parlement een substantiëlere rol gaat spelen bij kwesties met betrekking tot de individuele rechten, aangezien de besluitvorming thans zal geschieden volgens de medebeslissingsprocedure.

Mijns inziens is het dan ook tegenstrijdig om vandaag, op deze eerste plenaire vergadering na het in werking treden van het Verdrag van Lissabon, te moeten debatteren over en ingaan op juridische bepalingen met betrekking tot de grenzen van onze nieuwe rol, terwijl we nog niet eens van start zijn gegaan en ons nog niet hebben kunnen aanpassen aan die rol.

Allen, zonder enige uitzondering, zijn we het er over eens dat we vastberaden moeten optreden tegen het terrorisme. Daarbij is het enerzijds vaak noodzakelijk om strenge maatregelen te treffen, zoals in dit geval het bevriezen van bankrekeningen en kapitaaltransacties.

Anderzijds vormt het respect voor en de bescherming van de individuele rechten een echte, fundamentele kernwaarde van de Europese Unie, die we zeker niet over het hoofd mogen zien bij het treffen van maatregelen

ter beveiliging van de burgers. Dit neemt niet weg dat we uiteraard vastberaden zijn om prioriteit te geven aan de bestrijding van terrorisme en andere misdaden. In die richting gaat trouwens zowel het advies van de Commissie juridische zaken van het Parlement als de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

We worden rechtstreeks verkozen door de burgers van de Europese Unie en precies daarom is het onze bijzondere verantwoordelijkheid de burgers uit te leggen dat we enerzijds hun veiligheid vrijwaren en anderzijds gelijktijdig strijden voor de bescherming van hun rechten. We zijn daar meer dan wie ook bevoegd voor.

Debora Serracchiani (S&D). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de Europese Unie is verwickeld in de strijd tegen terrorisme in al haar dimensies. Als het gaat om de strijd tegen terroristische misdrijven moeten we ervoor zorgen dat de grondrechten volledig worden gerespecteerd en dat de genomen maatregelen voor terrorismebestrijding geschikt en effectief zijn.

De rechten van verdediging en de fundamentele procedurele waarborgen moeten dus door de Europese instellingen volledig worden gerespecteerd, ook bij het opstellen van lijsten van personen en organisaties, in dit geval lijsten in verband met Al Qa'ida, waar beperkende maatregelen voor gelden. En het is net zo belangrijk dat deze maatregelen worden onderworpen aan een degelijke democratische en parlementaire toetsing, zoals het Verdrag van Lissabon terecht voorschrijft.

Daarom is het duidelijk dat, zoals ook de Juridische Dienst van het Parlement heeft verklaard, elke soortgelijke maatregel volgens de medebeslissingsprocedure moet worden aangenomen, zodat de vertegenwoordigers van de Europese burgers hun wetgevende en waarborgende rol ten volle kunnen uitvoeren.

Franz Obermayr (NI). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, artikel 75 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie regelt de tenuitvoerlegging van beperkende maatregelen voor de bestrijding van terrorisme, en daarmee ook de inbreuken op de eigendomsrechten van burgers, zoals het bevriezen van bankrekeningen. Hoewel deze bepalingen betrekking hebben op politiesamenwerking in strafzaken, verwijst artikel 215 naar het gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidsbeleid. De bevoegdheid op dit gebied ligt echter geheel bij de Raad. Zo is het Parlement op de ene pagina, in artikel 75, medewetgever, terwijl het op de andere, in artikel 215, slechts over gebeurtenissen hoeft te worden geïnformeerd. Beide artikelen hebben evenwel betrekking op mogelijke inbreuken op de individuele rechten van burgers of rechtspersonen. Daarom moeten de Raad en de Commissie uitleggen wat de relatie tussen deze twee bepalingen is, en waarom het Parlement juist bij artikel 215 niet bij de zaak wordt betrokken.

Petru Constantin Luhan (PPE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon waren de betreffende drie voorstellen gebaseerd op de artikelen 60, 301 en 308 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. Dat is nu nog slechts van historisch belang, aangezien de rechtsgrondslag is veranderd en we nu moeten verwijzen naar de artikelen 215 en 75 van het nieuwe verdrag.

Hoe ongelooflijk het ook mag lijken, het Verdrag van Lissabon heeft de rol van het Europees Parlement in dit specifieke geval verkleind. Artikel 215 stelt duidelijk dat de Raad het Europees Parlement alleen hoeft te informeren over de aangenomen maatregelen, in tegenstelling tot de eerdere procedure waarin het Parlement moest worden geraadpleegd over dergelijke zaken. Dat kan ik niet accepteren en ik steun krachtig het initiatief van mijn collega's om de betrokkenheid van het Parlement op dit gebied te verduidelijken.

Ik laat het juridische aspect, dat hopelijk zal worden opgelost door middel van goede samenwerking tussen de Europese instellingen, nu even voor wat het is, want ik wil uw aandacht vragen voor het belangrijke probleem waarover we hier debatteren, namelijk de bestrijding van terrorisme en aan terrorisme gerelateerde activiteiten, zoals die worden uitgevoerd door Osama bin Laden en het Al Qa'ida-netwerk. Ik denk dat we ons bij dergelijke gevoelige onderwerpen niet kunnen veroorloven ze in te delen in strikte categorieën zoals EU-interne en EU-externe kwesties, want terroristische acties kunnen worden gepland buiten de EU, maar toch van grote invloed zijn op de mensen in de EU.

We hebben de verantwoordelijkheid om deze Europese burgers te beschermen tegen terroristische acties en daarom hebben we daar de hulpmiddelen voor gekregen. Ik vertrouw op uw goede oordeel voor het oplossen van dit procedurele probleem en ik zie het advies van de vertegenwoordigers van de Raad en de Commissie met belangstelling tegemoet.

Carlos Coelho (PPE). - (PT) Mevrouw Malmström, barones Ashton, geachte collega's, ik wil terugkomen op een onderwerp dat verschillende collega's, en met name de afgevaardigden Papanikolaou en Luhan tijdens hun laatste interventie hebben aangekaart.

Laten we beginnen bij het begin. Ten eerste: de voorstellen betreffende Zimbabwe en Somalië. Ik geef toe dat we hier te maken hebben met de toepassing van sancties die zijn opgelegd door de Verenigde Naties en dat deze sancties in die zin duidelijk onder het toepassingsgebied van het extern optreden van de Europese Unie vallen. In beginsel lijkt artikel 215 het meest geschikt, maar overeenkomstig dit artikel moeten eender welke handelingen die op dit domein worden goedgekeurd de nodige bepalingen bevatten op het gebied van juridische waarborgen. Geen van de voorstellen voldoet echter aan deze vereiste.

Deze initiatieven gaan uitsluitend uit van de Commissie. Het betreft geen gezamenlijk initiatief van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie voor het gezamenlijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Het lijkt dan ook geen twijfel dat deze voorstellen niet voldoen aan de voorwaarden om te kunnen worden aangenomen op basis van artikel 215.

Wat betreft het derde voorstel, met betrekking tot personen en entiteiten die banden hebben met Osama Bin Laden, Al Qa'ida, of de Taliban, kunnen we, zoals collega Luhan zojuist zei, niet volhouden dat dit onder het toepassingsgebied van het extern optreden van de Unie valt. Aangezien de preventie en bestrijding van terrorisme een van de grote prioriteiten van het intern optreden van de Europese Unie is, is deze doelstelling uitdrukkelijk vervat in artikel 75 van het Verdrag van Lissabon. Dat zou dus de meest aangewezen rechtsgrondslag moeten zijn, op basis van de gewone wetgevingsprocedure.

Minister Malmström, sinds kort passen we het Verdrag van Lissabon toe. Zou de Raad in het kader van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon blijk willen geven van zijn goede wil en de juiste toon willen zetten voor onze internationale betrekkingen? Of is hij van plan om een beperkende analyse te maken? Ik denk dat we allemaal een zo goed mogelijke start zouden willen nemen.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). - (ES) Mijnheer de Voorzitter, op 5 november hebben de Commissie en de Raad in verband met specifieke beperkende maatregelen, bevrozing van tegoeden van aan Al Qa'ida gerelateerde personen en entiteiten en maatregelen tegen regeringsleden van Zimbabwe en Somalië verklaard dat de voorstellen vanaf de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon gebaseerd zullen worden op artikel 215 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en niet op artikel 75.

Artikel 215 bepaalt dat de Raad het Parlement in kennis stelt van de verbreking of beperking van de economische betrekkingen, enzovoort, maar artikel 75 preciseert dat het Parlement en de Raad, indien zulks noodzakelijk is om de in artikel 67 genoemde doelstellingen te verwezenlijken, wettelijke bepalingen vaststellen en dus samen beslissen over het bevrozen van tegoeden, financiële activa of economische baten waarvan de bezitters, de eigenaars of de houders natuurlijke personen, rechtspersonen dan wel groepen of entiteiten zijn die geassocieerd worden met terroristische activiteiten.

Artikel 67 noemt de doelstellingen van de fundering van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

Het lijkt derhalve duidelijk dat artikel 75 de rechtsgrondslag moet zijn voor voorstellen voor verordeningen van de Raad met betrekking tot personen en entiteiten die geassocieerd worden met terroristische activiteiten.

Voor wat betreft Zimbabwe en Somalië zouden de Raad en de Commissie ook de Plechtige Verklaring van Stuttgart in overweging kunnen nemen. Daarmee wordt voorzien in de mogelijkheid om het Parlement te raadplegen over internationale aangelegenheden, zelfs wanneer de Verdragen daarvan geen gewag maken.

Ik wil duidelijkheid laten bestaan over mijn standpunt, mijnheer de Voorzitter. Ik eis hier en nu dat de rol van het Parlement als medewetgever wordt erkend en verzoek de Raad en de Commissie om een redelijkere verklaring. Tot hier mijn toespraak.

Seán Kelly (PPE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ten eerste wil ik zeggen dat dit een onderwerp is waarover heel moeilijk met zekerheid gezegd kan worden wat goed is en wat fout.

We weten allemaal sinds 11 september dat we in een heel gevaarlijke wereld leven waar terroristen rondlopen die de hele dag de tijd hebben om hun dodelijke missies te plannen en over de economische middelen beschikken, soms gefinancierd door staten, om hun missies uit te voeren.

Daarom is het voor degenen die proberen terrorisme te bestrijden moeilijk om te bewijzen hoe effectief ze zijn, maar ik denk dat we gerust kunnen zeggen dat, als de terroristen hun gang hadden kunnen gaan, deze plek al lang opgeblazen zou zijn.

Hoewel het belangrijk is dat het Parlement toezicht houdt op de beperkingen van de rechten van individuen enzovoort, moeten we tegelijkertijd vertrouwen op degenen die over de veiligheid gaan. Ik denk dat er bewijs is dat ze het goed hebben gedaan. Soms weten we misschien niet alle details over de betrokken personen, maar het algehele beginsel is goed.

Janusz Władysław Zemke (S&D). - (PL) Ik wil u hartelijk bedanken voor de mogelijkheid om het woord te voeren over dit onderwerp. Ik denk dat niemand in deze zaal eraan twijfelt dat terrorisme de vloek is van de eenentwintigste eeuw en dat we het een halt toe moeten roepen. Enerzijds begrijp ik daarom onze zorg over het respecteren van de grondrechten, anderzijds weten we dat we ons hier bewegen op een terrein waar niet alles openbaar kan zijn.

Daarom zou ik mevrouw Ashton de volgende vraag willen stellen: moeten wij, als Parlement, worden geïnformeerd over wat ik een heel belangrijke zaak vind, te weten de verschillende beperkingen bij de toepassing van bepaalde wetten? Mijn vraag luidt daarom als volgt: wat zal het bereik zijn van de informatie die aan het Parlement wordt doorgegeven? Volgens mij gaat deze discussie er namelijk niet over of het Parlement kan rekenen op deze informatie, maar over wat de reikwijdte van deze informatie zal zijn.

Miroslav Mikolášik (PPE). - (SK) Gezien het feit dat de werking van de Europese Unie is gebaseerd op representatieve democratie en de burgers van de Unie op Europees niveau zijn vertegenwoordigd in het Europees Parlement, geloof ik dat in dit geval het Europees Parlement duidelijk had moeten worden betrokken bij de beoordeling van beperkende maatregelen die gevolgen hebben voor individuele grondrechten.

Het is mijns inziens niet coherent dat het Europees Parlement aan de ene kant verantwoordelijk is voor strafrechtelijke zaken, met name de preventie en bestrijding van terrorisme, en aan de andere kant wordt uitgesloten van de goedkeuring van een aantal bindende antiterroristische maatregelen die in de EU zullen worden toegepast.

Artikel 215 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, dat functioneert als uitzondering op de bepalingen van artikel 75 op grond waarvan het Europees Parlement een medewetgevend orgaan is, had daarom niet zodanig moeten worden toegepast of geïnterpreteerd dat daardoor de bescherming van de grondrechten en het democratische besluitvormingsproces in de EU worden verzwakt.

De Voorzitter. - Voordat ik het woord geef aan mevrouw Malmström en mevrouw Ashton, wil ik enkel zeggen dat dit Parlement u beiden goed kent en veel vertrouwen in u stelt, vooral omdat u in het verleden persoonlijk betrokken bent geweest bij deze kwesties. We zien uit naar een nauwe samenwerking en, net als in het verleden, naar uw steun voor de belangrijke rol die het Parlement op dit erg gevoelige gebied kan spelen.

Cecilia Malmström, fungerend voorzitter van de Raad. - (SV) Mijnheer de Voorzitter, het Zweedse voorzitterschap heeft zeer veel tijd gespendeerd om het Verdrag van Lissabon van kracht te kunnen laten worden. We zijn er ontzettend trots op dat het nu in werking is getreden. Het houdt aanzienlijke verbeteringen in, die goed zullen zijn voor de Europese Unie en voor de burgers van de Europese Unie. Een van de belangrijkste veranderingen ten gevolge van het Verdrag van Lissabon is precies de invoering van de medebeslissingsbevoegdheid voor het Europees Parlement op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht. Het Europees Parlement krijgt daardoor op veel gebieden medebeslissingsbevoegdheid. Dat is een goede zaak en zal de kwaliteit versterken van de wetten die we samen maken. Het zal ook de rechtszekerheid versterken, en dat is belangrijk want het betreft gevoelige en moeilijke gebieden.

Ik wil u ook bedanken voor uw steun met betrekking tot de invoering van sancties tegen terroristen, tegen individuen of regimes die mensen verdrukken en hun mensenrechten met de voeten treden. Sancties en respect voor mensenrechten en rechtszekerheid sluiten elkaar niet uit. Integendeel, sancties kunnen ontzettend efficiënt en legitiem zijn als ze tegelijkertijd rechtszeker zijn. Ik verzeker u dat het Europees Parlement betrokken zal zijn bij het opstellen van nieuwe regels, met inbegrip van de regels die terrorisme betreffen, en medebeslissingsbevoegdheid zal hebben krachtens artikel 75 wanneer het om sancties binnen de Europese Unie gaat.

Wanneer het echter om externe maatregelen gaat, met andere woorden om sancties tegen derde landen waartoe de VN heeft besloten, heeft het Europees Parlement geen medebeslissingsbevoegdheid. Zo staat het

zowel volgens ons als volgens de Commissie zeer duidelijk in het Verdrag te lezen. We zullen echter zeer veel aandacht besteden aan uw resolutie over dit onderwerp en altijd de aspecten met betrekking tot mensenrechten in het achterhoofd houden wanneer we, in de EU en in de VN, naar het instrument van sancties grijpen. We proberen de procedure continu te verbeteren.

We nemen nota van uw verzoek tot raadpleging en uitwisseling van informatie over voorstellen inzake sanctiestelsels. Ik denk dat we efficiënt samen kunnen werken en ik twijfel er niet aan dat we geschikte vormen van samenwerking zullen vinden met inachtneming van het huidige institutionele kader.

VOORZITTER: LIBOR ROUČEK

Ondervoorzitter

Catherine Ashton, *voorgedragen vicevoorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik zal het kort houden. Er zijn drie specifieke punten waarop ik graag wil ingaan.

Ten eerste hebben de geachte afgevaardigden volkomen terecht gesproken over het belang van de grondrechten. Ik denk dat we allemaal het erover eens zijn dat er natuurlijk een belangrijke rol is weggelegd voor het Europees Hof van Justitie, dat onder meer zal zorgen voor eerbiediging van de rechten in al hetgeen de Raad of de Commissie doet. Maar ik neem hier goede nota van.

Het tweede punt waarop ik wil wijzen, betreft de kwestie van goede samenwerking. De vorige voorzitter vroeg mij en mevrouw Wallström heel duidelijk te zijn over het aan onze functie gehechte belang en over de aanpak in de omgang met het Parlement.

Mij werd specifiek gevraagd naar de soort informatie. Op dit moment weet ik dat niet. Ik denk dat, als ik aan deze nieuwe functie begin, het een van mijn taken zal zijn met het Parlement te werken en te onderzoeken wat dit inhoudt, hetgeen ik zal doen. Wij zullen kijken naar de manier waarop we effectief kunnen samenwerken en naar welke informatie is opgenomen, waarbij wij uiteraard rekening moeten houden met wat werd gezegd over wat we wel of niet aan iedereen beschikbaar kunnen stellen.

Ik zal daarop zeer goed letten, om alle redenen die de leden van uw Parlement ertoe aanzetten dat van mij te verwachten.

Mijn derde en laatste punt betreft de rechtszekerheid. Ik heb veel tijd gespendeerd om het Verdrag van Lissabon door een parlement te loodsen, dus kende ik op een gegeven moment het Verdrag zeer goed. Bij de interpretatie van artikel 75 gaat het natuurlijk om de manier van verwijzen naar artikel 67 en om de relevantie daarvan binnen de context, en dus luidt het juridisch advies dat we hebben gekregen dat we moeten proberen te verhelderen hoe een en ander in elkaar past. Het gekregen advies is duidelijk. De leden van dit Parlement hebben uiteraard de vrijheid om dit te betwisten, maar voor mij is het heel belangrijk dat, wat de uitkomst ook moge zijn, er sprake is van rechtszekerheid.

Dit is van zeer groot belang nu het Verdrag van Lissabon in werking treedt. Dit is voor mij van zeer groot belang nu ik me voorbereid op de functie waarmee ik ben vereerd. Het is van zeer groot belang dat we hierover tot een conclusie komen. Wat mij betreft, ik ben van oordeel dat we het antwoord op het punt van zekerheid hebben. Ik begrijp de bezorgdheid van het Parlement; ik begrijp echt de noodzaak om niettemin volledig samen te werken.

De Voorzitter. – Er is één ontwerpresolutie ingediend⁽¹⁾, overeenkomstig artikel 115, lid 5, van het Reglement.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen plaats.

15. Noodzakelijke verbeteringen in het juridische kader voor beschikbaarheid van documenten voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de gecombineerde behandeling van

⁽¹⁾ Zie notulen.

- de mondelinge vraag (O-0122/2009) van Michael Cashman, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Raad, over de noodzakelijke verbetering van het juridisch kader voor beschikbaarheid van documenten na inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (B7-0230/2009);

- de mondelinge vraag (O-0123/2009) van Michael Cashman, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Commissie, over de noodzakelijke verbetering van het juridisch kader voor beschikbaarheid van documenten na inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (B7-0231/2009).

Michael Cashman, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, mag ik zeggen dat het heel goed is om commissaris Wallström hier in het Parlement te zien, evenals Cecilia Malmström als fungerend voorzitter, omdat we beiden vanaf het begin, in 1999, bij dit dossier betrokken waren.

Het is interessant om erbij stil te staan dat hetgeen we in mei 2001 in ons akkoord hebben bereikt op de een of andere manier historisch van karakter was: het was een akkoord tussen vijftien lidstaten die vanuit verschillende tradities en culturele achtergronden, en met verschillende benaderingswijzen de weg insloegen naar openheid en transparantie. We zijn erin geslaagd een akkoord te bereiken en het is van belang te beseffen dat dit in niet geringe mate te danken was aan de vastberadenheid van het Zweeds voorzitterschap destijds.

Het was ook te danken aan de vastberadenheid van de Commissie dat werd erkend dat alle drie de instellingen een culturele omslag behoefden. We moesten inzien dat openheid en transparantie geen beletsel vormden voor het floreren van de democratie, maar deze feitelijk ten goede kwamen. Zij maakten rekenschap en verantwoording mogelijk. De burgers konden zien wat er namens hen werd gedaan en dit hielp ons om het gordijn op te trekken en eens en voorgoed te bewijzen dat er geen vreselijke geheimen verborgen lagen in de kluizen van de Commissie of de Raad. Wat betreft het Parlement weet ik het niet zo zeker, maar hopelijk is dit evenmin het geval in de kluizen van het Parlement!

Ik bedank in het bijzonder de commissaris en, staat u mij toe mijn dierbare ex-collega, Cecilia Malmström, voor haar inzet te bedanken. Nu hebben we echter een andere inzet nodig. Zoals gezegd hebben we gigantisch veel bereikt. We hebben een documentenregister. We hebben de jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie waarin nu wordt gedefinieerd en geherdefinieerd wat oorspronkelijk was overeengekomen over de toegang tot documenten. We hebben het beginsel aanvaard dat alle documenten toegankelijk moeten blijven en dat, in geval van niet-toegankelijkheid, deze moet worden omkleed met redenen, redenen die duidelijk en specifiek moeten worden gerelateerd aan hetzij artikel 4 – de uitzonderingen – hetzij artikel 9 – gevoelige documenten.

Maar gaandeweg heeft het Parlement herhaaldelijk om herziening gevraagd. Ik ben van mening dat de herziening die de Commissie aan het Parlement heeft voorgelegd – die in de commissie in stemming was gebracht maar waarvan de eerste lezing in maart van dit jaar werd opgeschort – niet ver genoeg ging, en ik weet dat we hierover van opvatting verschillen. Ook waren wij bezorgd – en dat zijn we nog steeds in dit Parlement – dat er pogingen worden gedaan om de toegang tot documenten te beperken, vooral door een herdefiniëring van documenten – de gedachte dat complete bestanden konden worden uitgezonderd – en pogingen om het begrip veto van een derde te herdefiniëren.

Interessant genoeg zullen onze burgers die op de tribune zitten, waarschijnlijk denken dat we spreken over iets wat in de kosmische ruimte plaatsvindt – artikelen, veto's van derden – maar feitelijk praten we over wetgeving die hun de zekerheid verschaft dat we gehouden zijn tot rekenschap en verantwoording, dat zij ons, leden van het Parlement, ter verantwoording kunnen roepen voor wat wij namens de burgers doen, dat zij de Commissie ter verantwoording kunnen roepen voor wat de Commissie namens de burgers doet en evenzo de Raad. Hoe kunnen zij en ook de NGO's gebruik maken van die mogelijkheid als onze werkwijze en de vraag wie wat doet in de verschillende eenheden goed bewaarde geheimen zijn, die slechts open zijn voor lobbyisten en juristen die van wanten weten?

Dat is wat ik beschouw als de kern van het Verdrag van Lissabon. Daarmee wordt duidelijk gemaakt dat we de democratie verder moeten versterken. We moeten de toegang tot documenten verbeteren. Daarom vraagt het Parlement in deze mondelinge vraag om een reeks aanbevelingen. In wezen gaat het om de waarborg dat de rechten die we hebben niet worden aangetast maar uitgebreid en om de erkenning dat het krachtens Lissabon niet alleen gaat om de drie instellingen maar om alle agentschappen en organen die door hen zijn ingesteld, waaronder de Europese Centrale Bank, in sommige gevallen het Europees Hof van Justitie, de Europese Investeringsbank, Europol en Eurojust. Al deze instellingen moeten nu verantwoording afleggen op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001.

We vinden dat de voorstellen die zijn ingediend sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon niet stroken met de geest of de letter van het Verdrag en evenmin met de verplichtingen die naar ons oordeel zijn opgenomen in de oorspronkelijke Verordening (EG) nr. 1049/2001, die – en dit zeg ik voor onze toehoorders – de openbare toegang regelt tot alle documenten die de drie instellingen hebben, ontvangen of produceren.

Cecilia Malmström, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, zoals u weet is meer openheid voor het Zweedse voorzitterschap een ontzettend belangrijke kwestie. In onze Europese instellingen hebben we wat openheid betreft al een hele weg afgelegd. Openheid gaat echter niet alleen om wetten en regels. Openheid gaat om attitudes en de manier waarop wetten en regels in de praktijk toe worden gepast.

Vanmorgen had ik het grote genoegen om mevrouw Wallström, vicevoorzitter van de Commissie, en mevrouw Wallis, vicevoorzitter van het interinstitutioneel comité voor toegang van het publiek tot documenten, te ontmoeten. De vergadering vond plaats op initiatief van het Zweedse voorzitterschap. Het comité had al twee jaar niet vergaderd. We hadden zeer goede en concrete discussies over de manier waarop we de burgers in de praktijk betere mogelijkheden kunnen geven voor toegang tot de documenten van de instellingen. We zouden vaker moeten vergaderen, en dat was ook een van onze gezamenlijke conclusies.

Ik ben blij dat het Verdrag van Lissabon zoveel belang hecht aan openheid, transparantie en democratie. Daar zijn we mee ingenomen. Wat de herziening van Verordening (EG) nr. 1049 betreft, die wij de transparantieverordening noemen, wil het voorzitterschap zich in de eerste plaats toespitsen op de nieuwe rechtsgrondslag voor de verordening. Deze is nu artikel 15, lid 3 van het Verdrag van Lissabon. De belangrijkste verandering in de nieuwe rechtsgrondslag is de uitbreiding van het institutionele toepassingsgebied. In mensentaal betekent dit dat terwijl het vorige artikel slechts gold voor de documenten van het Parlement, de Raad en de Commissie, het nieuwe artikel het recht van het publiek op toegang tot documenten uitbreidt tot documenten van alle instellingen, organen en agentschappen van de Europese Unie. Er gelden bepaalde beperkingen met betrekking tot de documenten van het Europees Hof van Justitie, de Europese Centrale Bank en de Europese Investeringsbank, maar het recht geldt voor een veel ruimer gebied dan vroeger.

De Commissie heeft aangekondigd dat ze een voorstel zal voorleggen aan het Parlement en de Raad om de huidige transparantieverordening aan te passen aan de nieuwe bepalingen van het Verdrag.

Intussen zal de Raad aan de herziening van de transparantiewetgeving blijven werken op basis van het voorstel dat de Commissie in mei 2008 aan het Parlement voorlegde.

Sinds mei 2008 heeft de Raadswerkgroep informatie het voorstel tweemaal grondig doorgenomen. De tweede technische behandeling werd in juni en juli van dit jaar voltooid en bevat een aantal amendementen dat het Parlement tijdens de plenaire vergadering van maart 2009 had aangenomen. In mei besloot het Parlement zijn formele behandeling van het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement niet af te sluiten. Ik wil eraan herinneren dat mijn collega, de Zweedse minister van Justitie Beatrice Ask, aan het begin van het Zweedse voorzitterschap in de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken verklaarde bereid te zijn om discussies op te starten tussen de instellingen. Zij vroeg met name of het nieuwgekozen Parlement van plan was om te blijven werken op basis van de 92 amendementen die in maart 2009 door het Parlement waren aangenomen. De reden waarom ze die vraag stelde, was dat wij als voorzitterschap het standpunt van het Parlement moesten kennen, zij het niet noodzakelijkerwijs in de vorm van een voltooide eerste lezing.

Ik heb begrepen dat het nieuwe Parlement nog niet de kans heeft gehad om het Commissievoorstel te bespreken, maar zich eerder heeft gericht op de eventuele gevolgen van het Verdrag van Lissabon voor de lopende herziening.

In de Raad wachten we op het aangekondigde voorstel van de Commissie betreffende de gevolgen van het Verdrag van Lissabon voor de transparantieverordening. We blijven natuurlijk bereid om het huidige voorstel met u te bespreken en het spreekt voor zich dat we in die discussies de gevolgen van het nieuwe Verdrag in aanmerking moeten nemen.

Volgens mij is artikel 15, lid 3 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie krachtens het nieuwe Verdrag de absoluut relevante rechtsgrond. Andere artikelen die transparantie in het algemeen, betere communicatie tussen de instellingen en de burgers, alsmede goed bestuur betreffen, zijn uiterst relevant voor het werk van de instellingen om de democratie, de efficiëntie en de legitimiteit te versterken en verbeteren. We moeten ook bespreken op welke manier dat soort doelstellingen verwezenlijkt kan worden. Ik ben er echter niet van overtuigd dat daar binnen het kader van de transparantieverordening plaats voor is. In die

verordening zou, ten behoeve van de duidelijkheid, niet veel meer mogen staan dan duidelijke regels over met name de toegang van het publiek tot documenten.

Margot Wallström, *vicevoorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, geachte leden van het Parlement, laat ik mij eerst tot de heer Cashman richten. Ik denk dat dit de laatste mogelijkheid of kans is dat ik u kan bedanken. U bent beslist het gezicht van de strijd voor deze bijzondere verordening en voor openheid en transparantie in het Parlement. U bent er het gezicht, het symbool en de voorvechter van geworden.

Ik denk ook dat Cecilia Malmström en ik, als Zweedse burgers, heel veel geloofwaardigheid hebben, en ik denk niet dat de mensen eraan zullen twijfelen dat we de strijd voor openheid en transparantie zullen voortzetten. Tegelijkertijd hebben we onze meningsverschillen gehad, onder meer omdat we verschillende rollen vervullen. Soms moeten we ook zeer realistisch zijn over wat we kunnen bereiken, en moeten we in elke instelling voor onze zaak strijden. Dat is niet altijd gemakkelijk. Ik vind dat ook het hele politieke klimaat en het politieke evenwicht veranderd zijn en dat dit van invloed is op onze discussies over deze kwesties.

Maar ik zou willen zeggen dat ons uitgangspunt volstrekt hetzelfde is en we maken ook duidelijk dat deze bijzondere verordening inzake toegang tot documenten ons zeer goede diensten heeft bewezen. Door de jaren heen is dit een uitstekend instrument gebleken, een instrument dat we ook door meer mensen willen laten gebruiken dan alleen lobbyisten en degenen die worden betaald om naar deze documenten te kijken. We willen dat het grote publiek en journalisten gebruik ervan kunnen maken en volledige toegang tot documenten hebben. Dat is mijn uitgangspunt. Ik weet dat ik, zoals u kon horen, dit standpunt met de minister deel.

Ik vind ook dat het Zweeds voorzitterschap een buitenkans was om met dit vraagstuk voortgang te boeken. Nu wil ik echt het Parlement bedanken voor gelegenheid tot dit debat over transparantie en het nieuwe Verdrag van Lissabon, omdat dit Verdrag sterker de nadruk legt op openheid en op wat participerende democratie wordt genoemd. We zijn het allemaal erover eens dat dit een zeer gewenste ontwikkeling is.

De concrete vraag die vandaag aan de orde is, luidt: welke maatregelen zal de Commissie treffen met betrekking tot de herziening van Verordening (EG) nr. 1049/2001?

Zoals u weet is met het Verdrag van Lissabon het recht van het publiek op toegang tot documenten uitgebreid – zoals we de minister hoorden zeggen – tot documenten van alle instellingen, organen, bureaus en agentschappen van de Unie, maar er om begrijpelijke redenen enige beperkingen zijn voor het Hof van Justitie, de Europese Centrale Bank en de Europese Investeringsbank.

Wat betreft de herziening van Verordening (EG) nr. 1049/2001 wil ik erop wijzen dat de nieuwe rechtsgrondslag – artikel 15, lid 3 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie – sterk lijkt op het vroegere artikel 255 en dat het belangrijkste verschil de uitbreiding van de institutionele werkingssfeer is.

Deze kwestie werd door de Commissie aan de orde gesteld in onze mededeling op 2 december jongstleden. Het doel van deze mededeling was de hangende voorstellen voor secundaire wetgeving aan te passen aan het nieuwe Verdrag. (Sommigen van u kennen dit wellicht met de term uit het EU-jargon ‘omnibus act’, maar laten die maar meteen weer vergeten!)

Dit betekent dat de een of de andere wetgever nu een amendement kan indienen om de werkingssfeer van de verordening tot andere organen en instellingen uit te breiden. Hiermee wil ik ook de Raad laten weten dat dit door de Commissie is voorgesteld en goedgekeurd.

De verdere vooruitgang in het wetgevingsproces dat moet uitmonden in de aanneming van de geamendeerde Verordening (EG) nr. 1049/2001, is nu in handen van de wetgevers, van het Parlement en de Raad. We zijn nog in de fase van de eerste lezing. We beschikken nog niet over een wetgevingsvoorstel en we kennen nog niet het standpunt van het nieuwe Parlement. Natuurlijk blijft de Commissie een bijdrage leveren aan het bereiken van een akkoord, net zoals zij bij andere wetgevingsprocessen doet.

Het Verdrag van Lissabon verschaft een juridisch kader voor participerende democratie. Als Commissie hebben we al een aantal initiatieven genomen voor het verbeteren van de openbare raadpleging over en de betrokkenheid bij voorgesteld nieuw beleid. Zo zullen we bijvoorbeeld de richtsnoeren van de Commissie voor raadplegingsprocedures beoordelen in het licht van de nieuwe Verdragsbepalingen en beslissen of aanpassingen voor verdere verbeteringen noodzakelijk zijn. We zijn ook al begonnen met het burgerinitiatief door een openbare raadplegingsprocedure op te starten waarmee wij naar de burgers en belanghebbenden willen luisteren alvorens met een voorstel te komen.

Het grote belang van het burgerinitiatief werd vorige week ook erkend door de Europese Raad. Ik heb begrepen dat het komend Spaans voorzitterschap dit heel hoog op de agenda heeft gezet en snel resultaat wil.

Zoals we al hebben gehoord is het interinstitutionele comité inzake toegang van het publiek tot documenten vanochtend bijeen geweest op uitnodiging van het Zweeds voorzitterschap. De taak van deze groep bestaat erin na te gaan wat de beste praktijk is, eventuele geschillen te behandelen en toekomstige ontwikkelingen betreffende openbare toegang tot documenten te bespreken.

We hebben gezamenlijk besloten dat er een webportaal voor 'openheid' komt, en dat de openbare registers van onze instellingen complementair zullen zijn. We zullen onze respectievelijke IT-diensten vragen de koppen bij elkaar te steken en hun inspanningen op het gebied van toegankelijkheid te coördineren. We zullen de gevolgen daarvan voor de toegang tot documenten bekijken als onze instellingen elektronische opslagsystemen tot stand brengen of wijzigen.

Ik weet dat in deze tijd van het jaar verlanglijsten worden opgesteld, maar wanneer het gaat om openheid en transparantie vind ik dat men niet op de Kerstman mag vertrouwen. Ik denk dat het echt aan ons, Parlement, Raad en Commissie, is om echt spijkers met koppen te slaan. Ik ben van mening dat we daarmee al begonnen zijn en dat we op deze weg moeten doorgaan. Ik verheug mij dan ook op ons debat.

Renate Sommer, *namens de PPE-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, wij hadden met de rapporteur en de schaduwrapporteurs van de andere fracties afgesproken dat we een mondelinge vraag zouden indienen over de stand van de procedure en de te nemen stappen. We waren van plan om aan de hand van het antwoord van de Raad en de Commissie de verder te nemen stappen te bespreken. In principe hebben we dit antwoord zojuist gekregen. Het is me niet geheel duidelijk waarom de rapporteur, in strijd met de afspraak tussen de fracties, plotseling een resolutie heeft ingediend waarin hij direct zijn eigen standpunt tot uitdrukking heeft gebracht. Welk antwoord wil hij van de Commissie en de Raad? Mijnheer Cashman, ik heb veel respect voor u, maar dit alles is in stilte en heimelijk gebeurd, met een volledig gebrek aan transparantie. Nu weten we hoeveel uw bewering dat u strijdt voor transparantie waard is. U hebt getracht ons te passeren. Verder ben ik van mening dat de legitimiteit van deze resolutie krachtens de bepalingen van het Reglement zeer twijfelachtig is. Hoe dit ook zij, de inhoud van de resolutie is een herhaling van uw reeds bestaande verslag uit de vorige zittingsperiode en zij is daarom volstrekt overbodig.

Ik weet dat u heeft geprobeerd te onderhandelen met de schaduwrapporteurs om een gezamenlijke resolutie in te dienen, maar ik ben principieel tegen deze resolutie. De inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon heeft naar mijn mening geen zodanige verandering van de rechtsgrondslag van het dossier tot gevolg gehad dat zij heeft geleid tot een verandering van de rol van het Europees Parlement. Het verslag was en is een dossier in de medebeslissingsprocedure. Dit verklaart ook de zorgen van mijn fractie over de legitimiteit van een resolutie krachtens de bepalingen van het Reglement.

Ik wil het niet hebben over de inhoud. Om uw ontwerpresolutie te legitimeren voert u een groot aantal verschillende dingen aan, waaronder citaten uit het Verdrag betreffende de Europese Unie, het Verdrag van Lissabon en het Handvest van de grondrechten, die echter allemaal uit de context zijn gehaald. In de absolute vorm waarin deze resolutie wordt gepresenteerd, is zij wettelijk zeker niet houdbaar. U heeft zich niet verplicht tot de – tenminste in zekere mate – noodzakelijke vertrouwelijkheid. Vertrouwelijkheid wordt bijvoorbeeld in de context van internationale verdragen door derden vereist als een *conditio sine qua non*. U hoeft bijvoorbeeld slechts te denken aan de SWIFT-overeenkomst met de VS. Er is ook geen tussenoplossing, bijvoorbeeld in de vorm van transparantie achteraf. Deze biedt u niet. Daarnaast worden andere wettelijk beschermde rechten, zoals gegevensbescherming en het recht op privacy, veronachtzaamd.

We moeten deze resolutie niet aannemen. We hebben een goed antwoord ontvangen van de Commissie en de Raad, en we zouden aan de hand hiervan, dat wil zeggen, aan de hand van het antwoord op onze mondelinge vraag, verder moeten gaan. Mijnheer Cashman, ik zou u willen vragen om uw ontwerpresolutie in te trekken.

Vilija Blinkevičiūtė, *namens de S&D-Fractie*. – (LT) Dank u, mijnheer de Voorzitter. Dames en heren, ik ben het absoluut eens met de mening van collega Cashman dat na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon en de gewijzigde juridische situatie het moment is aangebroken om de discussie over de verordening inzake de toegang van het publiek tot documenten uit 2001 te heropenen en die verordening fundamenteel te verbeteren en veranderen.

Met het Verdrag van Lissabon streven we naar grotere openheid in de richting van de samenleving, dat wil zeggen dat besluiten zo openlijk mogelijk moeten worden genomen en voor burgers zo begrijpelijk mogelijk

moeten zijn. Dat geldt des te meer omdat het oordeel over al het werk van de Europese Unie en het vertrouwen in dat werk samenhangen met het inzicht van onze burgers in en hun toegang tot het werk en de aangenomen documenten van de Europese Unie.

Openheid is hier met name noodzakelijk om de beginselen van de democratie en de eerbiediging van de grondrechten te versterken. Daarom dient de toegang van het publiek tot documenten voor de samenleving een basisbeginsel te worden en mag vertrouwelijkheid alleen bij uitzondering worden toegepast.

Het Europees Parlement heeft op dit gebied al veel werk verzet. In maart van dit jaar heeft het een verslag opgesteld over het Commissievoorstel tot wijziging van de thans geldende verordening en dit nieuwe voorstel van het Europees Parlement is een geschikt uitgangspunt voor een nieuwe discussie. We mogen daarbij echter niet vergeten dat we het hier hebben over de wijziging van een verordening en dat het absoluut noodzakelijk is de samenwerking van alle instellingen van de Europese Unie voort te zetten en ervoor te zorgen dat zij allen instemming betuigen met de wijziging van de regels inzake transparantie.

Een verbeterde verordening moet tot meer transparantie leiden. Aangezien het Verdrag van Lissabon de beginselen versterkt die bijdragen tot grotere openheid in de Europese Unie en tot nauwere samenwerking met de burgers, is het van belang concrete maatregelen vast te stellen en een fundament voor het bestuur van de Europese instellingen te leggen waarmee dat doel wordt bereikt.

Ik doe daarom een beroep op de nieuwe Commissie om zo spoedig mogelijk een voorstel te presenteren en het met de Raad eens te worden over een gemeenschappelijk standpunt, teneinde volledige zekerheid te verschaffen over een open en aanhoudende dialoog met de burgers en hun vertegenwoordigers.

Diana Wallis, *namens de ALDE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij met de vraag en ik bedank de heer Cashman voor het uiteenzetten van zijn standpunt. Ik dacht werkelijk dat alle fracties van dit Parlement het over de ontwerpresolutie eens waren geworden. Mij werd verteld dat dat het resultaat was van de bijeenkomst van vanmiddag.

Duidelijk is dat we met de inwerkingtreding van Lissabon voortgang kunnen boeken als wij een radicale koerswijziging aanbrengen in het hele transparantievraagstuk. Ik heb als ondervoorzitter van dit Parlement met verantwoordelijkheid voor transparantie, dit niet altijd een gemakkelijk onderwerp gevonden, maar ik ben wel van mening dat we nu de kans hebben het beter te doen en ons open te stellen voor een nog verdergaand contact met onze burgers. In dit Parlement bekijken we onze eigen regelingen voor toegang tot documenten en voor toegang tot informatie. Ikzelf vond het vanmorgen een waar genoegen om Cecilia Malmström en Margot Wallström te mogen ontmoeten en onze drie instellingen aldus de mogelijkheid te bieden bijeen te komen en werkelijk voortgang te boeken. Er is al op gewezen dat wij hebben afgesproken – en ik vind dat voor ons de grote doorbraak – dat wij, in tegenstelling tot dit interinstitutioneel orgaan dat als het zo uitkomt eens in de twee tot drie jaar bijeenkomt, over zes maanden weer zullen vergaderen en een veel regelmatigere tijdschema zullen volgen. We zijn serieus bezig. Samen hebben wij een serieus signaal afgegeven en duidelijk gemaakt dat we streven naar een echt transparant portaal van ons allen, dat we ernaar streven dat onze burgers het wetgevingsproces in alle stadia kunnen volgen, en dat zij een werkelijke inbreng en werkelijk inzicht kunnen hebben in wat we doen.

Dus heeft mijn fractie – en ik meen ook alle andere fracties – ingestemd met amendementen die de voortgang van vandaag weergeven. Rest mij dank te zeggen, aan ons, als drie dames, dat we erin geslaagd zijn enige vooruitgang in deze kwestie te boeken.

Zbigniew Ziobro, *namens de ECR-fractie*. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, naar de mening van vele publicisten die zich met Europese kwesties bezighouden, is het zogenaamde democratisch tekort al vele jaren zichtbaar in de Europese instanties. Soms is deze beschuldiging niet terecht, maar in een aantal gevallen bestaan er wel degelijk gronden voor. Zo wordt erop gewezen dat, als wezenlijke besluiten worden ervaren als genomen door anonieme Europese ambtenaren ergens ver weg in Brussel, het democratisch mechanisme niet goed werkt. Daarom dient te worden benadrukt dat openheid een bijzonder belangrijk element is van de activiteiten van de Europese Unie. De autoriteiten moeten verantwoording afleggen aan de samenleving. Anders zal, zoals de geschiedenis steeds weer aantoonde, de macht corrumperen.

De Europese samenleving bestaat uit verschillende naties die in verschillende landen wonen. Daarom moeten de instellingen van de Europese Unie verantwoording afleggen aan de burgers van elke lidstaat. Volledige toegang tot documenten is de manier om de volledige, aan de Europese Unie toevertrouwde macht, permanent te controleren. Het gaat hierbij vooral om werkdocumenten, analyses en raadgevingen die zijn uitgevoerd door de Europese Commissie of de Raad. Het is noodzakelijk dat de invloed van belangengroeperingen op

de ontwikkeling van voorschriften wordt gedocumenteerd en voor iedereen zichtbaar is. Belangrijk is dat niet alleen het Parlement volledig toegang heeft tot dergelijke documenten maar dat de burgers van alle lidstaten van de Europese Unie het recht op democratische controle hebben, zodat iedere geïnteresseerde maatschappelijke organisatie of journalist er gebruik van kan maken. Alleen door middel van een transparante manier van werken kan worden gewaarborgd dat de autoriteiten en ambtenaren van de Europese Unie hun bevoegdheden inzetten voor het gemeenschappelijk welzijn van de burgers van de lidstaten.

Rui Tavares, *namens de GUE/NGL-fractie*. – (PT) Geachte collega's en beste vrienden, waar het in dit debat om gaat is een kwestie van vertrouwen. De Europese instellingen vragen voortdurend het vertrouwen van de burgers. Tijdens het proces van het Verdrag van Lissabon hebben ze, ten goede of ten kwade, het vertrouwen van de burgers gevraagd. Toen de financiële crisis uitbrak, hebben ze het vertrouwen van de burgers gevraagd. Welnu, het vertrouwen moet van twee kanten komen en je kunt niet voortdurend het vertrouwen van de burgers vragen en dan niet voldoende vertrouwen stellen in die burgers door hun inzage te geven in alle processen, in de hele interne werking van het apparaat dat de Commissie bestuurt. Je kunt toch niet zeggen dat de burgers geen vertrouwen hebben in de politici als diezelfde politici geen vertrouwen hebben in de burgers.

Het is een probleem van democratie, en afgezien daarvan is het een probleem van verspilling. De maatschappij is op zich een enorm kennisbestand dat we verspillen als we de burgers niet betrekken bij het leiderschap, bij het bestuur van de Europese Unie. Ik kan dan ook zonder enige aarzeling zeggen dat ik de inspanningen van de rapporteur ondersteun, dat hij de democratie een goede dienst bewijst en dat we niet alleen de weg van de transparantie moeten inslaan, maar dat we bovenal moeten garanderen dat het niet alleen bij mooie woorden blijft maar dat die transparantie concreet wordt ingevuld.

William (The Earl of) Dartmouth, *namens de EFD-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de Europese Unie heeft in mijn land en ook elders een volkomen verdiende reputatie als het gaat om het nemen van haar heimelijke, geheime en stiekeme beslissingen. Men zou daarom veronderstellen dat de Commissie nu haar best doet om open en transparant te zijn. In plaats daarvan heeft de Commissie dit voorstel ingediend – ik meen dat het 1049 is – waarvan een deel de toegang tot documenten die momenteel openbaar zijn, feitelijk beperkt.

Verder is er een belangrijk doel dat ik onthouden heb uit mijn tijd aan de Harvard University, en dat is dit: beslissingen die zonder transparantie en zonder de juiste publieke controle zijn genomen, neigen er van nature naar slechte beslissingen te zijn. U dient te aanvaarden dat een van de redenen dat de Commissie zo veel slecht overwogen, ondoordachte, misplaatste en ongelukkig opgestelde voorstellen doet, die we in Engeland en andere landen moeten slikken, het gebrek aan transparantie is. Dus wat betreft dit juridisch kader wil ik de Commissie met klem vragen er nog eens over na te denken, als het voor een gebrekkige instelling in een gebrekkig bestuursstelsel überhaupt mogelijk is om nog eens over iets na te denken.

Salvatore Iacolino (PPE). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik heb met veel aandacht geluisterd naar de toespraak van de Commissie, van het voorzitterschap en van mijn collega's. In feite heeft het programma van Stockholm nader aangetoond wat het belang is van het recht op toegang tot de door de instellingen van de Europese Unie opgestelde documenten.

Ook in het Verdrag van Lissabon is het recht op toegang tot documenten voor natuurlijke en rechtspersonen opnieuw vastgelegd, terwijl daarin tegelijkertijd wordt gegarandeerd dat regelingen kunnen worden vastgesteld met criteria en beperkingen die passen bij de kenmerken van elk orgaan. In de loop van 2009 is daar in dit Parlement al over gesproken. Het Parlement heeft zich met de toegang tot documenten beziggehouden en destijds liepen de meningen daarover uiteen.

Op dit moment is iedereen het erover eens dat de verordening van 2001 feitelijk moet worden herzien. De oplossing die de heer Cashman voorstelt lijkt echter niet werkbaar, omdat hiermee het verkrijgen van akten en documenten buiten redelijke proporties komt en soms zelfs in strijd kan zijn met het algemeen belang. Er zijn diverse voorbeelden te noemen: onderhandelingen met derde landen of andere activiteiten met betrekking tot gevoelige onderwerpen hebben een duidelijke definitie nodig, een evenwicht tussen enerzijds het zeer juiste recht op transparantie, openbaarheid en inzage, en anderzijds het weigeren van toegang tot documenten, afhankelijk van het prevalerende en erkende algemeen belang.

Wij blijven in de overtuiging dat het recht op toegang tot documenten voor natuurlijke en rechtspersonen moet worden gestimuleerd, met in het achterhoofd dat een redelijk principe moet worden vastgesteld om tegengestelde behoeften met elkaar in evenwicht te brengen: het versterken van de rol van de Europese Ombudsman, het formuleren van nauwkeurige en passende criteria voor toegang tot documenten, en het

invoeren van een overgangsregeling die geleidelijk uitmondt in een regeling die overeenstemt met de eisen van de burger en die de goede werking van de instellingen niet belemmert. Hiervoor vertrouwen wij op de rol van het huidige voorzitterschap, het Spaanse voorzitterschap, en op de activiteiten van de Commissie.

Cornelis de Jong (GUE/NGL). - Voorzitter, welk document zoekt u precies? Wat is het documentnummer? Zo maar een paar reacties die je als burger kunt verwachten als je een vraag stelt aan de Europese instellingen. Maar burgers willen informatie, geen promotieverhaal of onleesbare beleidstukken. Het roer moet dan ook drastisch om. De burger moet centraal staan. Dat is het uitgangspunt van de vragen van rapporteur Cashman die ik graag wil bedanken voor de uitstekende - en ik zeg het maar richting mevrouw Sommer, die helaas de zaal al heeft verlaten - uiterst transparante samenwerking in de afgelopen maanden.

Ik zou graag zien dat een deel van het Europese voorlichtingsbudget wordt gebruikt om er zowel via digitale voorlichtingsmedia als via menselijk contact voor te zorgen dat burgers echte en volledige informatie krijgen en antwoord op hun vragen als "Kunt u mij vertellen hoe de Europese besluitvorming over de Europese inzet tijdens de klimaatop in Kopenhagen precies is gelopen?" Dat willen burgers weten en ik roep de Commissie, de Raad en in het bijzonder de europarlementariërs dan ook op onze initiatieven voor meer transparantie te ondersteunen. Dat lijkt me de enige écht heldere boodschap.

Heidi Hautala (Verts/ALE). - (FI) Mijnheer de Voorzitter, openbaarheid van documenten betekent het recht van burgers op deelneming aan de besluitvorming en informatie over die deelneming. Het Verdrag van Lissabon bekrachtigt dit grondrecht van de burgers van de Europese Unie. Als het Europees Parlement dit grondrecht niet verdedigt, wie doet dat dan wel?

Het is daarom zeer belangrijk dat wij in deze vergadering een krachtig en helder standpunt ten gunste van transparantie innemen. Wij mogen geen enkele achteruitgang accepteren en dus ook niet de stappen die de Commissie voorstelt.

Ik kan u verzekeren dat er veel misvattingen de ronde doen over wat wij hier besluiten. Wij willen internationale onderhandelingen niet in gevaar brengen maar zijn wel van mening dat de burgers het recht hebben om te weten welke zaken die van invloed zijn op hun rechten worden besproken met buitenlandse mogendheden. Wij zullen hier ook niet besluiten dat elk lid van het Europees Parlement de inhoud van zijn of haar e-mails openbaar moet maken. Als iemand daar bang voor is, dan is dat helemaal niet nodig.

Andreas Mölzer (NI). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, het belang van de vraag van transparantie en de toegang van burgers tot documenten in de Europese Unie blijkt zonder twijfel uit de mate waarin mensen overal in Europa nog altijd zeer ontevreden zijn met het Europese integratiebeleid.

In Oostenrijk is een groot deel van de mensen ontevreden met of sceptisch over de Europese Unie, omdat zij het gevoel hebben dat er geen transparantie is en dat de politiek ontoegankelijk is. De processen voor het invoeren en vervolgens het doordrukken van het Verdrag van Lissabon, gecombineerd met de verkiezing van de voorzitter van de Europese Raad en van de hoge vertegenwoordiger hebben burgers het gevoel gegeven dat ze niet kunnen zien wat er gebeurt, dat er geen transparantie is en dat ze geen idee hebben waarom deze dingen gedaan zijn. Ik ben van mening dat, wil het Verdrag van Lissabon voor de burgers van Europa slagen, het van belang is dat we de mensen het gevoel geven dat ze kunnen zien wie er binnen de Unie besluiten neemt en waarom en hoe deze besluiten worden genomen.

Michael Cashman, auteur. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik vond het noodzakelijk om nog twee punten aan de orde te stellen.

Mevrouw Sommer is nog in de zaal aanwezig en het lijkt mij gepast, ook als ze niet luistert, te reageren op wat ze zei. Ze uitte een reeks beschuldigingen. Een ervan is dat ik niet transparant was geweest. Mag ik dit corrigeren en zeggen dat alle fracties en alle rapporteurs voor alle vergaderingen waren uitgenodigd? Als ze niet in staat waren aanwezig te zijn, werden hun standpunten in de vergaderingen getrouw weergegeven. Alle beslissingen die vervolgens werden genomen, zijn aan alle schaduwrapporteurs en aan alle fracties gemeld.

Er werd ons voorgesteld deze ontwerpresolutie op de een of andere manier in te trekken. Mevrouw Sommer zei dat die ondemocratisch en niet transparant is, dat haar fractie hiervan niets wist. Ik vind dit toch wel interessant want ik heb vanmiddag nog met haar fractie, de PPE, onderhandeld over hun ontwerpresolutie inzake de mondelinge vraag. Dus ik denk alleen dat ze verkeerd geïnformeerd is en op basis van die grootmoedigheid kijk ik uit naar serieuze en oprechte onderhandelingen met de EPP en alle andere fracties.

Ten slotte ben ik onachtzaam geweest. Het is de laatste keer dat commissaris Wallström en ik hier tegenover elkaar zitten in deze zaal, en ik wil graag laten notuleren dat het Parlement en ik nooit hebben getwijfeld aan uw inzet voor openheid en transparantie. U hebt volstrekt gelijk: we moesten altijd strijden voor de zaak van onze eigen instellingen, en u hebt fantastisch gestreden voor uw standpunten zonder daarbij ooit af te wijken van het beginsel van openheid en transparantie.

U bent – en ik weet zeker dat u dat ook zult blijven – een opmerkelijk bestuurder met een voorbeeldige staat van dienst. U deinsde er nooit voor terug om datgene te doen waarvan u meende dat het juist en fatsoenlijk was, en namens de mensen die nooit het voorrecht zullen hebben u te ontmoeten, wil ik u graag dankzeggen.

Cecilia Malmström, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, de wetgeving inzake toegang van het publiek tot documenten, met andere woorden, wat wij hier Verordening (EG) nr. 1049 noemen, heeft ons goede diensten bewezen. Ik ben er erg trots op dat ik samen met de heer Cashman en met de hulp van de Commissie, in de persoon van mevrouw Wallström, tot de totstandkoming ervan heb bijgedragen.

Het Verdrag van Lissabon biedt ons de mogelijkheid om nog een stap verder te gaan, daar het toepassingsgebied wordt uitgebreid. Dat is een uitstekende zaak. Ik betreur dat het niet mogelijk was om in het najaar een interinstitutionele dialoog met het Europees Parlement op te starten. We hebben op het standpunt van het Europees Parlement gewacht om verder te kunnen werken. Ik denk dat ook het Spaanse voorzitterschap een soort signaal nodig zal hebben waaruit de houding van het Europees Parlement blijkt om vooruitgang te kunnen boeken met betrekking tot de interinstitutionele gesprekken.

In afwachting daarvan kunnen we heel wat doen. Zowel commissaris Wallström als mevrouw Wallis hebben verwezen naar de vergadering die we vanmorgen hebben gehouden en die een concrete manier is om openheid en toegang tot documenten te bevorderen en onze instellingen gebruiksvriendelijker te maken. We hebben onder andere besproken op welke manier we onze computersystemen kunnen gebruiken opdat burgers, journalisten, NGO's en anderen de hele weg kunnen volgen die wetgeving aflegt, vanaf het voorstel van de Commissie tot de uiteindelijke aanneming in een stemming.

Ik denk dat dit er aanzienlijk toe bij kan dragen om het begrip en de kennis van de EU te verbeteren, alsmede om het vertrouwen in de EU te versterken. Zoals hier al is gezegd, is openheid een goede zaak en noodzakelijk en belangrijk. Het verbetert de efficiëntie van de besluiten, het schept meer vertrouwen in de besluiten en vermindert het risico op onregelmatigheden en wantrouwen.

Als de legitimiteit van de besluiten van de EU toeneemt, is dat ook goed voor de kwaliteit van onze besluiten. Daarom is het een uitstekende zaak dat het Europees Parlement dit debat voert en ik hoop dat het voortgezet zal worden, ook al heeft het Zweedse voorzitterschap niet de mogelijkheid om dat te doen. Hartelijk dank mijnheer Cashman en Europees Parlement voor het aan de orde stellen van deze kwestie.

Margot Wallström, *vicevoorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, dit was een zeer effectieve manier om mij wat op te beuren want dit is de laatste keer dat ik hier spreek. Ik kon voor mijn – waarschijnlijk – laatste interventie in het Europees Parlement geen beter onderwerp kiezen dan openheid en transparantie.

Laat ik eens een paar basisfeiten vaststellen. De Europese Commissie heeft een voorstel gedaan. Het is het enige voorstel dat ter tafel ligt. We goten het in de vorm van een herschikking, hetgeen betekent dat we vinden dat de grondbeginselen in deze verordening deugdelijk zijn; ze zijn in orde. We kunnen ze gebruiken, maar we moeten ze moderniseren, actualiseren en effectiever maken. Dit was de hele gedachte achter de herschikking.

We hebben enigszins verschillende opvattingen over enkele dingen – over de manier waarop we documenten definiëren enzovoort – maar die behoren tot het soort onderhandelingen waarmee we ons nog bezig moeten gaan houden en waarbij we vooruitgang moeten boeken. Daarvoor hebben we een eerste lezing van het Parlement nodig. Dit is de hoofdboodschap van onze kant.

We denken ook dat wij op basis van het nieuwe Verdrag werkingssfeer van deze verordening kunnen uitbreiden. Dat is het belangrijkste verschil, zoals wij het in de Commissie zien. De verordening zal nu alle organen, instanties enzovoorts van de Europese Unie dekken. Dit is de huidige stand van zaken. Dus we hopen nog steeds dat het Parlement nu zo spoedig mogelijk tot een eerste lezing zal overgaan. Vervolgens zullen we ook de opvattingen van de Raad krijgen en dan zullen we echte besprekingen en onderhandelingen kunnen beginnen en ten slotte tot een beslissing kunnen komen.

Dan nog een aantal zeer belangrijke kwesties die ook u, mijnheer Cashman, in uw verslag aan de orde stelde. Ik meen dat we andere middelen kunnen gebruiken. Deze vallen namelijk enigszins buiten de werkingssfeer van deze verordening. Dat neemt niet weg dat het zeer belangrijke initiatieven zijn. Het gaat hierbij om registers, om dingen die we – vandaag, bijvoorbeeld nog – hebben besproken, om de vraag waar we openheid en transparantie kunnen verbeteren met behulp van andere methoden en niet alleen door middel van de verordening. Hiermee willen we doorgaan. Ik weet dat u er niet mee bent ingenomen, maar ik heb het initiatief genomen voor het opstellen van een actieplan inzake openheid, waarvan we vandaag gedeelten hebben besproken. Daar kunnen wij onze handen ineenslaan en inspanningen ondernemen om onze strijd voor openheid en transparantie voor te zetten.

Met deze positieve opmerking – ik wil echt dat het een positieve opmerking is – dank ik u allen en ik wil ook deze gelegenheid gebruiken om u allen een ‘vrolijk kerstmis en een gelukkig nieuwjaar’ toe te wensen.

De Voorzitter. – Ik wil deze gelegenheid benutten om u nogmaals te bedanken voor de samenwerking gedurende de vele jaren. Vrolijk kerstfeest en de beste wensen.

Tot besluit van het debat zijn er vijf ontwerp-resoluties ingediend⁽²⁾, overeenkomstig artikel 115, lid 5.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag 17 december 2009 plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 149)

Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz (PPE), schriftelijk. – (PL) Meneer de Voorzitter, het probleem van de toegang tot documenten van communautaire organen en instellingen acht ik van enorm belang voor het wetgevingsproces van de Europese Unie. Transparantie is hierin essentieel. Hierdoor heeft elke burger van de Unie de mogelijkheid om kennis te nemen van documenten die, in de zin van art. 15, lid 3 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, niet alleen deel uitmaken van de geldende rechtsorde, maar ook van ontwerp-wetsvoorstellen. Dit betekent dat iedere natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of statutaire zetel in de EU rechtstreeks invloed kan uitoefenen op nieuwe wetgeving, hetgeen een bijzondere vorm van openbare controle is. De momenteel geldende Verordening nr. 1049/2001 garandeert passende toegang tot communautaire documenten. Echter, met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009 zien wij ons geplaagd voor een uitzonderlijke uitdaging, waarin de rol en de daadwerkelijke participatie van de burgers van de Europese Unie is vergroot. Onbeperkte toegang tot documenten is daarom een wezenlijke indicator voor de toekomstige vorm en functie van de EU.

16. Situatie in Georgië (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde zijn de verklaringen van de Raad en de Commissie over de situatie in Georgië.

Cecilia Malmström, fungerend voorzitter van de Raad. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, we behandelen hier vanmiddag veel verschillende onderwerpen en dat maakt het zo ontzettend spannend om hier op de stoel van de Raadsvoorzitter te zitten. Het onderwerp dat we nu zullen bespreken is Georgië. Dat is een kwestie waarvan ik weet dat het Europees Parlement er belangstelling voor heeft en die mij zelf allesbehalve onberoerd laat. Ik wil van meet af aan duidelijk maken dat de EU haar volle steun verleent aan de stabilisatie en normalisatie van Georgië, alsmede aan de democratische hervormingen van het land.

We helpen Georgië op vele, zeer concrete manieren: door de waarnemingsmissie van de Europese Unie in Georgië (EUMM), door ons actieve engagement en onze centrale rol in de gesprekken in Genève en door de grotere financiële EU-steun om de humanitaire situatie te helpen lenigen en om het economisch herstel van Georgië te steunen.

Met de lancering van het oostelijke partnerschap heeft de EU haar betrekkingen met, onder andere, Georgië versterkt. We bieden de mogelijkheid om de betrekkingen op te waarderen door middel van een associatieovereenkomst en uitgebreide vrijhandelszones. Het doel van Georgië is natuurlijk om stabiliteit en welvaart tot stand te brengen. Wij moeten hen helpen op die weg. Om echte vooruitgang te kunnen boeken moet Georgië zich echter blijven toespitsen op democratische hervormingen. We hechten zoals altijd zeer veel belang aan kwesties met betrekking tot goed sociaal bestuur en mensenrechten. We stellen

⁽²⁾ Zie notulen.

het op prijs dat Georgië vastbesloten is om zijn democratische hervormingen voort te zetten en we zijn met name ingenomen met het besluit over een tweede hervormingsgolf.

Als Georgië een gevestigde democratie wordt waarin de burgers fundamentele vrijheden en mensenrechten genieten, zal dat grote voordelen opleveren voor het land, niet alleen voor het land en de mensen die er wonen natuurlijk, maar ook voor de mensen in de separatistische regio's doordat er meer mogelijkheden worden gecreëerd. Het politieke milieu is een uitdaging. De dialoog tussen de regering en de oppositie moet gericht zijn op consensus over de centrale elementen van de institutionele opbouw en over kwesties met betrekking tot de hervorming van de grondwet en de kieswet, tot vrijheid van de media en mensenrechten. De Georgische regering moet ook contacten blijven onderhouden met de oppositie en het maatschappelijk middenveld.

De EU is bereid om daarbij te helpen. Naast de samenwerking die is beschreven in het Europees nabuurschapsactieplan, biedt het bilaterale spoor van het oostelijke partnerschap een specifieke mogelijkheid om op dit gebied vooruitgang te boeken. We kijken ook naar onderhandelingsrichtsnoeren voor een associatieovereenkomst met Georgië en met Armenië en Azerbeidzjan. Het proces om onze betrekkingen met die landen op te waarderen zal gestoeld zijn op de beginselen van betrokkenheid, differentiatie en conditionaliteit, alsmede van gedeelde verantwoordelijkheid. We zijn ingenomen met de toezegging van Georgië om aan betere relaties met de EU te werken vanuit het door het oostelijke partnerschap geboden perspectief.

De waarnemingsmissie van de EU is een zeer belangrijke factor om in de huidige omstandigheden tot stabiliteit bij te dragen. Het mandaat is nu verlengd tot september 2010. We spitsen ons toe op maatregelen om het vertrouwen tussen de partijen te bevorderen. Na de overeenkomst van Genève betreffende het mechanisme voor preventie van en respons bij incidenten speelt de waarnemingsmissie een vooraanstaande rol om de mechanismen tussen de verschillende partijen te coördineren. Daarmee bedoel ik de Georgiërs, de Russen en de *de facto* autoriteiten in Zuid-Ossetië en Abchazië.

Ondanks enkele moeilijkheden zijn de partijen het over een aantal punten eens geworden, onder andere over het opzetten van een zogenaamde "hotline" voor het oplossen van veiligheidsgerelateerde problemen aan de administratieve grenzen van Zuid-Ossetië en Abchazië. De waarnemingsmissie heeft daar gebruik van gemaakt om de spanningen te doen afnemen na de incidenten in de Zwarte Zee en om een incident op te lossen aan de administratieve grens van Zuid-Ossetië waarbij 21 Georgische burgers werden vastgehouden en later vrijgelaten.

De waarnemingsmissie zal met de betrokken partijen blijven werken. De overgang van maatregelen ter preventie van incidenten naar vertrouwenwekkende maatregelen zal belangrijk zijn om de situatie te normaliseren. De missie ziet toe op de hervestiging van intern ontheemden door de oorlog van augustus vorig jaar en op de pas gebouwde nederzettingen en de gemakkelijkere contacten tussen intern ontheemden en Georgische autoriteiten, niet-gouvernementele en internationale organisaties. Het is in dit opzicht duidelijk dat nagenoeg alle intern ontheemden die door eerdere conflicten zijn verdreven, nog altijd in omstandigheden leven die niet voldoen aan de internationale minimumnormen, ook al is de situatie sinds 2008 verbeterd. Waar mogelijk zal de missie blijven helpen om de contacten met de autoriteiten te faciliteren.

Een gebeurtenis van fundamentele betekenis voor de missie was de uitvoering van twee intentieverklaringen met het ministerie van Defensie en het ministerie van Binnenlandse Zaken van Georgië. We blijven echter waakzaam met betrekking tot het risico dat de Georgische autoriteiten de intentieverklaringen niet langer naleven, daar het aan wederzijds vertrouwen tussen de partijen ontbreekt.

Zoals u weet werd onlangs een rapport gepubliceerd van de onafhankelijke internationale onderzoekscommissie voor het conflict in Georgië. Alle betrokken partijen, alsmede de internationale gemeenschap als geheel, kunnen lering trekken uit dat rapport. Dat rapport moet echter in zijn geheel worden gezien en mag niet selectief worden geïnterpreteerd. De EU heeft consequent haar onwrikbare steun herhaald voor de soevereiniteit en territoriale integriteit van Georgië binnen zijn internationaal erkende grenzen. Het is onze vaste overtuiging dat een internationale aanwezigheid in Georgië noodzakelijk is en we zullen ons daarvoor inzetten. We betreuren dat het, ondanks de steun van een meerderheid van de staten, niet mogelijk was om in het geval van de OVSE tot een overeenkomst te komen.

Het standpunt van de EU met betrekking tot de overeenkomsten van 12 augustus en 8 september is niet veranderd. Rusland moet die overeenkomsten volledig uitvoeren. Wat dat betreft moeten er nog belangrijke kwesties opgelost worden, zoals de grenscontroles en de algemene toegang van de EU tot het grondgebied van de twee afvallige provincies. We zullen dat in onze dialoog met Rusland aan de orde stellen.

We moeten ook naar de toekomst kijken. Wat dat betreft zijn de gesprekken in Genève ontzettend belangrijk, ook al lopen ze niet van een leien dakje. Alleen daar zijn alle partijen vertegenwoordigd en het is belangrijk dat er feitelijk pragmatische discussies kunnen worden gevoerd over het afzien van geweld en over internationale veiligheidsregelingen. Dat is de enige haalbare manier om vooruitgang te boeken en we zien uit naar het overleg dat eind januari 2010 gepland is. Dat zou ten goede moeten komen aan iedereen die voor Georgië en de regio in zijn geheel streeft naar stabiliteit en ontwikkeling op lange termijn.

Benita Ferrero-Waldner, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de fungerend voorzitter van de Raad, beste toekomstige collega, geachte afgevaardigden, het is een genoegen om hier te mogen zijn, en het verheugt mij ook zeer dat ik opnieuw de gelegenheid heb om met u van gedachten te wisselen over Georgië.

Zoals u weet, heeft Georgië de afgelopen twee jaar zeer moeilijke tijden doorgemaakt, zowel op intern als op extern vlak.

De oorlog met Rusland vorig jaar augustus, die zojuist werd genoemd, liet in de hele regio wonden achter en Georgië worstelt nog steeds met grote vraagstukken zoals de basisbehoeften van meer dan 200 000 ontheemden, van wie sommigen al sinds de beginjaren negentig zijn ontheemd. Op intern vlak zijn door het conflict in het afgelopen jaar de spanningen binnen Georgië opgelopen. Omstreden verkiezingen hebben bijvoorbeeld tot maandenlange straatprotesten geleid.

We doen ons uiterste best het land te helpen bij zijn noodzakelijke stappen om de problemen op te lossen. In de eerste plaats geven we uitvoering aan de toegezegde hulpverlening met een bedrag tot 500 miljoen euro voor het herstel van Georgië. De uitvoering van het pakket steunmaatregelen na het conflict verloopt goed en de levensomstandigheden van velen zijn al verbeterd.

We komen onze beloften na en dankzij onze zeer substantiële bijstand kan hulp worden geboden bij de hervestiging van binnenlandse ontheemden (IDP's), maar ook bij de economische stabilisatie en de infrastructuur in Georgië. De komende dagen zal de Commissie de eerste tranche van 46 miljoen euro voor macrofinanciële bijstand in de vorm van schenkingen aan Georgië vrijmaken, hetgeen een ander deel van dit veelomvattende pakket is.

Maar als we erin willen slagen Georgië uit zijn huidige problemen te helpen, moet ook het land zelf meer presteren, in het bijzonder op een drietal terreinen.

Ten eerste moet Georgië verdere democratische hervormingen doorvoeren. Democratie, rechtsstaat, eerbiediging van mensenrechten en fundamentele vrijheden vormen de ruggengraat van onze betrekkingen met al onze oostelijke partners, en de verklaring van de Georgische president eerder dit jaar waarin hij een 'nieuwe golf van democratische hervormingen' aankondigde, en verklaarde dat het antwoord van Georgië op Russische agressie meer democratie, meer vrijheid en meer vooruitgang zal zijn, is met open armen ontvangen.

De lokale verkiezingen in Tbilisi in mei zullen een test zijn voor deze beloften, en de lokale verkiezingen zullen heel belangrijk zijn als de burgemeester van Tbilisi voor de eerste keer door middel van rechtstreekse verkiezingen wordt gekozen.

Dit biedt Georgië een belangrijke kans om het vertrouwen van de burgers in het verkiezingsproces te herstellen – en die kans moet worden gegrepen aangezien de tekortkomingen in het kiesstelsel een belangrijke potentiële bron van politieke instabiliteit in Georgië blijven.

Ten tweede is het noodzakelijk dat Georgië 'strategisch geduld' toont in de nasleep van het conflict. Dat is de woordkeus van president Saakashvili zelf. Zoals u weet heeft de Europese Unie een belangrijke rol bij de beëindiging van de vijandelijkheden gespeeld, en zij blijft ijveren voor een duurzame oplossing.

We zullen zoals werd gezegd onze steun aan de territoriale integriteit en de soevereiniteit van Georgië onverdroten voortzetten. Via onze monitoringsmissie en onze bemiddelingsrol in de besprekingen in Genève stellen wij alles in het werk om te helpen bij de normalisering van de situatie.

Tegelijkertijd draagt het isolement van de afgescheiden regio's niet bij aan de inspanningen voor het oplossen van het conflict. Integendeel, er is een intelligente politiek van betrokkenheid met Abchazië en Zuid-Ossetië noodzakelijk.

We waarderen daarom de aangekondigde Georgische politiek van strategisch geduld. Daarmee wordt in toenemende mate de noodzaak erkend dat, in het belang van de burgers, de banden met de afgescheiden regio's in stand worden gehouden en de stabiliteit in de regio wordt hersteld.

De inspanningen van de regering van Georgië voor de opzet van een staatsstrategie voor de regio's Abchazië en Zuid-Ossetië, verdienen onze steun, en dat geldt in het bijzonder voor iedere poging tot nauwere samenwerking in het belang van de bevolking.

Maar we blijven bezorgd dat de wet inzake de bezette gebieden – bij een te strikte uitvoering – de wrijvingen tussen de entiteiten onnodig zal vergroten en zodoende het verlenen van bijstand zal compliceren. Het gevaar bestaat dat dit de economische betrekkingen zal belemmeren en ertoe zal leiden dat de normalisering van de dagelijkse contacten niet kan plaatsvinden. Ondanks het zeer goede advies van de Venetië-commissie van de Raad van Europa is deze wet door Georgië nog niet geamendeerd, en we zullen bij Georgië erop blijven aandringen de voorgestelde aanpassingen aan te brengen.

Mijn derde punt is dat Georgië zich actief moet voorbereiden op onderhandelingen over een nieuwe associatieovereenkomst met de EU in de context van het Europees en Oosters Partnerschap. We laten niets na om Georgië steun te kunnen bieden.

De voorbereidingen voor het opstellen van een nieuw juridisch kader voor onze bilaterale betrekkingen verlopen voorspoedig. We hebben met gezwinde spoed onderhandelingsrichtsnoeren opgesteld voor een associatieovereenkomst tussen de EU en Georgië. Deze zijn thans in behandeling in de Raad. In de ontwerprichtsnoeren is ook sprake van de toekomstige instelling van een ruime en veelomvattende vrijhandelszone.

We hebben al belangrijke aanbevelingen aan Georgië gedaan voor de stappen die het land moet zetten, voordat we kunnen beoordelen of het klaar is voor de start van onderhandelingen op dit gebied. Het besluit van Georgië om de voorbereidingstijd van de onderhandelingen te benutten voor het versnellen van zijn eigen voorbereidingen is verstandig, en ik vind het belangrijk dat het land de voornaamste aanbevelingen zeer actief oppakt.

Ondertussen zijn de onderhandelingen tussen de EU en Georgië over visumfacilitering en overnameovereenkomsten in november afgerond op het niveau van de werkgroepen. We wachten nu op de definitieve goedkeuring door beide zijden. Deze overeenkomsten vormen een mijlpaal in ons partnerschap en geven opnieuw blijk van de concrete voordelen die onze nauwere betrekkingen voor de bevolking van Georgië met zich mee kunnen brengen. Meer mobiliteit gaat hand in hand met meer veiligheid. Onlangs heb ik een gezamenlijke verklaring ondertekend over een mobiliteitspartnerschap tussen de Europese Unie en Georgië dat nu zal worden afgerond.

Tot slot herhaal ik dat we ons zeer inzetten voor steunverlening aan Georgië in deze moeilijke tijden. We bieden nieuwe kansen die het land en zijn burgers concrete voordelen brengen, maar Georgië moet ook zichzelf helpen. Als het land goede besluiten neemt, kan het rekenen op onze hulp bij iedere stap die het zet.

György Schöpflin, *namens de PPE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben zeer onder de indruk van het beeld dat de fungerend voorzitter en de commissaris van de huidige stand van zaken in de betrekkingen hebben geschetst. De relatie van de EU met Georgië werpt verrekende vragen op: waar zijn we mee bezig, wat is de EU en wat willen we zijn? Het kan zijn dat deze relatie een testcase wordt voor onze inzet voor waarden als solidariteit, mensenrechten en democratie, die onze geproclameerde waarden zijn.

Het is zonder meer duidelijk dat Georgië – zowel de elite als de samenleving – vindt dat het land tot Europa behoort. Tegelijkertijd verkeert dat land – laten we dat erkennen – in een hachelijke situatie, aangezien Rusland, de vroegere koloniale macht, zijn ambitie van een soort opperheerschappij over Georgië of zelfs over de rest van de zuidelijke Kaukasus niet heeft opgegeven. In Rusland zijn er dan ook veel mensen die de status van Georgië als een onafhankelijke staat niet serieus nemen en die denken dat de terugkeer van Georgië tot Rusland slechts een kwestie van tijd is. Dit leidt ertoe dat de grote meerderheid van de bevolking van Georgië zich echt onveilig voelt. Deze onveiligheid is duidelijk toegenomen na het conflict met Rusland vorig jaar. Geen enkel land vindt het leuk als hem soeverein grondgebied wordt afgenomen, zoals bij Georgië het geval was.

Dit alles is van invloed op de EU, vanwege de betekenis van het Oosters Partnerschap. Georgië ziet voor zichzelf een Europese toekomst, niet in het minst als waarborg voor zijn veiligheid. Uiteraard is er ook de Zuid-Kaukasische energiecridor die een toekomstige reddingslijn is voor de 'energievoorziening van Europa. Dit zijn dwingende redenen genoeg voor de Europese Unie om de Europese aspiratie van Georgië

serieus te nemen, wat we natuurlijk ook doen, maar er is ook een laatste argument: als Europa deze aspiraties negeert, wordt onze eigen geloofwaardigheid in de wereld ter discussie gesteld en zullen tegenstanders verheugd zijn over dit toonbeeld van 'zwakheid van Europa.

Roberto Gualtieri, *namens de S&D-Fractie*. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, door de moeilijke situatie in Georgië moeten we naar mijn mening zeer behoedzaam te werk gaan om het internationaal recht te beschermen en tegelijkertijd realisme en verantwoordelijkheidsgevoel te tonen.

Wij zijn van mening dat de EU er goed aan heeft gedaan de steun aan de territoriale integriteit en de soevereiniteit van Georgië te bevestigen, en tegelijkertijd waarden we de voorzichtigheid waarmee de EU de verkiezingen in Abchazië heeft waargenomen. Dit strookt in onze ogen met een methode waarbij voortdurend een dialoog en een politiek debat worden nagestreefd en democratische processen worden ondersteund. Vanwege de ontwikkelingen binnen de regio en de internationale situatie is deze keuze voor de dialoog des te meer gerechtvaardigd en draagt Europa een nog grotere verantwoordelijkheid in de verschillende regio's waar zij actief is: de initiatieven van de Commissie ter ondersteuning van het democratiseringsproces in Georgië en voor de opvang van vluchtelingen, de inspanningen om de onderhandelingen van Genève voortgang te laten vinden, het optreden van de Europese waarnemingsmissie die nu zeker waardevol en onvervangbaar is geworden aangezien het momenteel de enige internationale missie in Georgië is.

Wij waarderen het werk dat in het kader van de missie is verricht en de bijdrage van de missie aan de stabiliteit van de regio, aan de werking van het mechanisme voor preventie van en respons op incidenten, aan het moeizame herstel van het vertrouwen tussen de partijen. Tegelijkertijd zijn we ons ervan bewust dat de ontwikkeling van het democratiseringsproces, dat we welwillend en kritisch moeten benaderen, en de associatieovereenkomst de sleutel kunnen vormen voor een duurzame verandering van de situatie in Georgië.

Ulrike Lunacek, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de fungerend voorzitter van de Raad, mevrouw de commissaris, ik zou vooral twee onderwerpen willen bespreken: ten eerste de relatie tussen economische hulp en steun aan de ene kant en democratische ontwikkeling aan de andere, en ten tweede een aantal fundamentele kwesties die in het verslag-Tagliavini aan de orde worden gesteld.

Mevrouw Ferrero-Waldner, u merkte terecht op dat financiële en economische steun voor Georgië nodig is en dat de Europese Unie deze moet blijven verlenen. U verbond tevens drie voorwaarden aan de verlening van deze steun, en wel democratische hervormingen, fundamentele vrijheden en rechtszekerheid. Er is één vraag die voor mij bijzonder van belang is. In het verleden hebben Georgië en zijn regering helaas grote hoeveelheden wapens gekocht, met name in de aanloop naar het conflict van vorig jaar. Hoe wilt u garanderen dat Europese middelen niet voor dit doel worden gebruikt?

Ten tweede zou ik een mensenrechtzaak willen noemen die de Raad van Europa en de heer Hammerberg ook al hebben aangehaald. In Zuid-Ossetië bevinden zich nog altijd twee tieners in hechtenis, ook al is de heer Hammerberg beloofd dat ze zouden worden vrijgelaten. Heeft u in dit verband stappen ondernomen? Denkt u dat er een mogelijkheid is dat zij in de nabije toekomst worden vrijgelaten?

Een laatste punt: het verslag-Tagliavini heeft voor het eerst duidelijk beschreven hoe het conflict is ontstaan, met de groei van xenofobie en haatdragende taal. Wat gaan de Commissie en de Raad op dit terrein doen om de situatie te verlichten en om duidelijk te maken dat deze zaken de voorbode zijn van gewapende conflicten, en dat het belangrijk is deze nog voordat ze beginnen een halt toe te roepen?

Michał Tomasz Kamiński, *namens de ECR-fractie*. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet verhelen dat ik teleurgesteld ben over de beide verklaringen die we hebben gehoord. Vandaag benadrukken wij, als vertegenwoordigers van de autoriteit van de Europese Unie, hier in het Europees Parlement terecht het belang van de democratie. We vertellen president Saakashvili welke veranderingen hij moet invoeren in zijn land. Ik zou willen zeggen dat hij al heel veel veranderingen heeft ingevoerd. Het Georgië van nu en het Georgië van een aantal jaar geleden zijn totaal verschillende landen. Wat we echter vergeten, is dat zich vandaag nog Russische tanks op een groot deel van het grondgebied van Georgië bevinden. Als u denkt dat Russische tanks op enig moment in de geschiedenis iemand democratie hebben gebracht, dan vergist u zich deernis. Russische tanks brengen geen democratie, Russische tanks brengen onderdrukking.

We hebben het vandaag over de situatie in Georgië, maar in de toespraak van de vertegenwoordiger van de Raad hebben we slechts eenmaal het woord Rusland gehoord, terwijl Rusland natuurlijk de sleutel is tot de situatie in Georgië. Ik beweer niet dat de situatie in Georgië ideaal is, er is zeker veel voor verbetering vatbaar, maar de Russen lachen ons in het gezicht uit door de vijfpuntenovereenkomst niet uit te voeren die president

Sarkozy namens de Europese Unie via onderhandelingen heeft bereikt. Ik vraag me af waarom het Russische leger nog steeds in het dorp Pereva is. Is dat eigenlijk ooit aangekaart bij de Russen?

Als we het hebben over de noodzaak van democratie, mensenrechten, tolerantie en vrijheid van meningsuiting, dan sta ik daarachter. Maar geloven we nu echt dat Rusland die waarden vandaag de dag in Georgië bevordert, dat de Russische agressie tegen Georgië onderdeel is van de strijd voor democratie? Nee, dat is een daad van bruto imperialisme. Als Europese Unie dienen wij ons te verzetten tegen dit brute imperialisme. Alleen dan zijn onze woorden geloofwaardig als wij onze Georgische vrienden vertellen dat zij nog veel moeten doen – en daar ben ik het mee eens – om hun land volledig te laten voldoen aan onze Europese normen.

We kunnen echter niet met de vinger naar Georgië wijzen, als we aan de andere kant Rusland hebben, waar lastige journalisten worden vermoord, waar de haatdragende taal richting burens en minderheden de officiële taal is van de media en de leidende Russische politici. Hier moeten we 'nee' tegen zeggen. Dan zijn onze uitspraken over democratie gericht aan andere landen, waaronder Georgië, geloofwaardig. Ik wil een beroep doen op de Europese Unie om de territoriale integriteit van Georgië met hand en tand te verdedigen in naam van de waarden die wij allen delen, en om de vrijheid en democratie in Georgië te verdedigen tegen de Russische agressie.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, naar mijn mening is het buitenlands beleid van de EU in deze regio niet echt coherent. De Kaukasus is zoals bekend een doorvoergebied voor energie, evenals Rusland, dat als belangrijke strategische partner voor ons van grote betekenis is. Gezien de gevoeligheid van de situatie heeft de EU zich tijdens de Georgische crisis, mogelijk onder invloed van de slaafse opstelling van bepaalde lidstaten tegenover de VS, laten misleiden door president Saakashvili. Politieke kortzichtigheid in de Georgische crisis zal niet alleen de interne verdeeldheid binnen de Unie vergroten maar ook de betrekkingen met Rusland onder zeer grote spanning zetten. De rekening zal ons worden gepresenteerd in de vorm van een gasconflict. We zullen zien of de nieuwe mensen aan het hoofd van de EU zich hierbij zullen bewijzen.

Als Brussel werkelijk de mensenrechten wil verdedigen, zou het in Georgië moeten ingrijpen en wat moeten doen aan mogelijke verkiezingsmanipulatie, aan de arbeidsomstandigheden die neerkomen op slavernij en de beperkingen op het recht van betoging, welke in strijd zijn met het Handvest van de grondrechten.

Brussel zou met betrekking tot het Georgische vraagstuk een evenwichtige benadering moeten kiezen door in gelijke mate rekening te houden met de legitieme belangen van zowel Georgië als Rusland.

Vytautas Landsbergis (PPE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, toen ik nog een jongetje was, zijn de sovjets mijn land binnengevallen. Op mijn basisschool moesten we diverse nieuwe liederen leren. Een daarvan was van oorsprong Georgisch, een lied over een meisje dat Suliko heette. De bezetting was in alle opzichten slecht; alleen dat liedje was leuk.

Er zijn sindsdien heel wat jaren verstreken, en onlangs kwamen we dit meisje Suliko opnieuw tegen. Deze keer stonden haar donkere ogen vol tranen en was ze zichtbaar geslagen. Zij was een jaar geleden weer eens misbruikt – beroofd, geslagen en verkracht. Wij, de heren van de zevenentwintig EU-landen, staren haar na afloop aan en praten op een vreemde manier. Hoe had het kunnen gebeuren? Wat had ze verkeerd gedaan? Had de verkrachter zich geërgerd aan haar gedrag? Dat is precies wat hij zegt: 'Zij provoocerde!' Heeft ze zich verzet tegen zijn eisen? Dat zou onverstandig zijn: niemand, en vooral de dief en verkrachter niet, mag worden opgehitst of als demon worden voorgesteld. Ze had flexibeler kunnen zijn door haar aanvallen lijdzaam te ondergaan, maar zij heeft geprobeerd zich twee hele dagen te verdedigen – dat was haar grootste vergissing. Niemand weet nu te vertellen wie de aanvaller was: hij beweert dat zij hem heeft aangevallen.

Dat is de situatie in de rechtbank in een ver land aan de rand van Europa, waar de grote landheer sowieso niet kan worden veroordeeld – maar zij kan dat wel. We hebben nu dus een nieuw probleem dat door haar is veroorzaakt, want onze zaken met de heer Verkrachter zijn enigszins geschaad. De volgende keer krijgt de heer Verkrachter onze speciale pil 'Mistral' om zijn potentie te vergroten.

Dames en heren in Europa, weifel alstublieft niet op deze manier rond de volgende oorlog.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Graag begroet ik commissaris Ferrero-Waldner en ook Cecilia Malmström, die hier nu als minister maar binnenkort eveneens als commissaris in ons midden aanwezig zal zijn. Ik wil hen enerzijds bedanken voor het verslag waar zeer belangrijke informatie in stond, maar daarnaast wil ook ik graag zeggen dat de oosterse burens van de Europese Unie sinds de laatste twee toetredingsrondes eigenlijk heel dicht in de buurt van de Europese Unie zijn gekomen, wat vanuit meerdere invalshoeken een waardevolle ontwikkeling is, niet alleen vanwege de geografische nabijheid, maar deels ook vanwege het buitenlands

beleid waarbij in Russische invloedssferen wordt gedacht en vanwege de grotere waarde die aan energiezekerheid wordt toegekend.

Vanuit dit oogpunt is het programma voor het Oosters Partnerschap uitermate belangrijk. Daarmee kan namelijk differentiatie worden verzekerd maar tevens duidelijk nauwere banden met deze landen tot stand worden gebracht. Georgië is het land in de Kaukasische regio dat het sterkst geëngageerd is aan de waarden van de Europese Unie. Ik wil een paar zaken noemen en benadrukken, ten eerste de voorbereiding van het proces met betrekking tot visumfacilitering. Dit is niet alleen belangrijk voor de menselijke relaties, maar ook omdat we weten dat Zuid-Ossetiërs en Abchazen die een Russisch paspoort hebben hier profijt van trekken, waardoor spanning ontstaat en de situatie nog verder verslechtert. Het andere punt dat ik wil benadrukken is dat er in vier van de landen van het oostelijk nabuurschapsbeleid conflicten bestaan die in een impasse zijn geraakt en waaraan we speciale aandacht moeten besteden.

Ten slotte wil ik graag commissaris Ferrero-Waldner bedanken voor al haar inspanningen om deze regio dichterbij de Europese Unie te brengen.

Milan Cabrnoch (ECR). - (CS) Het Europees Parlement volgt de situatie in Georgië op de voet en heeft buitengewone aandacht voor het land. Eind oktober vond er een ontmoeting plaats tussen de Voorzitter van het Europees Parlement, Jerzy Buzek, en president Saakashvili; begin november behandelden de leden van het Europees Parlement op een gezamenlijke bijeenkomst van de Commissie buitenlandse zaken, de delegatie voor samenwerking met Rusland en de delegatie voor samenwerking met de landen van de Zuidelijke Kaukasus, het verslag-Tagliavini over de toestand in Georgië. Verder kwamen tijdens de buitengewone vergadering in Straatsburg, op 26 november jongstleden, leden van de delegatie voor de Zuidelijke Kaukasus samen met de Georgische minister Baramidze.

Territoriale integriteit en soevereiniteit van Georgië: dat is waar wij naar streven. Ook streven we naar een vreedzame oplossing voor de toestand in Georgië en voor het Georgisch-Russisch conflict. We hechten verder groot belang aan de toegang van vredeswaarnemers tot zowel de gebieden onder Georgisch gezag als de bezette gebieden. Verder achten wij het van cruciaal belang dat ook in deze bezette gebieden humanitaire hulp geboden kan worden. We maken ons zorgen over de levensomstandigheden van de vluchtelingen die zich gedwongen zagen hun huizen achter te laten en er nu niet meer naar terug kunnen keren. We hebben daarentegen grote waardering voor de inspanningen van de Georgische regering om alle vluchtelingen ook maar enigszins waardige levensomstandigheden te bieden. We roepen beide partijen in het conflict op zich te houden aan het staakt-het-vuren en hun beloftes na te komen voor wat betreft de totstandkoming van een vreedzame oplossing.

Elena Băsescu (PPE). - (RO) Dames en heren, enkele jaren geleden werd er flinke kritiek geuit op degenen die het strategische belang van het Zwarte Zeegebied voor Europa onderschreven. De tijd heeft echter uitgewezen dat Europa nauw met de landen in het Zwarte Zeegebied is verbonden.

Met name Georgië is in het Zwarte Zeegebied van strategisch belang voor de energiezekerheid, aangezien aanvoerroutes als de gaspijpleiding Nabucco, de oliepijpleiding Baku-Tbilisi en de olieterminal bij Supsa nauw zijn verbonden met de stabiliteit in dit land. De conflicten die plaatsvonden in Georgië in augustus 2008 hebben duidelijk gemaakt dat onopgeloste conflicten op ieder moment weer op kunnen laaien, met alle ernstige gevolgen van dien voor de stabiliteit en de veiligheid van de hele regio.

Het is onze taak om Georgië naar het Euro-Atlantische gebied van stabiliteit en veiligheid te leiden, ook al is de invloed van Rusland nog steeds groot. Evenzeer moet worden erkend dat vluchtelingen, ontheemden en hun familieleden het recht hebben om terug te keren naar Abchazië, ongeacht hun etnische oorsprong.

Tegelijkertijd vormt het feit dat Rusland de inwoners van Abchazië en Ossetië staatsburgerschap heeft verleend een duidelijke benadeling van Georgische burgers, aangezien er nog geen visumovereenkomst bestaat vanuit de EU, hoewel we de vertegenwoordiger van de Commissie zojuist wel hebben horen zeggen dat er maatregelen in die richting worden genomen.

Roemenië maakte deel uit van de waarnemingsmissie van de EU in Georgië, zowel op operationeel niveau als ter plekke en tevens als onderdeel van het hoofdkwartier in Tbilisi. Ons land houdt zich ook aan zijn belofte om bijzondere inspanningen te verrichten om Georgië dichterbij de EU en de NAVO te brengen. Bovendien zullen we een nationale deskundige sturen die zal opereren vanuit het kantoor van de NAVO in Tbilisi. We zijn verheugd over het standpunt van het voorzitterschap van de EU. We zullen onder geen beding zogenoemde staten erkennen die illegaal en als gevolg van conflicten in separatistische regio's zijn opgericht. Hetzelfde geldt voor onwettig gehouden verkiezingen, zoals recentelijk in Abchazië. De president van de

pro-Russische Georgische separatistische republiek won de verkiezingen met 59,4% van de stemmen. Tevens wil ik opmerken dat geen van de vijf presidentskandidaten het idee van een hereniging met Georgië volledig heeft afgewezen.

Maria Eleni Koppa (S&D). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, het is de verantwoordelijkheid van de Europese Unie om op afdoende wijze bij te dragen tot de stabiliteit in haar onmiddellijk nabuurschap en daarbij het internationaal recht te eerbiedigen en haar principes trouw te blijven.

Met name wat Georgië betreft moeten we voet bij stuk houden ten aanzien van de eerbiediging van de territoriale integriteit en de internationaal erkende landsgrenzen. Tegelijkertijd moeten we echter rekening houden met de realiteit van onopgeloste conflicten. De Europese Unie moet hier de rol spelen van bemiddelaar en constructief bijdragen naar beide partijen toe, Georgië en Rusland, opdat een oplossing wordt gevonden.

Op dit kritieke ogenblik dienen we volgende boodschappen de wereld in te sturen:

Ten eerste worden eenzijdige en gewelddadige oplossingen niet geaccepteerd, ten tweede is een discussie omtrent het al dan niet toetreden van Georgië tot de NAVO thans niet opportuun en moet veeleer de klemtoon worden gelegd op de voortzetting van de gesprekken van Genève en op de noodzaak van een succesvolle afloop ervan, en ten derde is de waarnemingsmissie van de Europese Unie in Georgië een stabiliserende en vertrouwenwekkende factor. Daarom dient de positieve aanwezigheid van de missie te worden erkend, het optreden ervan te worden versterkt, en de missie zelf dient te worden aangespoord haar inspanningen voort te zetten vooral op het gebied van de schending van de rechten van de mens en van het internationaal humanitair recht.

Marek Henryk Migalski (ECR). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, helaas troffen wij noch in de toespraak van mevrouw Malmström, noch in die van mevrouw Ferrero-Waldner datgene aan, waar we in Georgië daadwerkelijk mee te maken hebben, namelijk de dramatische humanitaire en menselijke situatie. Ik kreeg de indruk dat noch de twee dames, noch wijzelf verantwoordelijk zijn voor het gebrek aan reactie van de Europese Unie

Ik herinner eraan dat de situatie werkelijk dramatisch is. Het zespuntenakkoord overeenkomst is niet uitgevoerd. Op het grondgebied van Georgië vinden etnische zuiveringen plaats. De Georgische taal is op vele plaatsen verboden. Het wordt onze missie op vele plaatsen onmogelijk gemaakt haar taken uit te voeren en wij zijn daarvoor verantwoordelijk. Mevrouw Ferrero-Waldner heeft gesproken over macro-economische langetermijnhulp voor Georgië en over de associatieovereenkomst die we krijgen met Georgië. Dat is mooi, maar de vraag die we moeten beantwoorden is: wat hebben we er aan gedaan? Ik ben diep teleurgesteld, niet alleen door de woorden die hier zijn geuit door de sprekers die verantwoordelijk zijn voor dit beleid, maar ook door het EU-beleid tot nu toe.

Jacek Protasiewicz (PPE). - (PL) Mevrouw de commissaris, mevrouw Malmström, in tegenstelling tot mijn Poolse collega's in dit Parlement ben ik niet zo kritisch in mijn evaluatie van de activiteiten van de Europese Unie op dit gebied, want ik wil mijn tevredenheid uitspreken over de verklaring van de Raad van 12 december, die ondubbelzinnig commentaar geeft op de recente presidentsverkiezingen in Abchazië. Ik wil ook mijn steun betuigen aan de activiteiten van de Europese Unie, want de EU is ondubbelzinnig in haar erkenning van de onafhankelijkheid van deze beide regio's op internationaal niveau. Ik weet waar ik het over heb vanwege mijn ervaring met contacten met Wit-Rusland.

Niettemin ben ik het ermee eens dat de Europese Unie resoluut moet zijn als het gaat om de handhaving van het zespuntenplan voor een staakt-het-vuren waarover is onderhandeld door president Sarkozy. Ik zeg dit vooral met het oog op de zorgwekkende verklaring van de hoge vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken, mevrouw Ashton, dat zij stille diplomatie zal gaan beoefenen. Ik hoop niet dat ze met stille diplomatie bedoelt dat ze toestaat dat overeenkomsten die namens Rusland zijn gesloten met vertegenwoordigers van de Europese Unie worden geschonden.

Alexander Mirsky (S&D). - (LV) Dank u, mijnheer de Voorzitter, dames en heren. Ik zou een vraag willen stellen aan degenen die het standpunt van de heer Saakashvili steunen: bent u wel eens in Zuid-Ossetië geweest? Hebt u gezien wat het Georgische leger in Zhinvali heeft aangericht? Ik was er ten tijde van de oorlog en heb het allemaal met eigen ogen gezien. Wat Georgië heeft gedaan is een misdrijf tegen de bevolking van Ossetië en Abchazië. Wat de bezetting betreft heb ik met veel mensen uit Ossetië en Abchazië gesproken. De inwoners van Ossetië en Abchazië willen niet in hetzelfde land wonen als de heer Saakashvili. Als iemand dit grote internationale probleem nog met wapens wil oplossen, net als de heer Saakashvili, dan geldt een

heel passend Russisch gezegd: *Zamučujtsja pilj glatatj*. Het betekent dat het succes nooit zal komen. Dank u.

Tomasz Piotr Poręba (ECR). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, als de Unie Tbilisi niet politiek en economisch steunt, maken we het gemakkelijk voor Rusland om zijn neo-imperialistische beleid ten aanzien van Georgië te voeren, en dat zal de situatie in de Kaukasus nog verder destabiliseren. De Unie moet dus beter haar best doen.

Als we onze steun voor territoriale integriteit herhalen, realiseren we ons dan eigenlijk wel dat het zespuntenplan eigenlijk helemaal niet wordt nageleefd? Aan de ene kant zeggen we dat we een democratisch, vrij en territoriaal ongeschonden Georgië willen, maar aan de andere kant worden onze waarnemers niet toegelaten tot gebieden die grenzen aan de separatistische republieken. Een andere reden tot bezorgdheid is het verschijnsel van ontvoeringen, dat een vaste gewoonte van Rusland is geworden in de bezette zones. Begin november werden enkele tieners daar het slachtoffer van. De jongste is amper veertien jaar. Het Kremlin probeert duidelijk de president van Georgië in diskrediet te brengen door te proberen aan te tonen dat hij de veiligheid van zijn burgers niet kan garanderen. De destabiliserende activiteiten van Rusland vormen een enorme bedreiging voor de veiligheid van de inwoners van de grensgebieden en leiden tot een escalatie van het conflict in de regio.

Mijnheer de Voorzitter, we moeten daadkrachtiger optreden, want een territoriaal ongeschonden en democratisch Georgië betekent meer veiligheid voor de Europese Unie en Europa.

Kristiina Ojuland (ALDE). – (ET) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de commissaris, mevrouw de minister, dames en heren, toen we enige tijd geleden over Georgië spraken, heb ik u eraan herinnerd dat zich aan de vooravond van de val van de Berlijnse Muur het juiste moment voordeed om de vraag te stellen wanneer Zuid-Ossetië en Abchazië weer zouden zijn verenigd met hun moederland, Georgië. Vandaag hebben we geen antwoord op die vraag, hoewel we in al onze documenten, zowel in dit Europees Parlement als in andere instellingen, benadrukken hoe belangrijk de territoriale integriteit van Georgië is vanuit het oogpunt van internationaal recht, en daarom staan we hier allemaal.

Vorige week is in Brussel een heel goede discussie gevoerd met Carl Bildt, de vertegenwoordiger van het land dat het voorzitterschap bekleedt. Hij noemde Georgië een lakmoesproef voor de Europese Unie, met name in verband met de vraag of we op een dag in staat zullen zijn het idee te verdedigen dat de Georgische territoriale integriteit moet worden hersteld en dat alle mensenrechten en rechten van vluchtelingen moeten worden geëerbiedigd zoals voorzien in het internationaal recht. Ik ben het eens met al mijn collega's die hier op de slechte mensenrechtensituatie hebben gewezen – die is onaanvaardbaar.

Als laatste maar niet onbelangrijkste punt wil ik een verzoek doen. Vorige week heb ik de Georgische vicepremier Giorgi Baramidze gesproken. Zijn allergrootste verzoek was: alstublieft, Europese Unie, doe iets in de vorm van preventieve diplomatie om een mogelijke escalatie van volgende conflicten te voorkomen.

Tunne Kelam (PPE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik kan het slechts eens zijn met de bewering dat het beste antwoord van Georgië op de Russische agressie meer democratische hervormingen is.

Tegelijkertijd heeft de EU haar eigen verantwoordelijkheid, want de betrekkingen tussen de EU en Georgië zullen, zoals terecht is gezegd, een testcase zijn voor het succes van het Oosters Partnerschap en de rol van de EU in de regio.

Gezien het belang van Georgië, vraag ik me af of Georgië is besproken tijdens de recente Top EU-Rusland, want Rusland legt het zespuntenplan niet ten uitvoer en de missie van de EU verkeert in de lastige situatie dat zij niet tot de separatistische gebieden wordt toegelaten. De EU zou zich op dit punt harder moeten opstellen.

Mevrouw de commissaris, u hebt een bedrag van 46 miljoen euro aan hulp genoemd. Mag ik u vragen of deze hulp Georgië nog dit jaar bereikt. Hoe is de tijdsplanning?

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Ik denk dat we in het licht van onze discussie terug moeten keren naar wat mevrouw Malmström aan het begin zei – Georgië heeft nieuwe en uitgebreide openstelling van de Europese Unie nodig. Dit moet ook macrofinanciële hulp omvatten, naast een snel en onmiddellijk begin van de besprekingen – voor zover dat mogelijk is – over een associatieovereenkomst. Ook moet begonnen worden met besprekingen – dit is mijn derde punt – over visumfacilitering en tot slot moeten we Georgië in staat stellen zijn veiligheid te garanderen door het lidmaatschap van de NAVO open te stellen voor het land.

Ik denk echter dat deze kwestie nog niet eens de reden is waarom ik vandaag wil spreken in dit deel van de discussie. Ik wil een retorische vraag stellen aan mevrouw Ferrero-Waldner: vraagt u zich niet af waarom bijna alle sprekers aandacht hebben gevraagd voor het Plan-Sarkozy? Geeft u alstublieft antwoord op deze vraag. Vertelt u ons alstublieft waarom noch in uw openingsrede, noch in uw verdere verklaringen, noch in de verklaringen van mevrouw Ashton iemand een antwoord heeft gehoord in de vorm van een simpele beoordeling of het Plan-Sarkozy is uitgevoerd of niet? Is het echt zo dat de belangrijkste instellingen van de Europese Unie geen recht hebben op een duidelijke verklaring van u over deze kwestie?

Mairead McGuinness (PPE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, gisteren is er in Ierland een conferentie gehouden over het onderwerp hulp en Oost-Europa. Een van de landen waarover we het hebben gehad, was Georgië, en het was echt verfrissend te horen hoeveel vooruitgang er is geboekt voor een bepaalde groep mensen zonder stem – kinderen met een handicap, zowel geestelijk als lichamelijk, en jongeren. Het is echter ook heel ontmoedigend te vernemen dat de betrokkenen het gevoel hebben dat de tijd tien jaar is teruggezet door het conflict.

Omdat ik er gisteren bij betrokken was, wil ik u vragen om de kwetsbaarste mensen niet te vergeten wanneer we handelsovereenkomsten sluiten en gesprekken voeren. Dit was een heel belangrijk debat hier, en over de afschuwelijke humanitaire situatie is al door andere collega's gesproken, maar er is een groep mensen die altijd wordt vergeten; ik wil alleen dat hun stem vandaag wordt gehoord.

Tadeusz Zwiefka (PPE). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, we moeten in gedachten houden dat Georgië een klein land is, dat echter wel uiterst strategisch gelegen is in de Zuidelijke Kaukasus, wat de oorzaak is van de conflictsituatie met het machtige noordelijke buurland Rusland. Ik ben de commissaris daarom dankbaar voor haar verklaring dat de hulp waarop Georgië al zo lang wacht, morgen gerealiseerd zal worden.

Laten we eraan denken dat Georgië, toen het begon aan de democratische hervormingen en besloot nauwere banden aan te gaan met West-Europa dan met Rusland, dat tientallen en misschien zelfs honderden jaren het belangrijkste buurland was geweest, een economische partner verloor die 80 procent van zijn productie kocht. We hebben niets gedaan om die leegte op te vullen en in Georgië geproduceerde goederen te kopen, om ervoor te zorgen dat het land kon blijven functioneren. In dat verband ben ik erg ingenomen met de verklaring, evenals met de aankondiging van een macrofinancieel plan voor Georgië.

Er is nog één ding: commissaris, we mogen Georgië op politiek gebied niet zien als een heel verre partner, want Georgië zit vast in een ongelofelijk lastige geopolitieke situatie. In dat verband denk ik niet dat tijdens de besprekingen van de Europese Unie met Rusland zal worden gezwegen over de situatie in Georgië. Ik wil niet weer beginnen over het zespuntenplan van president Sarkozy, want daar heeft iedereen al over gesproken, maar we moeten onthouden dat er bij onze contacten met een machtige partner als Rusland, die uiteraard zeer belangrijk voor ons is, ook rekening moet worden gehouden met onze kleinere partners, die ons ook zeer dierbaar zijn.

Seán Kelly (PPE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de politiek is slechts een baan wanneer zij uit eigenbelang wordt bedreven. Zij wordt een roeping wanneer zij anderen helpt – wanneer de Goliaths de Davids te hulp schieten. In dit geval is de Europese Unie de Goliath die Georgië, de David, te hulp komt, en ik verwelkom dat. Zij heeft echter een andere Goliath naast zich in de vorm van Rusland, dat een andere agenda heeft voor Georgië. Het is belangrijk dat de Europese Unie haar spierballen gebruikt en zich verzet tegen deze ongewettigde inval.

Afgelopen week was ik op het EVP-congres in Bonn, en daar heeft de president van Georgië gesproken. Hij beschreef de inspanningen die het land levert om de corruptie aan te pakken, hij sprak over de agenda van het land voor hervormingen om economische groei te waarborgen en ook over de wens van het land om een vrijhandelsovereenkomst te sluiten. Mijn vraag is: wanneer denkt de Commissie dat deze vrijhandelsovereenkomst tot stand zal komen? Wanneer denkt zij dat aan de voorwaarden voor zo'n overeenkomst zal zijn voldaan?

Lena Kolarska-Bobińska (PPE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, we bespreken hier de ambities van Oekraïne, Moldavië en Georgië. Zij hebben min of meer dezelfde ambitie om dichterbij de Europese Unie te komen.

Het lijkt wel alsof dit een probleem voor ons is. Ik vraag me af wat er over tien jaar zal gebeuren, wanneer deze ambities omdraaien in teleurstelling en er geen ambities meer zijn om tot de Europese Unie toe te treden, geen hoop meer op wat dan ook. Dit zal een veel moeilijker situatie voor ons zijn. Georgië is van alle landen van het Oosters Partnerschap het land met het grootste draagvlak voor lidmaatschap van de Europese Unie

onder de bevolking en met het grootste draagvlak voor de NAVO. Daar wordt ook de grootste vooruitgang geboekt met markthervormingen.

Als we niet sneller stappen zetten, krijgen we dezelfde situatie als met Turkije, waar de samenleving terugkomt van haar Europese ambities. Dat zal echt een gevaarlijke situatie zijn, ondanks – en misschien wel vanwege – andere politieke bewegingen rond deze landen. We zien wat er gaande is in Rusland, en wanneer het verlangen van Georgië naar lidmaatschap van de Europese Unie taant, zouden we wel eens te maken kunnen krijgen met een situatie die voor alle landen van de Europese Unie heel gevaarlijk is.

Cecilia Malmström, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (SV) Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat er veel belangstelling is voor deze kwestie. Degenen die ze op de voet hebben gevolgd, weten ook dat het Zweedse voorzitterschap veel tijd aan Georgië heeft besteed. De Zweedse minister van Buitenlandse Zaken, Carl Bildt, had vorige week donderdag de gelegenheid om samen met u de kwestie-Georgië te bespreken in de Commissie buitenlandse zaken.

De EU zal Georgië op politiek, technisch en financieel gebied aanzienlijke steun blijven geven. Hoogstwaarschijnlijk houdt dat in dat we blijven oproepen om de territoriale soevereiniteit en integriteit van Georgië te respecteren, dat we de waarnemingsmissie van de EU en onze zeer belangrijke bemiddelende rol in gesprekken in Genève voortzetten. De gesprekken in Genève zijn het relevante forum. De gesprekken daar verlopen traag maar gaan niettemin vooruit en alle partijen zijn er vertegenwoordigd.

We zullen ook verdere financiële steun geven voor de naweeën van het conflict. Zoals velen van u hebben gezegd, is de humanitaire situatie nog altijd zeer zorgwekkend. Mevrouw McGuinness heeft natuurlijk gelijk wanneer ze zegt dat het de allerkwetsbaarste mensen zijn die daaronder lijden.

In de vergadering met haar Russische gesprekspartners zal de EU blijven benadrukken dat het zespuntenakkoord inzake staakt-het-vuren en de daaropvolgende uitvoeringsmaatregelen – terugtrekking van de troepen tot de posities van 7 augustus 2008 – uitgevoerd moeten worden. Met name Perevi, Alchagori en Opper-Kodori zullen aan de orde worden gesteld, zoals velen van u hebben gedaan.

Door de beëindiging van de OVSE-missie in Georgië en het vertrek van de groep VN-waarnemers zijn cruciale delen van de belangrijke internationale veiligheidsstructuren weggehaald. Momenteel is de enige resterende internationale aanwezigheid de waarnemingsmissie van de EU. Die levert een wezenlijke bijdrage tot veiligheid en normalisatie. Daarom is het zo belangrijk dat de waarnemingsmissie toegang krijgt tot de afvallige regio's. Dat is belangrijk voor de veiligheid en de stabiliteit van Georgië. Dat is een belangrijk punt waar de EU alle relevante gesprekspartners nadrukkelijk op blijft wijzen.

De EU houdt natuurlijk voet bij stuk met betrekking tot haar steun voor de territoriale integriteit van Georgië, maar we hebben er ook strategisch belang bij om contacten te hebben met de afvallige provincies en om voor de bevolkingsgroepen van de afvallige provincies een venster naar de buitenwereld open te houden. Dat kan ons helpen om geleidelijk aan het fundament te leggen voor een oplossing van het conflict door een verder engagement van de EU, door vertrouwenwekkende maatregelen over de administratieve grenzen heen en door contacten tussen de bevolkingsgroepen.

De EU zal in deze kwestie zeer actief blijven. De Commissie en commissaris Benita Ferrero-Waldner zijn, net als het Europees Parlement, zeer sterk geëngageerd en daar ben ik zeer dankbaar voor.

Benita Ferrero-Waldner, *lid van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, op de eerste plaats dank u wel voor het openhartige debat dat we hier vandaag hebben gehad.

Ik dacht dat velen van u al wisten wat we voor Georgië hebben gedaan. Georgië heeft veel steun van ons ontvangen, zowel op politiek als op economisch en humanitair gebied, maar het lijkt alsof we helemaal niets hebben gedaan. Dat is echter helemaal niet waar.

Op de eerste plaats is er een einde aan de oorlog gemaakt door de Europese Unie en de heer Sarkozy. Op de tweede plaats hebt u gelijk en is er een zespuntenplan dat helaas nog niet volledig ten uitvoer is gelegd, maar iedere keer dat we met de Russen werken, staat dit op onze agenda. Dit is volstrekt duidelijk.

Zoals de voorzitter van de Raad heeft gezegd, klopt het dat het enige platform waarop we echt vooruitgang boeken, al is het traag, Genève is, en dus moeten de besprekingen in Genève doorgaan.

We hebben ook steun en openheid van beide kanten nodig, want het is een moeilijk conflict en we zijn zogezegd de bemiddelaars in dit conflict. Dit is het belangrijkste politieke probleem.

We moeten doorgaan en we weten heel goed dat Rusland aan de andere kant een reusachtige partner is. Tegelijkertijd hebben we een gemeenschappelijk nabuurschap en dus praten we altijd heel duidelijk over deze aangelegenheden met Rusland. Zoals ik heb gezegd, hebben we aan beide kanten een voorwaarts gerichte houding nodig, en dat is ook wat ik heb gezegd in mijn toespraak, zoals u zich zult herinneren. Dit is het eerste punt.

Het tweede punt betreft het economische en humanitaire front, waarop we werkelijk heel nauw samenwerken. Het pakket van 500 miljoen euro was het grootste pakket dat ik erdoorheen kon slepen. Het nabuurschapsbeleid beschikt niet over veel geld en ik kon er dus ook niet veel halen, maar dit is wat we hebben gedaan, omdat we van mening waren dat Georgië dit nodig had na de oorlog en na alle schade die is aangericht – in het bijzonder voor de kwetsbaarste mensen.

Ik heb zelf de kampen voor intern ontheemden bezocht en ik heb de huizen bezocht die zijn hersteld met onze programma's.

Ik kan mevrouw Lunacek vertellen dat ik persoonlijk een overeenkomst met de Georgiërs heb ondertekend waarin zij zich er onvoorwaardelijk toe verplichten om geen cent van het geld van de Europese Unie te gebruiken. We controleren ons geld altijd, dus volgens de regels zou er geen cent van ons geld naar herbewapening aan de Georgische zijde mogen gaan.

Ik kan natuurlijk niet controleren wat Georgië op andere gebieden doet, maar ik kan wel zekerheid geven over ons geld.

Er zijn nog andere dingen genoemd, bijvoorbeeld de twee tieners die nog steeds gevangen zitten in Zuid-Ossetië. Dit zijn kwesties die we bij de Russen natuurlijk ter sprake brengen. We praten erover, maar voorlopig hebben we er helaas nog geen oplossing voor en zelf kunnen we Zuid-Ossetië niet in.

Wat betreft het beginsel: natuurlijk zijn we duidelijk over het beginsel. Er is territoriale integriteit en er is soevereiniteit, en dat zeggen we ook duidelijk met betrekking tot Georgië. Absoluut. Het is echter één ding om over beginselen te spreken en iets anders om deze beginselen onmiddellijk ten uitvoer te leggen. Dat is soms helaas heel moeilijk.

Ik wil ook iets zeggen over het verslag-Tagliavini. Het feit dat dit verslag überhaupt is gepubliceerd, is heel belangrijk. U weet dat we dit onafhankelijke verslag hebben gesteund. Ik ken mevrouw Tagliavini al jaren, al sinds de tijd dat ik als minister van Buitenlandse Zaken van mijn land in 2000 fungerend voorzitter van de OVSE was. Zij was toen mijn speciale vertegenwoordiger voor de Kaukasus. Zij is een heel moedige, onafhankelijke vrouw, en ik moet zeggen dat zij een uitstekend verslag heeft opgesteld.

Dit is ook nuttig, want het verslag heeft de feiten duidelijk gemaakt. We hebben daaruit lessen getrokken, maar we kunnen Georgië alleen blijven helpen langs diplomatieke wegen.

Dit alles gezegd hebbende, kan ik ook zeggen dat we een enorme hoeveelheid werk hebben verricht, eerst op het gebied van het nabuurschapsbeleid met betrekking tot het oosten, en nu op dat van het Oosters Partnerschap.

Onlangs hebben we onder Zweeds voorzitterschap een heel belangrijke ministeriële vergadering gehad met de zes ministers van Buitenlandse Zaken van het Oosters Partnerschap, met inbegrip van de minister van Buitenlandse Zaken van Georgië.

We hebben daar ook alle mogelijkheden besproken, maar denkt u echt dat we alle landen alles kunnen geven zonder dat zij hun plicht vervullen? Dat kunnen we niet. We moeten hen vragen ook hun plicht te vervullen. Dat betreft ook het gebied van de handel, want een ruime vrijhandelsovereenkomst is alleen mogelijk wanneer de juiste wetgeving aanwezig is. We kunnen hen niet gewoon vragen om tot de Europese Unie toe te treden, als de Raad daar niet unaniem voor is.

Dit zijn dingen waarvan je beide zijden moet bekijken, maar we steunen Georgië meer dan wie ook. Ik hoop dus dat dit beleid, zoals sommigen hebben gezegd, echt door u wordt gesteund. Dit is een beleid waarmee we hen kunnen helpen, voor zover dat in ons vermogen ligt, maar we willen van Georgië ook het juiste gedrag zien.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

(De vergadering wordt om 19.55 uur onderbroken en om 21.00 uur hervat)

VOORZITTER: MIGUEL ANGEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ*Ondervoorzitter***17. Reacties om de economie te doen herleven in de Oost-Europese lidstaten van de EU**

De Voorzitter. – Aan de orde is de verklaring van de Commissie over reacties om de economie te doen herleven in de Oost-Europese lidstaten van de EU.

Joaquín Almunia, lid van de Commissie. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de economische crisis heeft overal in Europa toegeslagen. We mogen zelfs zeggen dat de gehele wereld eraan ten prooi is gevallen, maar hier in de Europese Unie heeft ze waarschijnlijk vooral de landen in Midden- en Oost-Europa, de nieuwe lidstaten, getroffen. Daarvoor bestaan diverse redenen. Ten eerste zijn deze economieën uiteraard zwakker dan de meer volgroeide, geïndustrialiseerde en geconsolideerde economieën van West-Europa. Bovendien beschikken deze economieën niet over een eigen financieel systeem dat de crisis heeft veroorzaakt, maar zijn zij voor de financiering van hun groei wel in hoge mate afhankelijk van directe investeringen uit het buitenland. Door het uitbreken van de crisis en met name door de verslechtering van de situatie in 2008 zijn deze investeringen opgedroogd en hebben deze economieën geen geld meer om hun groei te financieren, aangezien zij de buitenlandse financiering niet hebben kunnen vervangen door spaartegoeden en interne middelen.

Anderzijds is het een feit dat niet alle economieën van de landen in Midden- en Oost-Europa in gelijke mate door de crisis getroffen zijn. Sommige economieën waren beter uitgerust dan andere om de beproevingen te doorstaan, onder meer omdat zij vóór de crisis zo verstandig waren geweest om politieke hervormingen door te voeren die hun groei-model van een meer solide basis hebben voorzien.

Hoe het ook zij, de Europese Unie en de Commissie, als onderdeel van de Europese instellingen in hun geheel, hebben het hoofd geboden aan de crisis, inzonderheid met een reeks maatregelen die beantwoordden aan een specifieke bezorgdheid en die de landen in Midden- en Oost-Europa relatief gezien meer voordeel hebben opgeleverd.

Het Europees economisch herstelplan dat eind 2008 is goedgekeurd, stoelt op fiscale stimuleringsmaatregelen die logischerwijs krachtiger waren in de grote economieën van de eurozone in West-Europa. Desalniettemin heeft de daarmee gepaard gaande opleving van de interne vraag in de landen van West-Europa ervoor gezorgd dat de markt via de externe vraag een bron van groei is gebleven voor de landen in Midden- en Oost-Europa.

Ter aanvulling op het Europees economisch herstelplan is bij besluit van de Europese instellingen de kredietactiviteit van de Europese Investeringsbank vergroot. De cijfers voor 2009 zijn uiteraard nog niet beschikbaar, maar ik kan u alvast meedelen dat de kredietactiviteit van de Europese Investeringsbank eind dit jaar waarschijnlijk ruim 50 procent hoger zal liggen dan in 2007, het jaar vóór de crisis.

De Europese Investeringsbank heeft prioritaire aandacht besteed aan de financiering in de landen van Midden- en Oost-Europa in het kader van specifieke lijnen en activiteiten. De bank heeft daarbij gebruik gemaakt van de instrumenten die zij reeds vóór de crisis ten uitvoer had gelegd, waaronder Jeremie, Jessica, Jaspers en andere maatregelen. Ook de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO), al is dat strikt genomen geen instelling van de Europese Unie, heeft haar activiteiten geïntensiveerd onder invloed van de Europese landen en de Europese Unie, die aandeelhouder van de bank zijn.

Ook de structuurfondsen hebben een gunstige rol gespeeld, wat zij overigens altijd doen ten aanzien van landen die de voordelen van het cohesiebeleid nodig hebben. Naar aanleiding van de crisis is echter besloten om bijvoorbeeld de middelen die uit de structuurfondsen kunnen worden voorgeschieden aan voor steun in aanmerking komende landen, met name aan de landen in Midden- en Oost-Europa, op te trekken.

Helaas heeft de Raad een initiatief van de Commissie afgewezen om gedurende de crisisjaren (2009 en 2010) via het Europees Sociaal Fonds een reeks maatregelen ter ondersteuning van werknemers en actieve beleidsmaatregelen op de arbeidsmarkt voor 100 procent te financieren.

Zoals u weet was sinds 1993 geen gebruik meer gemaakt van het betalingsbalansmechanisme. Het plafond van dit mechanisme, dat dient om financiering te verstrekken aan landen die vanwege hun betalingsbalans problemen ondervinden met de buitenlandse financiering of die moeite hebben om hun begrotingsbehoeften te bekostigen, is opgetrokken van twaalf miljard euro tot vijftig miljard euro op initiatief van de Commissie

en met instemming van de Raad. Van die vijftig miljard euro is ongeveer vijftienduizend euro vrijgemaakt voor het verlenen van financiële steun aan drie landen in Midden- en Oost-Europa die lid zijn van de Europese Unie: Hongarije, Letland en Roemenië.

Tot slot wil ik hier nog het zogenaamde initiatief van Wenen noemen, dat is gelanceerd en aangemoedigd door de Europese instellingen, in samenwerking met de internationale financiële instellingen. Hierdoor is het mogelijk geworden om het optreden van het particuliere financiële systeem te coördineren, dat in veel van deze landen voornamelijk georganiseerd is rond West-Europese banken die geïnvesteerd hebben en over kantoren en filialen beschikken in de landen van Midden- en Oost-Europa.

Het initiatief van Wenen heeft de weg geopend naar de coördinatie van de verschillende activiteiten, met inbegrip van de handhaving van de posities en de risico's die de particuliere banken in deze landen hadden genomen. Het is gelukt om een financieel systeem in stand te houden dat de gevolgen van de crisis helpt financieren en bijdraagt aan de financiering van de investeringen die nodig zijn om de crisis te overwinnen, ondanks de beweringen dat sommige in deze landen gevestigde West-Europese banken buitensporige risico's zouden hebben genomen. Er zij onderstreept dat tot dusver onder deze banken geen «slachtoffers» zijn gevallen. Integendeel, zij hebben een redelijk niveau van kapitalisatie en financiële activiteit weten te handhaven, gelet op de moeilijke situatie waarmee het systeem kampt.

Wij beginnen positieve signalen te zien, al staan ons ongetwijfeld ook nog grote uitdagingen te wachten. Dit betekent dat wij nog niet klaar zijn. Wij moeten ons blijven afvragen hoe de instrumenten waarover de Europese instellingen beschikken het best kunnen worden ingezet om de genoemde landen te helpen de weg naar het herstel in te slaan en de crisis achter zich te laten.

Staat u mij toe hier een positief voorbeeld te citeren, namelijk Polen. Dit is het enige land van de Europese Unie dat blijft groeien en dat ons op geen enkel moment van de crisis negatieve groeicijfers heeft voorgelegd. Het enige land van de gehele Europese Unie is een land van Midden- en Oost-Europa, een van de nieuwe lidstaten.

Ten slotte wil ik het belang van de euro onderstrepen als baken van de strategieën om de crisis te doorstaan en te overwinnen. De euro is een referentiepunt bij de keuze van de strategieën die ons de uitweg uit de crisis wijzen. Een van de landen uit de regio, Slowakije, is in volle crisis tot de eurozone toegetreten. Gisteren nog hebben de Slowaakse autoriteiten in Bratislava een conferentie gehouden waarin ze hun voldoening hebben uitgesproken over de manier waarop de euro hen heeft behoed voor de ernstigste gevolgen van de crisis en hen helpt deze moeilijke tijden in veel betere omstandigheden te doorstaan dan wanneer zij geen lid van de eurozone zouden zijn geweest.

Een ander land uit de regio, Estland, wenst tot de eurozone toe te treden en zijn munt in de euro te integreren in 2011. Op dit moment blijkt uit de indicatoren en het nalevingsniveau van de criteria van het Verdrag van Maastricht, thans het Verdrag van Lissabon, dat deze doelstelling haalbaar is. Wij moeten uiteraard wachten op het dienovereenkomstige convergentieverslag, dat in de lente zal worden gepubliceerd, om hierover zekerheid te krijgen, maar de kans bestaat dat Estland in 2011 deel uitmaakt van de eurozone.

Ook voor de landen in Midden- en Oost-Europa die niet tot de Europese Unie behoren, maar kandidaat-landen of mogelijke kandidaat-landen zijn, is de beoogde toetreding tot de Europese Unie een belangrijk baken bij de ontwikkeling van passende strategieën en beleidsacties.

Het is waar dat er veel moeilijkheden zijn. Het is waar dat deze landen zwakkere economieën hebben. Het is waar dat de gevolgen van een crisis zoals die van nu voor de burgers van deze landen vaak veel schrijnender zijn dan voor burgers in landen die beschikken over socialebeschermingsregelingen en over veel beter ontwikkelde, veel sterkere en veel meer geconsolideerde socialezekerheidsstelsels.

Er zij echter op gewezen dat de instrumenten van de Europese instellingen, het lidmaatschap van de Europese Unie en de mogelijkheid om tot de Economische en Monetaire Unie toe te treden geen obstakel maar een voordeel zijn om het hoofd te bieden aan een crisis zoals deze.

Arturs Krišjānis Kariņš, namens de PPE-Fractie. – (LV) Mijnheer de Voorzitter, commissaris Almunia, er zijn twee benaderingen mogelijk om het herstel van de economieën van de lidstaten in Midden- en Oost-Europa te bevorderen: vis geven of een hengel geven. Natuurlijk is het beter om een hengel te geven. Het probleem is alleen dat je moet weten wat echt de beste hengel is. De hoeksteen en maatstaf voor herstel is het scheppen van nieuwe banen. Om dat mogelijk te maken zijn investeringen nodig. Een van de grootste belemmeringen voor investeringen in de regio is het gebrek aan helderheid over de stabiliteit van de nationale wisselkoers

en de invoering van de euro. Op het ogenblik doet de invoering van de euro in de nieuwe lidstaten denken aan een paardenrace: elk land probeert aan de meute te ontsnappen om de eurozone te bereiken.

Het kan zijn dat sommige lidstaten zichzelf in deze crisissituatie schade berokkenen, bijvoorbeeld doordat ze de begrotingsuitgaven snel verlagen en daarmee de werkloosheid opstuwten tot een niveau waartegen hun economie niet bestand is. Het is ook mogelijk dat een lidstaat die zich bij de eurozone aansluit de economie van een buurland buiten de eurozone schaadt door meer investeringen naar zichzelf te trekken en zo de werkloosheid in het buurland te verhogen. De Europese Unie is gevormd op basis van het solidariteitsbeginsel. Bij de uitbreiding van het aantal lidstaten in 2004 is een uniforme strategie voor de opname van de nieuwe lidstaten ontwikkeld en ingevoerd. Ik geloof dat de Europese Commissie opnieuw moet nadenken over het proces van invoering van de euro en een duidelijke strategie voor die invoering moet formuleren die er niet indirect toe leidt dat lidstaten zichzelf of hun buurlanden schade berokkenen. Het is niet nodig om de stabiliteitscriteria te wijzigen, maar er moet wel een gezamenlijk plan met tijdschema voor de hele regio worden ontwikkeld, zodat we de eenheidsmunt in Europa kunnen invoeren volgens een vaste procedure die voor iedereen duidelijk is. Dat zou de hengel zijn waarmee het herstel van de economieën in de regio wordt bevorderd. Daarmee zou de deur worden geopend voor nieuwe investeringen en het scheppen van nieuwe werkgelegenheid.

Sergio Gaetano Cofferati, *namens de S&D-Fractie*. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, mijnheer de commissaris, zoals u terecht hebt opgemerkt zijn de gevolgen van deze ernstige financiële en economische crisis in alle landen van de wereld zichtbaar, en natuurlijk ook in de landen in Europa, waar voornamelijk de zwakkere landen zijn getroffen, de landen waarover we nu praten.

Dit zijn de landen die nog maar kort geleden tot de Unie zijn toegetreden en buiten de eurozone staan. Het is dus belangrijk dat we aan deze landen denken en dat we zo efficiënt mogelijke maatregelen treffen opdat ze volwaardig deel kunnen uitmaken van Europa en vervolgens onder dezelfde voorwaarden als de anderen kunnen deelnemen aan het leven in Europa. Er moeten daarom maatregelen worden getroffen van vanuit het monetair beleid, maatregelen van de Europese Centrale Bank, want zonder hulp bij de groei van hun bruto binnenlands product en extra investeringen in hun productiesysteem zullen ze niet in staat zijn de onevenwichtigheden waaronder zij nu gebukt gaan te verminderen, te voldoen aan de criteria van Maastricht en tot de eurozone toe te treden. Zoals u hebt aangegeven is het ook belangrijk dat er andere maatregelen worden getroffen, zoals een gemakkelijker gebruik van de middelen uit de Europese fondsen en van de financieringen van de Europese Investeringsbank.

Ik denk dat we echter niet mogen vergeten dat het noodzakelijk is deze maatregelen te laten plaatsvinden in een kader van gelijktijdige interventies ten behoeve van andere zwakke delen van Europa. Het betreft niet alleen de landen waarover we nu debatteren, zoals we helaas goed weten, en ik vind dat we ons om al deze redenen niet langer kunnen verzetten tegen de oprichting van een Europees financieringssysteem waarmee vanuit een globale Europese visie investeringen kunnen worden gedaan: ik doel op de oprichting van een fonds dat wordt gevoed met eurobonds, die in mijn ogen de enige werkbare oplossing zijn die de lidstaten van de Europese Unie ter beschikking hebben.

Juist in deze periode is het moment gekomen om blijk te geven van politieke moed, een vooruitziende blik en de wil om de crisis te boven te komen en omstandigheden te creëren voor een competitieve ontwikkeling van Europa, dat in staat zal zijn het welzijn van al onze burgers te garanderen.

Guy Verhofstadt, *namens de ALDE-Fractie*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, de reden waarom wij en andere hier aanwezige leden van het Parlement om dit debat hebben gevraagd, is dat er met de economische crisis een nieuw ijzeren gordijn is ontstaan. Dit monetaire, ijzeren gordijn vormt een scheidslijn tussen degenen die zich buiten en degenen die zich binnen de eurozone bevinden.

Veel van de problemen waar bijvoorbeeld de meeste Baltische staten momenteel mee te maken hebben – u noemde Polen, maar ik kan natuurlijk ook Bulgarije, Roemenië of Hongarije noemen – zijn te wijten aan het feit dat ze geen deel uitmaken van de eurozone. Daardoor moeten zij hun nationale valuta blijven gebruiken, wat nadelige, en op dit moment zelfs desastreuze gevolgen heeft. We kunnen wel praten over een economisch herstel, maar in die landen is momenteel beslist geen sprake van economisch herstel. Enkele van deze landen hebben een werkloosheidscijfer van meer dan 20 procent, en de lonen in de overheidssector moesten met meer dan 20 procent worden verlaagd. De cijfers ten aanzien van hun economische groei zijn echt zeer negatief.

Het is van belang dat we deze landen toestaan zo spoedig mogelijk tot de eurozone toe te treden. Op dit moment ondervinden zij echter de nadelige gevolgen van deze situatie. Het is uiteraard niet onze bedoeling

de voorwaarden van het Stabiliteits- en groeipact aan te passen – dat vraagt niemand van ons. Dat moeten we ook niet doen, want zoals u terecht hebt opgemerkt, heeft de eurozone ons juist beschermd tegen de economische en financiële crisis. Toch moeten we deze landen wel op een andere manier helpen. Niet door de voorwaarden van het Stabiliteits- en groeipact te wijzigen maar door het negatieve effect van het feit dat ze geen deel uitmaken van de eurozone te compenseren. Anders zal het nog vele jaren duren voordat ze zich bij de eurozone kunnen aansluiten.

Wij hebben een aantal suggesties gedaan. We hebben een plan met zes punten opgesteld en de Europese Commissie gevraagd dit in overweging te nemen. Hiervoor is een samenwerking nodig tussen de Europese Centrale Bank, de Europese Commissie en de Europese Investeringsbank. Welke maatregelen moeten in dit kader worden genomen? Allereerst is het noodzakelijk dat de Centrale Bank ook liquiditeiten verstrekt aan lokale banken. De ECB heeft liquiditeiten verstrekt aan West-Europese banken en bijvoorbeeld ook indirect middelen verstrekt aan Zweedse banken, maar andere lokale banken hebben niets van de ECB ontvangen.

Die zes punten bevatten andere voorstellen. Waarom verhogen we bijvoorbeeld niet het aandeel dat de Europese Unie levert aan de financiering van sociale fondsen, regionale fondsen, cohesiefondsen en dergelijke en verlagen we het aandeel dat de desbetreffende staten hieraan zelf moeten leveren? De lidstaten hebben momenteel immers niet de benodigde middelen om bepaalde projecten te financieren. We kunnen bijvoorbeeld een verdeling overwegen van 75 procent financiering door Europa en 25 procent door de lidstaten zelf, met name voor de Baltische staten.

Ik noem hier slechts twee van de zes, uitermate concrete ideeën die wij naar voren hebben gebracht en waar de Europese Centrale Bank, dan wel de Commissie of de Europese Investeringsbank een besluit over kan nemen. Dit is wat deze landen nodig hebben. Persoonlijk vind ik het geen positieve ontwikkeling dat het Internationale Monetair Fonds in deze landen ingrijpt en hun voorschrijft hoe te handelen. Naar mijn mening is het vooral aan Europa om te besluiten wat er moet gebeuren.

Tot zover het verzoek dat wij aan u voorleggen. Hoe het ook zij, ik ben in deze landen geweest en ik was geschokt door het feit dat deze mensen zich in hun dagelijkse strijd om het bestaan door de Europese Unie in de steek gelaten voelen. Ik verzoek de volgende Europese Commissie met klem met een geloofwaardig plan te komen voor de landen in Centraal- en Oost-Europa, en in het bijzonder voor de Baltische staten.

Tatjana Ždanoka, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik kom uit Letland, een land dat zwaar is getroffen door de financiële crisis. Door het onverantwoorde beleid van rechtse regeringen liep Letland het gevaar failliet te gaan zonder financiële steun van buitenaf. We hebben het nu over verschillende financiële en economische oplossingen die de situatie ten goede zouden kunnen veranderen. Natuurlijk moeten we alle oplossingen grondig bespreken, met inbegrip van de spoedige invoering van de euro. Intussen ben ik bang dat het financiële en economische perspectief slechts één kant van de medaille is. We moeten ook praten over het sociale perspectief.

De instellingen van de EU worden nu door veel inwoners van Letland gezien als de 'bad guys': de slechteriken die onze arme regering dwingen om te bezuinigen op pensioenen en uitkeringen, de slechteriken die verantwoordelijk zijn voor sociale uitsluiting en armoede. Er zijn veel politici die dit beeld cultiveren, vooral binnen de heersende coalitie, want als mensen geloven dat de huidige sociale crisis de schuld is van onze regering, zal de regering de komende algemene verkiezingen niet overleven.

Denk ik dat Letland en andere landen in de regio dringend de helpende hand van de EU nodig hebben? Ja, dat denk ik. Maar ik ben er vast van overtuigd dat we een sterk controlemechanisme nodig hebben en dat we heel strikte voorwaarden nodig hebben op het gebied van het sociaal beleid. Het geld van de EU moet in de eerste plaats worden gestoken in het redden van gewone mensen, niet van banken of het staatsapparaat. Ik grijp daarom deze gelegenheid aan om al mijn collega's en medeafgevaardigden te vragen om schriftelijke verklaring 0056/2009 over sociale voorwaardelijkheid van hulp van de Europese Unie te ondertekenen, waartoe vertegenwoordigers van drie politieke fracties het initiatief hebben genomen.

Roberts Zīle, *namens de ECR-Fractie*. – (LV) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, ik dank u, mijnheer Verhofstadt, voor het stellen van deze vraag. Het stellen van de vraag tijdens het debat van vanavond zou echter verwarrend kunnen zijn voor de burgers van de Europese Unie in West-Europa. 'Kijk, wij moeten ook lijden onder de financiële crisis omdat Oost- en Midden-Europa door onhandig bestuur deze problemen voor zichzelf en voor ons hebben veroorzaakt.' Zo'n visie ondermijnt het toch al ernstig verstoorte vertrouwen in het cohesiebeleid van de Europese Unie. Het voorbeeld van de Baltische staten laat echter zien dat we in hetzelfde schuitje zitten. De jacht van de Scandinavische bancaire sector op marktaandeel en hoge winsten heeft in de praktijk de nationale munten van de Baltische staten uit de leningmarkt verdreven, met name uit

de markt van woninghypotheken. Met een vaste nationale wisselkoers was de wettelijke aansprakelijkheid van de kredietnemers ten opzichte van de kredietverstrekkers zeer groot: alle wisselkoersrisico's in de waarde van een te hoog geprijsd onderpand kwamen voor rekening van de kredietnemers.

Eind 2008 werd tijdens moeizame onderhandelingen tussen de Letse regering, het Internationaal Monetair Fonds, de Europese Commissie en de Zweedse regering besloten de op één na grootste handelsbank over te nemen met uitsluitend Lets geld en de nationale wisselkoers sterk te houden. Aldus hebben wij Letten, na jarenlang verlies van inkomsten, van concurrentievermogen en mogelijk van maatschappelijke kwaliteit, de bancaire sector van de Scandinaviërs en andere investeerders gered, in elk geval in de Baltische staten, want het domino-effect bij het omvallen van banken zou tot ver buiten de grenzen van Letland voelbaar zijn geweest, tot bij, laten we zeggen, de Scandinavische pensioenfondsen als aandeelhouders van de banken. Ja, de Europese Commissie heeft ons geholpen en het Internationaal Monetair Fonds heeft deze keuze gefinancierd, maar het leeuwendeel van de lening is gebruikt om de bancaire sector te stabiliseren.

Door geen faillissementen toe te staan en een sterke wisselkoers te handhaven hebben we onze economie met 20 procent van het bbp gedevalueerd, maar in werkelijkheid hielpen we de naburige Esten, wier voordeel uiteraard was dat zij al jaren een verantwoord begrotingssaldo hadden, al in 2011 de euro in te voeren. Het lijkt nog vreemder dat voor de Europese Monetaire Unie een voorbeeld als Estland des te noodzakelijker is. Het laat als het ware zien dat de criteria van Maastricht voor invoering van de euro zelfs in tijden van crisis werken. Het is niet dat we niet blij zijn voor de Esten, maar uit onze opoffering in de vorm van de overname van de bank sprak een zekere mate van solidariteit doordat we het ongeluk niet afschoven op onze burens en agressieve investeerders. We wilden slechts een bepaalde solidariteit van de Europese financiële beleidsmakers, onder meer wat betreft de belemmeringen voor nieuwe eurolanden.

Politici in Letland moesten extreem harde maatregelen nemen, maatregelen waarmee de meeste van mijn medeafgevaardigden uit de oudere Europese lidstaten zelfs in hun ergste nachtmerries niet te maken krijgen. Toch ligt het niet in onze macht om het wisselkoersrisico op particuliere schulden voor onze burgers weg te nemen en willen we ons niet als hooligans gedragen door eenzijdig de euro in te voeren of de euro samen met onze nationale munt te laten circuleren. Het doel van onze vergrijzende samenleving kan echter niet zijn om vele jaren te besteden aan het omwisselen in euro's van elke tweede lats die we verdienen, om zo de banken terug te betalen terwijl we 's avonds bidden dat de lats zich staande zal houden tegenover de euro.

Alfreds Rubiks, namens de GUE/NGL-Fractie. – (LV) Dank u. Mijnheer de Voorzitter, naar mijn mening wordt er veel retoriek gewijd aan de kwestie van de modernisering van het sociale beleid en de bijstand aan de staten van Midden- en Oost-Europa, maar gebeurt er feitelijk niet veel. Een nieuw sociaal beleid is nog niet volledig verwerkt in de macro-economie van de Europese Unie. De begroting is klein en houdt geen gelijke tred met de uitbreiding van de Europese Unie. In haar streven naar uitbreiding van haar invloed geeft de Europese Unie vaak meer hulp aan landen buiten de Unie dan aan de nieuwe lidstaten. Het is daarom geen toeval dat in Letland de meeste inwoners nu bijvoorbeeld slechter af zijn dan voor de toetreding tot de Europese Unie. Meer dan 90 procent van de gepensioneerden moet leven van een inkomen dat onder het bestaansminimum ligt.

De werkloosheid in Letland heeft een hoogte van 20 procent bereikt, het bruto binnenlands product is met 19 procent afgenomen, de staatsschuld overstijgt de jaarbegroting en de pensioenen zijn met 10 procent gedaald. De mensen protesteren, vertrekken uit Letland, gaan voor onbepaalde tijd in hongerstaking of bieden hun organen te koop aan voor geld waarmee ze hun gezin kunnen onderhouden. Het aantal zelfmoorden stijgt. Het neoliberale socialezekerheidsbeleid van de Europese Unie moet veranderen. Het kapitalisme heeft de crisis veroorzaakt, maar het zijn de werknemers en de gepensioneerden die de uitweg uit de crisis moeten betalen. De grote kapitalistische multinationale ondernemingen en banken doen slechts minimale investeringen in oplossingen voor de problemen als gevolg van de crisis. De Europese Unie staat toe dat de bovenklasse en de banken gered worden met de belastinginkomsten van de staat, dat wil zeggen met het geld van het volk.

De landen van Oost-Europa willen een eerlijker toewijzing van landbouwsubsidies, want op het ogenblik zijn de subsidies meer gericht op de oudere lidstaten, wat bovendien de vrije arbeidsmarkt verstoort. Er moet een einde komen aan de ongelijke behandeling in de berekening en uitkering van directe betalingen en aan de scheiding van deze betalingen van de productie van specifieke producten. De Europese Commissie en het Europees Parlement zullen op democratische wijze verordeningen moeten vaststellen die niet alleen de belangen van grote producenten en bankiers beschermen, maar ook die van hulpbehoevenden in de rijke, democratische Europese Unie.

Jaroslav Paška, *namens de EFD-Fractie*. – (SK) De economische en financiële crisis heeft een veel schrijnender uitwerking gehad op de zich transformerende landen van Midden- en Oost-Europa dan op de stabiele democratieën in West-Europa. Het is daarom terecht dat we naar manieren zoeken om deze ongunstige economische ontwikkeling tegen te gaan. We mogen daarbij echter niet vergeten dat wonderen alleen in sprookjes gebeuren. Derhalve is de primaire en fundamentele voorwaarde voor veranderingen ten goede een verantwoord financieel en economisch overheidsbeleid en een modern, rechts georiënteerd parlement in elk van de getroffen landen. Alleen dan is het mogelijk om met gerichte sectorale maatregelen een rol te spelen bij de geleidelijke bevordering van de economische ontwikkeling.

Een dergelijke bevordering kan niet doeltreffend zijn als de financiële middelen worden besteed aan sociale uitkeringen, consumptieve bestedingen of kunstmatig gecreëerde zinloze banen. Het moet bijvoorbeeld niet mogelijk zijn dat een regering financiële bijstand gebruikt voor de heropening van een oude thermische centrale die meer emissie dan elektrische energie produceert, alleen omdat daardoor een beetje nieuwe werkgelegenheid wordt geschapen.

Als we de getroffen landen echt willen helpen, moeten we alleen financiële projecten steunen met een hoge mate van innovatie die het milieubehoud consequent bevorderen. Laten we ervoor zorgen dat de middelen die worden geïnvesteerd in deze steunprogramma's bijdragen tot de herstructurering van de ondernemingen en een effect op lange termijn hebben voor de betrokken landen, en daardoor ook voor heel Europa.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Allereerst moet er een antwoord worden gevonden op de vraag hoe vergelijkbare crises in de toekomst kunnen worden voorkomen. De door het wereldwijde financiële stelsel veroorzaakte moeilijkheden teisteren de hele wereld en hebben een directe impact op de reële economie, aangezien ondernemingen geen toegang hebben tot leningen die nodig zijn voor de bloedcirculatie van de economie. De les is duidelijk. Het is evident dat korte metten moet worden gemaakt met het vertrouwen in zelfregulering en de almacht van de markt en dat de regulerende rol van de staat moet worden geaccepteerd en uitgeoefend.

We praten over het herstel van de economie, maar het einddoel dat via deze weg moet worden bereikt is uiteraard de bescherming van banen. Dat betekent dat ook in Europa de steun aan kleine- en middelgrote ondernemingen prioriteit heeft, aangezien daar de meeste mensen in dienst zijn. De voorwaarden voor toegang tot krediet zijn een fundamentele kwestie. Inderdaad hebben de banken verstandig gewerkt, zoals we hebben kunnen horen van de heer Almunia. Dit geldt ook voor Hongarije, waar alle handelsbanken filialen zijn van buitenlandse banken en vanwege de belangen van de moederbank dus probeerden kredietverstrekking tegen te houden, waardoor ook de binnenlandse economie werd lam gelegd.

Natuurlijk zijn er ook rechtstreekse subsidies nodig, waarvoor ook de Europese Unie toestemming geeft, maar deze mogen niet worden gegeven aan regeringen zoals de huidige Hongaarse regering, die in de eerste plaats de vestiging van multinationals steunt in plaats van kleine- en middelgrote ondernemingen. We hebben ons vandaag bij de wijziging van de begroting 2009 van de Europese Commissie beziggehouden met de kwestie van het Fonds voor Plattelandsontwikkeling. De Commissie heeft deze uitgaven aanzienlijk en drastisch verminderd in haar voorstel, terwijl deze uitgaven juist nodig zijn om de bevolking op het platteland te houden.

En waarom behandelen we deze regio apart? De reden hiervoor is dat deze regio veel kwetsbaarder is geworden dan het westelijk deel van Europa. We moeten terug naar de jaren negentig van de vorige eeuw, toen duidelijk werd dat we ook in Hongarije vergeefse hoop koesterden dat onze economie zelfstandig zou worden in deze democratie. De steeds zwaarder wegende last wegens de aflossing van geërfde schulden en het gebruik van de goedkope natuurlijke en menselijke hulpbronnen van dit gebied hebben de westerse landen echter aanzienlijke inkomsten opgeleverd. Daarom moet ik zeggen dat, nu het echt gerechtvaardigd is dat deze regio meer steun krijgt, het hier gaat om een gedeeltelijke schadevergoeding.

Enikő Győri (PPE). – (HU) Dames en heren, de crisis heeft aangetoond dat de Midden- en Oost-Europese landen buiten de eurozone veel kwetsbaarder zijn dan de landen die de gemeenschappelijke munt gebruiken. Door hun sterke afhankelijkheid van export en buitenlands kapitaal en door de hoge schulden van de bevolking in buitenlandse valuta herstellen deze landen zich ook langzamer dan de landen die de veiligheid van de eurozone genieten. Als de solidariteit tussen de lidstaten alleen op het niveau van slogans werkt en niet ook in de praktijk wordt uitgedragen, zal de interne cohesie van de Europese Unie afnemen, waardoor de prestatie van de hele Europese Unie minder wordt.

Voor deze solidariteit zijn echter helemaal geen nieuwe EU-instrumenten nodig, laat staan aalmoezen. De bestaande mogelijkheden en hulpbronnen moeten op verstandige wijze worden gebruikt. Zo kan de Europese Centrale Bank de banken in de regio helpen bij de handhaving van constante liquiditeit. De Europese

Investeringsbank kan helpen bij het verstrekken van gerichte leningen aan de kleine- en middelgrote ondernemingen in de regio's, terwijl de Europese instellingen kunnen helpen door de bestedingsregels van de cohesie- en structuurgelden aan te passen aan de uitzonderlijke situatie. Ik wil speciaal uw aandacht vestigen op het feit dat veel mensen Midden- en Oost-Europa graag over één kam scheren, terwijl deze landen zeer verschillend zijn, en datzelfde geldt voor hun strategie om de crisis te boven te komen.

Als gevolg van bijna acht jaar incompetent socialistisch bewind heeft Hongarije bijvoorbeeld zijn reserves opgemaakt en is momenteel gedwongen bezuinigingen door te voeren, wat in schril contrast staat met de aanpak van de crisis in andere Europese landen, die is gebaseerd op economisch herstel. Terwijl de West-Europese landen al nadenken over het opstellen van exitstrategieën, ziet een deel van de Midden- en Oost-Europese landen, die het hardst getroffen zijn door de crisis, zich ook in 2010 nog geconfronteerd met een ernstige recessie. Bij het opstellen van exitstrategieën is het dus cruciaal dat er verschil moet kan worden gemaakt tussen de landen.

De leiders van de Europese Unie mogen geen uniforme regels opstellen die de situatie van bepaalde landen en hun bevolking nog erger maken. Bij het opstellen van de nieuwe regels voor het financiële stelsel moet erop worden gelet dat de striktere kapitaalvereisten geen ongelijke concurrentiestrijd creëren tussen de banken. De Midden- en Oost-Europese banken die gezond bleken te zijn, hebben namelijk van niemand een kapitaalinjectie gekregen en dus hebben zij meer moeite om de aangescherpte eisen voor kapitaaltoereikendheid na te leven dan de West-Europese landen die wel gered zijn. Daardoor zou hun toch al niet al te grote kredietbehoefte afnemen, waarvan uiteindelijk de kleine- en middelgrote ondernemingen het slachtoffer zouden worden. Dat moeten we tegen elke prijs zien te voorkomen.

Ivari Padar (S&D). – (ET) Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik commissaris Almunia oprecht complimenteren met zijn zeer doeltreffende werk tot nu toe. Alle lidstaten van de Europese Unie hebben veel gemeenschappelijke problemen en tegelijkertijd heeft elk land zijn eigen economisch beleid en zijn eigen specifieke problemen. We moeten hier absoluut allemaal zelfkritiek beoefenen. Het argument dat alleen de nieuwe lidstaten van de Europese Unie bijzonder zwaar zijn getroffen door de crisis, snijdt geen hout. Kijk maar naar de landen waar de banken economische steun nodig hebben gehad – dat zijn vooral de oude lidstaten, niet de nieuwe. Ook de begrotingsproblemen zijn groter in de eurozone dan daarbuiten.

Tegelijkertijd is het duidelijk dat internationaal opererende banken geen extra risico hebben gecreëerd. Integendeel, de banken die in verschillende landen actief waren, waren de veiligste en wisten de situatie in vele ontvangende partnerlanden te stabiliseren. De banken met problemen waren de banken die gewoon slechte commerciële beslissingen namen, zoals bijvoorbeeld de Royal Bank of Scotland.

Kristiina Ojuland (ALDE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil me bij de vorige spreker aansluiten en commissaris Almunia bedanken. Hij heeft een duidelijke mening over de verschillen tussen de verschillende landen in Midden- en Oost-Europa en over hun huidige economische en financiële situatie.

De commissaris heeft Estland genoemd. Ik kom uit Estland, en het was geen gemakkelijke taak om onze ambities om toe te treden tot de eurozone te verwezenlijken, maar het enige dat we mijns inziens misschien gemeen hebben met de andere landen is eigen verantwoordelijkheid. Ik heb tot nu toe in dit debat in deze vergadering het woord 'eigen verantwoordelijkheid' niet horen vallen; er wordt slechts gesproken over 'solidariteit'. Hoe kunnen we solidariteit verwachten, als we in de wereld grote concurrenten zoals China en India hebben die vooruit racen? Ik denk dat we in de Europese Unie veel pragmatischer moeten zijn en moeten bedenken waar onze nationale regeringen voor verantwoordelijk zijn.

Het is in deze tijden moeilijk om te bezuinigen. In Estland is het heel moeilijk om te snijden in de staatsuitgaven, maar toch doen we dit al jaren. In de goede jaren, in de jaren van bloei konden we reserves vormen, en alleen de regeringen van de lidstaten zijn daarvoor verantwoordelijk, niemand anders.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, ik vertegenwoordig Polen, een land dat zich misschien niet zo veel zorgen hoeft te maken over de crisis als bijvoorbeeld Hongarije of Letland, maar ook in mijn land stijgt, ondanks de propaganda van de overheid, de werkloosheid duidelijk en vandaag was er in Warschau een protestdemonstratie van medewerkers van scheepswerven die zojuist het laatste deel van hun werkloosheidsuitkering hadden ontvangen.

Volgens een analyse van de Nationale Bank van Polen was de dynamiek van de recessie in negen landen in Midden- en Oost-Europa duidelijk sterker dan in de landen van West-Europa. Wat erger is, is dat de verschillen tussen de afzonderlijke landen in onze regio groter zijn dan die in de 'oude' EU. Dat komt niet alleen door de grotere stabiliteit van de economieën van de oude vijftien, maar ook, en laten we dat maar direct zeggen,

doordat zij beter in staat zijn om bepaalde financiële instrumenten te gebruiken of te manipuleren die theoretisch niet toegestaan zijn in de Europese Unie.

De Europese Commissie en mevrouw Kroes hebben een oogje dichtgeknepen voor de steun die Berlijn gaf aan de Duitse scheepswerven, maar veroordeelden Polen omdat het hetzelfde had gedaan en eisten terugbetaling van de EU-steun die aan Poolse scheepswerven was gegeven. In de praktijk blijkt dat sommigen gelijk zijn dan anderen en dat er met twee maten wordt gemeten. De Franse auto-industrie mag meer staatssteun ontvangen dan de auto-industrie in de 'nieuwe' EU-landen. Dat maakt de ongelijkheid alleen maar groter.

De commissaris had het over de heilzame rol van de euro, maar dat moet een grap zijn geweest. Polen heeft de euro niet en de crisis heeft ons minder zwaar getroffen dan Slowakije, dat de euro heeft ingevoerd en waar de gevolgen van de crisis ernstiger zijn dan in Polen. Ik roep op tot solidariteit, waarover de vertegenwoordiger van de Fractie van de Europese Volkspartij (Christendemocraten) sprak, maar ik heb de indruk dat hij schijnheilig is op dat gebied. Schijnheiligheid past hier niet.

Joe Higgins (GUE/NGL). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik had verwacht dat commissaris Almunia en eigenlijk ook de heer Verhofstadt ons misschien een uitleg en een analyse zouden geven van de redenen achter de ramp die de meeste landen in Midden- en Oost-Europa heeft getroffen op economisch gebied. Twintig jaar geleden hadden we in deze landen een moedige arbeidersbeweging die de stalinistische monoliet ten val bracht. Helaas is deze monoliet niet vervangen door werkelijk democratisch socialisme, maar volgde daarop het herstel van het kapitalisme. Maar dat was hetgeen door het hele politieke Europese kapitalistische establishment werd voorgeschreven: de EU en de woordvoerders van de grote bedrijven beloofden allemaal dat het kapitalisme een zonnig, nieuw tijdperk zou inleiden voor de volken van Midden- en Oost-Europa.

De markt moest God zijn; mededinging moest koning zijn. We hebben dus de zo geliefde neoliberale agenda van de Europese commissaris opgelegd gekregen: de grootschalige privatisering van overheidsbezit – eigenlijk de diefstal van overheidsbezit – en de overlevering van de economieën van deze landen aan de genade van de haaien op de internationale financiële markten. We hebben zelfs een speciale bank opgezet om toe te zien op dit proces, en het is een regelrechte ramp geworden. De Baltische staten zijn in een vrije val beland: Letland 18 procent omlaag in het derde kwartaal, met een werkloosheid van 20 procent.

Wat bieden de Commissie van de EU en de heer Verhofstadt? Het recept van het Internationaal Monetair Fonds en van de West-Europese banken. Vernietig de levensstandaard van werknemers; vernietig overheidsdiensten. In Letland dreigt daardoor voor het einde van het jaar de helft van de ziekenhuizen te worden gesloten.

Het beleid van het Europese establishment is een nachtmerrie voor de gewone mensen in deze landen – er dreigen barbaarse omstandigheden voor de gewone mensen. Ik raad de mensen in Midden- en Oost-Europa daarom aan om dit fatale recept van het establishment van de Europese Unie te verwerpen, hun banken te nationaliseren, deze onder democratische controle te plaatsen zodat ze investeren in mensen en in banen, de belangrijkste sectoren van de economie te nationaliseren, of ze opnieuw te nationaliseren, maar deze keer onder de controle van de werkende mensen, zodat ze hun economie kunnen plannen voor de mensen en niet zijn overgeleverd aan de haaien, aan het zakelijk Europa en aan het financieel Europa, die de volken van deze regio deze vreselijk ramp hebben gebracht. U kunt nu wel lachen, commissaris, maar ik wacht op uw antwoord.

Nikolaos Salavrakos (EFD). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, ik dank u zeer dat u mij het woord geeft, en ik dank tevens commissaris Almunia voor het uitvoerige verslag dat hij het Parlement heeft gepresenteerd. Het verheugde me ten eerste dat de Commissie kon instemmen met een versoepeling van het Stabiliteitspact, en daarbij uiteraard erkende dat het uiterst moeilijk was om aan de strenge criteria van Maastricht, zoals de 3 procent, te voldoen in tijden van zware economische crisis, zoals we die nu meemaken.

In de eerste plaats wens ik er op te wijzen dat deze dagen en weken, het land waar ik vandaan kom, Griekenland, wordt aangevallen door een specifiek ratingbureau wegens zijn kredietwaardigheid. Dan rijst de vraag of we ons misschien eens ernstig moeten bezinnen op de mogelijkheid om een EU-instantie voor dergelijke taken in het leven te roepen. Dan kan niet om het eender wie zich daarmee bezighouden en dan gaan daarachter geen geheime commerciële of andere concurrentiedoeleinden schuil.

Bovendien wil ik mijn beklag doen over het feit dat de Europese Unie heel wat derde landen meer helpt dan haar eigen lidstaten. Tevens wil ik verzoeken dat men zich solidair gedraagt met mijn land, Griekenland, opdat het zijn huidige problemen te boven komt.

Iliana Ivanova (PPE). - (BG) Dank u, mijnheer de voorzitter. Dames en heren, ik denk dat een verstandig beleid ten aanzien van de crisis in de Centraal- en Oost-Europese landen dient te zijn gebaseerd op het beginsel van de sociale markteconomie, wat het tegenovergestelde is van wat mijn vorige collega voorstelde. Want alleen een sterke economie waarin de vrijheid van privébezit, de rechtsstaat en de individuele aansprakelijkheid worden gerespecteerd, kan een garantie bieden voor een stabiel sociaal beleid zoals onze samenleving dat verdient.

Ik geloof stellig dat onze inspanningen en verantwoordelijkheden zich op enkele fundamentele punten moeten richten. Ten eerste is een stabiele financiële positie vereist. Een schrikwekkend groot aantal lidstaten heeft te kampen met een hoge staatsschuld. We dienen alert te zijn en discipline te betrachten, en we moeten niet alleen proberen het tekort op de betalingsbalans te beperken tot minder dan 3 procent van het bruto binnenlands product, maar ook al het mogelijke doen om tot een evenwichtige begroting te komen.

In de context van het Stabiliteits- en groeipact moet de Europese Commissie en de Raad meer toezicht uitoefenen om te voorkomen dat het macro-economisch evenwicht in de lidstaten wordt verstoord.

Ten tweede dienen wij de kleine en middelgrote ondernemingen te steunen, niet alleen omdat deze ondernemingen goed zijn voor ruim 65 procent van de werkgelegenheid in Europa, maar ook omdat zij de grootste flexibiliteit tonen en vooral in een crisisperiode een dynamisch groeipotentieel bezitten.

Ten derde is het van belang dat wij de werklozen en de meest kwetsbare groepen van onze samenleving ondersteunen en garant staan voor passende en effectieve investeringen in onderwijs, scholing en onderzoek. De laatste, maar tegelijk ook belangrijkste prioriteit voor de nieuwe lidstaten is dat de eurozone wordt uitgebreid.

Ik wil u om steun verzoeken en al mijn collega's mijn dank betuigen. Tevens wil ik een oproep doen aan de Europese Commissie en de lidstaten om hun standpunt ten aanzien van deze uitbreiding nog eens te bezien. Wij hebben uw begrip en solidariteit nodig, zeker in een land als Bulgarije, het land waar ik vandaan kom en dat zich inspant om aan de criteria van Maastricht te voldoen, dat een van de laagste begrotingstekorten binnen de Europese Unie kent en een buitengewoon gedisciplineerd fiscaal beleid voert.

Waarde collega's, ik denk dat het van het grootste belang is dat we ons gezamenlijk en op een gecoördineerde wijze inzetten voor het herstel van onze economieën, zodat wij sterker uit de crisis te voorschijn zullen komen dan wij voordien waren.

Edit Herczog (S&D). - (HU) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik wil mijn spreektijd van één minuut beginnen door mijn collega's uit de landen van de eurozone te bedanken voor het feit dat ze het belangrijk vonden om hier aanwezig te zijn bij dit debat. Solidariteit begint bij hun aanwezigheid bij dit debat.

Ofschoon de eigen verantwoordelijkheid van de lidstaten niet uit het oog mag worden verloren, zoals mijn collega al zei, bestaan er toch algemene moeilijkheden in de nieuwe lidstaten die ons in elk geval als objectieve moeilijkheden toeschijnen. Een ervan is het geforceerde verloop van het twintig jaar durende toetredingsproces, dat ernstige economische problemen veroorzaakt in deze landen en grote maatschappelijke solidariteit vereist van hun bewoners. Een andere moeilijkheid is dat ze geen gebruik kunnen maken van het beschermingsmechanisme van de eurozone en de crisis hen in een veel weerlozere situatie treft. Ten slotte is er nog een moeilijkheid in verband met het percentage KMO's en het aantal mensen dat daar werkt, vergeleken met de cijfers voor de Europese Unie.

Al met al ben ik ervan overtuigd dat we voor het economische herstel van de Europese Unie en de Midden- en Oost-Europese landen het driedelige doel werkgelegenheid, financieel evenwicht en economische groei als één geheel moeten behandelen. Deze elementen waren mijns inziens deels in het pakket voor de kleine- en middelgrote ondernemingen opgenomen. In elk geval is het nodig dat we de financiële moeilijkheden van de kleine- en middelgrote ondernemingen op de een of andere manier overbruggen. Hiervoor zijn hoe dan ook de hulpmechanismen van de Europese Centrale Bank nodig. Hoe kleiner een onderneming is, des te moeilijker heeft de Europese Unie daar toegang toe.

(Spreekster wordt door de Voorzitter onderbroken)

Vilja Savisaar (ALDE). - (ET) Mijnheer de Voorzitter, bovenal wil ik uw aandacht vestigen op de drie Baltische staten, die zich misschien in een ergere situatie bevinden dan alle andere landen in deze regio. Hier zijn een paar voorbeelden. De economische output van Estland is met meer dan 15 procent gedaald, terwijl het gemiddelde voor de Europese Unie -4,1 procent bedraagt. Behalve in de drie Baltische staten heeft zich in

geen enkel Europees land een daling van de economische output voorgedaan van meer dan 10 procent. In alle drie Baltische staten is de werkloosheid tot nu toe gestegen tot boven de 15 procent.

Ik hoop zeer dat de voorstellen die de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa heeft gedaan voor herstel van de economie en verbetering van de financiële situatie, heel concrete aandacht zullen ontvangen en een reactie van de Commissie zullen opleveren. Vorig jaar heeft Estland zijn begroting drie keer moeten verlagen en de uitgaven in de overheidssector moeten beperken. Verdere bezuinigingen zullen de toch al ernstige maatschappelijke situatie nog verergeren. Ik hoop vurig dat Estland op 1 januari 2011 toetreedt tot de eurozone om ruimte te scheppen voor economische groei en het oplossen van de financiële problemen.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte commissaris, dames en heren, we maken momenteel een financiële en economische crisis door en ik denk dat het in een crisissituatie boven alles op liquiditeit aankomt, niet alleen voor de banken en bedrijven, maar vooral voor de werknemers. Voor liquiditeit is natuurlijk altijd kredietwaardigheid nodig en daarom is de discussie over de kredietwaardigheid van ondernemingen, banken en werknemers van bijzonder belang.

Natuurlijk is kredietwaardigheid gebaseerd op wat men verdient, hetzij als werknemer, hetzij als onderneming of bank. Waar niets verdiend wordt, is natuurlijk ook geen kredietwaardigheid en geen liquiditeit en op dat punt begint een neerwaartse spiraal.

Het is daarom van het grootste belang erop te letten dat aan de goederenhandel in de toekomst geen extra belastingen worden opgelegd. In plaats daarvan moeten we nadenken over de zogenaamde Tobin-taks, over manieren om louter financiële transacties, waar geen dienst of goed mee gemoeid is, te belasten. Dit geld zouden we voor de herfinanciering van de banken kunnen gebruiken, maar ook voor een herfinanciering van overheidsbegrotingen, waarmee natuurlijk de grondslag gelegd zou kunnen zijn voor het scheppen van nieuwe banen.

Het bestaan van werkloosheid is gewoonweg onaanvaardbaar. Werkloosheid is, op de keper beschouwd, ook de voornaamste oorzaak van een financiële en economische crisis.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Volgens het Verdrag van Lissabon is de economie van de Europese Unie een sociale markteconomie. We moeten ons voornamelijk richten op het creëren van nieuwe banen en het bestrijden van de werkloosheid, en wij moeten ervoor zorgen dat we uit de economische crisis komen. De lidstaten in Zuidoost-Europa worden geconfronteerd met enorme tekorten. Zij moeten het scheppen van nieuwe banen stimuleren en tegelijkertijd een duurzaam belastingbeleid voeren voor de lange termijn. Onderwijs, gezondheidszorg, landbouw en de ontwikkeling van de energie- en vervoersinfrastructuur blijven de voornaamste prioriteiten voor deze lidstaten. Het is belangrijk dat de hoogte van de landbouwsubsidies in deze lidstaten overeenstemt met die van de oude lidstaten. De EU kan voor een periode van vijf jaar steun verlenen voor de betalingsbalans, mits de ontvangende lidstaten beloven hun belasting- en heffingensysteem te hervormen of indien zij maatregelen nemen om hun administratiecapaciteit te verbeteren, teneinde de benutting van de Europese fondsen te verbeteren en te maximaliseren. Die lidstaten moeten ook worden gesteund bij het moderniseren van hun zwaar verontreinigende industrieën, teneinde emissies terug te dringen, banen te behouden en economische ontwikkeling te waarborgen. Tenslotte wil ik graag toevoegen dat ik van mening ben dat steun voor deze lidstaten vereist dat het cohesiebeleid voor de periode 2014-2020 de economisch minder ontwikkelde Europese regio's blijft steunen.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen zou ik de initiatiefnemers van dit debat willen feliciteren. Het is immers erg belangrijk om de situatie te bespreken van economisch zwakkere landen en landen die niet tot de eurozone behoren. Dit is des te belangrijker wanneer we praten over strategieën voor een uitweg uit de crisis. Daarbij zullen we immers rekening moeten houden met de situatie waarin de verschillende landen zich bevinden. Het zijn niet alleen veel Midden- en Oost-Europese economieën die het moeilijk hebben, maar ook veel landen in het Westen die tot de eurozone behoren krijgen het economisch moeilijk. Ik heb het bijvoorbeeld over mijn land, Portugal. In de strategie moeten we rekening houden met de specifieke situaties die van land tot land verschillen.

We kunnen verschillende wegen bewandelen. Het is belangrijk dat er een geschikt monetair en begrotingsbeleid is, een beleid dat in de mate van het mogelijke steeds meer bepaald wordt door politieke criteria waarin rekening wordt gehouden met de kredietbehoeften van de bedrijven en van het midden- en klein bedrijf, waarmee geen obstakels in het leven worden geroepen of in stand worden gehouden die de landen die niet tot de eurozone behoren maar moeilijk kunnen overwinnen en waarmee meer druk wordt uitgeoefend op de nationale regeringen om de nodige hervormingen door te voeren op midden en lange termijn. Ten slotte moeten we de daad bij het woord voegen. We moeten werk maken van daadwerkelijke cohesie.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Dankzij de succesvolle tenuitvoerlegging van het Europees economisch herstelplan zullen we volgend jaar, in 2010, een kleine verbetering zien voor de lidstaten van de Europese Unie.

Voor de landen van Midden- en Oost-Europa heeft de economische crisis uiteenlopende gevolgen gehad. Polen heeft een lichte economische groei laten zien en heeft de crisis dus min of meer aan zich voorbij laten gaan. Roemenië en Hongarije zijn daarentegen zwaar door de economische crisis getroffen.

Roemenië is dit jaar door een economische crisis gegaan die zijn weerga niet kent en die nog eens werd versterkt door de enorme politieke instabiliteit als gevolg van het feit dat de socialisten om electorale redenen, namelijk de destijds op handen zijnde presidentsverkiezingen, uit de regering zijn gestapt. Die presidentsverkiezingen zouden slechts twee maanden daarna worden gehouden. Het vertrek van de socialisten uit de regering en de motie van afkeuring die werd ingediend in het Parlement zorgden ervoor dat Roemenië twee maanden lang een demissionaire regering had met beperkte bevoegdheden, die niet in staat was een ontwerpbegroting af te ronden en goed laten keuren door het Parlement.

Als gevolg daarvan heeft het Internationaal Monetair Fonds de betaling van de derde tranche van een lening ten bedrage van 1,5 miljard euro uitgesteld. De Zwitserse overheid heeft echter besloten ons een niet-terugvorderbare lening te verstrekken van ongeveer 120 miljoen euro. De economische groei in ons land is gedaald met 8 procent en het werkloosheidsniveau ligt 2 punten onder het gemiddelde van de EU. Voor de toekomst eist de EU een strategie die ertoe leidt dat overheden hun nationale economieën niet langer steunen. Dit zal in Roemenië echter tot 2010 niet mogelijk zijn, aangezien wij dat volgens de overeenkomst die we met het IMF hebben gesloten niet mogen doen.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Ik ben het eens met het gezegde dat als je net een vis hebt gevangen en je komt iemand tegen, je die persoon moet leren vissen in plaats van hem de vis te overhandigen. Wij moeten echter weten dat we hem moeten leren vissen. Met dit gezegde verwijs ik naar de landen die recentelijk tot de EU zijn toegetreden en nog zoveel moeten leren. Zij kunnen echter niet alles zelf leren. We moeten die landen ook de financiële middelen geven om te kunnen leren. Persoonlijk ben ik van mening dat een gezonde economie vooral bestaat uit middelgrote ondernemingen. Daarom moet het economisch, sociaal en territoriaal cohesiebeleid voornamelijk gericht zijn op het toewijzen van middelen uit het Europese cohesiefonds voor een dergelijke economie. Ik wil hier graag aan toevoegen dat het economisch, sociaal en territoriaal cohesiebeleid van de EU onlangs bij het bepalen van de prioriteiten van de Europese Unie is verwaarloosd.

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Victor Bostinaru (S&D). – (RO) Luisterend naar mevrouw Băsescu kan ik slechts zeggen: 'O, les pauvres! Wat een enorme simpelheid in het Europees Parlement'.

Nu op serieuzere toon: de economische krimp heeft in de landen van Midden-Europa dramatische vormen aangenomen. De verschillen tussen deze landen en de rijke landen van West-Europa worden steeds groter. Bovendien zijn de mogelijkheden van deze landen om economische en financiële stimulansen te genereren zo beperkt dat ze bijna verwaarloosbaar zijn. Ik wil graag de aandacht van de Europese Commissie vestigen op het feit dat de mogelijkheden van deze landen om Europese projecten met Europese middelen mede te financieren, als gevolg van de maatschappelijke kosten, de aanzienlijke werkloosheidsgroei en de enorme bezuinigingen, ook kleiner worden. Al deze factoren kunnen wel eens de doodsteek betekenen voor de landen van Midden-Europa ...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Lajos Bokros (ECR). – (ES) Ik zou de heer Almunia een paar zeer eenvoudige vragen willen stellen zonder vertaalperikelen. Wat denkt u van het voorstel om de criteria van het Verdrag van Maastricht te wijzigen en eventueel een nieuw criterium betreffende de betalingsbalans toe te voegen in de vorm van een plafond voor het tekort op de lopende rekening en de buitenlandse schuld?

Wat is uw standpunt ten aanzien van het wisselkoersbeleid? Is het in tijden van crisis beter om een vaste of een variabele wisselkoers te hanteren?

Ten slotte nog een laatste vraag over de landen die de euro hebben ingevoerd, maar geen lid zijn van de Europese Unie. Is dit voor hen een voordeel of een nadeel in de onderhandelingen met het oog op de naleving van de vereisten van de eurozone waartoe zij zich in de toekomst zullen moeten verplichten?

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Mijnheer de Voorzitter, de griep slaat toe bij mensen met een zwak gestel. Er zijn dus niet alleen vaccins nodig in de Midden- en Oost-Europese landen, maar ook een middel voor een sterker afweersysteem. Waar doel ik dan op? Er moet steun komen voor een verandering van regime, niet alleen in de economie, al moet die uiteraard ook worden gesteund. De economie, de media en de politiek in Midden- en Oost-Europese landen zijn namelijk nog steeds grotendeels in handen van degenen die veertig jaar lang deze regio systematisch te gronde hebben gericht.

We moeten dus onze steun geven aan wat we Europese waarden noemen, zodat er in een land – in het veeltalige Europa – niet wordt gediscussieerd over de noodzaak van een taalwet en men in een ander land niet de collectieve schuld in het verdrag wil smokkelen, al was het maar als voetnoot, in plaats van Europese waarden. De Midden- en Oost-Europese landen hebben dan ook behoefte aan...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken).

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Dank u. Mijnheer de Voorzitter, commissaris, in een eerder stadium hebben wij Litouwers in 2006 ook daadwerkelijk geprobeerd de euro in te voeren, maar helaas voldeden we voor één honderdste niet aan de criteria. Desondanks wil ik u oprecht bedanken, commissaris, voor de vorige periode, voor het werk dat u hebt gedaan en voor de zeer goede samenwerking.

Wat het probleem van vandaag betreft, ben ik werkelijk van mening dat de omstandigheden veranderd zijn en dat er echt goede voorstellen zijn gedaan om enkele zaken te herzien. Ik stel geenszins criteria als die van Maastricht voor, maar eerder heel elementaire zaken die elke staat enige gelegenheid bieden om prijzen te reguleren. Dat zijn de diverse wisselkoersmechanismen en vele andere zaken.

Ik hoop dat de Europese Commissie dit voorstel in gedachten houdt en ik dank de heer Verhofstadt die heeft geopperd dat we in de toekomst weloverwogen zouden kunnen beraadslagen hoe we de landen van Oost-Europa en de Oostzeestaten kunnen helpen, aangezien de werkloosheid echt ...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Joaquín Almunia, lid van de Commissie. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, mijn oprechte dank aan de heer Verhofstadt, die dit debat heeft geopend, en aan alle andere sprekers. Ik dank u van harte voor uw bijdragen en ideeën.

Met uw welnemen zou ik mijn betoog willen beginnen met een zin van de heer Verhofstadt. Het feit dat sommige landen in Midden- en Oost-Europa geen lid zijn van de eurozone heeft volgens de heer Verhofstadt een «*rideau de fer*» (een ijzeren gordijn) doen ontstaan. Ik ben het daar niet mee eens. Het is een feit dat sommige landen in Midden- en Oost-Europa die nog niet tot de euro zijn toegetreden in een buitengewoon moeilijke economische situatie verkeren, maar in andere is de economische situatie niet ernstiger dan in landen met een meer volgroeiende en meer geavanceerde economie. Ondanks het feit dat deze landen al jaren tot de Europese Unie behoren, al jaren financiële steun van de Europese Investeringsbank en de structuurfondsen ontvangen en lid zijn van de eurozone kampen zij met dezelfde of in sommige gevallen nog veel ernstigere problemen dan de economieën van de landen in Midden- en Oost-Europa.

Het probleem zit hem niet in een ijzeren gordijn – het ijzeren gordijn bestaat overigens al twintig jaar niet meer –, en ook niet in het feit dat in deze regio geen gebruik zou worden gemaakt van de instrumenten die de Europese Unie tot haar beschikking heeft, want die instrumenten worden wel degelijk ingezet, zoals ik ook al in mijn eerste bijdrage aan dit debat heb uiteengezet. Sommigen onder u zijn op deze kwestie ingegaan, terwijl anderen zich er kennelijk niet van bewust zijn dat de instrumenten veel intenser worden gebruikt dan wij ons in 2007 bij het uitbreken van de crisis hadden kunnen voorstellen.

Met alle respect, maar het probleem zit hem niet in de manier waarop de criteria voor toetreding tot de euro worden geïnterpreteerd. We hebben dat hier al zo vaak in het Parlement besproken. Dat is het probleem niet. In dit Parlement is kritiek uitgeoefend op degenen die destijds sommige van de huidige leden tot de eurozone hebben toegelaten hoewel het niet echt duidelijk was of ze aan de voorwaarden voldeden. Nu constateren we dat de economieën die niet goed zijn voorbereid om een crisis zoals deze te doorstaan het meest te lijden hebben, ongeacht of ze al dan niet tot de eurozone behoren. Dat is het probleem waarover wij ons moeten buigen.

Is er meer samenwerking nodig? Ongetwijfeld. Moeten de Europese instrumenten worden versterkt? Ongetwijfeld. De Commissie dringt hierop aan bij de Raad en bij het Parlement. En het Parlement dringt hierop aan bij de Commissie, maar ik verzoek het Parlement om hierop aan te dringen bij de Raad. Immers, het voorstel van de Commissie om de maatregelen van het Europees Sociaal Fonds gedurende 2009 en 2010

voor 100 procent te financieren uit Europese middelen in de landen die in aanmerking komen voor steun uit het Europees Sociaal Fonds is door de Raad afgewezen. Ik zou u dan ook bijzonder dankbaar zijn als u de Raad hierop zou attenderen.

(FR) Dit is de laatste keer dat ik hier als commissaris van economische en monetaire zaken aanwezig ben en ik zal uw standpunt, waar ik volledig achter sta, doorgeven aan de Ecofin-Raad. Ik geloof inderdaad dat het goed is de structuurfondsen en het cohesiefonds in tijden als deze op een andere manier aan te wenden dan onder normale omstandigheden gebruikelijk is. Ik ga nu verder in mijn eigen taal.

(ES) Ik ga akkoord. Ik ga grotendeels akkoord met de zes punten die de heer Verhofstadt hier heeft uiteengezet en heeft opgenomen in een brief aan de voorzitter van de Europese Commissie en aan de president van de Europese Investeringsbank. Wij gaan in tal van opzichten akkoord. In tal van opzichten laten wij ons bij ons optreden reeds leiden door deze punten. Ik heb ze hier aan het begin van het debat genoemd zonder er nader op in te gaan.

Wie denkt met het gebruik van Europese instrumenten te kunnen ontsnappen aan moeilijke aanpassingen om de gevolgen van een recessie als deze te bezweren, is zich niet bewust van de diepte van de recessie die wij hebben doorgemaakt, binnen en buiten de eurozone, in Midden- en Oost-Europa en zelfs in het meest westelijke deel van Europa dat we ons kunnen voorstellen, Ierland bijvoorbeeld. In Ierland worden thans bikkelharte maatregelen ten uitvoer gelegd, niet omdat het Internationaal Monetair Fonds dat zegt, of omdat iemand in Brussel daartoe bevel heeft gegeven, maar omdat de Ierse autoriteiten van oordeel zijn dat dit de beste manier is om zo spoedig mogelijk een eind te maken aan de crisis en de dynamiek van vóór de crisis te hervinden.

De sociale gevolgen van deze aanpassingen zijn voor ons allen reden tot bezorgdheid, voor mij net zo goed als voor de meest bezorgde afgevaardigde van dit Parlement. Ik kan u meedelen, want het is algemeen bekend, dat de Commissie bij het gebruik van het betalingsbalansmechanisme veel van de aanpassingen die de regeringen van de begunstigde landen beoogden, heeft verzacht. En we zullen dat blijven doen. Evenzo hebben wij in de mate van het mogelijke getracht de bedragen in de nationale begrotingen te handhaven om de Europese fondsen te kunnen cofinancieren, want anders zou de korting op de investeringsuitgaven zijn gebruikt om de Europese fondsen te cofinancieren en dat zou in deze landen zeer negatieve gevolgen hebben gehad.

Er worden echter positieve signalen zichtbaar. Ook dat moet gezegd in een debat als dit. Zoiets hadden we in een soortgelijk debat in oktober 2008 niet kunnen zeggen. In december 2009 moet gezegd dat er positieve signalen zijn, dat het einde van de tunnel in zicht is, ook in de landen die het ergst door deze crisis worden getroffen, zoals Letland, Litouwen, Estland en Ierland.

Er heerst nog veel onzekerheid en we moeten nog enorme obstakels overwinnen, maar het einde van de tunnel is in zicht.

Zullen we, zodra de recessie achter de rug is, opnieuw hetzelfde doen als vóór de crisis? Ik hoop van niet! Dit is mijn laatste toespraak over economie in dit Parlement als commissaris voor Economische en Monetaire Zaken. Staat u mij dan ook toe hier vijf punten te noemen die niet tot de zes punten van de heer Verhofstadt behoren, maar waarover wij allen van gedachten moeten wisselen.

Ten eerste hebben de landen in Midden- en Oost-Europa, gelet op onze ervaring met de huidige crisis, behoefte aan een evenwichtiger groeimodel. Zij mogen voor hun financiering niet uitsluitend afhankelijk zijn van buitenlandse investeringen. Velen onder u hebben hier gewezen op het belang van kleine en middelgrote ondernemingen, en ik onderschrijf dat. Zij mogen ook niet uitsluitend of vrijwel uitsluitend afhankelijk zijn van buitenlandse banken. Immers, het is bijzonder moeilijk om bij het toezicht op het financieel systeem te kunnen rekenen op een financieel beleid en toezichthoudende instanties die de belangen van elk land dienen wanneer nagenoeg alle banken uit andere landen afkomstig zijn en strategische beslissingen nemen die in het belang zijn van hun land van herkomst. Dat neemt niet weg dat de buitenlandse banken in deze landen zich, zoals ik al zei, buitengewoon goed gedragen.

Wij moeten het opnemingsvermogen van de structuurfondsen vergroten. In de financiële vooruitzichten, waaraan u uw goedkeuring hebt gehecht, is voorzien in een grote hoeveelheid middelen die tijdens de periode van deze financiële vooruitzichten via de structuurfondsen kunnen worden gekanaliseerd. In vele gevallen slagen de landen er echter niet in om van deze middelen gebruik te maken. Er is ruimte voor meer actie, in sommige landen tot 4 procent van het jaarlijkse bbp: 4 procent van het jaarlijkse bbp, en dat geld wordt niet op passende wijze gebruikt.

Wij moeten veel meer steun verlenen voor de integratie van infrastructuur en wij moeten blijven debatteren over hoe dat moet gebeuren. In sommige delen van de regio bestaan nog steeds niet weggewerkte knelpunten met betrekking tot de infrastructuur die de lokale economische ruimte en productiestructuur op bevredigende wijze verbinden met West-Europa.

Tot slot zijn de gevolgen van de crisis vanuit sociaal oogpunt het sterkst voelbaar in de landen waar de socialebeschermingsregeling en de verzorgingsstaat tekortschieten. Dat is deels toe te schrijven aan een ontoereikend groei-, inkomens- of welvaartsniveau, maar is deels ook te wijten – dat moet gezegd – aan het “hoe minder, hoe beter”-belastingbeleid dat sommige landen in de jaren vóór de crisis bezigden, met als gevolg dat er geen inkomsten voorhanden zijn wanneer er geld nodig is om overheidsmaatregelen te financieren. Ook hiermee moet in de toekomst rekening worden gehouden.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

Schriftelijke verklaringen (artikel 149)

Elena Oana Antonescu (PPE), schriftelijk. – (RO) Europa gaat nog steeds gebukt onder de wereldwijde economische crisis, maar de landen van Midden- en Oost-Europa worden extra hard door de gevolgen ervan getroffen vanwege de verschillen in de economische ontwikkeling tussen de oude lidstaten en de landen die tijdens de laatste toetredingsrondes lid zijn geworden van de EU. De economische crisis vergroot deze verschillen en legt nog meer druk op de regeringen van deze landen. Deze landen hebben te maken met strenge macro-economische voorwaarden en de sociale gevolgen van de crisis, terwijl ze ook nog de problemen moeten oplossen die het gevolg zijn van de zwakheid van het financiële systeem en de duurzaamheid van de volksgezondheid- en verzekeringsstelsels. Rekening houdend met deze economische en sociale beleidsbeperkingen hoop ik dat de Commissie een geïntegreerd plan zal aannemen dat zich richt op de specifieke problemen in deze regio. Het moet een plan zijn dat de inspanningen van deze staten om een economisch en sociaal evenwicht te behouden ondersteunt. De landen van Midden- en Oost-Europa hebben leningen gekregen van het IMF, de Wereldbank en de Europese Unie, in een poging hun nationale problemen op te lossen. De financiële middelen zullen echter niet snel genoeg worden verstrekt om de maatregelen die door deze regeringen zijn genomen te ondersteunen. Daarom verzoek ik u deze fondsen sneller beschikbaar te stellen en een plan aan te nemen dat de economieën in dit gebied ondersteunt.

Sebastian Valentin Bodu (PPE), schriftelijk. – (RO) Roemenië en Bulgarije, de twee meest recentelijk tot de Europese Unie toegetreden landen, voelen de volle impact van de wereldwijde economische recessie, tegen een achtergrond van ongelijkheid ten opzichte van de ontwikkelde economieën van de andere lidstaten. De laatste Eurobarometer benadrukt dat de bevolkingen van beide landen aangeven zeer bezorgd te zijn over de economische ontwikkeling van hun landen, evenals over de manier waarop de crisis elke burger persoonlijk raakt. De belangrijkste conclusie van de Eurobarometer is dat de gevolgen van de crisis nu midden in de winter alleen maar erger worden. Nationale overheden hebben de plicht zo goed mogelijke maatregelen te nemen om hun landen de winter door te helpen, zonder drastische maatschappelijke gevolgen. Het Internationaal Monetair Fonds en de Europese Commissie hebben Roemenië en Bulgarije zowel financieel als door het leveren van expertise geholpen bij het opstellen van bepaalde macro-economische indicatoren. Een grotere betrokkenheid van de Europese Commissie bij het stabiliseren van de Roemeense en Bulgaarse economieën zal voor de hele Europese Unie positieve gevolgen hebben. De Unie kan zich op dit moment namelijk geen grote onevenwichtigheden veroorloven. Alle lidstaten van de Europese Unie worden door de verschillende aspecten van de crisis getroffen. Het is echter duidelijk dat de nieuwe lidstaten het moeilijker hebben dan de beter voorbereide economieën van de oude lidstaten. Solidariteit is een van de fundamentele waarden van de Europese Unie en een economische recessie is een goed moment om die solidariteit te tonen.

András Gyürk (PPE), schriftelijk. – (HU) Aan het begin van het jaar hebben we met vreugde geconstateerd dat meer dan 3 miljard euro is toegewezen aan verbeteringen op energiegebied in het kader van het Europese economische stimuleringspakket dat toen werd gepresenteerd. De Europese Commissie heeft terecht ingezien dat zowel de totstandbrenging van alternatieve aanvoerroutes als de interconnectie van energienetwerken moet worden gesteund. Onze vreugde heeft zich echter vermengd met enige bitterheid. Als we de concrete steunbedragen bekijken, zien we namelijk dat in het steunpakket juist de Midden- en Oost-Europese regio wordt verwaarloosd, terwijl zij het meest kwetsbaar zijn in hun energievoorziening. De Belgisch-Franse gasinterconnectie ontvangt meer steun dan de Midden- en Oost-Europese interconnecties, ofschoon. Terwijl de Belgisch-Franse interconnectie al de zevende wordt naast de bestaande zes verbindingen, ontbreekt het in de nieuwe lidstaten maar al te vaak aan dergelijke infrastructuur. Daarnaast zijn we ontevreden omdat de verbetering van de energie-efficiëntie volledig buiten het steunpakket is gelaten, terwijl juist op dit gebied het belangrijkste doel van het pakket, het creëren van banen, het gemakkelijkst had kunnen worden bereikt.

Vanwege de genoemde gebreken vinden we twee zaken cruciaal. Enerzijds moeten we ons in toekomstige steunplannen op de regio's concentreren waar energie-investeringen de grootste toegevoegde waarde hebben, en anderzijds mag de in Europese kringen veel genoemde energie-efficiëntie niet over het hoofd worden gezien bij toekomstige begrotingsbeslissingen, vooral niet als we weten dat efficiënter energieverbruik al op de korte termijn zeer spectaculaire resultaten kan opleveren.

Tunne Kelam (PPE), schriftelijk. – (EN) Ik feliciteer de Commissie met de inspanningen die zij heeft geleverd om de Europese economieën te helpen. De wetenschap dat de EU zorgt voor maatregelen voor degenen die het meest in nood verkeren, bevestigt opnieuw en waarborgt dat we allemaal sterker uit deze economisch crisis zullen komen dan we erin gingen. Ik wil benadrukken dat het belangrijk is dat we ons ontdoen van alle thans bestaande belemmeringen van de economie, de handel en het vrije verkeer op de arbeidsmarkt. De voltooiing van de integratie van de gemeenschappelijke Europese markt moet het belangrijkste doel voor de korte termijn zijn. Alleen dit zal ons effectief helpen om opgewassen te zijn tegen toekomstige crises. Een van de sterkste prikkels die de EU heeft, is deel uitmaken van de eurozone. De euro is een belangrijke prikkel voor investeringen en economische groei, die de kwetsbaarheid verkleint. Ik hoop oprecht dat mijn eigen land, Estland, erin zal slagen te voldoen aan de criteria die nodig zijn om toe te treden tot de eurozone. Estland heeft een van de laagste buitenlandse schulden in Europa en is erin geslaagd om in de tijden van economische groei voldoende reserves te vormen om de crisis nu met eigen middelen het hoofd te kunnen bieden. Ik ben er voorts van overtuigd dat de huidige middelen uit de Europese fondsen en de vooruitzichten op toetreding tot de eurozone ons spoedig in staat zullen stellen om de werkloosheid volgend jaar doeltreffend omlaag te brengen.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), schriftelijk. – (PL) Dames en heren, meer dan een jaar na de grootste schok voor de Amerikaanse samenleving sinds 11 september, het faillissement van de Lehman Brothers Bank, zijn we wijzer geworden door meer ervaring. Wat er in de afgelopen twaalf maanden is gebeurd, is een duidelijk bewijs van de onjuiste aannamen van de neoliberale politiek en heeft ons, net als 11 september, geleerd om op een andere manier naar de wereld te kijken. De economische crisis heeft zo'n beetje elk deel van de wereld geraakt, maar wat voor mij het belangrijkste is: zij heeft vele miljoenen Europeanen getroffen. Het verslag dat de Wereldbank enkele dagen geleden heeft gepubliceerd, laat er geen twijfel over bestaan dat de EU-lidstaten in Oost-Europa hulp nodig hebben en niet alleen op het gebied van hun interne aangelegenheden. Als de crisis 11 miljoen inwoners van Oost-Europa en Centraal-Azië armoede kan laten lijden, een aantal dat voor het eind van 2010 met nog eens 23 miljoen mensen zal toenemen, hebben we geen enkele reden om zelfgenoegzaam te zijn. Financiële steun is essentieel, maar intellectuele steun ook, voor het opzetten van geschikte sociale programma's voor de landen die de effecten van de crisis het meest voelen. In eerdere crises wisten gezinnen zich te redden door te emigreren of meerdere banen te nemen. Deze crisis is wereldwijd, waardoor zo'n oplossing onmogelijk is. Als we niet willen dat de gebeurtenissen van een jaar geleden nog meer gevolgen krijgen, moeten we aanzienlijk meer Europese fondsen mobiliseren, bevordering van de werkgelegenheid tot onze prioriteit maken en de internationale samenwerking versterken. Al deze maatregelen moeten zich richten op één ding – sociaal beleid.

Czesław Adam Siekierski (PPE), schriftelijk. – (PL) De landen van Midden- en Oost-Europa hebben de effecten van de economische crisis uitzonderlijk hard gevoeld. Dalende economische indicatoren waren het afgelopen jaar de realiteit in veel landen en niet alleen in onze regio. Het moet echter worden benadrukt dat de diverse landen met verschillende maten van succes met de crisis wisten om te gaan. De duidelijke leider van de landen in de regio met gunstige resultaten is Polen. Zoals de heer Almunia tijdens het debat toegaf, is Polen het enige land dat een recessie heeft voorkomen en gedurende de crisis een positieve groeidynamiek heeft weten te behouden. Hoewel de economische situatie in de regio langzaam stabiliseert, is het de moeite waard om na te denken over de maatregelen die moeten worden genomen om de economische groei te herstellen en soortgelijke turbulentie in de toekomst te voorkomen. Op de korte termijn moeten de regeringen van de betreffende landen daadkrachtigere strategieën aannemen om aan de crisis te ontsnappen. Ze moeten de begrotingsuitgaven in balans brengen, actief werkloosheid en sociale uitsluiting bestrijden en voorwaarden scheppen voor de ontwikkeling van ondernemingen enerzijds en voor de toename van de vraag anderzijds. Net zo belangrijk als actie op nationaal niveau is externe hulp. Europese en internationale financiële instellingen moeten een speciale kredietlijn in het leven roepen voor kleine en middelgrote ondernemingen en voor de ondersteuning van infrastructuurprojecten. Deze maatregelen zouden zeker zorgen voor een toename van de werkgelegenheid en een verbetering van de sociale situatie. Op de lange termijn lijkt de beste oplossing toetreding tot het eurogebied en het scheppen van voorwaarden voor stabiele en evenwichtige groei.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D), schriftelijk. – (HU) Het afgelopen jaar is de strijd tegen de crisis in de Europese Unie in de eerste plaats op nationaal niveau en met nationale instrumenten gevoerd. De EU-landen hebben

eerst op nationaal en niet op communautair niveau nagedacht, toen het ging over economisch herstel, hulp aan bedrijven en het behoud van banen. In een deel van de gevallen ontbrak zelfs het minimum aan te verwachten coördinatie, overleg en samenwerking. De oude lidstaten die grotere bewegingsvrijheid in hun begroting hebben en over een sterkere economie beschikken, hebben pakketten samengesteld die zich in de eerste plaats op de interne markt concentreerden en vaak protectionistische instrumenten toepasten die nadelig waren voor de concurrentie. Een schokkend voorbeeld hiervan was de steun die de Franse president Nicolas Sarkozy het concern Peugeot bood met als voorwaarde het behoud van banen in Frankrijk, terwijl in de effectiever opererende Sloveense fabriek van het bedrijf ontslagen moesten worden doorgevoerd.

Eenzelfde discriminatie kan worden ervaren in de financiële sector in de Midden-Europese- en Baltische regio, aangezien de moederbedrijven in het Westen tot vandaag de dag de winsten weghalen die ontstaan bij hun filialen in de regio. Het krediettekort heeft bijzonder negatieve gevolgen voor de sector van kleine- en middelgrote ondernemingen waar de meeste mensen werkzaam zijn en waar massaontslagen vallen vanwege de inkrumping van de exportmarkten en de daling van ontwikkelingsmogelijkheden. De economische crisis gaat zo onvermijdelijk over in een werkgelegenheids- en sociale crisis. Daarom vraag ik de regeringen van de EU-15 opnieuw om alles in het werk te stellen om protectionistische maatregelen tegen te houden en op te treden tegen het gedrag van nationale banken waarmee de beginselen van de interne markt worden geschonden.

Iuliu Winkler (PPE), schriftelijk. – (HU) Het effect van de wereldwijde economische crisis verschilde per lidstaat van de Europese Unie. De nieuwe Midden- en Oost-Europese lidstaten bleken het meest kwetsbaar. De realiteit liet zien dat de lidstaten in ongelijke mate toegang hadden tot de instrumenten die in het Europees economisch herstelplan waren vastgelegd. Ook hebben we kunnen zien dat de lidstaten binnen de eurozone het best beschermd waren tegen de crisis. Het is geen toeval dat de crisis gepaard ging met de ernstigste consequenties in de lidstaten die geen gebruik konden maken van instrumenten voor herstel en geen lid zijn van de eurozone. Met het van kracht worden van het Verdrag van Lissabon is het einde ingeluid van de periode van institutionele hervormingen binnen de Europese Unie.

Er zijn nu gezamenlijke inspanningen nodig om de cohesie binnen de Europese Unie te vergroten. Dit is een onontbeerlijke voorwaarde voor de Europese Unie om sterker en als wereldspeler van formaat uit de crisis te komen. De effecten van de crisis op sociaal vlak en op het gebied van werkgelegenheid zullen vooral in 2010 voelbaar zijn en de slachtoffers zullen ongetwijfeld in de eerste plaats de nieuwe lidstaten zijn. Er is een economisch herstelplan nodig dat daadwerkelijk op gelijke wijze toegankelijk is voor alle lidstaten. Verder moeten de voorwaarden voor toetreding tot de eurozone worden versoepeld. Dit zijn voor de hand liggende maatregelen voor het bouwen aan een sterk Europa, als gemeenschap van een half miljard Europese burgers die dezelfde waarden uitdragen en die worden geleid door dezelfde ideeën.

18. De bij de toepassing van de hygiëneverordeningen van het Europees Parlement en de Raad opgedane ervaring (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de behandeling van de mondelinge vraag (O-0151/2009) van Horst Schnellhardt, namens de PPE-Fractie, aan de Commissie, over de bij de toepassing van de hygiëneverordeningen (EG) nr. 852/2004, (EG) nr. 853/2004 en (EG) nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad opgedane ervaring (B7-0237/2009).

Horst Schnellhardt, auteur. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte commissaris, dames en heren, ik dank de Commissie hartelijk voor de mededeling over de ervaringen die zijn opgedaan bij de toepassing van de hygiëneverordeningen. Dat is erg belangrijk en de inhoud van de mededeling is erg overtuigend. Ik steun deze mededeling dan ook. Er staat in beschreven wat zich de afgelopen drie jaar in de praktijk voorgedaan heeft.

We dienen te beseffen dat we bij de hygiëneverordeningen een paradigmawisseling doorgemaakt hebben. We hebben de interne markt sterker gemaakt, de voedselveiligheid vergroot en de verantwoordelijkheid van de levensmiddelenproducenten uitgebreid. Dat is een wezenlijke verandering. Dat brengt natuurlijk ook een aantal problemen met zich mee, die zich vooral bij de certificering van middelgrote en kleine bedrijven voorgedaan hebben. Zo zijn er al slagerijen die hun bedrijfsactiviteiten gestaakt hebben. Hierbij dienen we nog eens te bedenken dat dit in vele gevallen komt doordat er geen gebruik gemaakt is van de armslag die de verordeningen wel degelijk bieden en – wat ik vooral afkeur – doordat er geen ervaringen zijn uitgewisseld tussen de verschillende controle-instanties en het Voedsel- en Veterinair Bureau.

Als de Commissie nu stelt dat zij geen veranderingen aan wil brengen, moet ik daar toch bezwaar tegen maken. Ik denk dat het nodig is – ook al zullen het maar cosmetische ingrepen blijken te zijn – ons te realiseren dat de informatie op het levensmiddelenetiket te streng gereguleerd is. Daar moeten we iets aan veranderen. We zouden moeten overwegen of andere vleesonderzoeksmethoden niet geschikter zijn. We moeten met name af van de erkenningsprocedure van trichinelaboratoria waar Verordening (EG) nr. 882 in voorziet. De uitvoerende instanties hebben behoefte aan een betrouwbare planning. Daarom keer ik mij tegen de voorgenoemde wetgeving op dit punt. Laten we echter in het algemeen kort en bondig zijn met onze wijzigingsvoorstellen, zodat we niet tot 2013 allerlei overgangsregelingen hoeven aan te nemen.

VOORZITTER: ISABELLE DURANT

Ondervoorzitter

Joaquín Almunia, lid van de Commissie. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, commissaris Vassiliou heeft mij gevraagd om haar verontschuldiging over te brengen voor het feit dat zij niet aanwezig kan zijn om in te gaan op deze mondelinge vraag over het verslag van de Commissie over de bij de toepassing van de hygiëneverordeningen opgedane ervaring.

Namens de Commissie wil ik onderstrepen dat het verslag is gebaseerd op informatie die is ontvangen van relevante belanghebbenden, zowel uit de publieke sector als uit de private sector, en het resultaat van deze raadplegingen is positief. Er zijn geen grote problemen vastgesteld, maar op sommige gebieden is nog ruimte voor verbetering.

Dan nu enkele specifieke punten. Op de eerste plaats ben ik me bewust van het probleem van het opnieuw goedkeuren van inrichtingen met een geringe capaciteit. Oplossingen voor zulke problemen kunnen worden gevonden met de flexibiliteitsbepalingen in de verordeningen, die op nationaal niveau kunnen worden vastgesteld. Waar deze aanpak niet is gevolgd, zijn in bepaalde lidstaten problemen gerezen. Het Voedsel- en Veterinair Bureau voert momenteel specifieke missies uit om beste praktijken van zulke flexibiliteit voor slachthuizen met een kleine capaciteit te identificeren, met de bedoeling om deze verder te verspreiden. Omdat de lidstaten tot het einde van dit jaar de tijd hebben om te beslissen of ze goedkeuringen verlenen of weigeren, kan ik in dit stadium nog niet zeggen hoeveel kleine en middelgrote ondernemingen goedkeuring is onthouden.

Op de tweede plaats hebben de flexibiliteitsbepalingen meer in het algemeen tot doel de voedseldiversiteit te beschermen en kleinschalige producenten te helpen. De vaststelling van nationale maatregelen om flexibiliteit toe te passen en de kennisgeving van die maatregelen aan de Commissie geven kleinschalige producenten rechtszekerheid en erkennen het specifieke karakter van kleinschalige inrichtingen. Tegelijkertijd wordt de voedseldiversiteit, zoals traditionele productiemethoden voor worst en kaas, gewaarborgd zonder dat de voedselveiligheid in gevaar wordt gebracht.

Om het juiste gebruik van de flexibiliteitsbepalingen te bevorderen heeft de Commissie diverse richtsnoeren gepubliceerd. Dit zou verder moeten bijdragen tot het verzekeren van transparantie en rechtszekerheid. Het is ook belangrijk om te onthouden dat de Commissie, in een poging om bij te dragen tot vermindering van de administratieve lasten, met name voor kleine ondernemingen, al heeft voorgesteld om de verordening dienovereenkomstig te wijzigen. Dit voorstel is echter nog in behandeling, zoals u weet.

Op de derde plaats omvat de informatie over de voedselketen een schriftelijke mededeling van de boer aan het slachthuis en zijn officiële dierenarts. Deze informatie verschaft essentiële gegevens om risicogebaseerde keuringen te waarborgen. De bevoegde autoriteiten mogen sinds kort afwijken van de bepaling dat de informatie ten minste 24 uur van tevoren aan het slachthuis moet worden verstrekt.

Het doet mij tevens genoeg bekend te kunnen maken dat de volgende Commissie in april van het komende jaar een rondetafel met alle betrokken partijen zal organiseren over een mogelijke herziening van de vleeskeuringen, teneinde de effectiviteit daarvan te bestuderen. Daarbij zal rekening worden gehouden met de recente risicotrends.

Tot slot wil ik benadrukken dat de laboratoria die betrokken zijn bij officiële controles, geaccrediteerd moeten zijn om uniforme analytische resultaten van hoge kwaliteit te waarborgen, zodat de voedselveiligheid niet in gevaar komt. Dit is essentieel voor de soepele dagelijkse werking van de intra-Europese handel en om de handel met derde landen te vergemakkelijken. De Commissie heeft onlangs echter overeenstemming bereikt over een verlenging van de overgangsperiode voor trichinellatests tot eind 2013, zodat laboratoria meer tijd hebben om zich te laten accrediten.

Christa Kläß, *namens de PPE-Fractie.* – (DE) Mevrouw de Voorzitter, geachte commissaris, dames en heren, ik dank collega Schnellhardt voor het stellen van zijn vraag. Dat stelt ons in de gelegenheid goede en minder goede ervaringen ter sprake te brengen die zijn opgedaan bij de toepassing van de hygiëneverordening, die regels geeft voor de vleesproductie.

Uit de raadpleging door de Commissie blijkt dat er aanzienlijke vooruitgang is geboekt en dat er met de voorschriften over het algemeen goed te werken valt. De vrees dat middelgrote en kleine bedrijven aan te strenge regels te gronde zouden gaan, is dankzij de uitzonderingen voor kleine bedrijven in de meeste gevallen ongegrond gebleken. De raadpleging toont echter wel duidelijk aan dat er nog veel uitvoeringsproblemen zijn. Ook de berichten die ik van bedrijven en controle-instanties uit mijn eigen regio krijg, wijzen in die richting.

Doordat de plaatselijke autoriteiten zeer veel speelruimte in hun beslissingen gelaten wordt, kunnen zij in concrete gevallen tegemoet komen aan de behoeften van kleine en ambachtelijke slagerijen. Dat is zonder meer juist en belangrijk, want alleen zo raken de kleine slagerijen met hun rijke assortiment niet bedolven onder de eisen die een uitdijende bureaucratie aan versheid en kwaliteit stelt. Deze flexibiliteit stoot echter op zijn grenzen waar controlerende instanties de voorschriften en de uitzonderingen daarop geheel naar eigen goeddunken en dus verschillend uitleggen.

Hierdoor ontstaat ernstige concurrentievervalsing, niet alleen tussen lidstaten, maar ook daarbinnen. Verbetering van de hygiëneverordening is dus noodzakelijk om de controleurs meer rechtszekerheid en meer handhavingsmogelijkheden te geven. Zij moeten een juridische maatregel van voldoende gewicht op kunnen leggen, bijvoorbeeld in de vorm van boetes.

Mijnheer Almunia, er bestaat op dit punt nog grote rechtsonzekerheid, die absoluut weggenomen dient te worden. We verwachten dan ook dat de Commissie met een voorstel komt.

Karin Kadenbach, *namens de S&D-Fractie.* – (DE) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte collega's, allereerst wil ik iedereen feliciteren die bijgedragen heeft aan de totstandkoming van de hygiëneverordeningen, want deze mededeling van de Commissie over de ervaringen bij de toepassing van de hygiëneverordeningen schetst een overwegend positief beeld. Dat is geen geringe zaak, want deze nieuwe verordeningen komen, zoals eerder uiteengezet werd, neer op een paradigmawisseling in het beleid ten aanzien van de levensmiddelenhygiëne.

Dit innovatieve karakter was ook de reden waarom er al drie jaar na inwerkingtreding een eerste verslag van de ervaringen met de verordeningen opgesteld moest worden. Lidstaten en ondernemingen uit de voedingsmiddelenbranche toonden zich in het algemeen tevreden en meldden goede vorderingen bij de toepassing. Naar oordeel van de lidstaten en belangenorganisaties doen zich noch voor de overheid, noch voor het bedrijfsleven aanzienlijke moeilijkheden voor. Ze zijn unaniem van mening dat er een aantal aanpassingen in deze voorschriften moet worden aangebracht, maar dat een grondige revisie ervan niet nodig is. Ook met de bestaande regelingen kunnen we al de uitdaging aangaan om enerzijds de consument de grootst mogelijke kwaliteit en veiligheid ten aanzien van de producthygiëne te garanderen en anderzijds flexibel om te gaan met de behoeften van ondernemingen en dan in het bijzonder van de kleine zelfstandige.

Maar laten we vooral de stelregel ter harte nemen dat wie ophoudt om beter te worden, opgehouden is goed te zijn en laten we daarom, zoals collega Schnellhardt al voorstelde, de problemen die tijdens de inventarisatie aan het licht gekomen zijn onderzoeken en met voorstellen komen om ze op te lossen. Het is zondermeer nodig de toepassing van het pakket aan hygiëneverordeningen nauwgezet te blijven volgen, aangezien enkele lidstaten nog niet in de gelegenheid waren om al voor een uitgewogen en gedetailleerde evaluatie te zorgen. Pas als ook daar een integrale beoordeling heeft plaatsgevonden is een besluit op zijn plaats of er wijzigingen doorgevoerd moeten worden in de levensmiddelenhygiëneverordeningen en zo ja, welke.

Joaquín Almunia, *lid van de Commissie.* – (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik wil allereerst iedereen bedanken voor zijn of haar bijdrage aan dit debat. We zijn van mening dat het verslag van juli als uitgangspunt dient voor een discussie over de mogelijke verbeteringen van de verordeningen, en de Commissie zal te zijner tijd onderzoeken of het nodig is om de wetgeving te wijzigen. We verwelkomen de bijdragen van de afgevaardigden zeer; uw inbreng is voor ons heel nuttig voor onze werkzaamheden aan de voorbereiding van nieuwe initiatieven te zijner tijd.

We kijken uit naar de verdere samenwerking met het Parlement, en ook met de lidstaten en met belanghebbenden, zowel uit de private als uit de publieke sector. Ik weet zeker dat we allemaal hetzelfde

doel hebben om een zo hoog mogelijk niveau van voedselveiligheid te verwezenlijken. Ik denk dat dit de belangrijkste conclusie is die we uit het debat van vanavond kunnen trekken.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

19. Europese actie voor terrorismeslachtoffers (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de verklaring van de Commissie over Europese actie voor terrorismeslachtoffers.

Jacques Barrot, *vicevoorzitter van de Commissie*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, ik sluit mij aan bij de woorden van mijn collega, de heer Almunia. Slachtoffers van terrorisme zijn slachtoffers van aanvallen op de democratische waarden van onze samenlevingen. Deze slachtoffers geven uiteraard duidelijk uiting aan de menselijke tragedie die het terrorisme is. Wij hebben de plicht solidair met hen te zijn, hen te erkennen en te steunen.

De Commissie heeft op dit gebied een tweeledige taak. In de eerste plaats dient zij de burgers bewust te maken van hetgeen terrorismeslachtoffers doormaken, van hun lijden, en ervoor te zorgen dat de belangen van de slachtoffers op Europees niveau beter worden vertegenwoordigd, en in de tweede plaats moet zij er alles aan doen om te voorkomen dat er nog meer slachtoffers vallen, en werken aan het beëindigen van het terrorisme. Dat is het beleid van terrorismepreventie.

Sinds 2004 geeft de Commissie financiële steun aan een aantal projecten dat tot doel heeft slachtoffers en hun verwanten de benodigde hulp en sociale of psychische steun te bieden. Deze projecten voldoen aan de doelstelling de solidariteit van Europese burgers met terrorismeslachtoffers te verhogen. Alleen al in het jaar 2008 is aan dit initiatief een budget van 2,2 miljoen euro toegekend.

Afgezien daarvan beheert de Commissie sinds 2008 een netwerk van Europese verenigingen van terrorismeslachtoffers. Het doel van dit netwerk is de transnationale samenwerking tussen verenigingen van terrorismeslachtoffers te stimuleren en de belangenbehartiging van deze slachtoffers op Europees niveau te verbeteren. Wij hebben hier een budget van 200 000 euro voor uitgetrokken.

Dit netwerk is op meerdere fronten actief. Enerzijds beoordeelt het de kwaliteit van de hulp en de bescherming die momenteel aan deze slachtoffers wordt geboden, en anderzijds bevordert het activiteiten die tot doel hebben beste praktijken te verspreiden. De activiteiten die door dit netwerk zijn aangegeven, vormen een buitengewoon nuttige basis voor het werk van de Commissie.

Aangezien tot slot de bescherming van de burgers in ons beleid centraal moet blijven staan, wil de Commissie de maatregelen ter bescherming van de slachtoffers nog opvoeren. De Commissie is voornemens maatregelen te steunen die bedoeld zijn om terrorismeslachtoffers te stimuleren hun verhaal te vertellen. Het is in feite de bedoeling de Europese burgers meer bewust te maken van de realiteit van het terrorisme, en om terrorisme te voorkomen. Laten we niet vergeten dat terrorisme vaak het resultaat is van een proces van indoctrineren en radicaliseren.

Deze acties moeten bovendien een aanleiding vormen om een boodschap van vrede en het bevorderen van democratische waarden uit te dragen. De Commissie is derhalve voornemens een handvest voor de rechten van terrorismeslachtoffers op te stellen. Persoonlijk deel ik de enorme verontwaardiging die al deze terroristische aanslagen oproepen en betuig ik mijn solidariteit met de slachtoffers van het terrorisme.

Mevrouw de Voorzitter, ik ga nu luisteren naar de interventies van de diverse leden van het Parlement en zal daar voor zover mogelijk op reageren.

Teresa Jiménez-Becerril Barrio, *namens de PPE-Fractie*. – (ES) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, het merendeel van de regeringen en de burgers denkt slechts aan de slachtoffers van terrorisme na ernstige aanslagen zoals die in Madrid, New York of Londen. Doorgaans vergeten zij de terroristische dreiging en de rechten van de slachtoffers zodra de golf van emoties is weggeëbd.

Vandaag de dag bestaat echter geen twijfel over de inzet van de Europese Unie in de strijd tegen het terrorisme. Zoals commissaris Barrot ons net heeft meegedeeld, komt deze inzet ook tot uiting in het onlangs goedgekeurde programma van Stockholm, waarin de moed en de waardigheid van de slachtoffers en de noodzakelijke bescherming van hun rechten worden erkend.

Ondanks deze vooruitgang zijn vertrouwen en wederzijdse samenwerking tussen lidstaten steeds de basis voor terrorismebestrijding geweest. Gelet op het perspectief dat het Verdrag van Lissabon ons biedt, vraag ik me af of het geen goed idee zou zijn om de wetgevingen van de lidstaten inzake rechten van slachtoffers van terrorisme te harmoniseren in het kader van de Europese Unie.

De aanneming van een Europees handvest voor de rechten van slachtoffers van terrorisme zou een grote stap voorwaarts betekenen voor degenen die terrorisme bestrijden en een zware tegenslag voor degenen die het verdedigen. Immers, de moed en de waardigheid van de slachtoffers zijn de grootste mislukking van het terrorisme en daarom juist de grootste zege van de democratie. Wij mogen nooit vergeten dat het enige wapen van onschuldige slachtoffers tegen het terrorisme hun stem is en maatschappelijke erkenning.

Dames en heren, u mag evenmin vergeten dat niemand veilig is en ieder van ons slachtoffer van terrorisme kan worden. Daarom zou ik graag van de Commissie vernemen of zij akkoord kan gaan met de aanneming van een Europees handvest om de bescherming van de rechten van slachtoffers van terrorisme te erkennen en deze rechten te bevorderen. Zo ja, welke maatregelen zou de nieuwe Commissie nemen om tijdens haar nieuwe mandaat met dat handvest voortgang te maken?

Juan Fernando López Aguilar, *namens de S&D-Fractie*. – (ES) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, hartelijk dank voor de oprechtheid waarmee u hier uiting hebt gegeven aan een verplichting die sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon eindelijk deel uitmaakt van het Europees beleid. Voortaan geldt hiervoor het Europees recht, waarin dit Parlement bovendien een beslissende rol zal spelen, beslissender dan ooit tevoren.

De aanneming van het programma van Stockholm heeft dit bevestigd. De meerjarige programmering voor de jaren 2009-2014 omvat immers een uitdrukkelijke en noodzakelijke verwijzing naar de waardigheid van terrorismeslachtoffers, naar het leed dat deze vreselijke vorm van criminaliteit hun berokkent, naar hun bijzondere kwetsbaarheid maar vooral ook naar de taak om hen te beschermen.

Gelet op het feit dat Spanje het komende halfjaar het voorzitterschap zal uitoefenen en dat de Spaanse regering en de Spaanse samenleving steeds blij hebben gegeven van volharding en hardnekkigheid in de strijd tegen alle vormen van terrorisme, lijkt het mij de moeite waard te beklemtonen dat dit ongetwijfeld een geschikte gelegenheid is om deze harmonisatie, dit kaderprogramma voor de bescherming van de rechten van slachtoffers van terrorisme op te nemen in het actieplan. Aangezien het om een meerjarige wetgevingsagenda gaat, is het aan de Spaanse regering om het plan vast te stellen. Later zal het achtereenvolgens worden overgenomen en bijgesteld door het Belgische en het Hongaarse voorzitterschap in het kader van de strategie tot vaststelling van de wetgeving en tenuitvoerlegging van de doelstellingen van het programma van Stockholm.

Volgens mij is het tijd dat ook het Parlement zich schaaft achter de verplichting om slachtoffers van terrorisme te beschermen teneinde de bestrijding van alle vormen van terrorisme rond te maken en de noodzakelijke erkenning van de waardigheid van terrorismeslachtoffers te waarborgen. Het moet zich ertoe verbinden dat de bescherming van terrorismeslachtoffers in de wetgevingsagenda van het programma van Stockholm en in het actieplan dat het Spaanse voorzitterschap zal vaststellen, de aandacht krijgt die haar toekomt.

Izaskun Bilbao Barandica, *namens de ALDE-Fractie*. – (ES) Mevrouw de Voorzitter, er zij op gewezen dat dit initiatief in lijn is met het amendement dat de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid en ikzelf op het programma van Stockholm hebben ingediend, omdat dit element in de tekst ontbrak. De slachtoffers van alle vormen van terrorisme hadden een initiatief als dit nodig. Sterker nog, ze vragen ons er nadrukkelijk om. Ik heb veel geleerd over waardigheid, burgerschap en pijn van de slachtoffers met wie ik de laatste jaren heb samengewerkt. Hun getuigenis moedigt mij aan te pleiten voor een Europese standaard voor materiële, morele en juridische bijstand aan slachtoffers van terrorisme.

Wij hebben een gezamenlijk betoog opgesteld dat steunt op vier pijlers.

Ten eerste, erkenning van het leed van terrorismeslachtoffers, bescherming en vaststelling dat slachtoffers niet alleen degenen zijn die gedood of verwond worden, maar ook hun familieleden, al wie bedreigd wordt en de vrijheid van deze mensen, die ons aller vrijheid is.

Ten tweede, materieel herstel van de geleden schade, waarborgen dat hun herinnering levend wordt gehouden en dat gerechtigheid geschiedt.

Ten derde, humanisering van het debat over slachtoffers, aangezien het gaat om mensen die lijden en beschermd, verdedigd, erkend, geholpen en gesteund moeten worden. Als politici moeten wij leren om in hun huid te kruipen.

En, ten laatste, depolitisering van het debat. Wij moeten zo grootmoedig zijn om terrorisme niet te gebruiken als verkiezingswapen.

In Europa zijn mensen vermoord uit naam van de godsdienst, het marxisme, het privébezit, het milieu, de onafhankelijkheid van een regio of de eenheid van de staat waartoe die regio behoort. Er zijn zelfs regeringen bij terroristische acties betrokken geweest. Dit is een principiële kwestie. Degenen die doden zijn totalitaire fanatici, dat wat doodt is de ontaarding van de menselijke basiswaarden. Daar ligt de oorzaak van het geweld, niet bij de vrije uitwisseling van democratische ideeën. Ik draag deze toespraak op aan alle slachtoffers van terrorisme.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Mevrouw de Voorzitter, het programma van Stockholm omvat onder meer de volgende tekst ter ondersteuning van de slachtoffers van terrorisme: slachtoffers van terrorisme hebben ook bijzondere aandacht, steun en maatschappelijke erkenning nodig.

Ik ben van oordeel dat de Unie in die steun moet voorzien en ervoor moet zorgen dat slachtoffers van terrorisme volledige maatschappelijke erkenning genieten. Wie de barbarij van het terrorisme aan den lijve heeft ondervonden, moet voor onze samenlevingen een ethische referentie zijn. Daarom moet de bescherming van slachtoffers en hun rechten deel uitmaken van de prioritaire beleidsacties van de Europese Unie.

Wij moeten de fondsen die bestemd zijn voor slachtoffers van terrorisme handhaven en versterken met een passende financiering, zoals de Fractie van de Europese Volkspartij (Christendemocraten) heeft voorgesteld in haar amendementen op de ontwerpbegroting van de Europese Unie voor 2010.

Daarom is de steun met een miljoen euro verhoogd. Dit bedrag is bestemd voor de financiering van projecten die ten doel hebben slachtoffers van terrorisme en hun familie te helpen er met maatschappelijke of psychologische hulp van organisaties en hun netwerken weer bovenop te komen. Het zal ook worden gebruikt om campagnes te financieren die ten doel hebben de publieke opinie te mobiliseren tegen alle vormen van terrorisme.

Een deel van de middelen moet worden gebruikt om te voorzien in betere juridische bijstand en advies voor slachtoffers en hun familie.

Laat ik hier in dit verband een bijkomstig maar verhelderend detail noemen: terrorisme is gelijk aan slachtoffers. Volgend jaar zullen de middelen voor paraatheid voor en preventie van terroristische aanslagen in totaal 21 420 000 euro bedragen.

Het voorstel van mevrouw Jiménez-Becerril Barrio om meer zichtbaarheid te geven aan slachtoffers in de Unie moet door het Parlement onvoorwaardelijk gesteund worden. Om te beginnen moeten wij de nodige juridische instrumenten in het leven roepen. De eerste stap is een schriftelijke verklaring, gevolgd door een resolutie, om op die manier te komen tot een politieke verklaring van de Europese instellingen ter ondersteuning van terrorismeslachtoffers. Dit initiatief moet tevens dienen om de Europese burgers bewust te maken van de waarde van deze mensen.

De slachtoffers roepen bij ons gevoelens op van solidariteit, medelijden, erkenning, waardigheid, duurzame steun, herinnering, maar ook een gevoel van minachting jegens de terroristen die zoveel leed berokkenen en zoveel dood en verderf zaaien en wij vragen dan ook om gerechtigheid.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer Barrot, het is geen toeval dat hier een lange rij Spaanse afgevaardigden het woord heeft gevoerd. In Baskenland zijn veel slachtoffers van terroristische aanslagen bovendien ook vaak het slachtoffer geweest van minachting of stilzwijgen. Daarom is er een beweging ontstaan om de erkenning van slachtoffers op te eisen die, naar mijn mening, een beleid inzake slachtoffers van terrorisme vereist. Met uw welnemen zou ik hier, als aanvulling op het verzoek van al mijn collega's om een handvest of een gemeenschappelijke aanpak van dit beleid vast te stellen, kort tien elementen willen noemen die mij van fundamenteel belang lijken.

Ten eerste moet een dergelijk slachtofferbeleid kunnen rekenen op sympathie van de publieke opinie, erkenning en maatschappelijke steun aan slachtoffers.

Ten tweede is het belangrijk dat de schade snel en op doeltreffende wijze wordt vergoed.

Ten derde moeten alle slachtoffers een gelijke behandeling genieten.

Ten vierde moet er politieke en sociale consensus bestaan over de maatregelen ten behoeve van slachtoffers van terrorisme.

Ten vijfde moet het sociale en politieke discours van de geweldplegers worden gedelegeerd.

Ten zesde moeten de schuldigen een voorbeeldstraf krijgen en moet voor de slachtoffers een snelle en doeltreffende toegang tot de rechter gewaarborgd zijn.

Ten zevende moeten het onderwijs en de opvoeding bijdragen aan het voorkomen van geweld onder de bevolking.

Ten achtste moet aan de slachtoffers de zekerheid worden geboden dat zij niet opnieuw zullen worden aangevallen, want de kans bestaat dat de aanslagen zich herhalen.

Ten negende zijn beleidsmaatregelen nodig om de herinnering levend te houden en de slachtoffers niet te vergeten.

Ten laatste is het noodzakelijk dat een beleid voor maatschappelijke verzoening wordt opgezet om de wonden die het terrorisme heeft geslagen, te helen.

Dit is de decaloog die ik voorstel met het oog op de vaststelling van een gemeenschappelijk beleid voor slachtoffers van terrorisme.

Georgios Papanikolaou (PPE). - (EL) Mevrouw de Voorzitster, de aanslagen in Madrid en Londen evenals de recente aanslagen in mijn eigen land, Griekenland, tonen aan hoe groot het probleem van het terrorisme is. Het terrorisme vormt een regelrechte bedreiging van onze vrijheid en levenswijze. Het treft niet alleen de directe slachtoffers of hun families die in feite eveneens rechtstreeks worden getroffen, maar de hele samenleving.

De genoemde Europese pilootprogramma's ten behoeve van de terrorismeslachtoffers zijn zeker een positief gebaar voor het verzachten van de wonden, maar we hebben nog heel wat voor de boeg. Hulp aan de slachtoffers en aan hun families is niet alleen een morele plicht, maar vooral ook een duidelijke boodschap aan het adres van de terroristen toe, de boodschap dat we niet vergeten.

De huiveringwekkende daden die onze democratie en onze samenhangigheid stigmatiseren, vergeten wij niet. We vergeten niet dat terrorismeslachtoffers vaak onschuldige burgers zijn die worden gewond of gedood tijdens hun dagelijkse bezigheid. We vergeten niet dat in het Europa dat verdraagzaamheid en democratie verkondigt, er nooit plaats zal zijn voor gewelddaden.

Magdi Cristiano Allam (PPE). - (IT) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik wil graag mijn steun betuigen voor het voorstel van mevrouw Jiménez-Becerril Barrio voor een Europees handvest voor de rechten van slachtoffers van terrorisme en hun familieleden. Dit is een buitengewone kans voor Europa om een niet mis te verstane indicatie te geven met betrekking tot het begrip terrorisme, overwegende feit dat het ontbreken van zulk een indicatie in 2005 heeft geleid tot de mislukking van het proces van Barcelona, toen de staatshoofden en regeringsleiders van de Euromediterrane landen het niet eens konden worden. Dit is vandaag een buitengewone kans om de dialoog met de andere oever van de Middellandse Zee op nieuwe leest te schoeien en te hervatten uitgaande van een duidelijke verklaring over het begrip dat de grondslag van onze mensheid en onze beschaving vormt, namelijk de heiligheid van het leven.

Diane Dodds (NI). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik ben dankbaar voor uw steun voor de slachtoffers van terrorisme. Deze is zowel terecht als passend, en natuurlijk erken ik de steun die de Europese Unie heeft gegeven aan de slachtoffers in Noord-Ierland via de Peace-programma's die daar werden gefinancierd.

De Commissie moet beseffen dat Noord-Ierland opnieuw te maken heeft met een toenemende terroristisch dreiging van dissidente republikeinse organisaties. Die dreiging is door de politie van Noord-Ierland aangeduid als 'kritiek' en door de International Monitoring Commission als 'zeer ernstig'. Bij de meest recente brute aanvallen zijn twee militairen vermoord die op het punt stonden naar Afghanistan te gaan, alsook een politieagent.

In haar eerste financiering voor terrorismeslachtoffers heeft de Commissie de mobilisering van het publiek tegen terrorisme in al zijn vormen als belangrijkste doelstelling geïdentificeerd. Ik heb echter het gevoel dat deze doelstelling bij de overgang naar het bredere CIPS-programma verloren lijkt te zijn gegaan. Ik ben

dankbaar voor het door u voorgestelde werk met betrekking tot een handvest van het slachtoffer en ik verzoek dit werk te beginnen door een duidelijk onderscheid te maken tussen slachtoffers van terrorisme en plegers van terrorisme.

Karin Kadenbach (S&D). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, in Opper-Oostenrijk zijn u en ik godzijdank vele jaren van terroristische aanslagen verschoond gebleven, maar Wenen heeft er al wel aan moeten geloven.

Ik sluit mij aan bij hetgeen collega Jáuregui Atondo gezegd heeft. Aan de ene kant is er zondermeer behoefte aan een handvest voor slachtoffers en aan steun voor terrorismeslachtoffers, maar wat we tegelijkertijd – aanvullend – moeten doen, is het leefmilieu waarin dit geweld ontstaat, het geweld dat tot terrorisme leidt, zijn voedingsbodem te ontnemen. In mijn opvatting begint dat met onderwijs en voorlichting en dat betekent tevens dat dit Parlement zich op niet mis te verstane wijze distantieert van de taalverruwing. Haast niemand heeft het bij allerlei kwesties zo vaak over tolerantie als wij, maar in één kwestie mogen we geen tolerantie aan de dag leggen en dat is als we met geweld geconfronteerd worden.

De Voorzitter. – Deze opmerkingen zijn vervuld van waardigheid en emotie, omdat u volgens mij spreekt namens iedereen die niet langer kan spreken, en ik dank u namens het Voorzitterschap.

Jacques Barrot, vicevoorzitter van de Commissie. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, het is goed dat u benadrukt dat dit debat veel emoties losmaakt. Op dit moment staan we stil bij al degenen die het slachtoffer zijn geworden van blinde en volkomen onrechtvaardige terroristische aanslagen.

Zoals de heer López Aguilar heeft gezegd is terrorisme een verschrikkelijke vorm van criminaliteit. Wat ik u allereerst wil zeggen, is dat het programma van Stockholm werkelijk aandacht besteedt aan het lot van slachtoffers. We moeten immers een Europees beleid gaan voeren dat veel meer is gericht op slachtoffers van georganiseerde misdaad en terrorisme.

Ik zou tegen mevrouw Jiménez-Becerril Barrio willen zeggen, dat wij stappen gaan zetten in de richting van een handvest voor slachtoffers van terrorisme. U hebt uw wens op dit vlak zeer duidelijk aangegeven en ik denk, mevrouw Jiménez-Becerril Barrio, dat uw persoonlijke, ingrijpende ervaring hierin is verweven.

Wij hebben geanalyseerd – en daar zullen we in 2010 mee doorgaan – welke lacunes er momenteel nog bestaan in de bescherming van terrorismeslachtoffers in de verschillende lidstaten. U hebt helemaal gelijk. We moeten onze wetgevingen inzake terrorisme en terrorismeslachtoffers op welke manier dan ook zien te harmoniseren. Europa moet zich echt verenigen in de strijd tegen het terrorisme.

Op grond van dit onderzoek zullen we bekijken hoe we alle maatregelen ter verbetering van de situatie van terrorismeslachtoffers in Europa kunnen harmoniseren en bijeen kunnen brengen. Dat gaan we doen met behulp van het actieplan, en we zullen bij de aanpak van het probleem van de bescherming van slachtoffers beslist rekening houden met hetgeen tijdens dit debat is gezegd. Dat wil zeggen dat we eerst zullen proberen meer bekendheid te geven aan de tragedie en het lijden van de slachtoffers die vaak stuiten op stilzwijgen of zelfs onverschilligheid.

Verder moeten we ervoor zorgen dat zij snel schadevergoeding ontvangen. U hebt terecht gevraagd om een snelle afhandeling van de schadevergoeding voor dit volkomen onverdiende en onrechtvaardige lijden. Voorts hebt u gewezen op het delegitimiseren van het politieke discours, want we mogen absoluut niet tolereren dat er oproepen worden gedaan die, op welke wijze dan ook, de indruk wekken dat het vermoorden of het verwonden van onschuldige burgers een manier is om de mensheid te dienen.

We moeten zeer streng optreden tegen een dergelijk taalgebruik, dat alle waarden van de Europese Unie ontkent. Ik wil hier nog aan toevoegen, mevrouw de Voorzitter, dat ik het Europees Parlement wil feliciteren met het feit dat er een miljoen euro is vrijgemaakt voor al onze programma's voor hulp aan slachtoffers.

Ik wil nogmaals zeggen dat ik bijzonder blij ben dat ik de heer Almunia vanavond aan mijn zijde heb, omdat wij ons er allebei sterk voor maken dat de Commissie op dit vlak maatregelen treft. In het kader van het meerjarenprogramma van Stockholm moet de Europese Unie echt een exemplarische wetgeving opstellen voor de bescherming van en de hulp aan terrorismeslachtoffers.

Dit is wat ik wilde zeggen in antwoord op de diverse bijdragen die ons, de heer Almunia en mijzelf, gelooft u me, beslist niet onberoerd hebben gelaten.

De Voorzitter. – Om ervoor te zorgen dat we niet meteen doorgaan naar een volgend debat, stel ik voor een minuut stilte in acht te nemen ter nagedachtenis van de slachtoffers.

(Het Parlement neemt staande een minuut stilte in acht)

Het debat is gesloten.

20. Verdediging van het subsidiariteitsbeginsel - Religieuze en culturele symbolen op openbare plaatsen (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de gecombineerde behandeling van:

- de mondelinge vraag (O-0152/2009) van Mario Borghezio, namens de EFD-Fractie, aan de Commissie, over de verdediging van het subsidiariteitsbeginsel (B7-0238/2009);

- de mondelinge vraag (O-0158/2009) van Antonio Cancian, Mario Mauro, Fiorello Provera, Elisabetta Gardini, Salvatore Iacolino, Crescenzo Rivellini, Sergio Paolo Frances Silvestris, Aldo Patriciello, Paolo Bartolozzi, Cristiana Muscardini, Mara Bizzotto, Barbara Matera, Lara Comi, Antonello Antinoro, Lorenzo Fontana, Roberta Angelilli, Amalia Sartori, Iva Zanicchi, Licia Ronzulli, Giovanni Collino, Marco Scurria, Giancarlo Scotta', Potito Salatto, Pablo Arias Echeverría, Raffaele Baldassarre, Pilar Ayuso, Luis de Grandes Pascual, Pilar del Castillo Vera, Santiago Fisas Aixela, Carmen Fraga Estévez, Salvador Garriga Polledo, Cristina Gutiérrez-Cortines, Esther Herranz García, Carlos José Iturgaiz Angulo, Veronica Lope Fontagné, Antonio López-Istúriz White, Gabriel Mato Adrover, Jaime Mayor Oreja, Pablo Zalba Bidegain, Salvatore Tatarella, Magdi Cristiano Allam, Mirosław Piotrowski en Konrad Szymański, aan de Commissie, over religieuze en culturele symbolen op openbare plaatsen (B7-0239/2009).

Mario Borghezio, auteur. – (IT) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, het standpunt van de fractie die ik vertegenwoordig, de Fractie Europa van Vrijheid en Democratie, is glashelder: via deze mondelinge vraag vragen wij de Commissie om de uitspraak van het Hof van Straatsburg – en ik wil benadrukken dat dit geen instelling van de Europese Unie is – tegen de aanwezigheid van kruisbeeld in klaslokalen aan te vechten.

Ik wil met absolute duidelijkheid zeggen dat deze beslissing voor ons een onaanvaardbare schending van het subsidiariteitsbeginsel vormt, dat een grondbeginsel van de Europese Unie is en dat tevens garant staat voor de rechten van de volkeren van de lidstaten. De Europese Unie zoals wij die vormgeven en opbouwen is niet voor te stellen zonder het fundament van het subsidiariteitsbeginsel.

Ik wil eerst uitgaan van een algemene overweging: het is duidelijk dat het weghalen van iets wat er al was – we gaan uit van de strekking van deze uitspraak – door niemand kan worden beschouwd als een daad van democratie en vrijheid, zoals iemand beweerde, maar veeleer moet worden beschouwd als een daad van de gedachtepolitie, als een antidemocratische daad. Als er een kruisbeeld aan een muur in een klaslokaal hangt, en dit kruisbeeld wordt van de muur verwijderd, ontstaat er geen seculiere muur, maar een lege muur, waar de leegte als religieus symbool wordt gekozen. Het is een educatieve actie met een negatief effect, de slechtst denkbare actie, die kan worden beschouwd als een van de vele tekenen van culturele en geestelijke zelfdoding van het westen.

De uitspraak van het Hof van Straatsburg gaat uit van een concept van godsdienstvrijheid dat, als het tot zijn uiterste consequenties wordt volgehouden, ertoe zal leiden dat elke burger een gevoel van overheersing wordt opgelegd, het gevoel dat hij in een omgeving moet leven die strookt met de opvattingen van het Hof. Ik ben van mening dat dat geen godsdienstvrijheid is: op deze manier wordt de ware inhoud van godsdienstvrijheid omgedraaid, want het gaat hier om een negatief recht, het recht om vrij te zijn van de plicht tot religieuze gedragingen. We moeten elkaar goed begrijpen als we het hebben over godsdienstvrijheid. We hebben het echt niet over iets onnauwkeurigs.

Het gaat hier om iets volkomen anders: het ophangen van een kruisbeeld is in onze cultuur niet alleen een uiting van iemands geloof maar iets veel belangrijkers, iets dat een universele waarde heeft. Het symbool van het kruis, de symboliek van het kruis heeft een universele boodschap in zich en is onder meer een boodschap van vrede, van broederschap, zoals de grote filosoof René Guénon, om slechts een naam te noemen, ons heeft geleerd. Vanuit het traditioneel oogpunt van deze grote persoonlijkheden van de traditionele cultuur is deze waarde heel duidelijk, maar in deze samenhang is het net zo duidelijk dat het bij deze uitspraak gaat om een uiting van concepten die tegen de traditie ingaan en aanzetten tot eenzijdig denken. Er is iets dat in strijd is met de ware geest van de Europese Unie, en dat is wat zo verbijsterend is.

De uitspraak lijkt als het ware bedoeld om onze volkeren te verbieden zich te beroepen op de waarden en symbolen van verticaliteit en spiritualiteit. Nogmaals, het gaat hier om een universeel symbool dat los staat

van de historische context en geen verband houdt met een specifiek geloof. De Europese Unie moet veeleer het recht van de volkeren om de symbolen te gebruiken in stand houden, te beginnen met het symbool van het kruis.

Europa moet de moed tonen om zich bij deze fundamentele onderwerpen te plaatsen in een metahistorisch perspectief, en om zijn rol als bakermat, als middelpunt – ook in geestelijk opzicht – opnieuw te vervullen. Het moet de Europese volkeren de vrijheid teruggeven om hun identiteitssymbolen te behouden en te vereren, in overeenstemming met een kernbeginsel van de juridisch-politieke architectuur van de Europese Unie, het subsidiariteitsbeginsel. Deze hele kwestie draait om dit aspect, het fundamentele karakter van het subsidiariteitsbeginsel.

Ik kom tot mijn conclusie: deze kwestie biedt ons de kans na te denken en te debatteren over een centraal vraagstuk: wat betekent godsdienstvrijheid voor Europa? Welnu, ik beweer dat juist de uitspraak van het Hof van Straatsburg een grove inbreuk is op het grondrecht van godsdienstvrijheid: men wil een volk als het onze verbieden het symbool van het kruis in klaslokalen op te hangen, dat in mijn ogen onlosmakelijk verbonden is met onze christelijke wortels.

Antonio Cancian, auteur. – (IT) Het Europese Hof voor de rechten van de mens heeft op 3 november jongstleden de klacht aanvaard van een Italiaanse vrouw van Finse afkomst om de kruisbeelden uit scholen te laten verwijderen. Een tijd geleden hebben zich gelijksoortige gevallen voorgedaan in Spanje, Duitsland, Frankrijk en Italië, waar in 1988 de Raad van State opmerkte dat het kruisbeeld niet alleen een symbool is van het christendom, maar ook waarden vertegenwoordigt die losstaan van deze godsdienst. De Italiaanse raad van state, die in 2006 opnieuw een uitspraak heeft gedaan, heeft bepaald dat bij de toepassing van het beginsel van scheiding van kerk en staat niet aan de culturele identiteit van een volk en van diens beschaving voorbij mag worden gegaan.

Met onze vraag wilden we het meest seculiere aspect van de kwestie benadrukken, niet in het minst door erop te wijzen dat de volgende stap zou zijn dat zelfs zaken met betrekking tot katholieke symbolen, die deel uitmaken van de gemeenschappelijke tradities van de lidstaten, voor het Hof van Straatsburg worden gebracht, alsmede artistieke en culturele uitdrukkingen in onze steden. Zelfs de vlag van de Europese Unie, die is ontworpen voor de Raad van Europa, is volgens de ontwerper ontleend aan de iconografie van Maria.

Met de beslissing van het Hof voor de rechten van de mens wordt geprobeerd van bovenaf een model van scheiding tussen kerk en staat op te leggen dat veel lidstaten niet als het hunne ervaren – om van subsidiariteit maar niet te spreken – of dat, erger nog, kan leiden tot nihilisme – en hier komen we bij de lege muur waar mijn collega eerder over sprak. Door de uitspraak wordt onze eigen identiteit ter discussie gesteld, net als onze Europese waarden van vrede, naastenliefde, beschaafde samenleving en van gelijkheid en vrijheid. Daarom is deze uitspraak een aanslag op de vrijheid en de gelijkheid van rechten.

De communautaire instellingen zijn de hoedsters van de vrijheidsrechten. Het tonen van religieuze en culturele symbolen waarin een volk zich herkent is een uiting van de vrijheid van denken – en juist hier wordt morgen de Sacharov-prijs uitgereikt – en die vrijheid moet worden beschermd door dezelfde communautaire instellingen en door de internationale organisaties die op de beginselen van de democratie zijn gegrondvest.

Jacques Barrot, vicevoorzitter van de Commissie. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, ik had graag geluisterd naar de bijdrage van de heer Mauro, maar hij mag na mij het woord voeren.

Ik ben verplicht een aantal rechtsregels in acht te nemen. De Commissie hecht zeer aan de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst, die is vastgelegd is artikel 9 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en in artikel 10 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Het is echter zo dat de Commissie uitsluitend kan optreden in het kader van de toepassing van de communautaire wetgeving. Welnu, binnen de Europese Unie behoren de nationale wetten inzake religieuze symbolen in openbare gebouwen tot de interne rechtsorde van de lidstaten zelf.

Het subsidiariteitsbeginsel is van toepassing in het kader van de Europese Unie. Dit subsidiariteitsbeginsel is niet van toepassing op de tenuitvoerlegging van een uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens, de internationale jurisdictie die is belast met de naleving van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. De tenuitvoerlegging van uitspraken van het Europees Hof voor de rechten van de mens behoort tot de bevoegdheden van de Raad van Europa. Eveneens is de tenuitvoerlegging van uitspraken van het Europees Hof voor de rechten van de mens verplicht voor alle staten die het Europees Verdrag voor de rechten van de mens hebben ondertekend, en Italië heeft, net als alle andere partijen in deze zaak, conform artikel 43 van het Verdrag, het recht om binnen een termijn van drie maanden na de datum van de uitspraak een verzoek

in te dienen tot verwijzing naar de Grote Kamer. Volgens de informatie die wij via de pers gekregen heeft de Italiaanse staat gebruikgemaakt van zijn recht om in beroep te gaan bij de Grote Kamer.

Dit is de uitleg die ik u hierover kan geven. Ik wijs er nogmaals op dat wij, voor wat betreft het recht van de Europese Unie, in deze zaak te maken hebben met de interne rechtsorde van de lidstaten. Het lijkt me duidelijk dat ik niet op de stoel kan gaan zitten van de Raad van Europa of van het Europees Hof van de rechten van de mens, die een uitspraak hebben gedaan waarvan ik begrijp dat deze bij u vragen oproept.

Dit is wat ik hier in alle eerlijkheid over kan zeggen, maar ik zal zorgvuldig luisteren naar de nu volgende sprekers.

Mario Mauro, *namens de PPE-Fractie*. – (IT) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik dank de commissaris voor zijn duidelijke oordeel, waarin hij voor deze kwestie naar de bevoegdheid van de lidstaten verwijst.

Ik moet zeggen dat ikzelf als geen ander ervan overtuigd ben dat onze openbare instellingen een seculier karakter moeten hebben en dat ik er tevens in geloof dat religie geen enkel politiek probleem kan oplossen, maar dat politieke problemen evenmin kunnen worden opgelost door oorlog te voeren tegen religies.

Om die reden zal ik mijn mening duidelijk maken aan de hand van een paradox: wat zou er gebeuren als we de uitspraak van het Hof van Straatsburg, dat wil zeggen de reden op grond waarvan het kruisbeeld in Italiaanse scholen moet worden verwijderd, tegelijk zouden toepassen op alle plaatsen waar om publieke redenen een kruis is afgebeeld? Wat zouden we moeten doen met deze vlag, de vlag van Zweden, en met deze vlag, de vlag van Finland, en met deze vlag, de vlag van Slowakije, en met de vlag van Malta, de vlag van Denemarken, de vlag van Griekenland en met de vlag van het Verenigd Koninkrijk, die zelfs drie kruizen heeft?

Omdat, dames en heren, de reden waarom die kruizen op deze vlaggen staan geen andere reden is dan de reden waarom het kruisbeeld in Italiaanse scholen hangt, en dat is geen religieuze reden, maar een reden van cultuur en traditie. Daarom moeten we het aan de lidstaten overlaten om per geval te beslissen welke oplossingen passen bij de denkbeelden van hun volkeren, onder eerbiediging van de godsdienstvrijheid en onder eerbiediging van het seculiere karakter van de instellingen.

Dat is alles wat wij vragen, en wij vragen dit omdat boven al het andere de waarheid van ieder mens en zijn verlangen naar het oneindige moeten worden geëerbiedigd, en niet de abstractie van de rechtspraak.

Juan Fernando López Aguilar, *namens de S&D-Fractie*. – (ES) Mevrouw de Voorzitter, als advocaat en lid van het Europees Parlement ben ik ervan overtuigd dat vele burgers die ons debat volgen net als ik de indruk hebben dat wij het noorden kwijt zijn. Daarom zal ik proberen om een en ander op een rijtje te zetten.

Ten eerste gaat het hier over een uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens. Dat is geen instelling van de Europese Unie, maar een rechterlijke instantie die zich weliswaar in een concentrische cirkel rond de Europese Unie bevindt, maar zich er desondanks van onderscheidt. Dit Hof zet zich in voor de rechtsstaat, de representatieve democratie en de mensenrechten.

Ten tweede gaat het hier over een rechterlijke beslissing en geen enkele resolutie van het Parlement kan een uitspraak van een rechtbank herroepen of wijzigen.

Ten derde is de uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens geheel in overeenstemming met de godsdienstvrijheid en het uitvloeisel daarvan, namelijk het religieuze pluralisme. Godsdienstvrijheid maakt deel uit van de gemeenschappelijke constitutionele tradities en van het constitutioneel recht van de lidstaten en is bovendien als grondrecht verankerd in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

De uitspraak voert derhalve argumenten aan voor de bescherming van de godsdienstvrijheid en maakt daarbij gebruik van een solide rechtsgrondslag. De godsdienstvrijheid wordt geenszins ontkend. Bovendien is deze beslissing met algemene stemmen uitgesproken door een gerenommeerde rechtbank die gedurende bijna zestig jaar op beslissende wijze heeft bijgedragen aan de vorming van de mensenrechtencultuur.

Tot slot – en dit is belangrijk – zij eraan herinnerd dat geen enkele uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens tot gevolg heeft dat de wetgeving van een lidstaat die het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens heeft ondertekend, moet worden gewijzigd, aangezien de uitspraak een recht erkent met betrekking tot een schending in een specifieke situatie.

Op deze basis kunnen de lidstaten dan beslissen passende wijzigingen aan te brengen in de wetgeving of in het beleid overeenkomstig de doctrine van het Europees Hof voor de rechten van de mens, maar er is geen enkele uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens die hen daartoe dwingt of verplicht.

De lidstaten hoeven zich dus geen zorgen te maken. Geen van hen is verplicht om zijn wetgeving of overheidsbeleid te wijzigen ten gevolge van een specifieke uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens. Het is dan ook niet nodig dat Italië of enig ander land naar aanleiding van deze uitspraak een algemene regelgeving aanneemt.

Er is hier ook een beroep gedaan op het subsidiariteitsbeginsel. Dat is een Europese rechtsregel die in dit geval niet van toepassing is, aangezien de conceptie en toepassingen ervan niets met deze zaak te maken hebben.

Mijns inziens kunnen wij ons zelfs beroepen op een Europese rechtsregel om de stemming uit te stellen indien de vraag rijst of een stemming die geen verband houdt met kwesties die het Europees Parlement aangaan wel relevant is. Volgens mij is dat hier het geval.

Kortom, ik ben van mening dat dit een legitiem maar ongetwijfeld verkeerd opgevat debat is en dat wij geen uiting van bezorgdheid en zeker niet van protest of verwerping moeten formuleren met betrekking tot een beslissing van een rechtbank die niet tot de instellingen van de Europese Unie behoort.

Sophia in 't Veld, *namens de ALDE-Fractie*. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, de enigszins misleidende titel van het debat van vandaag bevat het woord 'subsidiariteitsbeginsel'. Subsidiariteit, zoals ik het versta, betekent besluiten nemen op het niveau dat het dichtst bij de burger ligt, en dat niveau is de burger – de individuele burger. Wat u zegt in uw resoluties is dat de rechten van een nationale staat boven de rechten van individuele burgers staan. Het is onze taak in dit Parlement om de rechten van burgers te beschermen, niet de rechten van staten.

Op de tweede plaats zou ik, als we van mening zijn dat dit, zoals u beweert, geen zaak voor de Europese Unie is, graag willen weten waarom deze zaken zijn opgenomen in de criteria van Kopenhagen en waarom we van kandidaat-landen eisen dat zij de scheiding tussen kerk en staat respecteren, terwijl we dat niet van onze eigen lidstaten kunnen eisen.

Op de derde plaats, collega's, als u zegt dat het Europees Parlement niet bevoegd is om over deze zaken te spreken, vraag ik mij af waarom wij wel bevoegd zijn om zaken te bespreken zoals de vorm van komkommers, maar niet de grondrechten van onze burgers.

Wat betreft het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de uitspraak van het Hof, zijn er inmiddels twee weken verstreken sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, dat eist dat de EU toetreedt tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Zou het niet onbegrijpelijk zijn als we tegelijkertijd weigeren om het gezag van het Hof van Straatsburg te accepteren? We kunnen dan niet uitleggen aan onze burgers.

Op de tweede plaats ben ik van mening – en dit is eerder door de heer López gezegd – dat politici zich niet dienen te bemoeien met uitspraken van het Hof. Laat de rechters hun werk doen. Wij kunnen een mening hebben – de uitspraak kan ons aanstaan of niet aanstaan – maar we mogen ons niet bemoeien met hun werk. Mijn Fractie, de ALDE-Fractie – de Europese Liberalen –, is voorvechter van een Europa dat voor alle burgers is. ALDE gelooft in een Europa van diversiteit waar iedereen recht heeft op zijn of haar eigen geweten, zijn of haar eigen religie en zelfs de vrijheid om geen religie te hebben.

Ik zal nu afronden. De staten – niet de rechtbanken, maar de staten – moeten een omgeving waarborgen waarin alle burgers vrij kunnen leven volgens hun eigen geweten. Zij moeten worden beschermd door de staat, en ik denk dat de situatie heel ernstig is als zij het gevoel hebben dat ze naar de rechter moeten stappen om zich te verdedigen tegen de staten. Collega's, verwerp de resoluties van de PPE en ECR.

Mirosław Piotrowski, *namens de ECR-Fractie*. – (PL) Mevrouw de Voorzitter, met het oog op het historische feit dat de oprichters van de Europese Unie christendemocraten waren: Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi, Robert Schuman en Jean Monnet, die wat zij hebben opgebouwd baseerden op christelijke waarden en symbolen, wil ik u eraan herinneren dat de vlag die de Europese Unie heeft aangenomen, een cirkel van twaalf gouden sterren op een blauwe achtergrond, die achter u hangt, mevrouw de Voorzitter, verwijst naar de twaalf sterren op het hoofd van de heilige maagd Maria – Openbaring van Johannes, hoofdstuk 12.

Meer dan een halve eeuw later kunnen wij ons afvragen of de filosofie van de oprichters nog relevant is. In de context van de schandalige uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens, dat oordeelde

dat de kruisbeelden verwijderd moesten worden uit een Italiaanse school, moet met klem worden gesteld dat geen enkele groep rechters die is aangesteld door politici, zelfs niet de Raad van Europa, kan verplichten tot het verwijderen van een kruis, dat een universeel religieus belang heeft. Dit oordeel vertrappt de vrijheid van religie en het culturele erfgoed van Europa.

In dit verband wil ik de commissaris vragen: bent u het niet met mij eens dat een aanval op christelijke symbolen ook de vernietiging betekent van de basis van de Europese Unie? Kunt u niet, namens de Commissie, een debat beginnen over de rol en het belang van christelijke symbolen in de Europese Unie?

Manfred Weber (PPE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, allereerst wil ik mijn erkentelijkheid uiten voor het feit dat we dit debat houden. Zojuist zei collega Lopez dat hij als jurist ons niet bevoegd acht. Ik spreek hier niet als jurist, maar als politicus. De uitspraak van de rechters in Straatsburg heeft consequenties voor miljoenen mensen in Europa en daarom is het goed dat we daar nu over discussiëren.

De verhouding tussen kerk en staat is in Europa altijd omstreken geweest en heeft tot bloedige conflicten geleid. Het is terecht dat de Europese Unie uiteindelijk besloten heeft om staat en religie te scheiden, maar dat neemt niet weg dat er in Europa totaal verschillende modellen voorkomen. In Frankrijk vind je een uitgesproken laïcisme, in Engeland is het staatshoofd, de koningin, de hoogste vertegenwoordiger van de kerk. Er zijn totaal verschillende modellen waarin de verhouding tussen kerk en staat gestalte gekregen heeft. Daarom lijkt het mij goed dat we hier een beroep op de subsidiariteit doen, zodat elk land zijn eigen weg kan gaan.

Ik zou zelfs nog een stap verder willen gaan. Ik wil het hier niet over subsidiariteit hebben, maar over de grondgedachte dat in mijn ogen de Europese waarden solidariteit, subsidiariteit en vrijheid zonder verankering in het christendom, de joods-christelijke geloofsopvatting, ondenkbaar zijn. Waarom kent men deze waarden in China, in de Arabische wereld niet? Omdat ze in onze cultuur en onze godsdienst geworteld zijn. Daar mag op gewezen worden, zonder ook maar iemand te dwingen meteen hetzelfde geloof aan te nemen. We zijn trots op onze godsdienstvrijheid.

Er is godsdienstvrijheid in die zin dat ik kan besluiten atheïst te zijn. Daar is niets mis mee; voor die vrijheid hebben wij gestreden. Maar er bestaat ook het recht om een geloof te hebben. In mijn geboortestreek wonen meer dan een miljoen mensen, waarvan ruim 80 procent het katholieke geloof aanhangt, katholiek is. Met hetzelfde recht als een atheïst eist dat men hem tolerant bejegt, eisen katholieken – ruim 80 procent – dat ongelovigen tolerant zijn ten opzichte van hun geloof, dat men openlijk uiting mag geven aan zijn geloof, het mag uitbeelden en dat christelijke symbolen in een dergelijke meerderheidsmaatschappij ook door hen geaccepteerd worden die de minderheid vormen. Ook dat is zondermeer vanuit de godsdienstvrijheid te billijken.

Wie tolerantie verlangt, hoort daar zelf blijk van te geven in de omgang met hen die het christelijk geloof aanhangen.

Joanna Senyszyn (S&D). – (PL) Mevrouw de Voorzitter, het Europees Hof voor de rechten van de mens heeft terecht geoordeeld dat het ophangen van kruisbeelden in klaslokalen in strijd is met de religieuze vrijheid van leerlingen en het recht van ouders om hun kinderen op te voeden volgens hun eigen overtuigingen. De rechters hebben unaniem besloten dat een kruis op school in strijd is met het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

De uitspraak is eenvoudig, duidelijk en voor iedereen te begrijpen. Daarom heeft hij zoveel woede en agressie opgewekt onder de geestelijkheid en rechtse politici. Die doen alsof ze het niet begrijpen en eisen verklaringen van de Commissie en een officieel standpunt van het Parlement. Dat is onwettig. EU-instellingen zijn niet bevoegd om die uitspraak, of welke uitspraak dan ook, te evalueren. Laten we niet vergeten dat de trias politica bestaat en dat het Hof een orgaan is van de Raad van Europa, niet van de Europese Unie.

Ik zal de vragenstellers antwoorden, omdat ze zoveel twijfels hebben: de uitspraak over kruisbeelden is niet in strijd met het subsidiariteitsbeginsel. Integendeel, deze uitspraak biedt hulp bij de naleving van de wet aan de Europese staten die vergeten zijn dat er in hun grondwet een bepaling staat zo niet over de scheiding van kerk en staat, dan toch in ieder geval wel over neutraliteit van wereldbeeld. De uitspraak van het Hof helpt nationale autoriteiten en rechtbanken die onder invloed van de kerk staan de grondrechten van burgers te verwezenlijken die worden geschonden als gevolg van de verkerkelijking van het sociale leven. De burgers van kerkstaten kunnen hun rechten niet verdedigen voor nationale rechtbanken. Het is goed dat zij zich kunnen wenden tot het Hof voor de rechten van de mens om hun recht te halen.

Het oordeel is in overeenstemming met het respect voor de nationale identiteit van de lidstaten en moet ten uitvoer worden gelegd. Het gaat niet over een verbod op het tonen van religieuze symbolen in het openbaar, maar alleen in een heel klein onderdeel van de openbare ruimte, in openbare scholen. Niemand roept op tot het weghalen van kruisbeelden uit kerken, van pleinen of van vlaggen, zoals een van de Parlementsleden onterecht beweerde.

Er wordt niet ingegrepen in de betrekkingen tussen kerk en staat; er wordt alleen opgekomen voor de burgers wier rechten worden geschonden. In mijn land beperkt de oprukkende verkerkelijking ook de grondrechten van de Polen. Ik kan me niet voorstellen dat het Europees Parlement en de Commissie mijn Poolse landgenoten zouden verhinderen hun recht te halen voor het Hof in Straatsburg. Een kritisch standpunt van de Commissie en het Parlement met betrekking tot deze uitspraak zou ongeoorloofde inmenging zijn en zou ons daarnaast voor schut zetten. Daar moet ik u voor waarschuwen.

Carlo Casini (PPE). – (IT) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, de beslissing van het Europees hof voor de rechten van de mens is niet alleen verontrustend voor gelovigen, maar ook voor al diegenen die al eeuwen in het kruis een teken van hoop, van solidariteit en een steun bij angst en verdriet zien.

Wij hopen dat deze beslissing door de Grote Kamer zal worden gewijzigd, want het spreekt vanzelf dat die onredelijk is. Moeten we zelfs de naam van het Rode Kruis afschaffen? Moeten we ook de grote kruizen weghalen van de bergtoppen rondom onze steden en valleien? Mag de koningin van Groot-Brittannië, zoals al eerder is opgemerkt, niet meer het hoofd van de Anglicaanse Kerk zijn?

Deze kwestie roept echter een vraag op die van zeer groot belang is vanuit maatschappelijk en politiek oogpunt: zijn mensenrechten enkel rechten van het individu, los van hun sociale context, of is het recht om uiting te geven aan een bepaalde religiositeit ook een recht van een volk? Tellen traditie, geschiedenis, wetenschap en kunst, die de identiteit van een volk over duizenden jaren hebben getekend, helemaal niet mee?

Bovendien raakt deze kwestie juist ook de verhouding tussen subsidiariteit en mensenrechten. En ik wijs erop dat de mensenrechten, afgezien van enkele grondbeginselen die als universeel en onbetwistbaar moeten worden beschouwd, op verschillende manieren kunnen worden geïnterpreteerd en ook met elkaar in conflict kunnen zijn. Waarom zouden we landen de mogelijkheid ontnemen dit soort conflicten met hun wetten op te lossen en de mensenrechten te interpreteren en ten uitvoer te leggen volgens hun eigen ethische gedachtegoed? Deze vraag is dus verweven met de kwestie van het kruisbeeld.

Het Europees Hof heeft andere keren waar het ging om het recht op leven erkend dat de staten de exclusieve bevoegdheid hebben om te beslissen over de meest omstreden kwesties, zoals bijvoorbeeld abortus of euthanasie. Nu verplicht het Verdrag van Lissabon ons om toe te treden tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en dus ook als Europese Unie de beslissingen van het Europees Hof voor de rechten van de mens te respecteren.

Daarom moeten we de huidige nieuwe en afwijkende oriëntatie van het Hof overdenken. Het zou een ernstige zaak zijn als een supranationale macht, vooral als deze wordt uitgeoefend door een beperkte groep personen en niet op democratische wijze uitdrukking geeft aan de wens van het volk, repressief en kwetsend wordt, ongevoelig wordt voor gevoelens en voor het hart van de mens en uiteindelijk dus in strijd is met de vrijheid. Daarom hoop ik dat de resolutie van de Europese Volkspartij wordt aangenomen met een ruime meerderheid van stemmen.

Miroslav Mikolášik (PPE). – (SK) De geschiedenis van Europa, van zijn afzonderlijke staten en dus ook van de EU is, of we dat leuk vinden of niet, nauw verbonden met het christelijk erfgoed. Daarom bevat zelfs de grondwet van veel staten een verwijzing naar christelijke tradities. Ook het Verdrag betreffende de Europese Unie ontleent in zijn preambule inspiratie aan onder meer het godsdienstige erfgoed van Europa, waaruit zich universele waarden hebben ontwikkeld.

De grondrechten in de EU worden tegenwoordig gewaarborgd met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en met het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, maar zij komen bovenal voort uit gemeenschappelijke grondwettelijke tradities van de lidstaten die in de loop van eeuwen zijn ontwikkeld. Ik geloof daarom dat de EU de nationale geschiedenis, cultuur en tradities volledig moet respecteren en resoluut moet weigeren lidstaten te straffen omdat zij opkomen voor het recht op hun eigen speciale aard en karakter, inclusief het christelijk erfgoed en christelijke symbolen. Ten slotte zou ik alleen nog willen toevoegen dat noch het Handvest noch het Verdrag de bevoegdheden van de Unie vergroot.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Mevrouw de Voorzitter, om te beginnen vraag ik even enkele woorden te leen die mij op de huid geschreven zijn. Het kruisbeeld is geen opgelegd symbool; het is een symbool waarmee positieve waarden worden doorgegeven die deel uitmaken van onze meer dan 2 000 jaar oude geschiedenis, cultuur en samenleving. Wij kunnen niet pleiten voor de bescherming van de grondrechten en tegelijkertijd de waarden ontkennen die daaraan ten grondslag liggen.

De democratie functioneert op basis van vrijheid en respect en bevordert op die manier de uitoefening van rechten. Zij maakt geen gebruik van dwang of beperkingen. Daarom moet het subsidiariteitsbeginsel hoe dan ook geëerbiedigd en erkend worden door alle Europese instellingen, organisaties en rechtbanken. Dat geldt met name voor de vrijheid, ongeacht of het de vrijheid van meningsuiting of van geloof betreft.

Aan de bevoegdheid van de lidstaten om op openbare plaatsen religieuze tekens te tonen als symbool van de tradities en de identiteit van hun volkeren mag en kan niet geraakt worden. Vrijheid is de kern van onze samenleving en de basispijler waarop onze unieke ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid steunt. Elke beperking of beknotting van de vrijheid doet de Europese Unie op haar grondvesten trillen.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Mevrouw de Voorzitter, ook ik ben van mening dat het Hof onterecht oordeelt dat de aanwezigheid van een kruisbeeld in klaslokalen overeenkomt met oneerbiedigheid ten opzichte van het religieus geloof van de anderen. De kwestie die we vandaag behandelen is veeleer sociaal dan wel juridisch. Het is een feit dat we ons moeten houden aan het subsidiariteitsbeginsel. De aanwezigheid van religieuze symbolen is echter geen teken van religieuze discriminatie of dwang, maar is iets dat voortkomt uit de traditie en geschiedenis van elk land, en vaak zelfs uit de grondwet, zoals het geval is in mijn land, Griekenland.

In Griekenland hangen er in de klaslokalen religieuze afbeeldingen, niet om een bepaalde godsdienst op te leggen aan de leerlingen maar wel omdat het deel uitmaakt van onze traditie en rechtstreeks samenhangt met de vervolgingen en religieuze onderdrukking door het Ottomaanse Rijk gedurende vier eeuwen.

Anna Záborská (PPE). – (SK) Ik zou kort op drie punten willen ingaan. Vandaag, aan het einde van het jaar en vlak voor Kerstmis, tegen middernacht op een dinsdagavond, bijna zestig jaar na de oprichting van de Europese Unie, bespreken we nog steeds een van de pijlers van de Europese integratie. We bespreken het beginsel van subsidiariteit.

Ten tweede heeft de vraag van de heer Borghezio betrekking op de beslissing van het Europese Hof in Straatsburg dat de aanwezigheid van kruisbeelden in Italiaanse scholen inbreuk maakt op het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens. Deze beslissing heeft in veel landen tot angst geleid. Het Slowaakse parlement heeft vorige week een resolutie aangenomen waarin werd uitgesproken dat deze beslissing strijdig is met het culture erfgoed en de christelijke geschiedenis van Europa.

En tot slot voelde ik mij niet helemaal op mijn gemak tijdens de behandeling van de gezamenlijke ontwerp-resolutie waarover we donderdag gaan stemmen. Het stelt me teleur dat we niet de moed hebben om in een resolutie over subsidiariteit de punten uit het Verdrag van Lissabon op te nemen die rechtstreeks verband houden met het programma dat is aangenomen.

Magdi Cristiano Allam (PPE). – (IT) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, als we zien dat we hier op dit moment met een klein groepje aan het debatteren zijn over de kwestie van het kruisbeeld en als we zien dat we hierbij de kwestie van de subsidiariteit moeten aanvoeren, kunnen we slechts concluderen dat ons Europa zich schaamt voor de historische achtergrond van zijn joods-christelijke wortels, voor de historische waarheid van het christendom, dat, zoals Goethe zei, de gemeenschappelijke taal is van Europa.

In het Europees Parlement zijn er 23 officiële talen waaruit blijkt dat Europa door niets anders worden bijeengehouden dan het christendom. Ik zou commissaris Barrot willen vragen waarom, toen in Zwitserland via een referendum een verbod op minaretten werd afgekondigd, de Europese Commissie, de Europese Unie, de Verenigde Naties, de Arabische Liga en de Organisatie van de Islamitische Conferentie allen klaarstonden om de uitslag van dit referendum te veroordelen – al is Zwitserland een land dat geen deel uitmaakt van de Europese Unie – en u nu een neutrale houding aanneemt ten aanzien van een kwestie die onze wortels, onze identiteit en onze ziel raakt?

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Staat u mij toe om als protestantse dominee, die niet het kruis maar de achtpuntige ster als belangrijkste symbool beschouwt, kort iets toe te voegen aan dit debat. Ik kom uit een kiesdistrict waar 99 procent van de kiezers katholiek is. Mijn vier kinderen zitten allemaal met katholieke kinderen op school. Ons stoort het kruis niet. Ik wil hier graag verschil maken – excuseert u mij, dit is een technische

kwestie – tussen het crucifix en het kruis. We moeten beseffen dat het mij niet stoort maar dat er mensen zijn die zich storen aan het kruis of het crucifix, aangezien ze hierdoor worden herinnerd aan de inquisitie.

Ik vind dit juist in de landen terecht waar vanwege de katholieke traditie scholen voorzien zijn van een kruis, zeker als het om confessionele scholen gaat. Maar het Parlement zou niet over deze onderwerpen moeten debatteren, maar over armoede, de economische crisis en de inhaalrace van Oost-Europa. Het is een vruchteloze discussie die we hier voeren. We moeten bekijken waarom die persoon protesteerde op die Italiaanse school. Dit op zich staande geval had moeten worden onderzocht, in plaats van hier te discussiëren over iets wat zijn actualiteit verloren heeft.

Uiteraard wil ik nogmaals benadrukken dat ik niets tegen het kruis heb. Ik kijk elke dag tegen het kruis aan, mij stoort dat niet. We moeten zodanige levensomstandigheden creëren in Italië of Roemenië dat dit geen onderwerp van discussie meer hoeft te zijn.

Diane Dodds (NI). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, in de afgelopen jaren zijn we getuige geweest van een doorlopende campagne om de godsdienstvrijheid te beperken. Christelijke verpleegsters zijn bestraft omdat ze aanboden om met patiënten te bidden, en vandaag nog heeft Lillian Ladele, een christelijke ambtenaar van de burgerlijke stand die te horen kreeg dat zij civiele partnerschappen moest voltrekken of zou worden ontslagen, haar zaak wegens religieuze discriminatie bij het gerechtshof in het Verenigd Koninkrijk verloren.

Gelijkheidswetten zijn er niet in geslaagd om christenen te beschermen – eerder het tegendeel. Een amendement op het wetsontwerp inzake gelijkheid om de religieuze vrijheid van kerken te beschermen is twee weken geleden in het Lagerhuis verworpen, onder beschuldigingen van inmenging vanuit de Europese Commissie. De Commissie heeft in haar met redenen omkleed advies aangevoerd dat het Verenigd Koninkrijk in haar werkgelegenheidswetten de vrijwaringsclausule inzake religieuze vrijheid moet beperken. Ik zeg hierop: schaam u, Commissie. Er moet worden erkend dat mensen een geloof hebben en het recht hebben om dat geloof te belijden. Christenen moeten door de wet worden beschermd, en niet gestraft.

Jacques Barrot, *vicevoorzitter van de Commissie.* – (FR) Mevrouw de Voorzitter, het land dat ik het beste ken, is het toneel geweest van harde confrontaties op dit vlak, en ik zou, op persoonlijke titel, eigenlijk alleen maar de wens willen uitspreken dat het Europees Parlement zich blijft richten op een grote mate van tolerantie en wederzijds respect.

Er zijn inderdaad gezinnen die de christelijke tradities willen behouden en er zijn gezinnen die deze tradities willen doorbreken. Maar wij zijn door deze religieuze en culturele verscheidenheid gevormd; Europa is erop gegrondvest. Ik denk dat we heel voorzichtig moeten zijn wanneer we met een zaak als deze worden geconfronteerd. Ik neem de vrijheid dit te zeggen, omdat ik zelf in het land dat ik het beste ken, heb ondervonden tot welke excessen deze discussie aan beide zijden kan leiden.

Dit gezegd hebbende, wil ik erop wijzen dat ik jurist ben en eerlijk gezegd, begrijp ik niet waarom dit debat hier wordt gevoerd. Dit debat zou eerst in de Vergadering van de Raad van Europa en in onze nationale parlementen moeten worden gevoerd. Dat is naar mijn mening de juiste plaats voor dit debat. Bovendien kunnen wij – kan ik – namens de Commissie, niet anders dan zeggen dat de Commissie beslist veel waarde hecht aan de naleving van het beginsel van de vrijheid van godsdienst. De Commissie zal dan ook alles in het werk stellen om discriminatie van personen die een bepaalde geloofsovertuiging aanhangen tegen te gaan.

De Commissie kan echter niet ingrijpen in zaken die buiten het in de Verdragen vastgelegde wettelijk kader vallen. Het is bovendien niet haar taak als hoedster van de Verdragen op te treden in zaken die een lidstaat betreffen, indien deze geen verband houden met de Europese regelgeving. Zo simpel is het. Ik kan er niet meer van maken. De Commissie kan slechts kennis nemen van de verschillende standpunten die hier naar voren zijn gebracht, maar zij kan geen uitspraken doen over een kwestie die niet onder het Europese recht valt. Nogmaals, deze zaken vallen onder de interne rechtsorde van de afzonderlijke lidstaten. Dit is wat ik hier, als jurist, over kan zeggen.

Desalniettemin ben ik van mening dat dit een nuttig en interessant debat is geweest, natuurlijk, hoewel ik allen die aan dit debat hebben deelgenomen, wil oproepen de zaak in de juiste verhoudingen te blijven zien en de Raad van Europa en de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa de gelegenheid te geven op hun beurt een nuttig debat te voeren over hun interpretatie van een Europese Verklaring van de rechten van de mens. Wij kunnen ons echter, ik zeg dit in alle eerlijkheid, als hoedster van de Verdragen niet mengen in een debat dat in de eerste plaats door de Raad van Europa en het Europees Hof voor de rechten van de mens moet worden gevoerd.

Het spijt me, maar ik heb u vanavond echt niet meer te bieden. Dit is het enige antwoord dat ik u in alle eerlijkheid en op grond van de rechtsregels kan geven. Ik geloof echt dat we vandaag praten over problemen die momenteel binnen de Unie behoren tot de interne rechtsorde van de afzonderlijke lidstaten.

De Voorzitter. – Er zijn zes ontwerpresoluties ingediend⁽³⁾, overeenkomstig artikel 115, lid 5, van het Reglement.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag 17 december 2009 plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 149)

Herbert Dorfmann (PPE), schriftelijk. – (DE) De uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens is een uiting van een agressief secularisme en koren op de molen van degenen die in Europa naar een godsdienstvrije openbare ruimte streven. Daarbij vergeten zij dat ons werelddeel niet zonder christendom kan bestaan. Het christendom heeft Europa, zijn mensen, de cultuur, de kunst en het denken zozeer bepaald, dat het werelddeel zijn identiteit zou verliezen, als we de sporen van het christendom eruit zouden verwijderen. Het gaat er helemaal niet om de godsdienstvrijheid in twijfel te trekken. De scheiding van kerk en staat is een groot goed in onze democratie en ik ben ervoor om er nauwkeurig op toe te zien dat beiden in wederzijds respect dat doen wat tot hun eigen taak behoort. Maar dat respect is precies waar het om gaat: de christelijke kerk mag niet van iedereen verlangen haar geloof te delen, maar zij mag wel verlangen dat zij door iedereen gerespecteerd wordt.

Martin Kastler (PPE), schriftelijk. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wat betekent godsdienstvrijheid eigenlijk? Het antwoord is simpel, het is de vrijheid een geloof te belijden. Godsdienstvrijheid is niet vrij zijn van geloof, maar vrij zijn om een geloof te hebben. Godsdienstvrijheid brengt geen godsdienstvrije maatschappij, maar geeft mensen het recht om openlijk naar hun godsdienst te leven. Een crucifix in een klaslokaal dwingt niemand ertoe al dan niet iets te geloven. Daarom is het ook geen inperking van de godsdienstvrijheid. Ik heb ook nog nooit gehoord van een recht om niet met religieuze symbolen geconfronteerd te worden. Als dat bestond, zouden we meteen maar alle kruisen op begraafplaatsen en kerktorens moeten verbieden. De crucifix-uitspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens is om die redenen niet alleen een aanval op het subsidiariteitsbeginsel, maar schendt zelf ook het grondrecht van godsdienstvrijheid. Bij deze uitspraak kunnen en mogen wij ons als leden van het Europees Parlement niet neerleggen. Het Europees Hof voor de rechten van de mens hoort recht te spreken en mag geen speelbal van ideologisch gemotiveerde en christofobe belangenpolitiek worden. Anders moeten we serieus gaan nadenken over de vraag wat dit gerechtshof eigenlijk nog voor zin heeft.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE), schriftelijk. – (PL) Naar mijn mening heeft de uitspraak van het Hof niets te maken met de bescherming van de vrijheid van religie. De aanwezigheid van een kruisbeeld in een klaslokaal oefent op zich geen druk uit op iemands wereldbeeld en vormt geen schending van het recht van ouders om hun kinderen op te voeden volgens hun eigen overtuigingen, evenmin als dat recht wordt geschonden door het dragen van kleding die uiting geeft aan de belijdenis van een bepaald geloof. Wederzijds begrip en openheid voor anderen liggen aan de basis van een gemeenschappelijk, verenigd Europa, net als respect voor culturele verschillen tussen landen en de wortels en tradities van de naties die de Europese Unie vormen. Het is geen geheim dat de bronnen van onze Europese identiteit rechtstreeks afkomstig zijn uit de christelijke traditie. Daarom is voor een duidelijke meerderheid van de Europeanen een kruis een religieus symbool en tegelijkertijd een symbool dat hun waarden vertegenwoordigt. Het lijkt mij niet dat de dialoog die wij elke dag met elkaar voeren, ontdaan zou moeten worden van de waarden waaraan wij hechten. Ook denk ik niet dat wij, uit naam van de religieuze vrijheid, gedwongen zouden moeten worden datgene te verloochenen dat voor ons een belangrijk en heilig symbool is, of dat nu een kruis, een davidsster of een halve maan is. Net zo min als iemand het recht heeft een bepaald geloof of waardesysteem aan een ander op te dringen, heeft iemand het recht om een ander, uit naam van de vrijheid, te dwingen symbolen te verwijderen die belangrijk zijn voor de hele mensheid. Met deze uitspraak beschermt het Hof voor de rechten van de mens niet de religieuze vrijheid, maar discrimineert het al degenen voor wie godsdienstige symbolen een belangrijke betekenis hebben in hun leven.

21. Agenda van de volgende vergadering: zie notulen

⁽³⁾ Zie notulen.

22. Sluiting van de vergadering

(De vergadering wordt om 23.45 uur gesloten)